

GEORGE R.

GEOERGE the Second, by the Grace of God, King of *Great-Britain, France and Ireland*, Defender of the Faith, &c. To all to whom these Presents shall come, Greeting: Whereas Our trusty and well-beloved *THOMAS ASTLEY*, of Our City of *London*, Bookseller, hath humbly represented unto Us, that he hath been at a great Expence in preparing for the Press, and printing Editions of several of the *Classicks*, in a Method entirely new, particularly the Works of

Virgil, Terence, Ovid, Persius, Florus, Eutropius,
and *Phædrus*;

Also a *SHORT SYSTEM* of
English Grammar, Latin Grammar, and Rhetorick;
All Written by *JOHN STIRLING, D.D.*

And likewise a *Clavis Virgiliana*:

And having, in order to reap the Fruit of his Expence and Labour, by enjoying the Profit and Benefit that may arise from the printing and vending the same, for the Term of Fourteen Years, most humbly besought Us to grant him

Our ROYAL PRIVILEGE and LICENCE,

for that Purpose; We being willing to give all due Encouragement to Works, that may be

OF PUBLICK USE and BENEFIT,

are graciously pleased to condescend to his Request, and do therefore, by these Presents (as far as may be agreeable to the Statute in that Case made and provided) grant unto the said *THOMAS ASTLEY*, his Executors, Administrators, and Assigns, Our Royal Privilege and Licence, for the sole printing, publishing, and vending the said Works, for the Term of Fourteen Years, to be computed from the Date hereof, strictly forbidding and prohibiting all Our Subjects, within Our Kingdoms and Dominions, to reprint the same, either in the like, or any other Volume or Volumes whatsoever, or to import, buy, vend, utter, or distribute any Copies thereof, reprinted beyond the Seas, during the aforesaid Term of Fourteen Years, without the Consent of the said *THOMAS ASTLEY*, his Heirs, Executors and Assigns, by Writing under their Hands and Seals first had and obtained, as they and every of them offending herein, will answer the contrary at their Peril: Whereof the Commissioners and other Officers of Our Customs, the Master, Wardens, and Company of Stationers of Our City of *London*, and all other Our Officers and Ministers, whom it may concern, are to take Notice, that due Obedience be rendered to our Pleasure herein signified.

Given at Our Court at *Kensington* the 25th Day of *July*, 1749, in the 23d Year of Our Reign.

By his Majesty's Command,
HOLLES NEWCSATLE.

EUTROPII
HISTORIÆ ROMANÆ
BREVARIUM:
OR, AN
ABRIDGMENT
OF THE
ROMAN HISTORY
BY
EUTROPIUS.

With the following Improvements:

I. The Words of the <i>Author</i> are placed in their <i>Grammatical Order</i> , in the lower Part of the Page.	an Account of the Places mentioned in the Author.
II. In the Order of <i>Construction</i> , every Word of more than two Syllables is marked with an <i>Accent</i> , directing the Pronunciation.	IV. An <i>Alphabetical Vocabulary</i> of the Words in the Author, showing their Parts of <i>Speech</i> and <i>Signification</i> .
III. A <i>Geographical Index</i> , giving	V. The <i>Themes</i> of Verbs, with their Government.

For the Use of SCHOOLS.

By JOHN STIRLING, D. D.

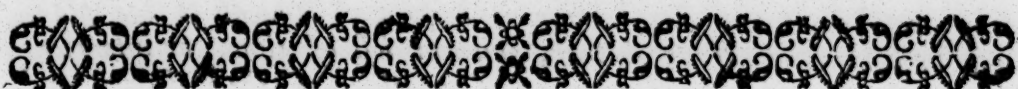
Late Vicar of *Great Gaddesden* in *Hertfordshire*; and Chaplain to his Grace the DUKE of GORDON.

THE FIFTH EDITION.

LONDON Printed,

With His Majesty's Royal Licence and Privilege,

For J. RIVINGTON, and Sons, S. CROWDER, B. LAW, T. CASLON,
G. ROBINSON, and R. BALDWIN. M.DCC.LXXX.

P R E F A C E.

IN pursuance of my Design of going through all the Classicks in this new Method, I now offer Eutropius to the Publick, being a Book almost universally read in Grammar-Schools; and soon put into the hands of Youth, both by those Masters, who teach only Prose-Authors for some years together, without intermixing the Poets; and also those, who use both kinds in the daily course of Study.

However, I easily foresee two Objections against it in this dress; namely, that the Book is easy of itself; and next, that it is already published with a Literal Translation.

The former will have little weight, when it is considered, that even an easy Book, being rendered still easier, especially to Children, can never be thought a fault, except by those, who envy the Youth such advantages; and would needs have them trace the same rough, tedious, and intricate paths of Grammatical Learning which they themselves have heavily trod.

Besides, the Latin Language, which is of so peculiar a Genius, both on account of the cross Disposition of the words, and the vast variety of their Changes and Inflexions, after all endeavours to facilitate it, will, upon tryal, be found difficult enough to any, that purposes to make considerable Improvements in it.

But if both these arguments wanted force enough, yet the very consideration of shortening the Time that must unavoidably be spent in reading an Author judiciously without the best helps, might be sufficient to bring them into Reputation and Use; because, as the Languages are only preparatives to, and, as it were, the doors of the Sciences, there is very great need that the Youth be soon qualified to study the knowledge of Arts and Sciences, and Things themselves, and not be employed, till they become men, in adjusting the Quantity of Letters and Syllables, weighing the Cadences of Words, and canvassing their several Properties. For even Nature and the different parts we are to act in the several stages of Life, have sparingly measured out the Season of Youth only for the Study of the Languages: and to carry it beyond that fixed boundary, is to break in upon the Man, and make the Business of a School-Boy juggle out the more weighty Offices we owe to ourselves and Mankind.

The other Objection is indeed very strong, yet not altogether unsurmountable. I very much approve and encourage Translations both Li-
teral

teral and Free: the one, because it helps the Student to the plain sense and meaning of an Author, without loss of time, or interruption to the mind in the Thread and Connection of the History, and stocks the Memory with great variety of Latin Vocables, and their native signification: the other, because it rises to, and maintains the true Spirit and Dignity of the English, which will serve as an excellent Pattern of Imitation to the Scholar, when he attempts a better Stile, both which are very necessary to a right understanding of the two Languages.

But then, what Literal Translations are used in Schools at present are either such, as, by following the Idiom of the Latin too close, the Translators have corrupted the English; or, by preserving that, have deviated too widely from the Genius of the other. The first kind ought to be carefully kept from the youth; and the other proposes too mechanical a way of acquiring a Language.

Besides, I am persuaded, that Tyros in Latin, can be very little assisted, even by Literal Translations, if the words of the Original are not reduced into the order of Construction to correspond with the Version; except they be supposed already to know what even that designed to instruct them in; namely, the right ranging of the Words and their Signification: indeed if these Points are gained beforehand, the use of the Translation immediately ceases. And, indeed, we have not a more certain nor ready Criterion, by which we can know the Nature of any Words of a Foreign Language, and of what Class they are in the Parts of Speech, than by their Signification; for thereby we easily distinguish Nouns, Verbs, and other Parts from one another; discover their Cases, Moods, and other Accidents, with their fitness to be joined in Speech by the Rules of Concord and Government: So that the very knowledge of the Words, and their Signification, will direct to the right ordering them in the Sense; whereas if both are to be learned by the help of such a Translation, except in the manner above-mentioned, the Task will prove somewhat difficult. Moreover, in order to be in any degree benefited by it, the Scholar must be supposed to know the Variation of Words, the Cases of Nouns and Pronouns, and the Moods and Tenses of Verbs, before he can reduce them regularly into Construction: but placing the Words of the Original into the same order with the English Version, it would be of double the service to the Youth, and remove all difficulties out of their way.

As it is easy to discern the Drift of this argument, and where the principal Stress is laid, I shall not, at present, discuss it further, especially here, where my intended brevity will not permit me; but proceed to propose a method of using the Book, which will not only effectually answer all the ends of a Literal Translation, but several others not so much as aimed at by it: And it is as follows.

Let the Scholar be first entered into the Vocabulary, and commit it so exactly to memory, as to be able readily to give the Signification of every Latin word, when the English is under cover; and contrary-wise: Next, let him be perfectly well acquainted with the Themes of the Verbs, upon which very much depends: Then let him be absolutely Master of the Signs of the Cases of Nouns and Pronouns, and of the Moods and Tenses of Verbs in our Language, which are but few. If to these we add some skill in the variations of the declinable Parts of Speech, he will be well furnished and prepared to make a Literal Translation of his own; from which, I am certain, he will reap much greater improvement than from another's. This will fix his mind in deep attention to the subject; put his knowledge of all the parts of Grammar in practice; make him judge for himself of the difference of the Idioms of the two Languages; impress the Original in the memory, so, as to form his Stile in writing or speaking the Latin; and also rightly to spell the English according to Rules.

The Language, it is confessed, will neither be smooth nor polite, because it is not intended; but it must be true; having a strict regard to its purity and agreeableness to the Rules of Syntax. And to file off the roughness of their own Stile, and set off the same Subject in a better dress, they ought next to have the Use of Free Translations of the Author, wherein the Propriety, Elegance, and Beauty of the English Tongue is preserved throughout the whole, for a Pattern of their Imitation. This will also do one remarkable piece of justice in the management of the Schools; namely, that thereby every Boy will be put upon the footing of his own Abilities: Those that are of a more sprightly and forward Genius, and of greater diligence, will have no stop put to their ambition of aspiring to a higher Class; and such as are less acute, and tardy in their application, cannot go beyond the bounds of their attainments and qualifications for such a task. How many good purposes this method will answer, and especially how much it will facilitate the knowledge of writing Exercises from the English into Latin, must only be found by experiment.

If the youth, after some time in the morning allotted to the study of the Grammar, are employed the whole day at School, under the eye and assistance of the Master, in thus translating their Lessons, and writing Exercises at night, they will soon answer the expectations of their Parents, and the credit and reputation of their Teachers also.

I need not trouble the Reader further with an account of the Improvements this Book has above any other Edition, because he may read them in the Title Page: Only I judge it would be of great service to order the Youth to write frequently Exercises out of the Geographical History, which would become soon both a pleasant and profitable task

D O.

DOMINO
VALENTI,
GOTHICO,

Maximo, Perpetuo, Augusto.

RES Romanas ex voluntate Mansuetudinis tuæ ab Urbe condita ad nostram memoriam, quæ in negotiis, vel bellicis, vel civilibus eminebant, per ordinem temporum brevi narratione collegi, strictim addictis etiam iis, quæ in Principium vitis egregia existerunt; et Tranquillitatis tuæ possit mens divina lætari, prius se illustrium virorum facta in administrando imperio sequutam, quam cognosceret lectione.

ORDO.

Ex voluntate tuæ Mansuetudinis, collégi, brevi narratione per ordinem temporum, Romanas Res, quæ, ab urbe condita ad nostram memoriam, eminebant in negotiis, vel bellicis, vel civilibus, etiam iis additis strictim, quæ exstiterunt egregia in vitis principium; ut divina mens tuæ Tranquillitatis possit lætari, se *esse* sequutam facta illustrium virorum in administrando imperio, priusquam cognosceret *ea* lectione.

EUTROPII

LIBER PRIMUS.

1. **R**OMANUM imperium quo neque ab exordio ullum fere minus, neque incrementis toto orbe amplius humana potest, memoria recordari, a ROMULO exordium habet; qui Vestalis virginis filius, & (quantum putatus est) Martis, cum Remo fratre uno partu editus est. Is cum inter pastores latrocinaretur, octodecim annos natus, urbem exiguum in Palatino monte constituit, xi Kal. Maii, Olympiadis sextæ anno tertio, post Trojæ

excidium, ut qui plurimum minimumque tradunt, trecentesimo nonagesimo quarto.

2. Condita civitate, quam ex nomine suo Romam vocavit, hæc fere egit. Multitudinem finitimorum in civitatem recipit: centum ex senioribus elegit; quorum consilio omnia ageret: quos Senatores nominavit propter senectutem. Tunc, cum uxores ipse & populus non haberent, invitavit, ad spectaculum ludorum vicinas Urbi nationes; atque earum virgines rapuit. Commotis

O R D O.

1. Romānum impērium, quo humanā memoriā potest recordārī ullum ferē, neque minus ab exōrdio, neque āmplius incrementis toto orbe, habet exōrdium a Rōmulo; qui filius Vestālis virginis et Martis (quantum est putātus) est ēditus uno partu cum fratre Remo. Cū is latrocināretur inter pastōres, natus octōdecim annos, constituit exiguum urbem in Palatino monte, undécimo *ante* Calēdas Māii, tērtio anno sextæ Olympiādis, trecentésimo nonagésimo quarto post excīdium Trojæ, ut *præteream* eos qui tradunt plurimum minimumque. 2. Cōditā civitatē, quam vocāvit Romam ex suo nomine, egit ferē hæc. Recēpit multitudinem finitimōrum in civitatē: elēgit centum ex senīoribus; quorum consilio āgeret ōmnia; quos nomināvit senatōres propter senectūtem. Tunc, cū ipse et pōpulus non haberent uxōres invitāvit natiōnes vicinas urbi ad spectāculum ludōrum; atque rāpuit eārum virgines. Bellis

motis bellis propter raptarum injuriam, Cæninenses vicit, Antemnates, Crustuminoſ, Sabinos, Fidenates, Veientes (hæc omnia oppida Urbem cingunt.) Et cum orta subito tempeſtate non comparuiſſet, anno regni trigefimo ſeptimo, ad deos tranſiſſe creditus, conſecratus eſt. Deinde Romæ per quinos dies Senatores imperaverunt; & his regnantibus, annus unus completus eſt.

3. Poſtea Numa Pompilius rex creatus eſt, qui bellum nullum quidem geſſit, ſed non minus civitati quam Rômulus profuit. Nam & leges Romanis, moreſque conſtituit, qui conſuetudine præliorum jam latrones ac ſemibarbati putabantur. Annum deſcripſit in X meſes, prius ſine aliqua computatione conſuſum: & infinita Romæ ſacra ac tem-

pla conſtituit. Morbo deceſſit quadregeſimo tertio imperii anno.

4. Huic ſucceſſit Tullus Hoſtilius. Hic bella reparavit, Albanos vicit, qui ab urbe Roma XII milliario abſunt. Veientes & Fidenates, quorum alii ſexto milliario abſunt ab urbe Romana, alii octavo decimo, bello ſuperavit. Urbem ampliavit, adjecto Cælio monte. Cum triginta duobus annis regnaſſet, fulmine iſtus, cum domo ſua ariſit.

5. Poſt hunc Ancus Marcius, Numæ ex filia nepos, ſuſcepit imperium. Contra Latinos dimicavit: Aventinum montem Civitati adjecit, & Janiculum: Oſtiam civitatem ſupra mare ſexto decimo milliario ab urbe Roma condidit: vigefimo quarto anno imperii morbo periit.

6. Deinde

O R D O.

commotis propter injuriam raptarum *virginum*, vicit Cæninenses, Antemnates, Crustuminos, Sabinos, Fidenates, Veientes (omnia hæc oppida cingunt urbem *Romam*.) Et cum, tempeſtate orta subito, non comparuiſſet, trigefimo ſeptimo anno regni, creditus tranſiſſe ad Deos, eſt conſecratus. Deinde Senatores imperaverunt Romæ per quinos dies; et his regnantibus unus annus eſt completus. 3. Poſtea Numa Pompilius eſt creatus Rex, qui geſſit nullum bellum quidem, ſed non minus profuit civitati quam Rômulus. Nam conſtituit et leges, moreſque Romanis, qui jam putabantur latrones ac ſemibarbati conſuetudine præliorum. Deſcripſit annum in decem meſes, prius conſuſum ſine aliqua computatione: et conſtituit infinita ſacra Romæ, ac *multa* templa. Decēſſit morbo quadregeſimo tertio anno regni. 4. Tullus Hoſtilius ſucceſſit huic. Hic reparavit bella, vicit Albanos, qui abſunt duodecimo milliario ab urbe Româ. Superavit Veientes et Fidenates bello, quorum alii abſunt ab Romanâ urbe ſexto milliario, alii octavo decimo. Ampliavit urbem, monte Cælio adjecto. Cum regnaſſet triginta duobus annis, iſtus fulmine, ariſit cum ſua domo. 5. Poſt hunc Ancus Marcius, nepos Numæ ex filiâ, ſuſcepit imperium. Dimicavit contra Latinos: adjecit montem Aventinum et Janiculum civitati: condidit civitatem Oſtiam ſupra mare ſexto decimo milliario ab urbe Româ: perivit morbo vigefimo quarto anno imperii.

6. Deinde

6. Deinde regnum Priscus Tarquinius accepit. Hic numerum Senatorum duplicavit. Circum Romæ ædificavit: ludos Romanos instituit, qui ad nostram memoriam permanent. Vicit idem etiam Sabinos; & non parum agrorum, sublatum iisdem, urbis Romæ territorio adjunxit; primusque triumphans Urbem intravit: muros fecit, & cloacas; Capitolium incohavit. Tricesimo octavo imperii anno per Anci filios occisus est, regis ejus cui ipse successerat.

7. Post hunc Servius Tullius suscepit imperium, genitus ex nobili scæmina, captiva tamen, & ancilla. Hic quoque Sabinos subegit: montes tres, Quirinalem, Viminalem, Esquilinum, Urbi adjunxit; fossas circum murum duxit. Primus omnium

censum ordinavit, qui adhuc per orbem terrarum incognitus erat. Sub eo Roma, omnibus in censum delatis, habuit caput LXXXIV millia civium Romanorum cum his qui in agris erant. Occisus est XLV. imperii anno, scelere generi sui Tarquinii Superbi, filii ejus regis cui ipse successerat, & filiae suæ, quam Tarquinius habebat uxorem.

8. Lucius Tarquinius Superbus, septimus atque ultimus regum, Volscos (que gens ad Campaniam euntibus non longe ab Urbe est) vicit; Gabios civitatem, & Sueffam Pométiam subegit; cum Thuscis pacem fecit; & templum Jovi in Capitolio ædificavit. Postea Ardeam oppugnans, in octavo decimo milliario ab Urbe positam civitatem, imperium perdidit. Nam cum filius

O R D O.

6. Deinde Priscus Tarquinius accepit regnum. Hic duplicavit numerum Senatorum; ædificavit Circum Romæ; instituit Romanos ludos, qui permanent ad nostram memoriam. Idem etiam vicit Sabinos; et adjunxit non parum agrorum, sublatum iisdem, territorio urbis Romæ; primusque intravit urbem triumphans: fecit muros et cloacas: inchoavit Capitolium. Tricesimo octavo anno imperii est occisus per filius Anci, ejus regis cui ipse successerat. 7. Post hunc Servius Tullius suscepit imperium, genitus ex nobili scæminâ, tamen captivâ et ancillâ. Hic subegit Sabinos quoque; adjunxit tres montes, Quirinalem, Viminalem et Esquilinum urbi, et duxit fossas circum murum. Primus omnium ordinavit censum, qui adhuc erat incognitus per orbem terrarum. Sub eo, Roma, omnibus delatis in censum, habuit octoginta-quatuor millia caput Romanorum civium, cum his qui erant in agris. Est occisus quadragésimo quinto anno imperii scelere sui generi Tarquinii Superbi, filii ejus regis cui ipse successerat; et item scelere suæ filiae, quam Tarquinius habebat uxorem. 8. Lucius Tarquinius Superbus, septimus atque ultimus regum, vicit Volscos, quæ gens non est longè ab urbe euntibus ad Campaniam; subegit civitatem Gabius et Sueffam Pométiam; fecit pacem cum Thuscis; et ædificavit templum Jovi in Capitolio. Postea oppugnans Ardeam, civitatem positam in octavo-decimo milliario ab urbe, perdidit imperium. Nam cum ejus filius, qui et

filii ejus, & ipse Tarquinius junior nobilissimi Collatini uxorem stuprasset, eaque de injuria marito & patri & amicis quæsta fuisset, in omnium conspectu se occidit: propter quam causam Brutus parens, & ipse Collatinus populum concitavit, & Tarquinio ademit imperium. Mox exercitus quoque eum qui civitatem Ardeam cum ipso rege oppugnabat, reliquit, veniensque ad Urbem rex, portis clausis exclusus est. Cumque imperasset annos viginti-quinque, cum uxore & liberis suis ~~hinc~~ *fugit* *

Ita Romæ regnatum est per septem reges annis ducentis quadraginta tribus, cum adhuc Roma, ubi plurimum, vix usque ad quintum decimum milliarium possideret.

9. Hinc Consules cœpere pro

uno rege duo hæc causa creari; ut, si unus malus esse voluisset, alter eum, habens potestatem similem, coërceret. Et placuit, ne imperium longius quam annum haberent: ne per diuturnitatem potestatis insolentiores redderentur, sed civiles semper essent, qui se post annum scirent futuros esse privatos: Fuerunt igitur anno primo, expulsis regibus, Consules, Lucius Junius Brutus, qui maxime egerat, ut Tarquinius pelleretur, & Tarquinius Collatinus, maritus Lucretiæ. Sed Tarquinio Collatino statim sublata dignitas est: Placuerat enim, ne quicumque in Urbe maneret, qui Tarquinius vocaretur. Ergo, accepto omni patrimonio suo, ex Urbe migravit; & loco ipsius factus est Valerius Publicola Consul.

Commovit

ORDO.

ipse *ducebatur* Tarquinius junior, stupravisset uxorem nobilissimi Collatini eaque fuisset quæsta de injuriâ marito et patri et amicis, occidit se in conspectu omnium: propter quam causam, Brutus parens, et Collatinus ipse concitavit populum, et ademit imperium Tarquinio. Mox exercitus quoque, qui oppugnabat civitatem Ardeam cum rege ipso, reliquit eum, rexque veniens ab urbem *Romam*, est exclusus, portis clausis. Cumque imperavisset viginti quinque annos, fugit cum uxore et suis liberis. Ita est regnatum Romæ per septem reges ducentis quadraginta tribus annis, cum adhuc Roma, ubi *habuit* plurimum *agri*, vix possideret usque ad quintum-decimum milliarium. 9. Hinc duo Consules cœpere creari pro uno rege hæc causâ; ut, si unus voluisset esse malus, alter, habens similem potestatem, coerceret eum. Et placuit, ne haberent longius quam annum imperium: ne redderentur insolentiores per diuturnitatem potestatis, sed semper essent civiles, qui scirent se esse futuros privatos post annum: igitur primo anno, regibus expulsis, Consules fuerunt Lucius Junius Brutus, qui maxime egerat, ut Tarquinius pelleretur, et Tarquinius Collatinus, maritus Lucretiæ. Sed statim dignitas est sublata Tarquinio Collatino: enim placuerat, ne quisquam maneret in urbe, qui vocaretur Tarquinius. Ergo, omni suo patrimonio accepto, migravit ex urbe; et ipsius loco Valerius Publicola est factus Consul.

Tamen

Commovit tamen bellum urbi Romanæ rex Tarquinius, qui fuerat expulsus, & collectis undique multis gentibus, ut in regnum posset restitui, dimicavit.

10. In prima pugna Brutus & Aruns Tarquinii filius invicem se occiderunt. Romani tamen ex ea pugna victores recesserunt. Brutum Romanæ matronæ defensorem pudicitiae suæ, quasi communem patrem, per annum luxerunt. Valerius Publicola Spurium Lucretium Tricipitinum collegam sibi fecit, Lucretiæ patrem: quo morbo mortuo, iterum Horatium Pulvillum collegam sibi sumpsit. Ita primus annus quinque Consules habuit: cum Tarquinius Collatinus Urbe cessisset propter nomen, Brutus prælio periisset, Sp. Lucretius morbo mortuus esset.

11. Secundo quoque anno, iterum Tarquinius, ut reciperetur in regnum, bellum Romanis intulit, auxilium ei ferente Porfena Thusciæ rege, & Romam pene cepit. Verum tum quoque victus est. Tertio anno post reges exactos, Tarquinius, cum suscipi non posset in regnum, neque ei Porfena, qui pacem cum Romanis fecerat, auxilium præstaret, Tusculum se contulit, quæ civitas non longe ab Urbe est: atque ibi per quatuordecim annos privatus cum uxore persenuit. Quarto anno post reges exactos, cum Sabini Romanis bellum intulissent, victi sunt; & de his est triumphatum. Quinto anno, Lucius Valerius, ille Bruti collega, & quantum Consul, fataliter mortuus est, adeo pauper, ut, collatis a populo nummis, sumptum habuerit sepulcræ, quem

O R D O.

Tamen Rex Tarquinius, qui fuerat expulsus, commovit bellum Romanæ urbi, et multis gentibus undique collectis, dimicavit, ut posset restitui in regnum. 10. In primâ pugna Brutus et Aruns filius Tarquinii occiderunt se invicem. Tamen Romani recesserunt victores ex eâ pugna. Romanæ matronæ luxerunt Brutum defensorem suæ pudicitiae, quasi communem patrem, per annum. Valerius Publicola fecit Spurium Lucretium Tricipitinum, patrem Lucretiæ, collegam sibi; quo mortuo morbo, iterum sumpsit Horatium Pulvillum collegam sibi. Ita primus annus habuit quinque Consules: Cum Tarquinius Collatinus cessisset urbe propter nomen, Brutus perivisset prælio, et Spurius Lucretius esset mortuus morbo. 11. Secundo anno quoque, iterum Tarquinius intulit bellum Romanis, et reciperetur in regnum, Porfena rege Thusciæ ferente auxilium ei, et penè cepit Romam. Verum tum quoque ex victus. Tertio anno post reges exactos, Tarquinius, cum non posset suscipi in regnum, neque Porfena, qui fecerat pacem cum Romanis, præstaret auxilium ei, contulit se Tusculum, quæ civitas est non longè ab urbe: atque ibi per quatuordecim annos privatus persenuit cum uxore. Quarto anno post reges exactos, cum Sabini intulissent bellum Romanis, sunt victi; et est triumphatum de his. Quinto anno, Lucius Valerius, ille collega Bruti, et Consul quartum, est mortuus fataliter, adeo pauper, ut nummis collatis a populo, habuerit sumptum

filius ejus, & ipse Tarquinius junior nobilissimi Collatini uxorem stuprasset, eaque de injuria marito & patri & amicis quæsta fuisset, in omnium conspectu se occidit: propter quam causam Brutus parens, & ipse Collatinus populum concitavit, & Tarquinio ademit imperium. Mox exercitus quoque eum qui civitatem Ardeam cum ipso rege oppugnabat, reliquit, veniensque ad Urbem rex, portis clausis exclusus est. Cumque imperasset annos viginti-quinque, cum uxore & liberis suis ~~hinc~~ *fugit* *

Ita Romæ regnatum est per septem reges annis ducentis quadraginta tribus, cum adhuc Roma, ubi plurimum, vix usque ad quintum decimum milliarium possideret.

9. Hinc Consules cœpere pro

uno rege duo hæc causa creari; ut, si unus malus esse voluisset, alter eum, habens potestatem similem, coërceret. Et placuit, ne imperium longius quam annum haberent: ne per diuturnitatem potestatis insolentiores redderentur, sed civiles semper essent, qui se post annum scirent futuros esse privatos: Fuerunt igitur anno primo, expulsis regibus, Consules, Lucius Junius Brutus, qui maxime egerat, ut Tarquinius pelleretur, & Tarquinius Collatinus, maritus Lucretiæ. Sed Tarquinio Collatino statim sublata dignitas est: Placuerat enim, ne quisquam in Urbe maneret, qui Tarquinius vocaretur. Ergo, accepto omni patrimonio suo, ex Urbe migravit; & loco ipsius factus est Valerius Publicola Consul.

Commovit

O R D O.

ipse *ducebatur* Tarquinius junior, stupravisset uxorem nobilissimi Collatini eaque fuisset quæsta de injuriâ marito et patri et amicis, occidit se in conspectu omnium: propter quam causam, Brutus parens, et Collatinus ipse concitavit populum, et ademit imperium Tarquinio. Mox exercitus quoque, qui oppugnabat civitatem Ardeam cum rege ipso, reliquit eum, rexque veniens ab urbem *Romam*, est exclusus, portis clausis. Cumque imperavisset viginti quinque annos, fugit cum uxore et suis liberis. Ita est regnatum Romæ per septem reges ducentis quadraginta tribus annis, cum adhuc Roma, ubi *habuit* plurimum *agri*, vix possideret usque ad quintum-decimum milliarium. 9. Hinc duo Consules cœpere creari pro uno rege hæc causâ; ut, si unus voluisset esse malus, alter, habens similem potestatem, coerceret eum. Et placuit, ne haberent longius quam annum imperium: ne redderentur insolentiores per diuturnitatem potestatis, sed semper essent civiles, qui scirent se esse futuros privatos post annum: igitur primo anno, regibus expulsis, Consules fuerunt Lucius Junius Brutus, qui maxime egerat, ut Tarquinius pelleretur, et Tarquinius Collatinus, maritus Lucretiæ. Sed statim dignitas est sublata Tarquinio Collatino: enim placuerat, ne quisquam maneret in urbe, qui vocaretur Tarquinius. Ergo, omni suo patrimonio accepto, migravit ex urbe; et ipsius loco Valerius Publicola est factus Consul.

Tamen

LIBER PRIMUS.

5

Commovit tamen bellum urbi Romanæ Rex Tarquinius, qui fuerat expulsus, & collectis undique multis gentibus, ut in regnum posset restitui, dimicavit.

10. In prima pugna Brutus & Aruns Tarquini filius invicem se occiderunt. Romani tamen ex ea pugna victores recesserunt. Brutum Romanæ matronæ defensorem pudicitiae suæ, quasi communem patrem, per annum luxerunt. Valerius Publicola Spurium Lucretium Tricipitinum collegam sibi fecit, Lucretiæ patrem: quo morbo mortuo, iterum Horatium Pulvillum collegam sibi sumpsit. Ita primus annus quinque Consules habuit: cum Tarquinius Collatinus Urbe cessisset propter nomen, Brutus prælio periisset, Sp. Lucretius morbo mortuus esset.

11. Secundo quoque anno, iterum Tarquinius, ut reciperetur in regnum, bellum Romanis intulit, auxilium ei ferente Porfena Thusciae rege, & Romam pene cepit. Verum tum quoque victus est. Tertio anno post reges exactos, Tarquinius, cum suscipi non posset in regnum, neque ei Porfena, qui pacem cum Romanis fecerat, auxilium præstaret, Tusculum se contulit, quæ civitas non longe ab Urbe est: atque ibi per quatuordecim annos privatus cum uxore persenuit. Quarto anno post reges exactos, cum Sabini Romanis bellum intulissent, victi sunt; & de his est triumphatum. Quinto anno, Lucius Valerius, ille Bruti collega, & quantum Consul, fataliter mortuus est, adeo pauper, ut, collatis a populo nummis, sumptum habuerit sepulturæ, quem

O R D O.

Tamen Rex Tarquinius, qui fuerat expulsus, commovit bellum Romanæ urbi, et multis gentibus undique collectis, dimicavit, ut posset restitui in regnum. 10. In primâ pugnâ Brutus et Aruns filius Tarquini occiderunt se invicem. Tamen Romani recesserunt victores ex eâ pugnâ. Romanæ matronæ luxerunt Brutum defensorem suæ pudicitiae, quasi communem patrem, per annum. Valerius Publicola fecit Spurium Lucretium Tricipitinum, patrem Lucretiæ, collegam sibi; quo mortuo morbo, iterum sumpsit Horatium Pulvillum collegam sibi. Ita primus annus habuit quinque Consules: Cum Tarquinius Collatinus cessisset urbe propter nomen, Brutus perivisset prælio, et Spurius Lucretius esset mortuus morbo. 11. Secundo anno quoque, iterum Tarquinius intulit bellum Romanis, et reciperetur in regnum, Porfenâ rege Thusciae ferente auxilium ei, et penè cepit Romam. Verum tum quoque ex victus. Tertio anno post reges exactos, Tarquinius, cum non posset suscipi in regnum, neque Porfena, qui fecerat pacem cum Romanis, præstaret auxilium ei, contulit se Tusculum, quæ civitas est non longè ab urbe: atque ibi per quatuordecim annos privatus persenuit cum uxore. Quarto anno post reges exactos, cum Sabini intulissent bellum Romanis, sunt victi; et est triumphatum de his. Quinto anno, Lucius Valerius, ille collega Bruti, et Consul quartum, est mortuus fataliter, adeo pauper, ut nummis collatis a populo, habuerit sumptum

quem matronæ, sicut Brutum, annum luxerunt.

12. Nono anno post reges exactos, cum gener Tarquinii, ad injuriam fœceri vindicandam, ingentem collegisset exercitum, nova Romæ dignitas est creata, quæ Dictatura appellatur, major quam Consulatus. Eodem anno etiam Magister Equitum factus est, qui Dictatori obsequeretur. Neque quidquam similis potest dici, quam Dictatura antiqua, huic imperii potestati, quam nunc tranquillitas vestra habet, maxime cum Augustus quoque Octavianus, de quo postea dicemus, & ante eum, Caius Cæsar, sub Dictaturæ nomine atque honore regnaverint. Dictator autem Romæ primus fuit Lartius: Magister Equitum primus, Spurius Cassius.

13. Sexto-decimo anno post reges exactos, seditionem populus Romæ fecit, tanquam a Senatu atque Consulibus premere-tur. Tum & ipse sibi Tribunos Plebis, quasi proprios judices & defensores, creavit, per quos contra Senatum & Consules tutus esse posset.

14. Sequenti anno Volsci contra Romanos bellum reparaverunt: & victi acie, etiam Coriolos civitatem; quam habebant optimam, perdiderunt.

15. Octavo-decimo anno postquam reges ejecti erant, expulsus ex Urbe Quintius Marcius dux Romanorum, qui Coriolos ceperat Volscorum civitatem, ad ipsos Volscos contendit iratus, et auxilia contra Romanos accepit. Romanos sæpe vicit: usque ad quintum milliarius Urbis accessit, oppug-

O R D O.

tum sepulturæ, quem matrônæ luxerunt annum, sicut *luxerunt* Brutum. 12. Nono anno post reges exactos, cum gener Tarquinii collegisset ingentem exercitum, ad vindicandam injuriam fœceri, nova dignitas est creata Romæ, quæ appellatur Dictatura, major quam Consulatus. Eodem anno etiam Magister Equitum est factus, qui obsequeretur Dictatori. Neque quidquam potest dici similis huic potestati imperii, quam nunc vestra tranquillitas habet, quam antiqua Dictatura, maxime cum Augustus Octavianus quoque, de quo dicemus postea, et, ante eum, Caius Cæsar, regnaverint sub nomine atque honore Dictaturæ. Autem Lartius fuit primus Dictator Romæ: Spurius Cassius primus Magister Equitum. 13. Sexto-decimo anno post reges exactos, populus fecit seditionem Romæ, tanquam premeretur a Senatu atque Consulibus. Tum et ipse creavit Tribunos plebis sibi, quasi proprios judices et defensores, per quos posset esse tutus contra Senatum et Consules. 14. Sequenti anno Volsci reparaverunt bellum contra Romanos: et victi acie, perdidērunt etiam Coriolos, optimam civitatem quam habebant. 15. Octavo-decimo anno postquam reges erant ejecti, Quintius Marcius, dux Romanorum, qui ceperat Coriolos civitatem Volscorum, expulsus ex urbe *Româ*, iratus contendit ad Volscos ipsos, et accepit auxilia contra Romanos. Sæpe vicit Romanos: accessit usque ad quintum milliarius urbis, oppug-

oppugnaturus etiam patriam suam, legatis, qui pacem petebant, repudiatis, nisi ad eum mater Veturia & uxor Volumnia ex Urbe venissent: quarum fletu & deprecatione superatus removit exercitum. Atque hic secundus post Tarquinium fuit, qui dux contra patriam suam esset.

16. Cæsone Fabio & Tito Virginio Consulibus, trecenti nobiles homines, qui ex Fabia familia erant, contra Veientes bellum soli susceperunt, promittentes Senatui & Populo per se omne certamen implendum. Itaque profecti omnes nobiles, & qui singuli magnorum exercituum duces esse deberent, in prælio conciderunt. Unus omnino superfuit ex tanta familia; qui propter ætatem puerilem duci non potuerat ad pugnam. Post hæc census in Urbe habitus est, &

inventæ sunt civium capitum cix millia.

17. Sequenti anno, cum, in Algido monte, ab Urbe duodecimo ferme milliario, Romanus obsideretur exercitus, Lucius Quintius Cincinnatus Dictator est factus: qui agrum quatuor jugerum possidens, manibus suis colebat. Is, cum in opere, & arans esset inventus, sudore deterso togam prætextam accepit: & cæsis hostibus, liberavit exercitum.

18. Anno CCC & altero ab Urbe condita, imperium Consulare cessavit, & pro duobus Consulibus decem facti sunt, qui summam potestatem haberent, Decemviri nominati. Sed cum primo anno bene egissent, secundo, unus ex iis, Appius Claudius, Virginii cujusdam, qui honestis jam stipendiis contra Latinos in monte Algido militabat, filiam virginem corrumpere

O R D O.

oppugnaturus etiam suam patriam, repudiatis legatis, qui petebant pacem, nisi sua mater Veturia, et uxor Volumnia venissent ad eum ex urbe: quarum fletu et deprecatione superatus removit exercitum. Atque hic fuit secundus post Tarquinium, qui esset dux contra suam patriam. 16. Cæsone Fabio et Tito Virginio Consulibus, trecenti nobiles homines, qui erant ex Fabiâ familiâ, soli suscepunt bellum contra Veientes, promittentes Senatui et Populo omne certamen esse implendum per se. Itaque omnes hi nobiles profecti, et qui singuli deberent esse duces magnorum exercituum, conciderunt in prælio. Unus omnino superfuit ex tantâ familiâ; qui non potuerat duci ad pugnam propter puerilem ætatem. Post hæc census est habitus in urbe, et centum novemdecim millia capitum civium sunt inventa. 17. Sequenti anno, cum, in monte Algido, ferme duodecimo milliario ab urbe, Romanus exercitus obsideretur, Lucius Quintius Cincinnatus est factus Dictator: qui possidens agrum quatuor jugerum, colebat eum suis manibus. Is, cum esset inventus in opere et arans, deterso sudore, accepit prætextam togam: et cæsis hostibus, liberavit exercitum. 18. Anno trecentesimo et altero ab urbe condita, Consulare imperium cessavit, et pro duobus Consulibus decem sunt facti, qui haberent summam potestatem, nominati Decemviri. Sed cum egissent bene primo anno, secundo, unus ex iis, Appius Claudius, voluit cor-
rumpere

corrumpere voluit : quam pater occidit, ne stuprum à Decemviro sustineret : & regressus ad milites, movit tumultum. Sublata est Decemviris potestas, ipsique damnati sunt.

19. Anno trecentesimo decimo quinto ab urbe condita, Fidenates contra Romanos rebellaverunt. Auxilium præstabant his Vejentes, & rex Vejentium Tolumnius : quæ ambæ civitates tam vicinæ Urbi sunt, Fidenæ vii, Vejentes xviii milliario absint. Conjunxerunt se his & Volsci ; sed M. Emilio Dictatore, Lucio Quinto Cincinnato Magistro Equitum victi, etiam regem perdidērunt : Fidenæ capræ, & excisæ. Post xx inde annos, Vejentani rebellaverunt. Dictator contra ipsos missus est Furius Camil-

lus ; qui primum vicit eos acie ; mox etiam civitatem diu obsidens cepit, antiquissimam, Italiæque ditissimam. Post eam, cepit & Faliscos, non minus nobilem civitatem. Sed commota est ei invidia, quasi prædam male divisisset ; damnatusque ob eam causam, & expulsus civitate est.

20. Statim Galli Senones ad Urbem venerunt ; & victos Romanos xi milliario ab urbe Roma, apud flumen Alliam sequuti, etiam urbem occupaverunt ; neque defendi quidquam nisi Capitolium potuit : quod cum diu obsedissent, & jam Romani fame laborarent, a Camillo, qui in vicina civitate exulabat, Gallis superventum est, gravissimèque victi sunt ; postea tamen, accepto etiam auro, ne Capitolium obsiderent,

O R D O.

rumpere virginem, filiam cuiusdam Virginiæ, qui jam militabat contra Latinos honestis stipendiis in monte Algido : quam pater occidit, ne sustineret stuprum a Decemviro : et regressus ad milites, movit tumultum. Potestas est sublata Decemviris, ipsique sunt damnati. 19. Trecentesimo decimo-quinto anno ab urbe condita, Fidenates rebellaverunt contra Romanos. Vejentes, et Tolumnius rex Vejentium, præstabant auxilium his : ambæ quæ civitates sunt tam vicinæ urbi, ut Fidenæ absint septimo, Vejentes octavo-decimo milliario. Et Volsci conjunxerunt se his ; sed victi Marco Æmilio dictatore, Lucio Quinto Cincinnato magistro equitum, perdidērunt etiam regem : Fidenæ sunt captæ, et excisæ. Post viginti annos inde, Vejentani rebellaverunt. Furius Camillus est missus dictator contra ipsos ; qui primum vicit eos acie ; mox etiam diu obsidens civitatem, cepit eam, antiquissimam ditissimamque Italiæ. Post eam, cepit et Faliscos, civitatem non minus nobilem. Sed invidia est commota ei, quasi malè divisisset prædam : obque eam causam, est damnatus et expulsus civitate. 20. Statim Gall Senones venerunt ad urbem ; et sequuti Romanos victos undecimo milliario ab urbe Romæ, apud flumen Alliam, occupaverunt etiam urbem ; neque quidquam nisi Capitolium potuit defendi : Quod cum obsedissent diu, et jam Romani laborarent fame, est superventum Gallis a Camillo, qui exulabat in vicina civitate, suntque victi gravissimè ; tamen postea recesserunt, accepto etiam auro, ne obsiderent Capitolium ;

derent, recesserunt : sed sequutus eos Camillus, ita cecidit, ut & aurum, quod his datum fuerat, & omnia quæ ceperant militaria signa, revocaret. Ita tertium triumphans urbem ingressus est, & appellatus Secundus Romulus, quasi & ipse patriæ conditor.

O R D O.

Capitólíum : Sed Camíllus sequútus eos, ita cecidit, ut revocáret et aurum, quod fúerat datum his, et ómnia militária signa, quæ céperant, Ita tértiũ est ingrèssus urbem triúmphans, et appellátus secúndus Rómulus, quasi et ipse *esset* cónditor pátriæ.

LIBER SECUNDUS.

1. **A**NNO ccclxv ab urbe condita, post captam autem primo, dignitates mutatae sunt : & pro duobus Consulibus facti Tribuni militares Consulari potestate. Hinc jam coepit Romana res crescere. Nam Camillus eo anno Volscorum civitatem, quæ per lxx annos bellum gesserat, vicit, & Æquorum urbem, & Sutrinorum : Atque omnes, deletis eorum exercitibus,

occupavit : Et tres simul triumphos egit.

2. Titus etiam Quintius Cincinnatus Prænestinos, qui usque ad urbis Romæ portas bello venerant, prosequutus, ad flumen Alliam vicit : & civitates, quæ sub ipsis agebant, Romanis adjunxit : ipsum Præneste aggressus, in deditionem accepit : quæ omnia ab eo gesta sunt viginti diebus, triumphusque ipsi decretus.

3. Verum

O R D O.

1. Trecentésimo sexagésimo quinto anno ab urbe conditâ, autem primo post *eam* captam, dignitates sunt mutatae : et pro duobus Consulibus Militares Tribuni *sunt* facti Consulari potestate. Jam hinc Romana res coepit crescere. Nam eo anno Camíllus vicit civitatem Volscórum, quæ gesserat bellum per septuaginta annos, et urbem Æquórum et Sutrinórum : atque occupávit omnes, deletis eórum exercitibus : et egit tres triúmphos simul. 2. Etiam Titus Quíntius Cincinnátus, prosequútus Prænestinos, qui vénerant bello usque ad portas urbis Romæ, vicit *eos* ad flumen Alliam : et adjúnxit civitates, quæ agébant sub ipsis, Románis : aggressus Præneste ipsum, accépit in deditionem : ómnia quæ sunt gesta ab eo viginti diebus, triúmphusque *est* decretus ipsi.

3. Verum

3. Verum dignitas Tribunorum Militarium non diu perseveravit. Nam post aliquantum nullus placuit fieri: & quadriennium ita in urbe fluxit: ut potestates ibi majores non essent. Resumpserunt tamen Tribuni Militares consulari potestate iterum dignitatem, & triennio perseveraverunt. Rursus Consules facti.

4. Lucio Genucio, & Quinto Servilio Consulibus, mortuus est Camillus: honor ei secundus post Romulum delatus est.

5. Titus Quintius Dictator adversus Gallos, qui in Italiam venerant, missus est. Hi ab urbe quarto milliario trans Anienem fluvium confederant. Nobilissimus de Senatoribus Titus Manlius provocantem Gallum ad singulare certamen, congressus occi-

dit: & sublato torque aureo, colloque suo imposito, in perpetuum Torquati sibi & posteris cognomen accepit. Galli fugati sunt: mox per Caium Sulpicium Dictatorem etiam victi. Non multo post a Caio Marcio Thufci victi sunt; vii millia captivorum ex his in triumphum ducti.

6. Census iterum habitus est. Et cum Latini, qui a Romanis subacti erant, milites prestare nollent, ex Romanis tantum tirones lecti sunt, factæque legiones decem, qui modus sexaginta vel amplius armatorum millia efficiebat: parvis adhuc Romanis rebus tanta tamen in re militari virtus erat. Quæ cum profectæ essent adversus Gallos duce Lucio Furio Camillo, quidam ex Gallis, unum è Romanis, qui esset optimus provocavit. Tum

se

ORDO.

3. Verum dignitas Militarium Tribunorum non perseveravit diu. Nam post aliquantum *temporis* placuit nullus fieri: et quadriennium ita fluxit in urbe, ut non essent majores potestates ibi. Tamen Militares Tribuni Consulari potestate resumpserunt dignitatem iterum, et perseveraverunt triennio. Rursus Consules *sunt* facti. 4. Lucio Genucio, et Quinto Servilio Consulibus, Camillus est mortuus: secundus honor, post Romulum, est delatus ei. 5. Titus Quintius est missus Dictator adversus Gallos, qui venerant in Italiam. Hi confederant quarto milliario ab urbe trans fluvium Anienem. Titus Manlius, nobilissimus de Senatoribus, congressus Gallum, provocantem ad singulare certamen, occidit *eum*: et sublato aureo torque, impositoque suo collo, accepit cognomen Torquati sibi et posteris in perpetuum Galli sunt fugati: mox etiam victi per Caium Sulpicium Dictatorem. Non multo *tempore* post Thufci sunt victi a Caio Marcio; septem millia captivorum, i. e. mille captivi ex his *sunt* ducti in triumphum. 6. Census iterum est habitus. Et cum Latini, qui erant subacti a Romanis, nollent prestare milites, tirones sunt lecti ex Romanis tantum, decemque legiones factæ, qui modus efficiebat sexaginta millia armatorum vel amplius: Romanis rebus adhuc parvis, tamen tanta erat virtus in militari re. Cum quæ essent profectæ adversus Gallos, Lucio Furio Camillo duce, quidam ex Gallis provocavit unum e Romanis qui esset optimus. Tum

se Marcus Valerius Tribunus Militum obtulit: & cum processisset armatus, corvus ei supra dextrum brachium sedit; mox commissa adversus Gallum pugna, idem corvus alis & unguibus Galli oculos verberat, ne rectum posset aspicere: ita ut a Tribuno Valerio interfectus, non solum victoriam ei, sed etiam nomen dederit. Nam postea idem Corvinus est dictus, ac, propter hoc meritum, annorum trium & viginti Consul est factus.

7. Latini, qui noluerant milites dare, hoc quoque a Romanis exigere coeperunt, ut unus Consul ex eorum, alter ex Romanorum populo crearetur. Quod cum esset negatum, bellum contra eos susceptum est, & ingenti pugna superati sunt: ac de his perdomitis triumphatum est.

Statuæ Consulibus ob meritum victoriæ in Rostris positæ sunt.

8. Jam Romani potentes esse coeperant; bellum enim in centesimo & tricesimo fere milliaro ab urbe apud Samnites gerebatur, qui medii sunt inter Picenum, Campaniam, & Apuliam. Lucius Papirius Cursor cum honore Dictatoris ad id bellum profectus est, qui, cum Romam rediisset, Q. Fabio Maximo Magistro Equitum, quem apud exercitum reliquit, præcepit, ne se absente pugnaret. Ille, occasione reperta, felicissime dimicavit, & Samnites delevit, obquam rem a Dictatore capitis damnatus, quod se vetante pugnasset, ingenti favore militum & populi liberatus est: tanta Papirio seditione commota, ut penè ipse interficeretur.

9. Postea

ORDO.

Marcus Valérius Tribúnus Mílitum óbtulit se, et cum processisset armátus, corvus sedit supra dextrum bráchium ei; mox pugná advérsus Gallum commísâ, idem corvus verberat óculos Galli alis et únguibus, ne posset aspícere rectum: ita ut interfectus a Tribúno Valério, déderit non solúm víctóriam ei, sed étiam nomen. Nam postea idem est dictus Corvínus, ac, propter hoc méritum est factus Consul trium et vigínti annórum. 7. Latíni, qui nolúerant dare mílites, coépérunt exigere hoc quoque a Románis, ut unus Consul crearétur ex *pópulo* eórum, alter ex *pópulo* Romanórum. Cùm quod esset negátum, bellum est suscéptum contra eos, et sunt superáti ingénti pugná: ac est triumphátum de his perdomítis. Státuæ sunt pósitæ in Rostris Consúlibus ob méritum víctóriæ. 8. Jam Románi coeperant esse poténtes; enim in centésimo ferè et tricesimo milliário ab urbe bellum gerebátur apud Samnités, qui sunt médii *pópuli* inter Picénium, Campaniam et Apúliam. Lúcius Papírius Cursor est profectus ad id bellum cum honóre Dictatóris, qui, cùm rediisset Romam, præcépit Qúinto Fábio Máximo Magístro Equitum quem reliquit apud exércitum, ne pugnáret se absénte. Ille, repértâ occasióne, dimicávit felicíssimè, et delevit Samnités, ob quam rem damnátus cápitis a Dictátore, quod pugnávisset se vetánte, est liberátus ingénti favóre militum et *pópuli*: tantâ seditióne commótâ Papírio, ut ipse penè interficerétur.

9. Póstea

9. Postea Samnites, Romanos, Tito Veturio & Spurio Posthumio Consulibus, ingenti dedecore vicerunt, & sub jugum miserunt. Pax tamen a senatu & populo soluta est, quæ cum ipsis propter necessitatem facta fuerat. Postea Samnites victi sunt a L. Papirio Consule: septem millia eorum sub jugum missa. Papirius de Samnitibus triumphavit. Eo tempore Appius Claudius Censor aquam Claudiam induxit, & viam Appiam stravit. Samnites, reparato bello, Quintum Fabium Maximum vicerunt, tribus millibus occisis: postea cum pater ejus Fabius Maximus legatus datus fuisset, & Samnitis vicit, & plurima eorum oppida cepit. Deinde Publius Cornelius Rufinus, Manius Curius Dentatus, ambo

Consules, contra Samnites missi, ingentibus præliis eos confecere. Tum bellum cum Samnitibus per annos novem & quadraginta actum sustulerunt, neque ullus hostis fuit intra Italiam, qui Romanam virtutem magis fatigaverit.

10. Interjectis aliquot annis, iterum se Gallorum copiae contra Romanos Thuscis Samnitibusque junxerunt: sed cum Romam tenderent, a Cn. Cornelio Dolabella Consule deletæ sunt.

11. Eodem tempore Tarentinis, qui jam in ultima Italia sunt, bellum indictum est; quia legatis Romanorum injuriam fecissent. Hi Pyrrhum Epiri regem contra Romanos in auxilium poposcerunt, qui ex genere Achillis originem trahebat; is mox ad Italiam venit, tumque primum Romani cum transmarino hoste dimi-

O R D O.

9. Postea Samnites vicerunt Romanos ingenti dedecore, Tito Veturio & Spurio Posthumio Consulibus, & miserunt eos sub jugum. Tamen pax est soluta a senatu et populo, quæ fuerat facta cum ipsis propter necessitatem. Postea Samnites sunt victi a Lucio Papirio Consule: septem millia eorum sunt missa sub jugum. Papirius triumphavit de Samnitibus. Eo tempore Appius Claudius Censor induxit Claudiam aquam, et stravit Appiam viam. Samnites, reparato bello, vicerunt Quintum Fabium Maximum, occisis tribus millibus: postea, cum ejus Pater Fabius Maximus fuisset datus legatus, et vicit Samnites, et cepit plurima oppida eorum. Deinde Publius Cornelius Rufinus, et Manius Curius Dentatus, ambo Consules, missi contra Samnites, confecere eos ingentibus præliis. Tum sustulerunt bellum actum cum Samnitibus per novem et quadraginta annos, neque fuit ullus hostis intra Italiam, qui magis fatigaverit Romanam virtutem. 10. Aliquot annis interjectis, copiae Gallorum junxerunt se iterum Thuscis Samnitibusque contra Romanos: sed cum tenderent Romam, sunt deletæ a Cneo Cornelio Dolabella Consule. 11. Eodem tempore bellum est indictum Tarentinis, qui jam sunt in ultimâ Italiâ; quia fecissent injuriam legatis Romanorum. Hi poposcerunt Pyrrhum regem Epiri in auxilium contra Romanos, qui *Pyrrhus* trahébat originem ex genere Achillis: mox is venit ad Italiam, tumque primum Romani dimicaverunt cum transmarino hoste.

Publius

dimicaverunt. Missus est contra eum Consul P. Valerius Lævinus: qui, cum exploratores Pyrrhi cepisset, iussit eos per castra duci, ostendique omnem exercitum, tumque dimitti, ut renunciarent Pyrrho, quæcunque a Romanis agerentur. Commissa mox pugna, cum jam Pyrrhus fugeret, elephantorum auxilio vicit, quos incognitos Romani expaverunt: sed nox prælio finem dedit. Lævinus tamen per noctem fugit; Pyrrhus Romanos mille octingentos cepit, eosque summo honore tractavit; occisos sepelivit. Quos cum adverso vulnere & truci vultu, etiam mortuos jacere vidisset, tulisse ad cælum manus dicitur, cum hac voce; se totius orbis dominum esse potuisse, si tales sibi milites contigissent.

12. Postea Pyrrhus junctis sibi Samnitibus, Lucanis, Brutiisque, Romam perrexit, omnia ferro igneque vastavit, Campaniam depopulatus est, atque ad Præneste venit, milliario ab urbe octavo-decimo. Mox terrore exercitus, qui eum cum Consule sequebatur, in Campaniam se recepit. Legati ad Pyrrhum de redimendis captivis missi, ab eo honorifice suscepti sunt; captivos sine pretio Romam misit. Unum ex legatis Romanorum Fabricium sic admiratus est, ut cum eum pauperem esse cognovisset, quarta parte regni promissa sollicitare voluerit, ut ad se transfret: contemptusque a Fabricio est. Quare, cum Pyrrhus ingenti Romanorum admiratione teneretur, legatum misit, qui pacem æquis conditionibus peteret,

O R D O.

Públius Valérius Lævinus Consul est missus contra eum: qui, cum cepisset exploratores Pyrrhi, iussit eos duci per castra, omnemque exercitum ostendi, tumque dimitti, ut renunciarent Pyrrho, quæcunque agerentur a Romanis. Mox pugna commissâ, cum jam Pyrrhus fugeret, vicit auxilio elephantorum, quos incognitos Romani expaverunt: sed nox dedit finem prælio. Tamen Lævinus fugit per noctem; Pyrrhus cepit mille octingentos Romanos, tractavitque eos summo honore; sepelivit occisos. Quos cum vidisset jacere etiam mortuos adverso vulnere et truci vultu, dicitur tulisse manus ad cælum, cum hac voce: se potuisse esse dominum totius orbis, si tales milites contigissent sibi.

12. Póstea Pyrrhus perréxit Romam, Samnitibus, Lucanis, Brutiisque junctis sibi, vastavit omnia ferro igneque, est depopulatus Campaniam, atque venit ad Præneste, octavo-decimo milliario ab urbe. Mox recepit se in Campaniam terrore exercitus, qui sequebatur eum cum Consule. Legati, missi ad Pyrrhum de redimendis captivis, sunt suscepti honorificè ab eo; misit captivos Romam sine pretio. Sic est admiratus Fabricium unum ex legatis Romanorum, ut cum cognovisset eum esse pauperem, voluerit sollicitare eum, promissâ quartâ parte regni, ut transfret ad se: estque contemptus a Fabricio. Quare, cum Pyrrhus teneretur ingenti admiratione Romanorum, misit legatum, præcipuum

ret, præcipuum virum, Cineam nomine; ita ut Pyrrhus partem Italiæ, quam jam armis occupaverat, obtineret.

13. Pax displicuit; remandatumque Pyrrho a Senatu est, eum cum Romanis nisi ex Italia recessisset, pacem habere non posse. Tum Romani jusserunt captivos omnes, quos Pyrrhus reddiderat, infames haberi, qui se armis defendere potuissent; nec ante eos ad veterem statum reverti, quam sibi notorum hostium occisorum spolia retulissent. Ita legatus Pyrrhi reversus est: a quo cum quæreret Pyrrhus, qualem Romam comperisset, Cineas dixit, regum se patriam vidisse: scilicet tales illic esse omnes, qualis unus Pyrrhus apud Epirum & reliquam Græciam putaretur. Missi sunt

contra Pyrrhum duces. P. Sulpicius & Decius Mus Consules. Certamine commisso, Pyrrhus vulneratus est, elephanti interfecti xx millia cæsa hostium; & ex Romanis tantum quinque millia. Pyrrhus Tarentum fugatus.

14. Interjecto anno, contra Pyrrhum Fabricius est missus; qui prius inter legatos sollicitari non potuerat, quarta parte regni promissa. Tum, cum vicina castra ipse & rex haberent, medicus Pyrrhi ad eum nocte venit, promittens veneno Pyrrhum occisurum, si sibi aliquid polliceretur; quem Fabricius vincitum reduci jussit ad Dominum, Pyrrhoque dici, quæ contra caput ejus medicus spondisset. Tum rex admirans eum, dixisse fertur: ille est Fabricius, qui

O R D O.

præcipuum virum, Cineam nomine, qui peteret pacem æquis conditionibus; ita ut Pyrrhus obtineret partem Italiæ quam jam occupaverat armis. 13. Pax displicuit; estque remandatum Pyrrho a Senatu, eum non posse habere pacem cum Romanis, nisi recessisset ex Italiâ. Tum Romani jusserunt omnes captivos, quos Pyrrhus reddiderat, haberi infames, qui potuissent defendere se armis; nec eos reverti ad veterem statum, antequam retulissent spolia notorum hostium occisorum sibi, i. e. a se. Ita legatus Pyrrhi est reversus: a quo cum Pyrrhus quæreret, qualem comperisset Romam Cineas dixit, se vidisse patriam regum: scilicet omnes illic esse tales, qualis Pyrrhus unus putaretur apud Epirum et reliquam Græciam. Publius Sulpicius et Decius Mus Consules sunt missi duces contra Pyrrhum. Certamine commisso, Pyrrhus est vulneratus, elephanti interfecti, viginti millia hostium cæsa; et tantum quinque millia ex Romanis. Pyrrhus est fugatus Tarentum. 14. Anno interjecto, Fabricius est missus contra Pyrrhum; qui prius inter legatos non potuerat sollicitari, quartâ parte regni promissâ. Tum, cum ipse et rex haberent castra vicina, medicus Pyrrhi venit ad eum nocte, promittens se occisurum Pyrrhum veneno, si polliceretur sibi aliquid; quem Fabricius jussit reduci vincitum ad dominum, dicique Pyrrho, quæ medicus spondisset contra ejus caput. Tum rex admirans eum, fertur dixisse: ille est Fabricius, qui

qui difficilius ab honestate quam Sol à cursu suo averti potest. Tum rex in Siciliam profectus est. Fabricius, victis Samnitibus & Lucanis, triumphavit. Consules deinde, Manius Curius Dentatus, & Cornelius Lentulus, adversum Pyrrhum missi sunt, & Curius contra eum pugnavit: exercitum ejus cecidit; ipsum Tarentum fugavit, castra cepit. Ea die caesa sunt hostium xxiii millia. Curius Dentatus in Consulatu triumphavit. Primus Romam elephantos quatuor duxit. Pyrrhus etiam a Tarento mox recessit, & apud Argos Græciæ civitatem occisus est.

15. Caio Fabricio Luscino, C. Claudio Cinna Consulibus, anno urbis condide cccclxi, Legati Alexandrini a Ptolemæo missi Romam venire, & a Romanis

amicitiam, quam petierant, obtinuerunt.

16. Quintio Gulone, C. Fabio Pictore Consulibus, Picentes bellum commovere; & ab insequentibus Consulibus, Publ. Sempronio, Appio Claudio victi sunt: et de his triumphatum est. Conditæ a Romanis civitates, Arminium in Gallia, & Beneventum in Samnio.

17. Marco Attilio Regulo, Lucio Junio Libone Consulibus, Salentinis in Apulia bellum indictum est: captique sunt cum civitate simul Brundusini, & de his triumphatum est.

18. Anno cccclxxvii, cum jam clarum urbis Romæ nomen esset, arma tamen extra Italiam mota non fuerant. Ut igitur cognosceretur, quæ copiæ Romanorum essent, census est habitus;

tum.

O R D O.

qui potest avérti ab honestate difficilius quàm Sol a suo cursu. Tum rex est profectus in Siciliam. Fabricius triumphavit, victis Samnitibus, et Lucanis. Deinde Consules, Manius Curius Dentatus, et Cornelius Lentulus, sunt missi adversum Pyrrhum, et Curius pugnavit contra eum: cecidit ejus exercitum; fugavit ipsum Tarentum, et cepit castra. Ea die viginti-tria millia hostium sunt caesa. Curius Dentatus triumphavit in Consulatu. Primus duxit quatuor elephantos Romam. Pyrrhus etiam mox recessit a Tarento, et est occisus apud Argos civitatem Græciæ.

15. Caio Fabricio Luscino, Caio Claudio Cinnâ Consulibus, quadringentesimo sexagesimo primo anno urbis conditæ, Alexandrini Legati missi a Ptolemæo venere Romam, et obtinuerunt a Romanis amicitiam, quam petiverant.

16. Quintio Gulone, Caio Fabio Pictore consulibus, Picentes commovere bellum; et sunt victi ab insequentibus Consulibus, Publio Sempronio et Appio Claudio: et est triumphatum de his. Fuere civitates conditæ a Romanis, Arminium in Gallia, et Beneventum in Samnio.

17. Marco Attilio Régulo, Lúcio Junio Libóne Consulibus, bellum est indictum Salentinis in Apúliâ: Brundusinique sunt capti simul cum civitate, et est triumphatum de his.

18. Anno quadringentesimo septuagésimo septimo, cum jam nomen urbis Romæ esset clarum, tamen arma non fuerant mota extra Italiam. Igitur, ut cognosceretur, quæ copiæ Romanorum essent, census est habitus;

tum.

tum inventa sunt civium capita cxcii millia cccxxxiii, quamquam a condita urbe nunquam bella cessassent. Et contra Afros bellum susceptum est primum, Appio Claudio & Quinto Fulvio Consulibus. In Sicilia contra eos pugnatum est, & Appius Claudius de Afris & rege Siciliæ Hierone triumphavit.

19. Insequenti anno, Valerio Marco & Octavio Consulibus, in Sicilia a Romanis res magnæ gestæ sunt. Taurominitani, Catanenses, & præterea quinquaginta civitates in fidem acceptæ sunt. Tertio anno, in Sicilia contra Hieronem bellum paratum est. Is, cum omni Nobilitate Syracusanorum, pacem a Romanis impetravit, deditque argenti talenta ducenta. Afri in

Sicilia victi sunt, & de his secundo Romæ triumphatum est.

20. Quinto anno belli Punici, quod contra Afros gerebatur, primum Romani, C. Duilio & Cn. Cornelio Asino Consulibus, in mari dimicaverunt, paratis navibus rostratis, quas Liburnas vocant. Consul Cornelius fraude deceptus est. Duilius, commisso prælio, Carthaginensium ducem vicit, xxxi naves cepit, xiv merfit, viii millia hostium cepit, iii millia occidit: neque ulla victoria Romanis gratior fuit, quod invicti terra, jam etiam mari plurimum possent. C. Aquilio Floro, L. Scipione Consulibus, Scipio Corsicam & Sardiniam vastavit, multa millia inde captivorum abduxit, triumphum egit.

21. Lucio

O R D O.

tum ~~centum~~ centum nonaginta millia trecenta triginta tria capita civium sunt inventa, quamquam bella nunquam cessavissent ab urbe condita. Et primum bellum contra Afros est susceptum, Appio Claudio et Quinto Fulvio Consulibus. Est pugnatum in Sicilia contra eos, et Appius Claudius triumphavit de Afris et Hierone rege Siciliae. 19. Anno insequente, Valerio Marco et Octavio Consulibus, magnæ res sunt gestæ a Romanis in Sicilia. Taurominitani, Catanenses, et quinquaginta civitates præterea sunt acceptæ in fidem. Tertio anno, bellum est paratum contra Hieronem in Sicilia. Is, cum omni nobilitate Syracusanorum, impetravit pacem a Romanis, deditque ducenta talenta argenti. Afri sunt victi in Sicilia, et est triumphatum secundo Romæ de his. 20. Quinto anno Punici belli, quod gerebatur contra Afros, Romani primum dimicaverunt in mari, Caius Duilius, et Cneo Cornelio Asino Consulibus, paratis rostratis navibus, quas vocant Liburnas, Consul Cornelius est deceptus fraude. Prælio commisso, Duilius vicit ducem Carthaginensium, cepit naves triginta et unam, merfit quatuordecim, cepit octo millia hostium, occidit tria millia: neque ulla victoria fuit gratior Romanis, quod invicti terrâ, jam etiam possent plurimum mari. Caius Aquilius Floro, Lucius Scipione Consulibus, Scipio vastavit Corsicam et Sardiniam, abduxit multa millia captivorum inde, et egit triumphum.

21. Lucio

21. Lucio Manlio Volsone, M. Attilio Consulibus, bellum in Africam translatum est contra Hamilcarem, Carthaginiensium ducem: in mari pugnatum, victusque est. Nam perditis lxiv navibus, retro se recepit: Romani xxii amiserunt; sed cum in Africam transissent, primam Clypeam Africae civitatem in deditiōem acceperunt. Consules usque ad Carthaginem processerunt, multisque vastatis oppidis, Manlius victor Romam rediit, & xxvii millia captivorum reduxit. Attilius Regulus in Africa remansit. Is contra Afros aciem instruxit, contra tres Carthaginiensium duces dimicans, victor fuit: xviii millia hostium cecidit, quinque millia cum viii elephantis cepit, lxxiv civitates in fidem accepit. Tum victi Carthagen-

ses pacem à Romanis petierunt: quam cum Regulus nollet nisi durissimis conditionibus dare, Afri auxilium à Lacedæmoniis petierunt: & duce Xantippo, qui à Lacedæmoniis missus fuerat, Romanorum dux Regulus victus est ultima pernicie: nam duo millia hominum tantum ex omni Romano exercitu remanserunt; quindecim millia cum imperatore Regulo capta sunt, xxx millia occisa, Regulus ipse in catenas coniectus.

22. M. Æmilio Paulo, Serv. Fulvio Nobiliore Consulibus, ambo Consules Romani Africam profecti sunt, cum trecentarum navium classe Clypeam petunt, & contra Carthagenenses venerunt. Primum Afros navali certamine superant. Æmilius Consul centum & quatuor naves hostium demersit,

O R D O.

21. Lúcio Mánlio Volsōne, Marco Attilio Consúlibus, bellum est translátum in Africam contra Hamilcárem, ducem Carthaginénsium: est pugnatum in mári, estque victus. Nam recépit se retrò, pérditis sexagínta quátuor návibus: Románi amisérunt vigínti duas; sed cùm transivísse in Africam, accepérunt Clypeam primam civitátem Africae in deditiōnem. Cónsules processérunt usquè ad Cartháginem, multisque óppidis vastátis, Mánlius redívit victor Romam, et réduxit vigintí septem millia captivórum. Attilius Régulus remánfit in Africâ. Is instrúxit áciem contra Afros, et dimicans contra tres duces Cartháginénsium, fuit victor; cecidit octódecim millia hóstium, cepit quinque millia cum octo elephántis, et accépit septuagínta quátuor civitátes in fidem. Tum Carthaginénses victi petivérunt pacem a Románis; quam cùm Régulus nollet dare, nisi duríssimis conditióibus, Afri petivérunt auxílium a Lacedæmóniis: et duce Xantippo, qui fuérat missus a Lacedæmóniis. Régulus dux Romanórum est victus últimâ pernicie: nam duo millia hóminum tantum ex omni Románo exércitu remansérunt; quindecim millia cum imperatóre Régulo sunt capta, trigínta millia occisa, et Régulus ipse coniectus in caténas. 22 Marco Æmilio Paulo, Sérvio Fúlvio Nobilióre Consúlibus, ambo Romani Cónsules sunt profecti Africam, petunt Clypeam cum classe trecentárum návium, et venérunt contra Carthaginénses. Primum superant Afros navali certamine. Æ-

miliu

merfit, triginta cum pugnatoribus cepit, quindecim millia hostium aut occidit, aut cepit, militem suum ingenti præda ditavit: Et subacta Africa tum fuisset, nisi tanta fames fuisset, ut diutius expectare exercitus non posset. Consules, cum victrici classe redeuntes, circa Siciliam naufragium passi sunt: & tanta tempestas fuit, ut ex quadringentis sexaginta quatuor navibus, octoginta servari vix potuerint: neque ullo tempore tanta maritima tempestas audita est. Romani tamen statim ducentas naves reparaverunt, neque in aliquo animus his infractus fuit.

23. Cnæus Servilius Cæpio & C. Sempronius Blæsus Consules cum ducentis sexaginta navibus ad Africam profecti sunt, aliquot civitates ceperunt: prædam in-

gentem reducentes, naufragium passi sunt. Itaque cum continuæ calamitates Romanis displicerent, decrevit senatus ut à maritimis præliis discederetur, & tantum sexaginta naves ad præsidium Italiæ salvæ essent.

24. Lucio Cæcilio Metello, C. Furio Pacillo Consulibus, Metellus in Sicilia Afrorum ducem cum cxxx elephantis, & magnis copiis venientem superavit; xx millia hostium cecidit, sex & viginti elephantos cepit, reliquos errantes per Numidas, quos in auxilium habebat, collegit, & Romam deduxit ingenti pompa, cum cxxx elephantorum numero omnia itinera compleret. Post hæc mala Carthaginenses Regulum ducem, quem ceperant, petierunt, ut Romam proficisceretur, & pacem à Romanis obtineret,

O R D O.

milius Consul demersit centum et quatuor naves hostium, cepit triginta cum pugnatoribus, aut occidit aut cepit quindecim millia hostium, et ditavit suum militem ingenti præda: et tum Africa fuisset subacta, nisi fuisset tanta fames, et exercitus non posset expectare diutius. Consules, redeuntes cum victrici classe, sunt passi naufragium circa Siciliam: et fuit tanta tempestas, ut ex quadringentis sexaginta quatuor navibus, vix octoginta potuerint servari: neque ullo tempore est tanta maritima tempestas audita. Tamen Romani statim reparaverunt ducentas naves, neque animus fuit infractus his in aliquo respectu. 23. Cnæus Servilius Cæpio et Caius Sempronius Blæsus Consules sunt profecti ad Africam cum ducentis sexaginta navibus, et ceperunt aliquot civitates: reducentes ingentem prædam, sunt passi naufragium. Itaque cum continuæ calamitates displicerent Romanis Senatus decrevit, ut discederetur a maritimis præliis, et ut esset tantum sexaginta naves ad præsidium Italiæ salvæ. 24. Lucio Cæcilio Metello, C. Furio Pacillo consulibus, Metellus superavit ducem Afrorum in Sicilia, venientem cum centum triginta elephantis, et magnis copiis; cecidit viginti millia hostium, cepit sex & viginti elephantos, collegit reliquos errantes per Numidas, quos habebat in auxilium, et deduxit eos Romam ingenti pompâ, ut compleret omnia itinera cum numero centum triginta elephantorum. Post hæc mala Carthaginenses petiverunt

tineret, ac permutationem captivorum faceret.

25. Ille, Romam cum venisset, inductus in senatum, nihil quasi Romanus egit; dixitque, se ex illa die, qua in potestatem Afrorum venisset, Romanum esse desivisse. Itaque & uxorem à complexu removit, & Romanis suavit, ne pax cum Pœnis fieret: Illos enim, fractos tot casibus, spem nullam habere, se tanti non esse, ut tot millia captivorum propter unum se, & senem, & paucos, qui ex Romanis capti fuerant, redderentur: itaque obtinuit. Nam Afros pacem petentes nullus admisit: ipse Carthaginem rediit; offerentibusque Romanis, ut eum Romæ tenerent, negavit se in ea urbe mansurum, in qua postquam Afris servierat, dignitatem honesti

civis habere non posset. Regressus igitur ad Africam, omnibus suppliciis extinctus est.

26. P. Claudio Pulchro, C. Junio Consulibus, Claudius contra auspicia pugnavit, & a Carthaginensibus victus est. Nam ex ducentis & viginti navibus, cum triginti fugit: xc cum pugnatoribus captæ sunt, demersæ cæteræ, viginti millia capta. Alius quoque Consul classem naufragio amisit, exercitum tamen salvum habuit; quia vicina littora erant.

27. Caio Luctatio Catulo, Aulo Posthumio Albino Consulibus, anno belli Punici xxiii, Catulo bellum contra Afros commissum est. Profectus est cum ccc navibus in Siciliam. Afri contra ipsum cccc paraverunt. Luctatius Catulus navem æger ascendit: vul-

O R D O.

petiverunt Régulum *Románum* ducem, quem céperant, ut proficisceretur Romam, et obtineret pacem a Romanis, ac faceret permutationem captivorum. 25. Ille, cum venisset Romam inductus in Senatum, egit nihil quasi *Románus*; dixitque, se desivisse esse *Románum* ex illa die, quâ venisset in potestatem *Afrorum*. Itaque et removit uxorem a complexu, et suavit Romanis, ne pax fieret cum Pœnis: enim illos, fractos tot casibus, habere nullam spem, se non esse tanti *præti* ut tot millia captivorum redderentur propter se unum, et senem, et paucos, qui fuerant capti ex Romanis: itaque obtinuit. Nam nullus admisit Afros petentes pacem: ipse rediit Carthaginem; negavitque Romanis offerentibus, ut tenerent eum Romæ, se mansurum in eâ urbe, in quâ, postquam serviverat Afris, non posset habere dignitatem honesti civis. Igitur regressus ad Africam, est extinctus omnibus suppliciis. 26. Publio Claudio Pulchro, Caio Junio consulibus, Claudius pugnavit contra auspicia, et est victus a Carthaginensibus. Nam ex ducentis et viginti navibus, fugit cum triginta: Nonaginta sunt captæ cum pugnatoribus, cæteræ demersæ, viginti millia capta. Alius Consul amisit classem naufragio quoque, tamen habuit exercitum salvum; quia littora erant vicina. 27. Caio Luctatio Catulo, Aulo Posthumio Albino Consulibus, vigesimo tertio anno Punici belli, bellum contra Afros est commissum Catulo. Est profectus cum trecenis navibus in Siciliam. Afri paraverunt quadringentas contra ipsum. Luctatius Catulus æger ascendit

vulneratus enim in pugna superiore fuerat. Contra Lilybæum civitatem Siciliæ pugnatum est ingenti virtute Romanorum; nam lxxiii Carthaginensium naves captæ sunt, cxxv demersæ; xxxii millia hostium capta, xiii occisa; infinitum auri argentique pondus in potestatem Romanorum redactum. Ex classe Romana duodecim naves demersæ; pugnatum est vi. Idus Martias. Statim Carthaginenses pacem petierunt, tributaque iis pax. Captivi Romanorum, qui tenebantur à Carthaginensibus redditi sunt. Etiam Carthaginenses petierunt, ut redimi eos captivos

liceret, quos ex Afris Romani tenebant. Senatus iussit sine pretio dari eos, qui in publica custodia essent; qui autem a privatis tenerentur, ut, pretio dominis reddito, Carthaginem redirent; atque id pretium ex fisco magis, quam a Carthaginensibus solveretur.

28. Quintus Luctatius, Aulus Manlius Consules creati bellum Faliscis intulerunt: quæ civitas Italiæ opulenta quondam fuit: quod ambo Consules intra sex dies quam venerant, transegerunt, xv millibus hostium cæsis, cæteris pace concessa, agro tamen ex medietate sublato.

O R D O.

ascendit navem: enim fuerat vulneratus in superiore pugna. Est pugnatum ingenti virtute Romanorum contra Lilybæum civitatem Siciliæ; nam septuaginta tres naves Carthaginensium sunt captæ, centum viginti quinque demersæ; triginta duo millia hostium capta, trêdecim occisa: infinitum pondus auri argentique est redactum in potestatem Romanorum. Ex Romanâ classe duodecim naves sunt demersæ; est pugnatum sexto ante Idus Martias. Statim Carthaginenses petiverunt pacem, paxque est tributa iis. Captivi Romanorum, qui tenebantur a Carthaginensibus, sunt redditi. Etiam Carthaginenses petiverunt, ut liceret eos captivos redimi, quos Romani tenebant ex Afris. Senatus iussit eos dari sine pretio, qui essent in publicâ custodiâ; autem qui tenerentur a privatis, ut redirent Carthaginem, pretio reddito dominis; atque id pretium solveretur magis ex fisco, quam a Carthaginensibus. 28. Quintus Luctatius, et Aulus Manlius creati Consules intulerunt bellum Faliscis: quæ quondam fuit opulenta civitas Italiæ: quod bellum ambo Consules transegerunt intra sex dies quam venerant, quindecim millibus hostium cæsis, concessa pace cæteris, tamen sublato agro ex medietate.

LIBER TERTIUS.

1. **F**INITO igitur Punico bello, quod per xxii annos contractum est, Romani, jam clarissima gloria noti, legatos ad Ptolemæum Ægypti regem miserunt, auxilia promittentes: quia rex Syriæ Antiochus ei bellum intulerat. Ille gratias Romanis egit, auxilia non accepit: jam enim fuerat pugna transacta. Eodem tempore potentissimus rex Siciliæ Hiero Romam venit ad ludos spectandos, & ducenta millia modiorum tritici populo donq dedit.

2. Lucio Cornelio Lentulo, Fulvio Flacco Consulibus, qui-

bus Hiero Romam venerat, etiam contra Ligures intra Italiam bellum gestum est, & de his triumphatum. Carthaginenses tum bella reparare tentabant. Sardinenses, qui ex conditione pacis Romanis parere debebant, ad rebellandum impellentes. Venit tamen legatio Carthaginensium Romam, & pacem impetravit.

3. Tito Manlio Torquato, Caio Attilio Balbo Consulibus, de Sardis triumphatum est: & pace omnibus locis facta, Romani nullum bellum habuerunt, quod his post Romam conditam semel tantum,

O R D O.

1. Igitur finito Punico bello, quod est contractum per viginti duos annos, Romani, jam noti clarissimâ gloriâ, miserunt legatos ad Ptolemæum regem Ægypti, promittentes auxilia: quia Antiochus, rex Syriæ, intulerat bellum ei. Ille egit gratias Romanis, *sed* non accepit auxilia: enim jam pugna fuerat transacta. Eodem tempore Hiero, potentissimus rex Siciliæ, venit Romam ad spectandos ludos, et dedit ducenta millia modiorum tritici populo dono. 2. Lucio Cornelio Lentulo, *et* Fulvio Flacco Consulibus, quibus Hiero venerat Romam, bellum est gestum etiam contra Ligures intra Italiam, *et est* triumphatum de his. Tum Carthaginenses tentabant reparare bella, impellentes Sardinenses, qui debebant parere Romanis ex conditione pacis, ad rebellandum. Tamen legatio Carthaginensium venit Romam, et impetravit pacem. 3. Tito Manlio Torquato, *et* Caio Attilio Balbo Consulibus, est triumphatum de Sardis: et pace factâ omnibus locis; Romani habuerunt nullum bellum, quod contigerat his tantum semel post

tantum, Numa Pompilio regnante, contigerat.

4. Lucius Posthumius Albinus, Cnæus Fulvius Centumalus Consules bellum contra Illyrios gesserunt: &, multis civitatibus captis, etiam reges in deditionem acceperunt. Tum primum de Illyriis triumphatum est.

5. Lucio Æmilio Consule, ingentes Gallorum copiarum Alpes transierunt: sed pro Romanis tota Italia consensit; traditumque est Fabio Historico, qui ei bello interfuit, octo millia hominum parata ad id bellum fuisse: sed res per Consules tantum prospere gesta est: xl millia hostium interfecta sunt, & triumphus Æmilio decretus.

6. Aliquot deinde annis, post, contra Gallos intra Italiam pugnatum est: finitumque est bellum

Marco Claudio Marcello, Cnæo Cornelio Scipione Consulibus. Tunc Marcellus cum parva manu equitum dimicavit, & regem Gallorum, Viridomarum nomine, manu sua occidit. Postea, cum collega suo, ingentes copias Gallorum peremit: Mediolanum expugnavit: grandem prædam Romam pertulit: ac triumphans Marcellus spolia Galli, stipiti imposta, humeris suis vixit.

7. M. Minucio, P. Cornelio Consulibus, Istris bellum illatum est, quia latrocinati naves Romanorum fuerant, quæ frumenta exhibebant: perdomitque sunt omnes. Eodem anno, bellum Punicum secundum Romanis illatum est, per Annibalem, Carthaginensium ducem, qui Saguntum Hispaniæ civitatem, Romanis amicam, oppugnare aggressus

ORDO.

Romam conditam, Numâ Pompilio regnante. 4. Lúcius Posthúmius Albinus, et Cnæus Fúlvius Centumalus Cónsules gesserunt bellum contra Illyrios: et, captis multis civitatibus, acceperunt etiam reges in deditionem. Tum primum est triumphatum de Illyriis. 5. Lúcio Æmílio Cónsule, ingentes copiarum Gallorum transiverunt Alpes: sed tota Italia consensit pro Romanis; estque traditum a Fabio Histórico, qui interfuit ei bello, octingenta millia hominum fuisse parata ad id bellum: sed res est gesta prospere per Cónsules tantum: quadraginta millia hostium sunt interfecta, et triumphus decretus Æmilio. 6. Deinde aliquot annis post, est pugnatum contra Gallos intra Italiam: bellumque est finitum, Marco Claudio Marcello, et Cnæo Cornelio Scipione Consulibus. Tunc Marcellus dimicavit cum parvâ manu equitum, et occidit regem Gallorum, Viridomarum nomine, suâ manu. Postea, cum suo collégâ, peremit ingentes copias Gallorum: expugnavit Mediolanum: pertulit grandem prædam Romam, ac Marcellus triumphans vexit spolia Galli, imposta stipiti, suis humeris. 7. Múcio Minúcio, et Públio Cornelio Consulibus, bellum est illatum Istris, quia fuerant latrocinati naves Romanorum, quæ exhibebant frumenta: omnesque sunt perdomiti. Eodem anno, secundum Punicum bellum est illatum Romanis, per Annibalem, ducem Carthaginensium, qui est aggressus oppugnare Saguntum, civitatem Hispaniæ, amicam Romanis, agens

gressus est, ages viceſimum ætatis annum; copiis congregatis cl millibus peditum, & xx millibus equitum. Huic Romani per legatos denuntiaverunt, ut bello abſtineret. Is legatos admittere noluit. Romani etiam Carthaginem miſerunt, ut mandaretur Annibali, ne bellum contra ſocios populi Romani gereret: ſed dura reſponſa à Carthaginenſibus reddita. Saguntini interea fame victi; captique ab Annibale, ultima pœnis afficiuntur.

8. Tum Publius Cornelius Scipio cum exercitu in Hiſpaniam proſectus eſt, Tiberius Sempronius in Siciliam: bellum Carthaginenſibus indictum eſt. Annibal, relicto in Hiſpania fratre Asdrubale, Pyrenæum tranſit: Alpes, adhuc in ea parte invias,

fibi patefecit. Traditur, ad Italiam, lxxx millia peditum, & xx millia equitum, ſeptem & triginta elephantos adduxiſſe. Interea multi Ligures & Galli Annibali ſe junxerunt. Sempronius Gracchus, cognito ad Italiam Annibalis adventu, è Sicilia exercitum Ariminum trajecit.

9. Publius Cornelius Scipio Annibali primus occurrit: commiſſo prælio, fugatis ſuis, ipſe vulneratus in caſtra rediit. Sempronius Gracchus & ipſe confligit apud Trebiam amnem: illo quoque vincitur. Annibali multi ſe in Italia dediderunt. Inde ad Tuſciam veniens Annibal, Flaminio Conſuli occurrit: ipſum Flaminium interemit: Romanorum viginti quinque millia caſa ſunt: cæteri diffugerunt. Miſſus adverſus Annibalem poſtea à Romanis

O R D O.

agens viceſimum annum ætatis; congregatis cōpiis centum quinquaginta millibus peditum, et viginti millibus equitum. Romani denuntiaverunt huic per legatos, ut abſtineret bello. Is noluit admittere legatos. Romani etiam miſerunt Carthaginem, ut mandaretur Annibali, ne gereret bellum contra ſocios populi Romani: ſed dura reſponſa ſunt reddita a Carthaginenſibus. Interea Saguntini ſunt victi fame; captique ab Annibale, afficiuntur ultimis pœnis. 8. Tum Publius Cornelius Scipio eſt proſectus cum exercitu in Hiſpaniam, et Tiberius Sempronius in Siciliam: Bellum eſt indictum Carthaginenſibus. Annibal tranſit Pyrenæum, relicto Asdrubale fratre in Hiſpaniâ: patefecit Alpes ſibi, adhuc invias in eâ parte. Traditur adduxiſſe, ad Italiam, octoginta millia peditum, et viginti millia equitum, ſeptem et triginta elephantos. Interea multi Ligures et Galli junxerunt ſe Annibali. Sempronius Gracchus, cognito adventu Annibalis ad Italiâ, trajecit exercitum e Siciliâ Ariminum. 9. Publius Cornelius Scipio primus occurrit Annibali: prælio commiſſo, ſuis fugatis, ipſe vulneratus rediit in caſtra. Et Sempronius Gracchus ipſe confligit apud amnem Trébiam: is quoque vincitur. Multi dediderunt ſe Annibali in Italiâ. Inde Annibal veniens ad Tuſciam, occurrit Flaminio Conſuli: interemit Flaminium ipſum: viginti quinque millia Romanorum ſunt caſa: cæteri diffugerunt. Poſtea Quintus Fabius Máximus eſt miſſus a Romanis adverſus Annibalem: is fregit eum

Romanis Quintus Fabius Maximus: is eum, differendo pugnam, ab impetu fregit: mox inventa occasione, vicit.

10. Quingentesimo & quadregesimo anno à condita urbe, Lucius Æmilius, P. Terentius Varro contra Annibalem mittuntur, Fabioque succedunt: qui Fabius ambos Consules monuit, ut Annibalem, callidum & impatientem ducem, non aliter vincerent, quam prælium differendo. Verum cum impatientia Varronis Consulis, contradicente Consule altero, apud vicum, qui Cannæ appellatur, in Apulia pugnatum esset, ambo Consules ab Annibale vincuntur. In ea pugna tria millia Afrorum percunt; magna pars de exercitu Annibalis sauciatur; nullo tamen Punico bello Romani gravius ac-

cepti sunt: periit enim in eo Æmilius Paulus Consul: Consulares & Prætorii xx, Senatores capti aut occisi xxx, nobiliores viri ccc, militum xl millia: equitum tria millia & quingenti; in quibus malis nemo tamen Romanorum pacis mentionem habere dignatus est. Servi, quod nunquam ante, manumissi, & milites facti sunt.

11. Post eam pugnam, multæ Italiæ civitates, quæ Romanis paruerant, se ad Annibalem transfulerunt. Annibal Romanis obtulit, ut captivos redimerent: responsumque est à Senatu, eos cives non esse necessarios, qui, cum armati essent, capi potuissent. Ille omnes postea variis suppliciis interfecit, & tres modios aureorum annulorum Carthaginem misit; quos è manibus Equitum

O R D O.

ab impetu, differendo pugnam: mox, occasione inventa, vicit eum. 10. Quingentesimo et quadregesimo anno a condita urbe, Lucius Æmilius, et Publius Terentius Varro mittuntur contra Annibalem, succeduntque Fabio: qui Fabius monuit ambos Consules, ut vincerent Annibalem, callidum et impatientem ducem, non aliter, quam differendo prælium. Verum cum esset pugnatum in Apulia apud vicum, qui appellatur Cannæ, impatientia Varronis Consulis, altero consule contradicente, ambo consules vincuntur ab Annibale. In ea pugna tria millia Afrorum pereunt; magna pars de exercitu Annibalis sauciatur; tamen Romani sunt accepti gravius nullo Punico bello: enim Æmilius Paulus Consul perivit in eo: Viginti Consulares et Prætorii, triginta Senatores sunt capti aut occisi, et trecenti nobiliores viri, quadraginta millia militum; tria millia et quingenti equitum; in quibus malis tamen nemo Romanorum est dignatus habere mentionem pacis. Servi sunt manumissi, quod nunquam fuerat antea, et sunt facti milites. 11. Post eam pugnam, multæ civitates Italiæ, quæ paruerant Romanis, transfulerunt se ad Annibalem. Annibal obtulit Romanis, ut redimerent captivos: estque responsum a Senatu, eos cives non esse necessarios, qui potuissent capi, cum essent armati. Postea ille interfecit omnes variis suppliciis, et misit tres modios aureorum annulorum Carthaginem; quos detraxerat

Equitum Romanorum, Senatorum, & militum detraxerat. Interea, in Hispania, ubi frater Annibalis Asdrubal remanserat cum magno exercitu, ut eam totam Afris subigeret, à duobus Scipionibus Romanis ducibus vincitur: perditque in pugna xxxv millia hominum: ex his capiuntur x millia: occiduntur xxv. Mittuntur ei à Carthaginensibus ad reparandas vires xii millia peditum, iv millia equitum, xx elephanti.

10. Anno quarto postquam in Italiam Annibal venit, Marcus Claudius Marcellus Consul apud Nolam, civitatem Campaniæ, contra Annibalem bene pugnavit. Annibal multas civitates Romanorum per Apuliam, Calabriam & Brutios occupavit: quo tempore etiam rex Mace-

doniæ Philippus ad eum legatos misit, promittens auxilia contra Romanos, sub hac conditione ut, deletis Romanis, ipse quoque contra Græcos ab Annibale auxilia acciperet. Captis igitur legatis Philippi, & re cognita, Romani in Macedoniam Marcum Valerium Lævinum ire jufferunt: in Sardiniam Titum Manlium Proconsulem: Nam etiam ea sollicitata ab Annibale Romanos deseruerat.

13. Ita uno tempore quatuor locis pugnabatur: in Italia, contra Annibalem; in Hispania contra fratrem ejus Asdrubalem; in Macedonia, contra Philippum; in Sardinia, contra Sardos, & alterum Asdrubalem Carthaginensem. Is à Tito Manlio Proconsule, qui ad Sardiniam missus fuerat, vivus est captus; occisa cum

O R D O.

detraxerat e manibus Romanorum Equitum, Senatorum, et militum. Interea, in Hispania, ubi Asdrubal frater Annibalis remanserat cum magno exercitu, ut subigeret eam totam *provinciam* Afris, vincitur a duobus Scipionibus Romanis ducibus; inque pugna perdit triginta quinque millia hominum: ex his decem millia capiuntur; viginti quinque occiduntur. Duodecim millia peditum, quatuor millia equitum, et viginti elephanti mittuntur ei a Carthaginensibus ad reparandas vires. 12. Quarto anno postquam Annibal venit in Italiam, Marcus Claudius Marcellus Consul pugnavit bene apud Nolam, civitatem Campaniæ, contra Annibalem. Annibal occupavit multas civitates Romanorum per Apuliam, Calabriam et Brutios: quo tempore etiam Philippus, rex Macedoniæ, misit legatos ad eum, promittens auxilia contra Romanos, sub hac conditione, ut Romanis deletis, ipse quoque acciperet auxilia ab Annibale contra Græcos. Igitur legatis Philippi captis, et re cognita, Romani jufferunt Marcum Valerium Lævinum ire in Macedoniam: Titum Manlium Proconsulem in Sardiniam: nam etiam ea sollicitata ab Annibale deseruerat Romanos. 13. Ita uno tempore pugnabatur quatuor locis; in Italia, contra Annibalem; in Hispania, contra ejus fratrem Asdrubalem; in Macedonia, contra Philippum; in Sardinia, contra Sardos, et alterum Asdrubalem Carthaginensem. Is est captus vivus a Tito Manlio Proconsule, qui fuerat missus ad Sardiniam; duodecim millia ~~erant~~ occisa cum illo, mille

cum eo xii millia, capti mille quingenti; & à Romanis Sardinia subacta. Manlius victor captivos & Asdrubalem Romam reportavit. Interea etiam Philippus à Lævino in Macedonia vincitur, & in Hispania à Scipionibus Asdrubal, & Mago tertius frater Annibalis.

14. Decimo anno postquam Annibal in Italiam venerat, P. Sulpicio, Cnæo Fulvio Consulibus, Annibal usque ad quartum milliariam Urbis accessit, equites ejus usque ad portas; mox Consulum metu, cum exercitu venientium, Annibal ad Campaniam se recepit. In Hispania à fratre Asdrubale ambo Scipiones, qui per multos annos victores fuerant, interficiuntur; exercitus tamen integer remansit; casu enim magis quàm virtute erant

decepti: quo tempore etiam à Consule Marcello Siciliae magna pars capta est, quam tenere Afri coeperant: & ex nobilissima urbe Syracusana præda ingens prælata est. Lævinus in Macedonia cum Philippo & multis Græciæ populis, & rege Asiæ Attalo, amicitiam fecit: & ad Siciliam profectus, Annonem quendam Afrorum ducem apud Agrigentum civitatem, cum ipso oppido cepit, eumque Romam cum captivis nobilibus misit; xl civitates in deditiorem accepit, xxvi expugnavit. Ita omni Sicilia recepta Macedonia fracta, cum ingenti gloria Romam regressus est. Annibal in Italia Cnæum Fulvium Consulem subito aggressus, cum octo millibus hominum interfecit.

15. Interea ad Hispanias, ubi occisis

O R D O.

mille quingenti capti; et Sardinia subacta a Romanis. Manlius Victor reportavit captivos et Asdrubalem Romam. Interea etiam Philippus vincitur a Lævino in Macedoniâ, et in Hispaniâ Asdrubal, et Mago tertius frater Annibalis a Scipionibus. 14. Décimo anno postquam Annibal vénerat in Italiâ. Públío Sulpício, et Cnæo Fúlvio Cónsulibus, Annibal accéssit usquè ad quartum milliariûm urbis, et ejus équites usquè ad portas; mox metu Cónsulum, vénientium cum exércitu, Annibal recépit se ad Campániam. In Hispániâ ambo Scipiónes, qui fúerânt victóres per multos annos, interficiúntur a fratre Asdrúbale; tamen exércitus remánfit ínteger; enim erant decépti magis casu quàm virtúte *hostis*; quo témpore étiam magna pars Sicíliæ, quam Afri coeperant tenére est capta a Consule Marcélló; et ingens præda est prælátâ, et in triúmpho capta ex nobilissimâ Syracusânâ urbe. Lævínus fecit amicitiam in Macedónia cum Philippo et multis pópulis Græciæ, et Attalo rege Asiæ: et profectus ad Sicíliam, cepit Annonem, quendam ducem Afrórum, apud civitatem Agrigéntum, cum óppido ipso, misítque eum Romam cum nobílibus captivis: accépit quadragínta civitatés in deditiónem, expugnávit vigínti sex. Ita omni Sicíliâ recéptâ, Macedóniâ fractâ, est regréssus Romam cum ingénti glóriâ. Annibal súbito aggréssus Cnæum Fúlvium Cónsulem in Italiâ, interfécit eum cum octo míllibus hóminum. 15. Intereâ míttitur ad Hispánias, ubi, duóbus Scipiónibus occísis, erat nullus Romanus

occisis duobus Scipionibus nullus Romanus dux erat, Publius Cornelius Scipio mittitur, filius Publii Scipionis, qui ibidem bellum gesserat, annos natus quatuor & viginti, vir Romanorum omnium & sua ætate, & posteriori tempore fere primus. Is Carthaginem Hispaniæ capit; in qua omne aurum & argentum, & belli apparatus Afri habebant: nobilissimos quoque obsides, quos ab Hispanis acceperant: Magonem etiam fratrem Annibalis ibidem capit; quem Romam cum aliis mittit. Romæ ingens lætitia post hunc nuntium fuit. Scipio Hispanorum obsides parentibus reddidit. Qua re omnes fere Hispani ad eum uno animo transierunt. Postque Asdrubalem Annibalis fratrem victum fugat, & prædam maximam capit.

16. Interea, in Italia, Consul Q. Fabius Maximus Tarentum recepit: in qua ingentes copię Annibalis erant: & ibi etiam ducem Annibalis Carthalonem occidit: xxv millia captivorum vendidit: prædam militibus dispertivit; pecuniam hominum venditorum ad fiscum retulit. Tum multæ civitates Romanorum, quæ ad Annibalem transierant, prius, rursus se Fabio Maximo reddiderunt. Insequenti anno Scipio in Hispania egregias res egit, & per se, & per fratrem suum Lucium Scipionem: lxx civitates recepit. In Italia tamen malè pugnatum est. Nam Claudius Marcellus Consul ab Annibale occisus est.

17. Tertio anno postquam Scipio ad Hispaniam profectus fuerat, rursus res inclytas gerit: regem Hispaniarum magno prælio victum

O R D O.

mānus dux, Públius Cornélius Scípío fílius Públii Scípionis, qui gesserat bellum ibídem, natus quātuor et vigínti annos, vir ferè primus ómnium Romanórum et suâ ætate, et posterióri témpore. Is capit Cartháginem Hispániæ, in quâ Afri habébant omne aurum, et árgentum, et apparatus belli: nóbilíssimos óbsides quoque quos acceperunt ab Hispanis: etiam capit Magónem fratrem Anníbalis ibídem; quem mittit Romam cum áliis. Fuit ingens lætítia Romæ post hunc núntium. Scípío réddidit óbsides Hispanórum paréntibus. Quâ re in ferè omnes Hispáni transivérunt ad eum uno ánimo. Pòstque fugat Asdrúbalem fratrem Anníbalis victum, et capit máximam prædam. 16. Intéreà in Italiâ, Consul Quintus Fabius Máximus accépit Taréntum: in quâ ingéntes cópiæ Anníbalis erant; et ibi etiam occidit Carthalonem ducem Anníbalis: vendidit vigínti quinque millia captivórum: dispertívit prædam militibus; rétulit pecúniā hómínū venditórum ad fiscum. Tum multæ civitátes Romanórum, quæ prius transíverant ad Anníbalem, rursus reddidérunt se Fábio Máximo. Insequénti anno Scípíoe git egrégias res in Hispániâ, et per se, et per suum fratrem Lúcium Scípionem: recépit septuagínta civitátes. Tamen in Itália est pugnátum malè. Nam Cláudius Marcéllus Consul est occísus ab Anníbale. 17. Tértio anno postquam Scípío fúerat profectus ad Hispániā, rursus gerit inclytas res; accépit regem Hispaniárum

viſtum in amicitiam accepit, & primus omnium à viſto obſides non popoſcit.

18. Deſperans Annibal Hiſpanias contra Scipionem diutius poſſe retineri, fratrem ſuum Afdrubalem ad Italiam cum omnibus copiis evocavit. Is veniens eodem itinere, quo etiam Annibal venerat, à Conſulibus Appio Claudio Nerone, & Marco Livio Salinatore, apud Senam Piceni civitatem, in inſidias compoſitas incidit: ſtrenue tamen pugnans occiſus eſt: ingentes ejus copię captę aut interfectę ſunt: magnum pondus auri atque argenti Romam relatum. Poſt hæc Annibal diffidere jam de belli cœpit eventu, & Romanis ingens animus acceſſit. Itaque & ipſi evocaverunt ex Hiſpania Publium Cornelium Scipio-

nem. Is Romam cum ingenti gloria venit.

19. Quinto Cæcilio, Lucio Valerio Conſulibus, omnes civitates, quę in Brutiis ab Annibale tenebantur, Romanis ſe tradiderunt.

20. Anno xiv, poſtquam in Italiam Annibal venerat, Scipio, qui multa bene in Hiſpania egerat, Conſul eſt factus, & in Africam miſſus: cui viro divinum quiddam ineſſe exiſtimabatur: adeo & putaretur cum Numinibus habere ſermonem. Is in Africa contra Annonem ducem Afrorum pugnāt, exercitum ejus interfecit. Secundo prælio caſtra cepit, cum quatuor millibus & quingentis militibus: xi millibus occiſis. Syphacem Numidię regem, qui ſe Afris conjunxerat, capit, & caſtra ejus invadit. Syphax,

O R D O.

paniarum viſtum magno prælio in amicitiam; et primus ómnium non popoſcit obſides a viſto. 18. Annibal deſperans Hiſpánias poſſe retinéri diútiùs contra Scipiónem, evocávit ſuum fratrem Afdrúbalem ad Italiam cum ómnibus cópiis. Is véniens eodem itinere, quo étiam Annibal vénerat, incidit in inſídias compóſitas a Conſúlibus Appio Cláudio Neróne, et Marcó Lívio Salinatore, apud Senam civitátem Picéni: tamen pugnans ſtrénuè eſt occiſus; ejus ingéntes cópię ſunt captę aut interféctę: magnum pondus auri atque argenti eſt relatum Romam. Poſt hæc Annibal cœpit jam diffidere de événtu belli, et ingens ánimus accéſſit Rómanis. Itaque et ipſi evocavérunt Públium Cornélium Scipiónem ex Hiſpániâ. Is venit Romam cum ingénti glóriâ. 19. Quinto Cæcílio, et Lúcio Valério Conſúlibus, omnes civitátes, quę tenebántur ab Anníbale in Brútiis, tradidérunt ſe Románis. 20. Quarto décimo anno, poſtquam Annibal vénerat in Itáliam, Scípio, qui égerat multa benè in Hiſpániâ, eſt factus Conſul, et miſſus in Africam: cui viro quiddam divínium exiſtimabátur ineſſe: ádeò ut putarétur habére ſermónem cum Numinibus. Is pugnāt in Africâ contra Annonem ducem Afrorum et intérfecit ejus exércitum. Cepit caſtra ſecúndo prælio, cum quátuor mília et quingéntis militibus: duódecim millibus occiſis. Capít Syphácem regem Numidię, qui conjúnxerat ſe Afris, et invádit ejus caſtra. Syphax, cum

phax, cum nobilissimis Numidis & infinitis spoliis, à Scipione Romam mittitur: qua re audita, omnis fere Italia Annibalem deserit; ipse à Carthaginensibus in Africam redire jubetur, quam Scipio vastabat.

21. Ita anno xvii ab Annibale Italia liberata est, quam flens dicitur reliquisse. Legati Carthaginensium pacem à Scipione petierunt; ab eo ad Senatum Romam missi sunt: xlv dies his induciæ datæ sunt, quousque Romam ire & regredi possent: xxx millia pondo argenti ab his accepta sunt: Senatus ex arbitrio Scipionis pacem jussit cum Carthaginensibus fieri. Scipio his conditionibus dedit, ne amplius quam xxx naves haberent, quingenta millia pondo argenti darent, captivos & perfugas redderent.

22. Interim, Annibale veniente ad Africam, pax turbata est; multa hostilia ab Afris facta sunt: legati tamen eorum, ex urbe venientes à Romanis capti sunt, & jubente Scipione dimissi. Annibal quoque, frequentibus præliis victus à Scipione, petiit etiam ipse pacem. Cum ventum esset ad colloquium, iisdem conditionibus data est, quibus prius: addita quingentis millibus pondo argenti c millia librarum, propter novam perfidiam. Carthaginensibus condiciones displicuerunt, jusseruntque Annibalem pugnare. Infertur à Scipione, & Massinissa alio rege Numidarum, qui amicitiam cum Scipione fecerat, Carthagini bellum. Annibal tres exploratores ad Scipiones castra misit: quos captos Scipio circumduci per castra

O R D O.

cum nobilissimis Numidis, et infinitis spoliis mittitur Romam a Scipione: quâ re auditâ, ferè omnis Italia deserit Annibalem; ipse jubetur a Carthaginensibus redire in Africam, quam Scipio vastabat. 21. Ita septimo decimo anno Italia est liberata ab Annibale, quam dicitur reliquisse flens. Legati Carthaginensium petiverunt pacem a Scipione: sunt missi ab eo Romam ad Senatum: induciæ sunt datæ his quadraginta dies, quousque possent ire Romam et regredi: triginti millia pondo argenti sunt accepta ab his: Senatus jussit pacem fieri cum Carthaginensibus ex arbitrio Scipionis. Scipio dedit eam his conditionibus, ne haberent amplius quàm triginta naves, darent quingenta millia pondo argenti, et redderent captivos et perfugas. 22. Interim, Annibale veniente ad Africam, pax est turbata; multa hostilia sunt facta ab Afris: tamen eorum legati venientes ex urbe, sunt capti a Romanis, et dimissi a Scipione jubente. Annibal quoque, victus a Scipione frequentibus præliis, etiam ipse petivit pacem. Cum esset ventum ad colloquium, est data iisdem conditionibus, quibus prius *erant data*: centum millia librarum *sunt* addita quingentis millibus pondo argenti, propter novam perfidiam. Conditiones displicuerunt Carthaginensibus, jusseruntque Annibalem pugnare. Bellum infertur Carthagini a Scipione, et Massinissa alio rege Numidarum, qui fecerat amicitiam cum Scipione. Annibal misit tres exploratores

castra jussit, ostendique eis totum exercitum; mox etiam prandium dari, dimittique, ut renunciarent Annibali, que apud Romanos vidissent.

23. Interea praelium ab utroque duce instructum est, quale vix ulla memoria fuit: quum peritissimi viri copias suas ad bellum educerent. Scipio victor recedit, pene ipso Annibale capto, qui primum cum multis equitibus, deinde cum xx, postremo

cum quatuor evasit. Inventa in castris Annibalis argenti pondo xx millia, auri octingenta, cætera supellectili copiosa. Post id certamen, pax cum Carthaginensibus facta est. Scipio Romam rediit, & ingenti gloria triumphavit, atque Africanus ex eo appellari coeptus est. Finem accepit secundum Punicum bellum, post annum, donum decimum quam coeperat.

O R D O.

ratōres ad castra Scipionis: quos captos Scipio jussit circumdūci per castra totūque exercitum ostēdi eis; mox etiam prāndium dari, dimittique, ut renunciārent Annibali, quæ vidissent apud Romānos. 23. Interea praelium est instrūctum ab utrōque duce, quale vix fuit ullā memoriā: quum peritissimi viri edūcerent suas cōpias ad bellum. Scipio recēdit victor, Annibale ipso penē capto; qui evāsit primū cum multis equitibus, deinde cum viginti, postremō cum quatuor. In castris Annibalis *sunt* inventa viginti millia pondo argēti, octingēta auri, cætera copiosa supellectili. Post id certāmen, pax est facta cum Carthaginēnsibus. Scipio rediit Romam, et triumphāvit ingenti glōriā, atque est coeptus appellāri Africanus ex eo. Secundum Pūnicum bellum accēpit finem, post nonum-dēcimum annum quā coeperat.

LIBER QUARTUS.

I. **T**RANSACTO Punico bello, sequutum est Macedonicum contra Philippum regem.

2. Quingentesimo & quinquagesimo primo anno ab urbe condita, T. Quintius Flaminius adversus Philippum regem mittitur: res prospere gessit; pax ei data est his legibus, ne Græciæ civitatibus, quas Romani contra eum defenderant, bellum inferret, ut captivos & transfugas redderet, quinquaginta solum naves haberet, reliquas Romanis redderet: per annos decem quaterna millia pondo argenti præstaret, & obsidem daret filium

suum Demetrium. Titus Quintius etiam Lacedæmoniis intulit bellum; ducem eorum Nabidem vicit; &, quibus voluit conditionibus, in fidem accepit: ingenti gloria duxit ante currum nobilissimos obsides, Demetrium Philippi filium, & Armenem Nabidis.

3. Transacto bello Macedonico, sequutum est Syriacum contra Antiochum regem, P. Cornelio Scipione, M. Acilio Glabrione Consulibus. Huic Antiocho Annibal se junxerat, Carthaginem patriam suam, ne Romanis traderetur, relinquens. M. Acilius Glabrio in Achaia pugnavit

O R D O.

1. Púnico bello transácto, Macedónicum est sequútum contra Regem Philíppum. 2. Quingentésimo et quinquagésimo primo anno ab urbe conditâ, Titus Quíntius Flaminius mittitur advérsus regem Philíppum: gessit res prósperè: pax est data ei his légibus, ne inferret bellum civitatibus Græciæ, quas Románi defénderant contra eum, ut redderet captívos et transfugas, habéret quinquaginta naves solùm, et rédderet réliquas Romanis: præstáret quatérna millia pondo argénti per decem annos, et daret suum filium Demétrium óbsidem. Titus Quíntius étiam intulit bellum Lacedæmoniis; vicit eórum ducem Nabídem; et accepit in fidem, quibus conditionibus voluit; duxit nobilíssimos óbsides, Demétrium filium Philíppi, et Arménem *filium* Nabídis, ingénti gloriâ ante currum. 3. Macedónico bello transácto, Syriacum est sequútum contra regem Antiochum, Públio Cornélio Scipióne, et Marco Acilio Glabrióne Consulibus. Annibal júnxerat se huic Antiocho, relínquens Cartháginem suam pátriam, ne *ipse* traderétur Romanis. Marcus Acílius Glábrio pugnavit benè in Acháîâ.

navit bene. Castra regis Antiochi nocturna pugna capta sunt: ipse fugatur: Philippo, quia contra Antiochum Romanis auxilio fuisset, filius Demetrius redditus est.

4. L. Cornelio Scipione, C. Lælio Consulibus, Scipio Africanus fratri suo L. Cornelio Scipioni Consuli legatus contra Antiochum profectus est. Annibal, qui cum Antiocho erat, navali prælio victus est. Ipse postea Antiochus circa Sipylum & Magnesium Asiæ civitatem, à Consule Cornelio Scipione ingenti prælio fusus est. Auxilio fuit Romanis in ea pugna Eumenes, Attali regis frater, qui Eumeniam in Phrygia condidit. Quinquaginta millia peditum, iv millia equitum eo certamine ex parte regis occisa sunt. Tum rex An-

tiochus pacem petit, quæ iisdem conditionibus datur à Senato, quanquam victo, quibus ante offerebatur, ut ex Europa & Asia recederet, atque intra Taurum se contineret; x millia talentorum, & xx obsides præberet; Annibalem concitatore belli dederet. Eumeni regi donatæ sunt omnes Asiæ civitates, quas Antiochus bello perdidit: & Rhodiis, qui auxilium Romanis contra regem Antiochum tulerant multæ urbes concessæ sunt. Scipio Romam rediit; ingenti gloria triumphavit; nomen & ipse, ad imitationem fratris, Asiatici accepit, qua Asiam vicebat: sicuti frater ipsius, propter Africam domitam, Africanus appellabatur.

5. Spurio Posthumio Albino, Q. Marcio Philippo Consulibus, M.

O R D O.

Acháia. Castra regis Antiochi sunt capta nocturnâ pugnâ: ipse fugatur. Filius Demetrius est redditus Philippo, quia fuerat auxilio Romanis contra Antiochum. 4. Lúcio Cornélio Scipióne, et Cáio Lælio Consúlibus. Scípio Africánus est profectus legátus suo fratri Lúcio Cornélio Scipióni Cónsuli contra Antiochum. Annibal, qui erat cum Antiocho, est victus naváli prælio. Postea Antiochus ipse est fusus ingenti prælio a Cónsule Cornélio Scipióne circa Sipylum et Magnésiam civitatem Asiæ. Euménès, frater régis Attali, qui condidit Euméniam in Phrygiâ, fuit auxilio Romanis in eâ pugnâ. Quinquaginta millia peditum, quatuor millia equitum sunt occisa ex parte regis eo certamine. Tum Rex Antiochus petit pacem, quæ datur a Senatu ei quanquam victo, iisdem conditionibus, quibus offerebatur antè, ut recederet ex Európâ et Asiâ, atque contineret se intra Taurum; præberet decem millia talentorum, et viginti obsides; et dederet Annibalem conciliatorem belli. Omnes civitates Asiæ, quas Antiochus perdidit bello, sunt donatæ regi Euménì: et multæ urbes sunt concessæ Rhodiis, qui tulerant auxilium Romanis contra regem Antiochum. Scípio rediit Romam; triumphavit ingenti gloriâ, et ipse accepit nomen Asiatici ad imitationem fratris, quia vicerat Asiam: sicuti ipsius frater appellabatur Africánus, propter dómítam Africam. 5. Spúrio Posthúmio Albino, et Quinto Márcio Philippo Consúlibus Mar-

M. Fulvis de Ætolis triumphavit. Annibal, qui victo Antiocho, ne Romanis traderetur, ad Prusiam Bithyniæ regem fugerat, repetitus etiam ab eo est per Titum Quintium Flamini-um: &, cum tradendus esset Romanis, venenum bibit, & apud Libyssam in finibus Nicomediensium sepultus est.

6. Philippo rege Macedoniæ mortuo, qui & adversum Romanos bellum gesserat, & postea Romanis contra Antiochum auxilium tulerat, filius ejus Perseus in Macedonia rebellavit, ingentibus copiis ad bellum paratis. Nam adjutores habebat, Cotyn Thraciæ regem, & Illyrici regem, Gentium nomine. Romanis autem in auxilium erant Eumenes Asiæ Rex, Ariarathes Cappadociæ, Antiochus Syriæ, Ptolemæus Æ-

gypti Massinissa Numidiæ. Prusias autem Rex Bithyniæ, quamquam sororem Persei uxorem haberet, utrisque se æquum præbuit. Dux Romanorum P. Licinius Consul est a rege gravi prælio victus: neque tamen Romani, quamquam superati, regi petenti pacem præstare voluerunt, nisi his conditionibus, ut se et suos Senatui & Populo Romano dederet. Mox missus contra eum Lucius Æmilius Paulus Consul, & in Illyricum C. Anicius Prætor, contra Gentium. Sed Gentius, facile uno prælio victus, mox se dedit. Mater ejus & uxor, & duo filii, frater quoque ejus simul in potestatem Romanorum venerunt. Ita bello intra dies xxx perfecto, ante cognitum est Gentium victum, quam coeptum bellum nunciaretur.

7. Cum

O R D O.

cus Fulvius triumphavit de Ætolis. Annibal, qui, Antiocho victo, fugerat ad Prusiam regem Bithyniæ, ne traderetur Romanis, est etiam repetitus ab eo per Titum Quintium Flaminium: et, cum esset tradendus Romanis, bibit venenum, et est sepultus apud Libyssam in finibus Nicomediensium. 6. Philippo rege Macedoniæ mortuo, qui et gesserat bellum adversum Romanos, et postea tulerat auxilium Romanis contra Antiochum, ejus filius Perseus rebellavit in Macedonia, paratis ingentibus copiis ad bellum. Nam habebat adjutores, Cotyn regem Thraciæ, et regem Illyrici, Gentium nomine. Autem Eumenes rex Asiæ, Ariarathes Cappadociæ, Antiochus Syriæ, Ptolemæus Ægypti, et Massinissa Numidiæ erant Romanis in auxilium. Autem Prusias rex Bithyniæ, quamquam haberet sororem Persei uxorem, præbuit se æquum utrisque. Dux Romanorum Publius Licinius Consul est victus a rege gravi prælio: neque tamen Romani, quamquam superati, voluerunt præstare pacem regi petenti, nisi his conditionibus, ut dederet se et suos Senatui et Romano Populo. Mox Lucius Æmilius Paulus Consul est missus contra eum, et Caius Anicius prætor in Illyricum, contra Gentium. Sed Gentius, facile victus uno prælio, mox dedit se. Ejus mater et uxor, et duo filii, ejus frater quoque venerunt simul in potestatem Romanorum. Ita bello perfecto intra triginta dies, est cognitum Gentium esse victum, antequam nunciaretur bellum fuisse coeptum,

D

7. Autem

E U T R O P I I

7. Cum Perseo autem Æmilius Paulus Consul tertio Nonas Septembris dimicavit, vicitque eum, xx millibus peditum ejus occisis: equitatus cum rege fuit integer, Romanorum c milites amissi sunt: Urbes Macedoniae omnes, quas Rex tenuerat, Romanis se dediderunt: ipse Rex cum defereretur ab amicis, venit in Pauli potestatem: sed honorem ei Æmilius non quasi victo habuit: nam & volentem sibi ad pedes cadere non permisit; sed juxta se in sella collocavit. Macedonibus & Illyriis hæc leges datæ sunt, ut liberi essent, & dimidium eorum tributorum præstarent, quæ regibus præstitissent, ut appareret populum Romanum pro æquitate, magis quam pro avaritia dimicare: atque in conventu infinitorum

populorum Paulus hæc pronuntiavit, & legationes multarum gentium, quæ ad eum venerant, magnificentissimo pavit convivio, dicens, ejusdem hominis esse debere & bello vincere, & convivii apparatu elegantem esse.

8. Mox septuaginta civitates Epiri, quæ rebellaverunt, cepit: prædam militibus distribuit: Romam cum ingenti pompa rediit, in nave Persei, quæ inusitatae magnitudinis fuisse traditur, adeo ut xvi ordines habuisse dicatur remorum. Triumphavit autem magnificentissime in curru aureo, cum duobus filiis utroque latere astantibus. Ducti sunt ante currum duo regis filii, & ipse Perseus, xlv annos natus. Post eum etiam C. Anicius de Illyriis triumphavit: Gentius cum fratre & filiis ante currum ductus est.

O R D O.

7. Autem Æmilius Paulus Consul dimicavit cum Perseo tertio ante nonas Septembris, vicitque eum, viginti millibus ejus peditum occisis; equitatus, cum rege, fuit integer, centum milites Romanorum sunt amissi: omnes urbes Macedoniae, quas rex tenuerat, dediderunt se Romanis: rex ipse, cum defereretur ab amicis, venit in potestatem Pauli: sed Æmilius habuit honorem ei, non quasi victo: nam non permisit eum et volentem cadere sibi ad pedes; sed collocavit eum juxta se in sellâ. Hæc leges sunt datæ Macedonibus et Illyriis, ut essent liberi et præstarent dimidium eorum tributorum, quæ præstitissent regibus, ut appareret Romanum Populum dimicare pro æquitate, magis quam pro avaritiâ: atque in conventu infinitorum populorum Paulus pronuntiavit hæc, et pavit legationes multarum gentium, quæ venerant ad eum, magnificentissimo convivio, dicens, debere esse ejusdem hominis et vincere bello, et esse elegantem in apparatu convivii. 8. Mox cepit septuaginta civitates Epiri quæ rebellaverunt: distribuit prædam militibus: rediit Romam cum ingenti pompâ, in nave Persei, quæ traditur fuisse inusitatae magnitudinis, adeo ut dicatur habuisse sedecim ordines remorum. Autem triumphavit magnificentissime in aureo curru, cum duobus filiis astantibus utroque latere. Duo filii regis, et Perseus ipse, natus quadraginta quinque annos, sunt ducti ante currum. Post eum etiam Caius Anicius triumphavit de Illyriis: Gentius, cum fratre

est. Ad hoc spectaculum multarum gentium reges Romam venerunt: inter alios etiam venit Attalus atque Eumenes Asiæ reges, atque Prusias Bithyniæ: magno honore accepti sunt, & permittente Senatu, dona quæ attulerant, in Capitolio posuerunt. Prusias etiam filium suum Nicomedem Senatui commendavit.

9. Insequenti anno, Lucius Memmius in Hispania bene pugnavit. Marcellus postea Consul res ibidem prospere gessit.

10. Tertium deinde bellum contra Carthaginem suscipitur, de & altero anno ab urbe condita, L. Manlio Censorino, & Marco Manilio Consulibus, anno LI postquam secundum Punicum bellum transactum erat. Hi profecti Carthaginem oppugna-

verunt. Contra eos Asdrubal dux Carthaginensium dimicabat. Famea dux alius equitatus præerat Carthaginensium. Scipio tunc, Scipionis Africani nepos, Tribunus ibi militabat, cujus apud omnes ingens metus & reverentia erat. Nam & paratissimus ad dimicandum, & consultissimus habebatur. Itaque per eum multa prospere gesta sunt: neque quidquam magis vel Asdrubal vel Famea vitabant, quam contra eam Romanorum partem pugnam committere, ubi Scipio dimicabat.

11. Per idem tempus Massinissa rex Numidarum, per annos sexaginta fere amicus populi Romani, anno vitæ suæ xcvi mortuus est, xlv filiis relictis. Scipionem divisorem regni inter filios esse iussit.

12. Cum

O R D O.

et filiis, est ductus ante currum. Ad hoc spectaculum reges multarum gentium venerunt Romam: inter alios etiam venit Attalus atque Eumenes reges Asiæ, atque Prusias Bithyniæ: sunt accepti magno honore, et Senatu permittente, posuerunt dona, quæ attulerant, in Capitolio. Prusias etiam commendavit suum filium Nicomedem Senatui. 9. Insequenti anno, Lucius Memmius pugnavit bene in Hispania. Postea Marcellus Consul gessit res prosperè ibidem. 10. Deinde tertium bellum suscipitur contra Carthaginem, sexcentésimo et altero anno ab urbe condita, Lucio Manlio Censorino, et Marco Manilio Consulibus, anno quinquagésimo primo postquam secundum Punicum bellum erat transactum. Hi profecti Carthaginem oppugnaverunt eam. Asdrubal dux Carthaginensium dimicabat contra eos. Famea alius dux Carthaginensium præerat equitatus. Tunc Scipio, nepos Scipionis Africani, militabat ibi Tribunus, cujus erat ingens metus et reverentia apud omnes. Nam habebatur et paratissimus ad dimicandum, et consultissimus. Itaque per eum multa sunt gesta prosperè; neque vel Asdrubal vel Famea vitabant quidquam magis, quam committere pugnam contra eam partem Romanorum, ubi Scipio dimicabat. 11. Per idem tempus Massinissa rex Numidarum, amicus Romani Populi ferè per sexaginta annos, est mortuus, nonagésimo séptimo anno suæ vitæ, relictis quadraginta filiis. Iussit Scipionem esse divisorem regni inter filios.

D 2

12. Igitur

12. Cum igitur clarum Scipionis nomen esset, juvenis adhuc, Consul est factus, & contra Carthaginem missus. Iseam cepit, ac diruit: spolia ibi inventa, quæ de variarum civitatum excidiis Carthago collegerat, & ornamenta urbium civitatibus Siciliæ, Italiæ, & Africæ reddidit, quæ sua recognoscebant. Ita Carthago, septingentesimo anno postquam condita erat, deleta est. Scipio nomen, quod avus ejus acceperat, meruit: scilicet, ut, propter virtutem, etiam ipse Africanus Junior vocaretur.

13. Interim in Macedonia, quidam Pseudo-Philippus arma movit, Romanum Prætorem Publicum Juvenicum contra se missum ad internecionem vicit. Post eum Q. Cæcilius Metellus dux a Romanis contra Pseudo-

Philippum missus est, & viginti-quinque millibus ex militibus ejus occisis, Macedoniam recepit. Ipsum etiam Pseudo-Philippum in potestatem suam redegit.

14. Corinthiis quoque bellum indictum est, nobilissimæ Græciæ civitati, propter injuriam Legatorum Romanorum. Hanc Mummius Consul cepit ac diruit. Tres igitur Romæ simul celeberrimi triumphi fuerunt: Africani, ex Africa, ante cujus currum ductus est Asdrubal: Metelli, ex Macedonia, cujus currum præcessit Andriscus, qui & Pseudo-Philippus dicitur: Mummi, ex Corintho, ante quem signa ænea, & pictæ tabulæ, & alia urbis clarissimæ ornamenta prælata sunt.

15. Iterum in Macedonia Pseudo-Perseus, qui se Persei filium

O R D O.

12. Igitur cum nomen Scipionis esset clarum, est factus Consul, adhuc juvenis, et missus contra Carthaginem. Is cepit, ac diruit eam: reddidit spolia inventa ibi, quæ Carthago collegerat de excidiis variarum civitatum, et ornamenta urbium civitatibus Siciliæ, Italiæ, et Africæ, quæ recognoscebant sua. Ita Carthago est deleta, septingentesimo anno postquam erat condita. Scipio meruit nomen, quod ejus avus acceperat: scilicet, ut, propter virtutem, ipse etiam vocaretur Africanus Junior. 13. Interim in Macedoniâ, quidam Pseudo-Philippus movit arma, et vicit Romanum Prætorem Publium Juvenicum missum contra se ad internecionem. Post eum. Quintus Cæcilius Metellus est missus dux a Romanis contra Pseudo-Philippum, et viginti-quinque millibus ex ejus militibus occisis, recepit Macedoniâ. Etiam redegit Pseudo-Philippum ipsum in suam potestatem. 14. Bellum est indictum Corinthiis quoque, nobilissimæ civitati Græciæ, propter injuriam Romanorum Legatorum. Mummius Consul cepit ac diruit hanc. Igitur fuerunt tres celeberrimi triumphi Romæ simul: *triumpus* Africani ex Africâ, ante cujus currum Asdrubal est ductus; Metelli, ex Macedoniâ, cujus currum Andriscus præcessit, qui et dicitur Pseudo-Philippus: Mummi, ex Corintho, ante quem ænea signa, et pictæ tabulæ, et alia ornamenta clarissimæ urbis sunt prælata. 15. Iterum in Macedoniâ Pseudo-Perseus, qui dicebat se esse filium Persei, collectis

filium esse dicebat, collectis servis, rebellavit; & cum septemdecim armatorum millia haberet, a Tremellio Quæstore superatus est. His diebus Androgynus Romæ visus jussu aruspicum in mare merfus est.

16. Eodem tempore Metellus in Celtiberia apud Hispanos egregias res gessit. Successit ei Quintus Pompeius. Nec multo post, Quintus quoque Cæpio ad idem bellum missus, quod quidam Viriatus contra Romanos in Lusitania gerebat. Quo metu Viriatus a suis interfectus est; cum quatuordecim annos Hispanias adversum Romanos movisset. Pastor primo fuit; mox latronum dux: postremo tantos ad bellum populos concitavit, ut assertor contra Romanos Hispaniæ putaretur; & cum inter-

fectores ejus præmium a Cæpione Consule peterent, responsum est; Nunquam Romanis placuisse, imperatorem a suis militibus interfici.

17. Quintus Pompeius deinde Consul a Numantinis, quæ Hispaniæ civitas fuit opulentissima, superatus, pacem ignobilem fecit. Post eum Caius Hostilius Mancinus Consul iterum cum Numantinis pacem fecit infamem, quam Populus & Senatus jussit infringi, atque ipsum Mancinum hostibus tradi: ut in illo, quem auctorem foederis habebant, injuriam soluti foederis vindicarent. Post tantam igitur ignominiam, qua a Numantinis bis Romani exercitus fuerant subjugati, Publius Scipio Africanus secundum Consul factus, & ad Numantiam missus est. Is primum militem

O R D O.

collectis servis, rebellavit; et cum haberet septemdecim millia armatorum, est superatus a Tremellio Quæstore. His diebus Androgynus visus Romæ est merfus in mare jussu aruspicum. 16. Eodem tempore Metellus gessit egregias res in Celtiberiâ apud Hispanos. Quintus Pompeius successit ei. Nec multo tempore post, Quintus Cæpio quoque est missus ad idem bellum, quod quidam Viriatus gerebat contra Romanos in Lusitaniâ. Quo metu Viriatus est interfectus a suis, cum movisset Hispanias adversum Romanos quatuordecim annos. Primò fuit pastor; mox dux latronum: postremò concitavit tantos populos ad bellum, ut putaretur assertor Hispaniæ contra Romanos; et cum ejus interfectores peterent præmium a Cæpione Consule, responsum est; nunquam placuisse Romanis, imperatorem interfici a suis militibus. 17. Deinde Quintus Pompeius Consul, superatus a Numantinis, quæ fuit opulentissima civitas Hispaniæ, fecit ignobilem pacem. Post eum Caius Hostilius Mancinus Consul iterum fecit infamem pacem cum Numantinis, quam Pópulus et Senátus jussit infringi, atque Mancinum ipsum tradi hóstibus: ut vindicarent injúriam foederis solúti in illo, quem habebant auctórem foederis. Igitur post tantam ignominiam, quâ Románi exercitus fuerant bis subjugati a Numantinis, Públius Scípío Africánus est factus Consul secundum, et est missus ad Numántiam. Is primùm corréxit militem, vitiosum et ignárum exer-

litem vitiosum & ignavum exercendo magis quam puniendo, sine aliqua acerbitate correxit. Tum multas Hispaniæ civitates partim bello cepit, partim in deditiōem accepit. Postremo ipsam Numantiam, diu obsessam, fame confecit, & a solo evertit: reliquam provinciam in fidem accepit.

18. Eo tempore Attalus rex Asiæ, frater Eumenis, mortuus est, hæredemque populum Romanum reliquit. Ita Imperio Romano per testamentum Asia accessit.

19. Mox etiam Decimus Junius Brutus de Gallæcis & Lusitanis triumphavit magna gloria: & Publius Scipio Africanus de Numantinis secundum triumphum egit, xiv anno, postquam priorem de Africa egerat.

20. Motum interim in Asia

bellum est ab Aristonico Eumenis filio, qui ex concubina susceptus fuerat. Is Eumenes frater Attali fuerat. Adversus eum missus est P. Licinius Crassus: habuit infinita regum auxilia: nam & Bithyniæ rex Nicomedes Romanos juvit, & Mithridates Ponticus, cum quo postea bellum gravissimum fuit: & Ariarathes Cappadox, & Pylæmenes Paphlagon. Victus est tamen Crassus, & in prælio interfectus, caput ejus Aristonico oblatus est; corpus Smyrnæ sepultum. Postea Perpenna Consul Romanus, qui successor Crasso veniebat, audita belli fortuna, ad Asiam celeravit; & acie victum Aristonicum, apud Statonicen civitatem quo fugerat, fame ad deditiōem compulit.

Aristonicus jussu Senatus Romæ in

O R D O.

cendo magis quam puniendo, sine aliqua acerbitate. Tum partim cepit multas civitates Hispaniæ bello, partim accepit eas in deditiōem. Postremo confecit Numantiam ipsam, diu obsessam, fame, et evertit eam a solo: accepit reliquam provinciam in fidem. 18. Eo tempore Attalus rex Asiæ, frater Eumenis, est mortuus, reliquitque Romanum Populum hæredem. Ita Asia accessit Romano imperio per testamentum. 19. Mox etiam Decimus Junius Brutus triumphavit magnâ gloriâ de Gallæcis et Lusitanis: et Publius Scipio Africanus egit secundum triumphum de Numantinis, quarto-décimo anno, postquam egerat priorem de Africâ. 20. Interim bellum est motum in Asiâ ab Aristonica filio Eumenis, qui fuerat susceptus ex concubinâ. Is Eumenes fuerat frater Attali, Publius Licinius Crassus est missus adversus eum: habuit infinita auxilia regum: nam et Nicomedes rex Bithyniæ juvit Romanos, et Mithridates Ponticus cum quo postea fuit gravissimum bellum: et Ariarathes Cappadox, et Pylæmenes Paphlagon. Tamen Crassus est victus, et interfectus in prælio, et ejus caput est oblatus Aristonico; corpus sepultum Smyrnæ. Postea Perpenna Romanus Consul, qui veniebat successor Crasso, audita fortunâ belli, celeravit ad Asiam; et compulit Aristonicum victum acie, apud civitatem Statonicen, quo fugerat, ad deditiōem fame. Aristonicus est strangulatus Romæ in car-

cere

in carcere strangulatus; triumphari enim de eo non poterat, quia Perpenna, apud Pergamum, rediens, diem obierat.

21. Lucio Cæcilio Metello, & Tito Quintio Flaminio Consulibus, Carthago, in Africa, jussu Senatus reparata est, quæ nunc manet; annis duobus & viginti postquam a Scipione fuerat eversa: Deducti eo sunt civis Romani.

22. Anno DCXXVII ab urbe condita, Caius Cassius Longinus, & Sextus Domitius Calvinus Consules, Gallis Transalpinis bellum intulerunt, & Arvernorum nobilissimæ tum civitati, atque eorum regi Bituito: infinitamque multitudinem juxta Rhodanum fluvium interfecerunt. Præda ex torquibus Gallorum ingens Romam perlata est: Bituitus se

Domitio dedit, atque ab eo Romam ductus est, magnaque gloria Consules ambo triumpharunt.

23. Marco Porcio Catone, & Quinto Marco Rege Consulibus, DCXXX anno & tertio ab urbe condita, Narbona in Gallia Colonia deducta est. Post a L. Metello, & Quinto Mucio Scævola Consulibus, de Dalmatia triumphatum est.

24. Ab urbe condita anno DCXXXV C. Cato Consul Scordiscis intulit bellum, ignominioseque pugnavit.

25. C. Cæcilio Metello, & Cnæo Carbone Consulibus, duo Metelli fratres eodem die, alterum ex Thracia, ex Sardinia alterum triumphum egerunt. Nunciatumque Romæ est, Cimbros e Gallia in Italiam transisse.

26.

O R D O.

cere jussu Senatûs: enim non poterat triumphâri de eo, quia Perpenna, rediens, obiverat diem apud Pergamum. 21. Lúcio Cæcilio Metello, et Tito Quintio Flaminio Consulibus, Carthago, in Africâ, est reparata jussu Senatûs, quæ nunc manet; duobus et viginti annis, postquam fuerat eversa a Scipione: Romani cives sunt deducti eo. 22. Sexcentésimo vigésimo séptimo anno ab urbe conditâ, Caius Cassius Longinus, et Sextus Domitius Calvinus Consules intulerunt bellum Transalpinis Gallis, et civitati tum nobilissimæ Avernorum, atque eorum regi Bituito: interfeceruntque infinitam multitudinem juxta fluvium Rhodanum. Ingens præda ex torquibus Gallorum est perlata Romam: Bituitus dedit se Domitio, atque ab eo est ductus Romam, amboque Consules triumphaverunt magnâ gloriâ. 23. Marco Porcio Catone, et Quinto Marcio Rege Consulibus, sexcentésimo trigésimo tertio anno ab urbe conditâ, Colonia est deducta Narbona in Galliâ. Post est triumphatum de Dalmatiâ a Lúcio Metello, et Quinto Múcio Scævola Consulibus. 24. Sexcentésimo trigésimo quinto anno ab urbe conditâ, Caius Consul intulit bellum Scordiscis, pugnavitque ignominiosè. 25. Cáo Cæcilio Metello, et Cnæo Carbone Consulibus, duo fratres Metelli egerunt triumphum eodem die, alterum ex Thraciâ, alterum ex Sardiniâ. Estque nunciatum Romæ Cim-

26. P. Scipione Násica, & L. Calpurnio Béstia Confúlibus, Jugúthæ Numidárum regi bellum illátum est, quod Adherbálem & Hiempfálem, Micipsæ filios, fratres suos, reges, et Populi Románi amicos interemisset. Missus adversus eum Consul Calpurnius Béstia, corruptus regis pecunia, pacem cum eo flagitiosissimam fecit, quæ a Senatu reprobata est. Postea contra eundem insequenti anno Spurius Albinus Posthúmius profectus est. Is quoque, per fratrem, ignominiosè contra Numidas pugnavit.

27. Tertio missus Quintus Cæcilius Metellus Consul, exercitum, ingenti severitate & moderatione correctum, cum nihil in quenquam cruentum faceret, ad disciplinam Romanam

reduxit. Jugurtham variis præliis vicit, elefantos ejus occidit, vel cepit. Et cum jam bello finem impositurus esset, successum est ei a C. Mario. Is Jugurtham, & Bocchum Mauritanæ regem, qui auxilium Jugurthæ ferre cœperat, pariter superavit.—Aliquanta & ipse oppida Numidiæ cepit, belloque terminum posuit, capto Jugurtha per Quæstorem suum Cornelium Syllam, ingentem virum, tradente Boccho Jugurtham, qui pro eo ante pugnaverat.

28. A Marco Junio Silano collega Quinti Metelli Cimbri in Gallia, & a Minutio Rufo in Macedonia Scordisci & Triballi; & a Servilio Cæpione in Hispania Lusitani victi sunt: & duo triumphi de Jugurtha, primus per Metellum, secundus per

O R D O.

bro transivisse ex Galliâ in Italiâ. 26. Públio Scipiône Násicâ, et Lúcio Calpúrnio Béstia Confúlibus, bellum est illátum Jugúthæ regi Numidárum, quod interemisset Adherbálem et Hiempfálem, filios Micipsæ, suos fratres, reges, et amicos Románi Pópuli. Consul Calpurnius Béstia missus adversus eum, corruptus pecuniâ regis, fecit flagitiosissimam pacem cum eo, quæ est reprobata a Senátu. Póstea Spúrius Albinus Posthúmius est profectus contra eundem insequenti anno. Is quoque, per fratrem, pugnavit ignominiosè contra Númidas. 27. Quintus Cæcilius Metéllus Consul missus tértio loco redúxit exércitum, correctum ingenti severitate et moderatióne, cum faceret nihil cruentum in quenquam, ad Románam disciplinam. Vicit Jugútham variis præliis, occidit, vel cepit ejus elephántos. Et cum jam esset impositurus finem bello, est successum ei a Cáio Mário. Is superavit páriter Jugútham, et Bocchum regem Mauritanæ; qui cœperat ferre auxilium Jugúthæ. Ipse et cepit aliquanta oppida Numidiæ, posuitque términum bello, Jugúthâ capto per suum Quæstórem Cornelium Syllam, ingentem virum, Boccho tradente Jugútham, qui pugnaverat pro eo antè. 28. Cimbri sunt victi in Galliâ a Marco Júnio Silano collégâ Quinti Metélli, et Scordisci et Triballi a Minútio Rufo in Macedonia, et Lusitani a Servílio Cæpióne in Hispaniâ: et duo triúmphi sunt acti de Jugúthâ, primus per Metéllum, secundus

LIBER QUINTUS.

41

ter Marium acti sunt. Ante tenatus, & mox jussu Consulis in
currum tamen Marii Jugurtha carcere strangulatus.
cum duobus filiis ductus est ca-

ORDO.

secundus per Marium, Tamen Jugurtha catenatus est ductus, cum
duobus filiis, ante currum Marii, et mox strangulatus in carcere jussu
Consulis.

LIBER QUINTUS.

I. **D**UM bellum in Numidia contra Jugurtham geritur, Romani Consules, Marcus Manilius & Quintus Cæpio a Cimbris & Teutonibus, & Tigurinis & Ambronibus, quæ erant Germanorum & Gallorum gentes, victi sunt juxta flumen Rhodanum; & ingenti internecione attriti, etiam castra sua, & magnam partem exercitus perdidērunt. Timor Romæ grandis fuit, quantus vix Annibalis tempore Punicis bellis, ne iterum Galli Romam venirent. Ergo Marius post victoriam Jugurthinam secundum Consul est factus, bellumque ei contra Cimbro & Teutones decretum est. Tertio quoque ei & quarto delatus est Consulatus: quia bella cum Cimbris protrahebantur; sed in quarto Consulatu collegam habuit Quintum Lutatium Catulum. Cum Cimbris itaque conflixit, & duobus præliis centum millia

ORDO.

1. Dum bellum geritur in Numidiâ contra Jugurtham, Romani Consules, Marcus Manilius et Quintus Cæpio sunt victi a Cimbris et Teutonibus, et Tigurinis et Ambronibus, quæ erant gentes Germanorum et Gallorum, juxta flumen Rhodanum; et attriti ingenti internecione, perdidērunt etiam sua castra, et magnam partem exercitus. Fuit grandis timor Romæ, quantus vix fuit tempore Annibalis Punicis bellis, ne Galli venirent Romam iterum. Ergo Marius est factus Consul secundum post Jugurthinam victoriam, bellumque contra Cimbro et Teutones est decretum ei. Consulatus quoque est delatus ei tertio et quarto: quia bella cum Cimbris protrahebantur; sed in quarto Consulatu habuit Quintum Lutatium Catulum collegam. Itaque conflixit cum Cimbris, et duobus præliis cepit ducēta

millia cepit, & ducem eorum Teutobodum, propter quod meritum, absens quintum Consul est factus.

2. Interea Cimbri & Teutones, quorum copia adhuc infinita erat, ad Italiam transierunt. Iterum a Caio Mario & Quinto Catulo contra eos dimicatum est: sed a Catuli parte felicius. Nam eo praelio, quod simul ambo gesserunt, cxi millia aut in pugna, aut in fuga caesa sunt; & lx millia capta. Romani milites ex utroque exercitu trecenti perierunt. Tria & triginta signa, Cimbris sublata sunt; ex his exercitus Marii duo reportavit, Catuli exercitus xxx & unum. Is belli finis fuit: triumphus utrique decretus est.

3. Sexto Julio Caesare, & L.

Marcio Philippo Consulibus, sexcentesimo quinquagesimo nono anno ab urbe condita, cum prope alia omnia bella cessassent, in Italia gravissimum bellum Picentes, Marfi, Pelignique moverunt, qui, cum annis numerosis jam Populo Romano obiderent, tum libertatem sibi aequam asserere coeperunt. Perniciosum admodum hoc bellum fuit. P. Rutilius Consul in eo occisus est; Caepio nobilis juvenis, & Porcius Cato alius Consul. Duces autem adversus Romanos Picentibus & Marfis fuerunt, Titus Vietius, Hierus Asinius, Titus Herennius, Aulus Cluentius. A Romanis bene contra eos pugnatum est a Caio Mario, qui sexies Consul fuerat; & a Cnaeo Pompeio, maxime tamen a Lucio Cornelio Sylla, qui inter alia facta

ORDO.

ducenta millia, et Teutobodum eorum ducem propter quod meritum, absens est factus Consul quintum. 2. Interea Cimbri et Teutones, quorum erat adhuc infinita copia, transiverunt ad Italiam. Iterum est dimicatum a Caio Mario et Quinto Catulo contra eos: sed felicius a parte Catuli. Nam eo praelio, quod ambo gesserunt simul, centum quadraginta millia sunt caesa aut in pugna, aut in fuga; ex sexaginta millia capta. Trecenti Romani milites ex utroque exercitu periverunt. Tria et triginta signa sunt sublata Cimbris; exercitus Marii reportavit duo ex his, exercitus Catuli triginta et unum. Is fuit finis belli: triumphus est decretus utrique. 3. Sexto Julio Caesare, et Lucio Marcio Philippo Consulibus, sexcentesimo quinquagesimo nono anno ab urbe condita, cum prope omnia alia bella cessassent, Picentes, Marfi, Pelignique moverunt gravissimum bellum in Italia, qui, cum jam obedirent Romano Populo numerosis annis, tum coeperunt asserere aequam libertatem sibi. Hoc bellum fuit admodum perniciosum, Publius Rutilius Consul est occisus in eo: Caepio nobilis juvenis, et Porcius Cato alius Consul. Autem Titus Vietius, Hierus Asinius, Titus Herennius, et Aulus Cluentius fuerunt duces Picentibus et Marfis adversus Romanos. Est pugnatum bene a Romanis contra eos a Caio Mario, qui fuerat consul sexies; et a Cnaeo Pompeio, tamen maxime a Lucio Cornelio Sylla, qui inter alia egregia facta,

facta egregia, ita Cluentium hostium ducem cum magnis copiis fudit, ut ex suis nec unum amitteret. Quadriennio, cum gravi tamen calamitate, hoc bellum tractum est. Quinto demum anno finem accepit per Lucium Cornelium Syllam Consulem, cum antea in eodem bello ipse multa strenuè Prætor gessisset.

4. Anno urbis conditæ DCLXII primum Romæ bellum Civile C. Marius sexies Consul dedit. Nam cum Sylla Consul contra Mithridatem gesturus bellum, qui Asiam & Achaïam occupaverat, mitteretur: isque exercitum in Campania paulisper teneret, ut belli Socialis, de quo diximus, quod intra Italiam gestum fuerat, reliquæ tollerentur, Marius affectavit, ut ipse ad bellum Mithridaticum mitteretur. Qua

re Sylla commotus cum exercitu ad urbem venit. Illic contra Marium & Sulpicium dimicavit, primus urbem Romam ingressus est, Sulpicium interfecit, Marium fugavit: atque ita Consulibus ordinatis in futurum annum, Cnæo Octavio, & L. Cornelio Cinna, ad Asiam profectus est.

5. Mithridates enim, qui Ponti rex erat, atque Armeniam Minorem, et totum Ponticum mare in circuitu cum Bosphoro tenebat, primo Nicomedem amicum Populi Romani Bithynia voluit expellere: Senatuque mandavit, bellum se ei propter injurias quas passus fuerat illaturum. A Senatu responsum est Mithridati, si id faceret, quod & ipse bellum a Romanis pateretur, Qua re iratus, Cappadociam statim occupavit, & ex ea Ariobarzanem regem

O R D O.

facta, ita fudit Cluentium ducem hostium cum magnis copiis, ut amitteret nec unum ex suis. Hoc bellum est tractum quadriennio, tamen cum gravi calamitate. Demum quinto anno accepit finem per Lucium Cornelium Syllam Consulem, cum antea ipse prætor gessisset multa strenuè in eodem bello. 4. Sexcentésimo sexagésimo secundo anno urbis conditæ, Caius Marius sexies Consul dedit primum civile bellum Romæ. Nam cum Sylla Consul mitteretur gesturus bellum contra Mithridatem, qui occupaverat Asiam et Achaiam: isque teneret exercitum paulisper in Campaniâ, ut reliquæ Socialis belli, de quo diximus, quod fuerat gestum intra Italiam, tollerentur, Marius affectavit ut ipse mitteretur ad Mithridaticum bellum. Quâ re Sylla commotus venit ad urbem cum exercitu. Illic dimicavit contra Marium et Sulpicium, est primus *civis* ingressus urbem Romam *armatus contra eam*, interfecit Sulpicium, fugavit Marium: atque ita Cnæo Octavio, et Lucio Cornelio Cinnâ ordinatis Consulibus in annum futurum, est profectus ad Asiam. 5. Enim Mithridates, qui erat rex Ponti, atque tenebat Armeniam Minorem, et totum Ponticum mare in circuitu cum Bosphoro, primò voluit expellere Nicomedem amicum Romani Populi e Bithyniâ: mandavitque Senatui, se illaturum bellum ei propter injurias quas fuerat passus. Est responsum Mithridati a Senatu, si faceret id, quod et ipse pateretur bellum a Romanis. Quâ re iratus, statim occupavit Cappadociam, et

regem & amicum Populi Romani fugavit. Mox etiam Bithyniam invasit, & Paphlagoniam, pulsus ex ea regibus, amicis Populi Romani, Pylæmene & Nicomede. Inde ad Ephesum contendit: & per omnem Asiam literas misit, ut ubicunque inventi essent cives Romani, uno die occiderentur.

6. Interea etiam Athenæ, civitas Achaiæ, ab Aristone Atheniensi Mithridati tradita est. Miserat enim jam ad Achaiam Mithridates Archelaum ducem suum, cum cxx millibus equitum ac peditum: per quem etiam reliqua Græcia occupata est. Sylla Archelaum apud Piræeum non longe ab Athenis obsedit, ipsamque urbem cepit. Postea commisso prælio contra Archelaum, ita eum vicit, ut ex cxx millibus

vix decem superessent Archelao, & ex Syllæ exercitu xiv tantum homines interficerentur. Hac pugna Mithridates cognita, lxx millia lectissima ex Asia Archelao misit, contra quem Sylla iterum commisit. Primo prælio viginti millia hostium interfecta sunt, filiusque Archelai Diogenes: secundo omnes Mithridatis copiae extinctæ sunt. Archelaus ipse triduo nudus in paludibus latuit. Hac re cognita, Mithridates cum Sylla de pace agere coepit.

7. Interim eo tempore Sylla etiam Dardanos, Scordiscos, Dalmatas, & Mæsos partim vicit, alios in fidem accepit. Sed cum legati a rege Mithridate, qui pacem petebant, venissent, non aliter se daturum Sylla esse respondit, nisi rex, relictis his, quæ occupaverat,

O R D O.

et ex eâ fugavit Ariobárganem regem et amicum Romani Populi, Mox etiam invasit Bithyniam et Paphlagóniam, Pylæméne et Nicoméde régibus, amicis Romani Pópuli, pulsus ex eâ. Inde conténdit ad Ephesum: et misit literas per omnem Asiam, ut ubicunque Romani cives essent invénti, occideréntur uno die. 6. Intérea etiam Athénæ, civitas Acháïæ, est trádita Mithridáti ab Aristóne Atheniénsi. Enim jam Mithridátes míserat suum ducem Archeláum ad Acháiam, cum centum viginti míllibus équitum ac péditum: per quem etiam réliqua Græcia est occupáta. Sylla obsédit Archeláum apud Piræeum non longè ab Athénis, cepítque urbem ipsam. Postèa commísso prælio contra Archeláum, ita vicit eum, ut ex centum viginti míllibus, vix decem superéssent Archeláo, et ex exércitu Syllæ tantum quatuórdecim hómines interficeréntur. Hac pugnâ cógnitâ, Mithridátes misit septuagínta míllia lectíssima ex Asiâ Archeláo, contra quem Sylla íterum commísit. Primo prælio vigínti míllia hóstium sunt interfécta, Diogenésque fílius Archelái: secúndo omnes cópiæ Mithridátis sunt extínctæ. Archelaus ipse látuit nudus triduo in palúdibus. Hac re cógnitâ, Mithridátes coépít ágere cum Syllâ de pace. 7. Interim eo témpore Sylla partim vicit etiam Dárdanos, Scordiscos, Dalmátas, et Mæsos, et accépit álios in fidem. Sed cùm legáti, qui petébant pacem, veníssent a rege Mithridáte, Sylla respóndit, se non áliter esse datúrum eam, nisi rex redi-víffet

cupaverat, ad regnum suum rediisset. Postea tamen ad colloquium ambo venerunt, pax inter eos ordinata est; ut Sylla ad bellum civile festinans, a tergo periculum non haberet. Nam cum Sylla in Achaia atque Asia Mithridatem vicit, Marius, qui fugatus erat, & Cornelius Cinna unus ex Consulibus, bellum in Italia repararunt: & ingressi urbem Romam, nobilissimos ex Senatu & Consulares viros interfecerunt, multos proscripserunt; ipsius Syllæ domo everfa, filios & uxorem ad fugam compulerunt: universus reliquus Senatus, ex urbe fugiens, ad Syllam in Græciam venit, orans ut patriæ subveniret. Ille in Italiam trajecit, bellum Civile gesturus adversus Norbanum & Scipionem Consules, & primo prælio con-

tra Norbanum dimicavit, non longe a Capua; tum vii millia ejus cecidit, vi millia cepit, cxxiv suorum amisit. Inde etiam se ad Scipionem convertit, & ante prælium totum ejus exercitum sine sanguine in deditionem accepit.

8. Sed cum Romæ mutati Consules essent, & Marius Marii filius, ac Papirius Carbo Consulatum accepissent, Sylla tamen contra Marium Juniolem dimicavit; & xv millibus ejus occisis, cccc de suis perdidit. Mox etiam & urbem ingressus est. Marium Marii filium, Præneste persequutus, obsedit, & ad mortem compulit. Rursus pugnam gravissimam habuit contra Lamponium & Carinatem duces partis Marianæ ad portam Collinam. Lxxix millia hostium in eo

O R D O.

vísset ad suum regnum, relíctis his, quæ occupáverat. Tamen póstea ambo venérunt ad collóquium, pax est ordináta inter eos; ut Sylla, festínans ad civíle bellum, non habéret pérículum a tergò. Nam cùm Sylla vicit Mithridátem in Acháia atque Asiá, Márius, qui erat fugátus, et Cornélius Cinna unus ex Consúlibus, reparavérunt bellum in Itáliá: et ingrési urbem Romam, interfécerunt nobilíssimos ex Senátu, et Consuláres viros, et proscripserunt multos; domo Syllæ ipsíus evérsâ, compulérunt filios et uxórem ad fugam: univérsus réliquis Senátus, fúgiens ex urbe, venit in Græciam ad Syllam, orans ut subveníret pátriæ. Ille trajécit in Itáliam, gestúrus civíle bellum advérsus Norbánum et Scipiónem Cónsules, et primo prælio dimicávit contra Norbánum, non longè a Cápua: tum cecídit septem míllia ejus *mílitum*, cepit sex míllia, et amisit centum vigínti quátuor suórum. Inde etiam convértit se ad Scipiónem, et ante prælium accépit ejus totum exércitum in deditióne sine ságuine. 8. Sed cùm Cónsules essent mutáti Romæ, et Márius fílius Márii, ac Papirius Carbo accepissent Consulátum, tamen Sylla dimicávit contra Márium Juniórem: et, quíndecim míllibus ejus occísis, pèrdidit quadríngentos de suis. Mox etiam et est ingrèssus urbem. Persequútus Márium filium Márii Prænéstè, obsédit, et cómpulit *eum* ad mortem. Rursus habuit gravíssimam pugnam contra Lamponium et Carinátem duces Mariánæ partis ad Collínam portam. Septuaginta

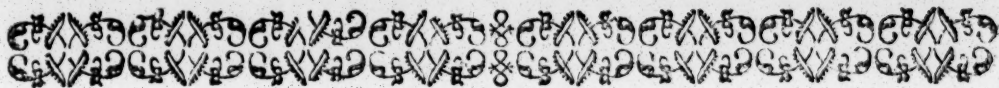
eo prælio contra Syllam fuisse dicuntur : xii millia se Syllæ dederunt : cæteri in acie, in castris, in fuga, insatiabili ira victorum consumpti sunt. Cnæus quoque Carbo, Consul alter, ab Arimino ad Siciliam fugit ; & ibi per Cnæum Pompeium interfectus est : quem adolescentem Sylla annos unum & xx natum, cognita ejus industria, traditis ejus exercitibus præfecerat, ut secundus a Sylla haberetur.

9. Occiso ergo Carbone, Pompeius Siciliam recepit. Transgressus inde ad Africam, Domitium Marianæ partis ducem, &

Hiarbam regem Mauritaniae, qui Domitio auxilium ferebat, occidit. Post hæc, Sylla de Mithridate ingenti gloria triumphavit. Cnæus etiam Pompeius, quod nulli Romanorum tributum erat, quartum & xx annum agens, de Africa triumphavit, Hunc finem habuerunt duo bella funestissima ; Italicum, quod & Sociale dictum, & Civile : quæ ambo tractata sunt per annos decem, consumpserunt ultra cl millia hominum, viros Consulares xxiv, Prætoris vii, Ædilitios lx, Senatores fere ccc.

O R D O.

Septuaginta novem millia hostium dicuntur fuisse in eo prælio contra Syllam : duodecim millia dederunt se Syllæ : cæteri sunt consumpti in acie, in castris, et in fugâ insatiabili irâ victorum. Quoque Cnæus Carbo, alter Consul, fugit ab Arimino ad Siciliam ; et ibi est interfectus per Cnæum Pompéium : quem adolescentem, natum unum et viginti annos, Sylla præfecerat ejus exercitibus traditis ejus industriâ cognitâ, ita ut haberetur secundus a Syllâ. 9. Ergo Carbône occiso, Pompéius recepit Siciliam. Transgressus inde ad Africam, occidit Domitium ducem Mariânæ partis, et Hiarbam regem Mauritaniae, qui ferébat auxilium Domitio. Post hæc, Scylla triumphavit de Mithridate ingenti gloriâ. Etiam Cnæus Pompéius, agens quartum et vigésimum annum, triumphavit de Africâ, quod erat tributum nulli Romanorum. Duo funestissima bella habuerunt hunc finem ; Italicum, quod erat dictum et Sociâle, et Civile : ambo quæ sunt tractata per decem annos, et consumpserunt ultra centum quinquaginta millia hominum, viginti quatuor Consulâres viros, septem Prætorios, sexaginta Ædilitios, et ferè trecētos Senatōres.

LIBER SEXTUS.

1. **M**ARCO Æmilio Lepido, Quinto Catulo Consulibus, cum Scylla Rempublicam composuisset, bella nova exarserunt: unum, in Hispania: aliud, in Pamphilia & Cilicia; tertium, in Macedonia; quartum, in Dalmatia. Nam Sertorius, qui partium Marianarum fuerat, timens fortunam cæterorum, qui interempti erant, ad bellum commovit Hispanias. Missi sunt contra eum duces Quintus Cæcilius Metellus, filius ejus qui Jugurtham regem vicit, & Lucius Domitius Prætor. A Sertorii duce Hirtuleio Domitius occisus est:

Metellus vario successu contra Sertorium dimicavit. Postea cum impar pugnae solus Metellus putaretur, Cnæus Pompeius ad Hispanias missus est. Ita duobus ducibus adversis, Sertorius fortuna varia sæpe pugnavit. Octavo demum anno a suis occisus est, & finis ei bello datus per Cn. Pompeium adolescentem, & Quintum Metellum Pium; atque omnes prope Hispaniæ in ditionem Populi Romani redactæ sunt.

2. Ad Macedoniam missus est Appius Claudius post Consulatum. Levia prælia habuit contra

O R D O.

1. Marco Æmilio Lepido, et Quinto Catulo Consulibus, cum Sylla composuisset Rempublicam, nova bella exarserunt: unum in Hispaniâ; aliud, in Pamphiliâ et Ciliciâ; tertium, in Macedonia; quartum, in Dalmatiâ. Nam Sertorius, qui fuerat Marianarum partium, timens fortunam cæterorum, qui erant interempti, commovit Hispanias ad bellum. Duces missi contra eum sunt Quintus Cæcilius Metellus, filius ejus qui vicit Jugurtham regem, et Lucius Domitius prætor. Domitius est occisus a Hirtuleio duce Sertorii: Metellus dimicavit vario successu contra Sertorium. Postea cum Metellus solus putaretur impar pugnae. Cnæus Pompeius est missus ad Hispanias. Ita Sertorius sæpe pugnavit variâ fortunâ, duobus ducibus adversis. Demum octavo anno est occisus a suis, et finis datus ei bello per Cnæum Pompeium adolescentem, et Quintum Metellum Pium; atque prope omnes Hispaniæ sunt redactæ in ditionem Romani Populi. 2. Appius Claudius, post Consulatum, est missus ad Macedoniam. Habuit levia prælia

tra varias gentes, quæ Rhodopam provinciam incolebant: atque ibi morbo mortuus est. Missus ei successor Cnæus Scribonius Curio post Consulatum: is Dardanos vicit, & usque ad Danubium penetravit, triumphumque meruit, & intra triennium finem bello dedit.

3. Ad Ciliciam & Pamphiliam missus est P. Servilius ex Consule, vir strenuus. Is Ciliciam subegit, Lyciæ urbes clarissimas oppugnavit, & cepit, in his Phaselidem, Olympum, Coricum Ciliciæ. Isauros quoque aggressus, in deditionem redegit, atque intra triennium bello finem dedit. Primus omnium Romanorum in Tauro iter fecit. Revertens triumphum accepit, & nomen Isaurici meruit.

4. Ad Illyricum missus est

Cnæus Cosconius pro Consule: multam partem Dalmatizæ subegit, Salonas cepit: &, composito bello, Romam post biennium rediit.

5. Iisdem temporibus, Consul Marcus Æmilius Lepidus, Catuli collega, bellum Civile voluit commovere: intra tamen unam æstatem motus ejus oppressus est. Ita, uno tempore, multi simul triumphi fuerunt; Metelli, ex Hispania; Pompeii, secundus ex Hispania; Curionis, ex Macedonia; Servilii, ex Isauria.

6. Annourbis conditæ DCLXXVI L. Licino Lucullo, & Marco Aurelio Cotta consulibus, mortuus est Nicomedes rex Bithyniæ, & per testamentum Populum Romanum fecit hæredem. Mithridates, pace rupta, Bithyniam

O R D O.

prælia contra varias gentes, quæ incolébant provinciam Rhódopam: atque ibi est mórtuus morbo. Cnæus Scribónius Cúrio est missus succéssor ei post Consulátum: is vicit Dárdanos, et penetrávit usque ad Danúbium, meruítque triúmphum, et intra triénnium dedit finem bello. 3. Públius Servílius, ex Consule, strénuus vir, est missus ad Cilíciam et Pamphíliam. Is subégit Cilíciam, oppugnávit et cepit cláristimas urbes Lyciæ, in his Phatélidem, Olympum, et Córicum Cilíciæ. Aggréssus Isaúros quoque, redégit eos in deditiónem, atque intra triénnium dedit finem bello. Primus ómnium Romanórum fecit iter in Tauro. Revértens accépit triúmphum, et méruit nomen Isaúrici. 4. Cnæus Coscónius pro Cónsule est missus ad Illyricum: subégit multam partem Dalmátizæ, cepit Salónas, et bello compósito, post biennium redívit Roman. 5. Iisdem tempóribus, Consul Marcus Æmílius Lépidus, Colléga Catuli, vóluit commovere civile bellum: tamen intra unam æstátem ejus motus est oppréssus. Ita, uno témpore, fuérunt múlti triúmphi simul; *triúmphus* Metélli, ex Hispániâ; secundus Pompéii, ex Hispániâ; Curiónis, ex Macedóniâ; et Servilii, ex Isaúriâ. 6. Sexcentésimo septuagésimo sexto anno urbis cónditæ, Lúcio Licínio Lucúllo, et Marco Aurélio Cottâ Cónsulibus, Nicomédes rex Bithyniæ, est mórtuus, et fecit Románum Populum hæredem per testaméntum. Mithridátes, pace ruptâ, vóluit rursus invádere Bithyniam et

niam & Asiam rursus voluit invadere. Adversus eum ambo Consules missi variam habuere fortunam. Cotta apud Chalcedonem victus ab eo acie, etiam intra oppidum coactus est, & obsessus. Sed cum se inde Mithridates Cyzicum transfulisset, ut, Cyzico capto, totam Asiam invaderet, Lucullus ei alter Consul occurrit: ac dum Mithridates in obsidione Cyzici commoraretur, ipse a tergo obsedit, fameque consumpsit, & multis præliis vicit. Postremo Byzantium (quæ nunc Constantinopolis est) fugavit. Navali quoque prælio duces ejus Lucullus oppressit. Ita una hyeme & æstate, a Lucullo ad centum fere millia hominum ex parte regis extincta sunt.

7. Anno urbis Romæ DCLXXVIII Macedoniam provinciam M. Li-

cinus Lucullus accepit, consobrinus Luculli, qui contra Mithridatem bellum gerebat. Et in Italia novum bellum subito commotum est. LXXX enim & quatuor gladiatores, ducibus Spartaco, Chryso, & Oenomao, effracto Capuæ ludo, effugerunt: & per Italiam vagantes, pene non levius bellum in ea, quam Annibal moverat, paraverunt: nam multis ducibus, & duobus simul Romanorum Consulibus victis, sexaginta fere millium armatorum exercitum congregaverunt; victique sunt in Apulia a M. Licinio Crasso Proconsule, & post multas calamitates Italiæ, tertio anno bello huic finis imponitur.

8. Sexcentesimo octogesimo primo urbis conditæ anno, P. Cornelio Lentulo & Cnæo Aufidio

fidio

O R D O.

Asiam. Adversus eum ambo Consules missi habuere variam fortunam. Cotta victus acie ab eo apud Chalcedonem, est coactus etiam intra oppidum, et obsessus. Sed cum Mithridates transfulisset se inde Cyzicum, ut invadere totam Asiam. Cyzico capto, Lucullus alter Consul occurrit ei: ac dum Mithridates commoraretur in obsidione Cyzici, ipse obsedit eum a tergo, consumpsitque fame, et vicit eum multis præliis. Postremo fugavit eum Byzantium, quæ nunc est Constantinopolis. Navali prælio quoque Lucullus oppressit ejus duces. Ita unâ hieme et æstate millia hominum ferè ad centum millia ex parte regis sunt extincta a Lucullo.

7. Sexcentesimo septuagesimo octavo anno urbis Romæ, Marcus Licinius Lucullus accepit Provinciam Macedoniam, consobrinus Luculli, qui gerebat bellum contra Mithridatem. Et in Italiâ novum bellum subito est commotum. Enim octoginta et quatuor gladiatores, ludo effracto Capuæ, effugerunt, Spartaco, Chryso, et Oenomao ducibus: et vagantes per Italiâ paraverunt penè non levius bellum in eâ, quàm Annibal moverat: nam, multis ducibus, et duobus Consulibus Romanorum victis simul, congregaverunt exercitum ferè sexaginta millium armatorum: suntque victi in Apuliâ a Marco Licinio Crasso Proconsule, et post multas calamitates Italiæ, tertio anno finis imponitur huic bello. 8. Sexcentesimo octogesimo primo anno urbis conditæ, Publio Cornelio Lentulo, et Cnæo Aufidio Oréste Consulibus,

E

tantum

fidio Oreste Consulibus, duo tantum gravia bella in Imperio Romano erant, Mithridaticum & Macedonicum. Hæc duo Luculli agebant, L. Lucullus, & M. Lucullus. L. ergo Lucullus post pugnam Cyzicenam, qua vicerat Mithridatem, & navalem, qua duces ejus opprefferat, persecutus est eum: & recepta Paphlagonia atque Bithynia, etiam regnum ejus invasit. Sinopen & Amisum civitates Ponti nobilissimas cepit: secundo prælio apud Cabira civitatem, quo ingentes copias ex omni regno adduxerat Mithridates, cum triginta millia lectissima regis a quinque Romanorum millibus vastata essent, Mithridates fugatus, & castra ejus direpta. Armenia quoque Minor, quam tenuerat, eidem sublata est. Susceptus tamen est Mithridates,

post fugam, a Tigrane Armeniæ rege; qui tum ingenti gloria imperabat. Persas sæpe vicerat, Mesopotamiam occupaverat, & Syriam, & Phœnices partem.

9. Ergo Lucullus, repetens hostem fugatum, etiam regnum Tigranis, qui Armeniis imperabat, ingressus est. Tigranocerta civitatem Armeniæ nobilissimam cepit; ipsum regem, cum sexcentis millibus sagittariorum & armatorum venientem, octodecim millia militum habens, ita vicit, ut magnam partem Armeniorum deleverit. Inde Nisibin profectus, eam quoque civitatem cum regis fratre cepit. Sed hi, quos in Ponto Lucullus reliquerat cum exercitus parte, ut regiones victas, etiam Romanos, tuerentur, negligenter se & avare agentes, occasionem iterum

O R D O.

tantum duo gravia bella erant in Romano imperio, Mithridaticum et Macedonicum. Duo Luculli, scilicet Lucius Lucullus, et Marcus Lucullus, agebant hæc. Ergo Lucius Lucullus, post Cyzicenam pugnam, quâ vicerat Mithridatem, et navalem, quâ opprefferat ejus duces, est persecutus eum: & Paphlagoniâ atque Bithyniâ receptâ, etiam invasit ejus regnum. Cepit Sinopen & Amisum nobilissimas civitates Ponti: secundo prælio apud civitatem Cabira, quo Mithridates adduxerat ingentes copias ex omni regno, cum triginta millia selectissima regis essent vastata a quinque millibus Romanorum, Mithridates est fugatus, et ejus castra direpta. Armenia Minor quoque, quam tenuerat, est sublata eidem. Tamen Mithridates est susceptus, post fugam, a Tigrañe rege Armeniæ; qui tum imperabat ingenti gloriâ. Vicerat Persas sæpe, occupaverat Mesopotamiam, et Syriam, et partem Phœnices. 9. Ergo Lucullus, repetens hostem fugatum, etiam est ingressus regnum Tigranis, qui imperabat Armeniis. Cepit Tigranocerta nobilissimam civitatem Armeniæ; habens octodecim millia militum, ita vicit regem ipsum, venientem tum sexcentis millibus sagittariorum et armatorum, ut deleverit magnam partem Armeniorum. Inde profectus Nisibin, cepit eam civitatem quoque cum fratre regis. Sed hi, quos Lucullus reliquerat in Ponto cum parte exercitus, ut tuerentur victas regiones, et etiam Romanos,

iterum Mithridati in Pontum irrumpendi dederunt, atque ita bellum renovatum est. Lucullo paranti, capta Nisibi, contra Persas expeditionem, successor est missus.

10. Alter Lucullus, qui Macedoniam administrabat, Bessis Romanorum primus intulit bellum, atque eos ingenti prælio in Æmo monte superavit: oppidum Uscudamam, quod Bessi habitabant, eodem die quo aggressus est, vicit: Cabylen cepit; usque ad Danubium penetravit. Inde multas super Pontum positas civitates aggressus est. Illic Apolloniam evertit, Calatin, Parthenopolin, Tomos, Istrum, Byziam omnem cepit; belloque confecto, Romam rediit; ambo tamen triumphaverunt; Lucullus, qui contra Mithridatem pugna-

verat, majori gloria, cum tantorum regnorum victor rediisset.

11. Confecto bello Macedonico, manente Mithridatico, quod, recedente Lucullo, rex collectis auxiliis reparaverat, bellum Creticum ortum est: ad id missus Cæcilius Metellus, ingentibus præliis intra triennium omnem provinciam cepit, appellatusque est Creticus; atque ex insula triumphavit. Quo tempore Lybia quoque Romano imperio per testamentum Apionis, qui rex ejus fuerat, accessit, in quâ inclytæ civitates erant, Berenice, Ptolemais, & Cyrene.

12. Dum hæc geruntur, Piratæ omnia maria infestabant; ita ut navigatio Romanis, toto orbe victoribus, sola tuta non esset. Quare id bellum Cnæo Pompeio

O R D O.

nos, agentes se negligenter, et avarè, dederunt occasionem iterum Mithridati irrumpendi in Pontum, atque ita bellum est renovatum. Successor est missus Lucullo paranti expeditionem contra Persas, Nisibi captâ. 10. Alter Lucullus, qui administrabat Macedoniam, primus Romanorum intulit bellum Bessis, atque superavit eos ingenti prælio in monte Æmo: vicit oppidum Uscudamam, quod Bessi habitabant, eodem die, quo est aggressus: cepit Cabylen; penetravit usque ad Danubium. Inde est aggressus multas civitates positas super Pontum. Illic evertit Apolloniam, cepit Calatin, Parthenopolin, Tomos, Istrum et omnem Byziam; belloque confecto, rediit Romam: tamen ambo triumphaverunt: Lucullus, qui pugnaverat contra Mithridatem, triumphavit majori gloriâ, cum rediisset victor tantorum regnorum. 11. Macedonico bello confecto, Mithridatico manente, quod rex reparaverat auxiliis collectis, Lucullo recedente, Creticum bellum est ortum: Cæcilius Metellus missus ad id, cepit omnem Provinciam ingentibus præliis intra triennium, estque appellatus Creticus; atque triumphavit ex insulâ. Quo tempore Lybia quoque accessit Romano imperio per testamentum Apionis, qui fuerat rex ejus, in quâ erant inclytæ civitates Berenice, Ptolemais, et Cyrene. 12. Dum hæc geruntur, Piratæ infestabant omnia maria; ita ut navigatio sola non esset tuta Romanis, victoribus toto orbe. Quare

Pompeio decretum est; quod intra paucos menses ingenti felicitate et celeritate confecit. Mox ei delatum bellum etiam contra regem Mithridatem, & Tigranem: quo suscepto, Mithridatem in Armenia Minore, nocturno praelio, vicit, castra diripuit; quadraginta millibus ejus occisis, viginti tantum de exercitu suo perdidit, & duos Centuriones. Mithridates cum uxore fugit, duobus comitibus; neque multo post, cum in suos sæviret, Pharnacis filii sui seditione apud milites, ad mortem coactus, venenum hausit. Hunc finem habuit Mithridates: periit autem apud Bosporum, vir ingentis industriæ consiliique. Regnavit annos sexaginta: vixit septuaginta duos: contra Romanos bellum habuit annos quadraginta.

13. Tigrani deinde Pompeius bellum intulit; ille se ei dedit, in castra Pompeii sexto decimo milliario ab Artaxata venit: ac diadema suum, cum procubisset ad genua Pompeii, in manibus ejus collocavit, quod ei Pompeius reposuit, honorificeque eum habitum, regni tamen parte multavit, et grandi pecunia; adempta est ei Syria, Phœnice, Sophene: sex millia præterea talentorum argenti, quæ Populo Romano daret, quia bellum sine causa Romanis commovisset.

14. Pompeius mox etiam Albanis bellum intulit, & eorum regem Orodem ter vicit: postremo per epistolas, & munera rogatus, veniam ei ac pacem dedit. Iberiæ quoque regem Arthacem vicit acie, & in deditionem

O R D O.

id bellum est decretum Cnæo Pompéio; quod confecit intra paucos menses ingenti felicitate et celeritate. Mox etiam bellum contra regem Mithridatem et Tigranem *est* delatum ei: quo suscepto, vicit Mithridatem in Arménia Minore nocturno praelio, *et* diripuit castra; quadraginta millibus ejus occisis, perdidit tantum viginti de suo exercitu, et duos Centuriones. Mithridates fugit cum uxore, *e* duobus comitibus; neque multo post, cum sæviret in suos, coactus ad mortem, seditione Pharnacis sui filii apud milites, hausit venenum Mithridates habuit hunc finem: autem perivit apud Bosporum, vir ingentis industriæ consiliique. Regnavit sexaginta annos: vixit septuaginta duos: habuit bellum contra Romanos quadraginta annos. 13. Deinde Pompéius intulit bellum Tigrani; ille dedit se ei, *et* venit in castra Pompéii sexto-decimo milliario ab Artaxatâ: ac cum procubisset ad genua Pompéii, collocavit suum diadema in ejus manibus, quod Pompéius reposuit ei, multavitque eum tamen habitum honorificè parte regni, et grandi pecuniâ; Syria, Phœnice, *et* Sophène est adempta ei: sex millia talentorum argenti præterea, quæ daret Romano Pópulo, quia commovisset bellum Romanis sine causâ. 14. Mox etiam Pompéius intulit bellum Albanis, et ter vicit eorum regem Oródem; postremò, rogatus per epistolas et munera dedit véniam ac pacem ei. Vicit quoque Arthácem regem Ibériæ, acie,

ditionem accepit. Armeniam Minorem Deiotaro Galatiæ regi donavit, quia socius belli Mithridatici fuerat. Attalo & Pilæmeni Paphlagoniam reddidit, Aristarchum Colchis regem imposuit. Mox Ituræos & Arabes vicit : & cum venisset in Syriam, Seleuciam, vicinam Antiuchiæ civitatem, libertate donavit, eo quod regem Tigranem non recepisset. Antiochenfis obsides reddidit, aliquantum agrorum Daphnensibus dedit, quo lucus ibi spatiosior fieret ; delectatus amœnitate loci, & aquarum abundantia. Inde ad Judæam transgressus, Hierosolymam caput gentis tertio mense cepit ; duodecim millibus Judæorum occisis, cæteris in fidem acceptis. His gestis, in Asiam se recipit, & finem antiquissimo bello dedit.

15. Marco Tullio Cicerone, Caio Antonio Consulibus, anno ab urbe condita dclxxxix, Lucius Sergius Catilina, nobilissimi generis vir, sed ingenii pravissimi, ad delendam patriam conjuravit, cum quibusdam claris quidem, sed audacibus viris. A Cicerone urbe expulsus est : socii ejus deprehensi in carcere strangulati sunt. Ab Antonio altero Consule Catilina ipse in prælio victus est, et interfectus.

16. Sexcentesimo nonagesimo anno ab urbe condita, D. Junio Silano, & L. Muræna Consulibus, Metellus de Creta triumphavit : Pompeius de bello Piratico & Mithridatico. Nulla unquam triumphi pompa similis fuit : ducti sunt ante ejus currum filius Mithridatis, filius Tigranis, Aristobulus rex Judæorum : prælata

O R D O.

acie, et accepit *eum* in deditionem. Donavit Arméniam Minórem Deiotáro regi Galátia, quia fúerat sócius Mithridátici belli. Réddidit Paphlagóniam Attalo et Pilaméni, et impósuit Aristárchum regem Colchis. Mox vicit Ituræos et Arabes : et cùm venisset in Syriam, donavit Seleúciam, civitatẽ vicinam Antióchia, libertate eo quod non recepisset regem Tigranem. Réddidit óbsides Antiochénsibus, dedit aliquántum agrórum Daphnénsibus, quod lucus ibi fieret spatiofior ; delectátus amœnitáte loci, et abundantia aquárum. Inde transgréssus ad Judæam, capit Hierosólymam caput gentis tertio mense ; duódecim millibus Judæorum occisis, cæteris acceptis in fidem. His gestis, recépit se in Asiam, et dedit finem antiquissimo bello. 15. Marco Túllio Cicerone, et Caio Antonio Consúlibus, sexcentésimo octogésimo nono anno ab urbe cónditâ. Lúcius Sérgius Catilína, vir nobilíssimi géneris, sed pravíssimi ingénii, conjurávit cum quibusdam claris quidem, sed audácibus viris, ad delendam pátriam. Est expúlsus urbe a Ciceróne : ejus sócii deprehénsi sunt stranguláti in cárcere. Catilína ipse est victus in prælio, et interféctus ab António áltero Consule. 16. Sexcentésimo nonagésimo anno ab urbe cónditâ, Décio Júnio Siláno, et Lúcio Murænâ Consúlibus, Metéllus triumphávit de Créta : Pompéius de Pirático et Mithridático bello. Nulla pompa triumphi fuit unquam símilis ; fílius Mithridátis, fílius Tigranis, et Aristobá-

lata ingens pecunia, auri atque argenti infinitum pondus. Hoc tempore nullum per orbem terrarum grave bellum erat.

17. Anno urbis conditæ dccciii, Caius Julius Cæsar, qui postea imperavit, cum L. Bibulo Consul est factus; decreta ei Gallia, & Illyricum cum legionibus decem. Is primo vicit Helvetios, qui nunc Sequani appellantur; deinde vincendo per bella gravissima, usque ad Oceanum Britannicum processit. Domuit autem annis fere ix omnem Galliam, quæ inter Alpes, flumen Rhodanum, Rhenum, & Oceanum est, & circuitu patet ad bis tricies centena millia passuum. Britannis mox bellum intulit, quibus, ante eum, ne nomen quidem Romanorum cog-

nitum erat; & eos quoque victos, obsidibus acceptis, stipendarios fecit. Gallia autem tributum nomine annum imperavit sestertium quadringenties; Germanosque trans Rhenum aggressus, immanissimis præliis vicit. Inter tot successus ter male pugnavit: apud Arvernos semel præsens, & absens in Germaniis: nam legati ejus duo, Titurius & Aurunculeius, per insidias cæsi sunt.

18. Circa eadem tempora, anno urbis conditæ dcccvii Marcus Licinius Crassus, collega Cnæi Pompeii Magni in Consulatu secundo, contra Parthos missus est: & cum circa Carras contra omina & auspicia dimicasset, a Surena Orodis regis duce victus, ad postremum interfectus

O R D O.

Ius rex Judæorum sunt ducti ante ejus currum: ingens pecunia erat prælata et infinitum pondus auri atque argenti. Hoc tempore erat nullum grave bellum per orbem terrarum. 17. Sexcentesimo nonagesimo tertio anno urbis conditæ, Caius Julius Cæsar, qui postea imperavit, est factus Consul cum Lúcio Bibulo; Gállia est decreta ei, et Illyricum cum decem legionibus. Is primò vicit Helvétios, qui nunc appellantur Sequáni; deinde processit usque ad Britannicum Oceanum, vincendo per gravissima bella. Autem ferè novem annis domuit omnem Gálliam, quæ est inter Alpes, flumen Rhódanum, Rœnum, et Océanum, et patet circúitu ad bis tricies centéna millia pássuum. Mox intulit bellum Británnis, quibus, ante eum, ne quidem nomen Romanórum erat cógnitum; et fecit eos quoque victos stipendários, accéptis obsídibus. Au em imperávit ánnuum sestértium quadringenties Gállia nómine tribúti: aggressúsque Germános trans Rhenum, vicit eos immaníssimis præliis. Inter tot successus pugnávit ter malè; semel præsens apud Arvérnos, et bis absens in Germániâ: Nam ejus duo legáti, Titúrius et Aurunculéius, sunt cæsi per insídias. 18. Circa éadem témpora, sexcentésimo nonagésimo séptimo anno urbis conditæ, Marcus Licínus Crassus, colléga Cnæi Pompéii Magni in secúndo Consulátu, est missus contra Parthos: et cùm dimicavíset circa Carras contra ómina et auspícia, victus a Surénâ duce regis Oródis, ad postremum

terfectus est, cum filio, clarissimo & præstantissimo juvene. Reliquiæ exercitus per C. Cassium Quæstorem servatæ sunt, qui singulari animo, perditas res tanta virtute restituit, ut Persas rediens trans Euphratem crebris præliis vinceret.

19. Hinc jam bellum civile successit, execrandum & lacrymabile; quo, præter calamitates, quæ præliis acciderunt, etiam Romani nominis fortuna mutata est. Cæsar enim, rediens e Gallia victor, coepit deposcere alterum Consulatum; atque, cum sine dubietate aliqua deferretur, contradictum est a Marcello Consule, a Bibulo, a Pompeio, a Catone: iussusque dimissis exercitibus ad urbem redire: propter quam injuriam ab Arimino, ubi milites congregatos habebat, ad-

versum patriam cum exercitu venit. Consules cum Pompeio, Senatusque omnis, atque universa nobilitas ex urbe fugit, & in Græciam transivit: apud Epirum, Macedoniam, Achaiam, Pompeio, duce, contra Cæsarem bellum paravit.

20. Cæsar, vacuam urbem ingressus, Dictatorem se fecit, inde Hispanias petiit. Ibi Pompeii exercitus validissimos & fortissimos, cum tribus ducibus L. Afranio, M. Petreio, M. Varrone, superavit. Inde reversus, in Græciam transivit; adversum Pompeium dimicavit; primo prælio victus est, & fugatus: evasit tamen, quia, nocte interveniente, Pompeius sequi noluit; dixitque Cæsar, nec Pompeium scire vincere, & illo tantum die se potuisse superari. Deinde in Thessalia apud Palæopharsalum,

O R D O.

postremum est interfectus, cum filio, clarissimo et præstantissimo juvene. Reliquiæ exercitus sunt servatæ per Caium Cassium Quæstorem, qui, singulari animo, restituit perditas res tantâ virtute, ut rediens trans Euphratem vinceret Persas crebris præliis. 19. Hinc jam civile bellum successit, execrandum et lachrymabile; quo etiam fortuna Romani nominis est mutata, præter calamitates, quæ acciderunt præliis. Enim Cæsar, rediens victor e Galliâ, coepit deposcere alterum Consulatum; atque, cum deferretur sine aliquâ dubietate, est contradictum a Marcello Consule, a Bibulo, a Pompeio, et a Catone; estque iussus redire ad urbem exercitibus dimissis: propter quam injuriam, venit cum exercitu ab Arimino, ubi habebat milites congregatos, adversum patriam. Consules cum Pompeio, omnisque Senatus, atque universa nobilitas fugit ex urbe, et transivit in Græciam: et paravit bellum apud Epirum, Macedoniam, et Achaiam, Pompeio duce contra Cæsarem. 20. Cæsar, ingressus vacuam urbem, fecit se Dictatorem, inde petiit Hispanias. Ibi superavit validissimos et fortissimos exercitus Pompeii cum tribus ducibus Lucio Afranio, Marco Petreio, et Marco Varrone. Reversus inde, transivit in Græciam: dimicavit adversum Pompeium: est victus primo prælio, et fugatus: tamen evasit, quia Pompeius noluit sequi, nocte interveniente; Cæsarque dixit, nec Pompeium scire vincere, et se potuisse superari tantum illo die. Deinde cum

pharsalum, productis utrinque ingentibus copiis, dimicaverunt. Pompeii acies habuit xl millia peditum, equitum in sinistro cornu vii millia, in dextro d. præterea totius Orientis auxilia; totamque Nobilitatem, innumeros Senatores, Prætorios, Consulares, & qui magnorum jam populorum victores fuissent. Cæsar in acie sua habuit peditum non integra xxx millia, equites mille.

21. Nunquam adhuc Romanæ copię in unum neque majores neque melioribus ducibus convenerant, totum terrarum orbem facile subacturæ, si contra Barbaros ducerentur: Pugnatum tamen est ingenti contentione, victusque ad postremum Pompeius, & castra ejus direpta sunt: ipse fugatus, Alexandriam

petiit, ut a rege Ægypti, cui tutor a Senatu datus fuerat propter juvenilem ejus ætatem, acciperet auxilia: qui fortunam magis, quam amicitiam sequutus, occidit Pompeium, caput ejus & annulum Cæsari misit; quo conspectu, Cæsar etiam lacrymas fudisse dicitur, tanti viri intuens caput, & generi quondam sui.

22. Mox Cæsar Alexandriam venit, ipsi quoque Ptolemæus parare voluit insidias; qua causa regi bellum illatum est; victus in Nilo periit, inventumque est corpus ejus cum lorica aurea. Cæsar, Alexandria potitus, regnum Cleopatræ dedit, Ptolemæi sorori, cum qua consuetudinem stupri habuerat. Rediens inde Cæsar, Pharnacem Mithridatis Magni filium, qui Pompeio in auxilium

O R D O.

caverunt in Thessaliâ apud Palæopharsalum, ingentibus copiis productis utrinque. Acies Pompēii habuit quadraginta millia peditum, septem millia equitum in sinistro cornu, quingenta in dextro; præterea auxilia totius orientis; totamque nobilitatem, innumeros Senatores, Prætorios, Consulares, et qui jam fuissent victores magnorum populorum. Cæsar non habuit triginta millia peditum integra et mille equites in sua acie. 21. Nunquam adhuc majores Romanæ copię convenerant, neque in unum *locum*, neque melioribus ducibus, subacturæ totum orbem terrarum facile, si ducerentur contra Barbaros: tamen est pugnatum ingenti contentione, adque postremum Pompeius *est* victus, et ejus castra sunt direpta: ipse fugatus, petivit Alexandriam, ut acciperet auxilia a rege Ægypti, cui fuerat datus tutor a Senatu propter ejus juvenilem ætatem: qui, sequutus fortunam magis, quam amicitiam, occidit Pompēium, *et* misit ejus caput, et annulum Cæsari: quo conspectu, Cæsar dicitur etiam fudisse lachrymas, intuens caput tanti viri, et quondam sui generi. 22. Mox Cæsar venit Alexandriam, *et* Ptolemæus voluit parare insidias ipsi quoque; quâ causâ bellum est illatum regi: victus perivit in Nilo, ejusque corpus est inventum cum aureâ lorica. Cæsar, potitus Alexandria, dedit regnum Cleopatræ, sorori Ptolemæi, cum quâ habuerat consuetudinem stupri. Cæsar, rediens inde, vicit acie Pharnacem, filium Mithridatis Magni,

auxilium apud Theſſaliam fuerat, rebellantem in Ponto, & multas Populi Romani provincias occupantem, vicit acie: poſtea ad mortem coëgit.

23. Inde Romam reſſus, tertio ſe Conſulem fecit cum M. Æmilio Lepido, qui ei Magiſter equitum Dictatori ante annum fuerat. Inde in Africam proſectus eſt, ubi infinita nobilitas cum Juba Mauritanie rege bellum reparaverat. Duces autem Romani erant, P. Cornelius Scipio, ex genere antiquiſſimo Scipionis Africani; (hic etiam ſocer Magni Pompeii fuerat) M. Petreius, Q. Varus, M. Porcius Cato, L. Cornelius Fauſtus, Syllæ Dictatoris filius. Contra hos commiſſo pælio, poſt multas dimicationes victor fuit. Cato, Scipio, Petreius, Juba,

ipſi ſe occiderunt: Fauſtus Pompeii gener a Cæſare interfectus eſt.

24. Poſt annum Cæſar, Romam reſſus, quartum ſe Conſulem fecit; & ſtatim ad Hiſpanias eſt proſectus, ubi Pompeii filii, Cnæus & Sextus, ingens bellum reparaverant. Multa prælia fuerunt; ultimum prælium apud Mundam civitatem, in quo adeo Cæſar pene victus eſt, ut fugientibus ſuis, ſe voluerit occidere; ne poſt tantam rei militaris gloriam, in poteſtatem adoleſcentium, natus annos ſex & quinquaginta, veniret. Denique reparatis ſuis vicit, & Pompeii filius major occiſus eſt, minor fugit.

25. Inde Cæſar, bellis civilibus toto orbe compoſitis, Romam rediit: agere inſolentius cœpit,

O R D O.

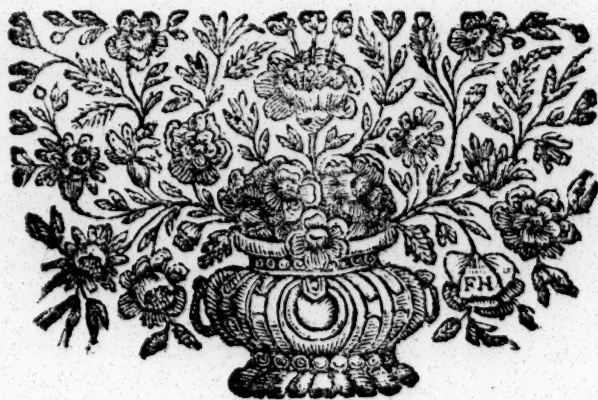
Magni, qui fuerat in auxilium Pompèio apud Theſſaliam, rebellantem in Ponto, et occupantem multas provincias Romani Populi: poſtea coëgit eum ad mortem. 23. Inde reſſus Romam, fecit ſe Conſulem tertio cum Marco Æmilio Lepido, qui fuerat magiſter equitum ei Dictatori ante annum. Inde eſt proſectus in Africam, ubi infinita nobilitas cum Jubâ rege Mauritanie reparaverat bellum. Autem Romani duces erant, Publius Cornélius Scipio, ex antiquiſſimo genere Scipionis Africani (hic etiam fuerat ſocer Magni Pompèii) Marcus Petreius, Quintus Varus, Marcus Porcius Cato, et Lúcius Cornélius Fauſtus, filius Syllæ Dictatoris. Prælio commiſſo contra hos, poſt multas dimicationes fuit victor. Cato, Scipio, Petreius, et Juba, ipſi occiderunt ſe: Fauſtus gener Pompèii eſt interfectus a Cæſare. 24. Poſt annum Cæſar, reſſus Romam, fecit ſe Conſulem quartum; et ſtatim eſt proſectus ad Hiſpanias, ubi filii Pompèii Cræus et Sextus reparaverant ingens bellum. Fuerunt multa prælia: ultimum prælium erat apud civitatem Mundam, in quo Cæſar eſt adeo penè victus, ut ſuis fugientibus, voluerit occidere ſe: ne, poſt tantam glóriam militaris rei, natus ſex et quinquaginta annos, veniret in poteſtatem adoleſcentium. Denique, ſuis reparatis, vicit, et major filius Pompèii eſt occiſus, minor fugit. 25. Inde Cæſar, civilibus bellis compoſitis toto orbe, rediit Romam: cœpit agere inſolentius, et contra conſuetudinem Romane

cœpit, & contra consuetudinem Romanæ libertatis. Cum ergo & honores ex sua voluntate præstaret, qui a Populo antea deferebantur, nec senatui ad se venienti assurgeret, aliaque regia ac pene tyrannica facerent, conjuratum est in eum a lx vel amplius Senatoribus Equitibusque Romanis. Præ-

cipui fuerunt inter conjuratos duo Bruti, ex eo genere Bruti, qui primus Romæ Consul est factus, & reges expulerat: C. Cassius, & Servilius Casca. Ergo Cæsar, cum Senatus die quadam inter cæteros venisset ad curiam, tribus & viginti vulneribus confossus est.

O R D O.

Românæ libertâtis. Cùm ergo et præstâret honôres ex suâ voluntate, qui antea deferebantur a Pópulo, nec assûrgeret Senâtui venienti ad se, facerétque alia régia ac penè tyránnica, est conjuriatum in eum a sexaginta vel ámplius Románis Senatóribus Equitibusque. Præcipui inter conjurátos fuérunt duo Bruti, ex eo génere Bruti, qui primus est factus Consul Romæ, et expúlerat reges: Cáius Cássius, et Servilius Casca. Ergo Cæsar, cùm, quâdam die Senátûs, venisset inter cæteros ad cúriam, est confóssus tribus et viginti vulnéribus.

LIBER SEPTIMUS.

I. **A**NNO urbis dcc fere ac nono, interfecto Cæsare, bella civilia reparata sunt; percussoribus enim Cæsaris Senatus favebat: Antnius Consul, partium Cæsaris, civili bello opprimere eos conabatur. Ergo turbata Republica, multa Antonius scelera committens, a Senatu hostis judicatus est; missi ad eum persequendum duo Consules Pansa & Hirtius, & Octavianus, adolescens annos xviii natus, Cæsaris nepos, quem ille testamento hæredem reliquerat: & nomen suum ferre jusserat:

hic est, qui postea Augustus est dictus, & rerum potitus. Quare profecti contra Antonium tres duces vicerunt eum. Evenit tamen, ut victores Consules ambo morirentur: quare tres exercitus uni Cæsari paruerunt

2. Fugatus Antonius, amisso exercitu, confugit ad Lepidum, qui Cæsari Magister equitum fuerat, & tum copias militum grandes habebat, a quo susceptus est. Mox Lepido operam dante, Cæsar cum Antonio pacem fecit: & quasi vindicaturus patris

O R D O.

1. Septingentesimo fere ac nono anno urbis conditæ, Cæsare interfecto, civilia bella sunt reparata; enim Senatus favebat percussoribus Cæsaris: Antonius Consul, unus partium Cæsaris, conabatur opprimere eos civili bello. Ergo, Republica turbata, Antonius committens multa scelera, est judicatus hostis a Senatu; ad persequendum eum duo Consules sunt missi, Pansa, et Hirtius, Octavianus, adolescens natus octodecim annos, nepos Cæsaris, quem ille reliquerat hæredem, et jusserat ferre suum nomen: hic est, qui postea est dictus Augustus, et est potitus rerum. Quare tres duces, profecti contra Antonium, vicerunt eum. Tamen evenit, ut ambo Consules victores morirentur: quare tres exercitus paruerunt Cæsari uni. 2. Antonius fugatus, amisso exercitu, confugit ad Lepidum, qui fuerat Magister equitum Cæsari, et tum habebat grandes copias militum, a quo est susceptus. Mox Lepido dante operam, Cæsar fecit pacem cum Antonio; et quasi vindicaturus mortem sui patris, a quo fuerat

patris sui mortem, a quo per testamentum fuerat adoptatus, Romam cum exercitu profectus est; extorsitque, ut sibi xx anno Consulatus daretur. Senatū proscripsit cum Antonio & Lepido, & Rempublicam armis tenere coepit; per hos etiam Cicero orator occisus est, multique alii nobiles.

3. Interea Brutus & Cassius, interfectores Cæsaris, ingens bellum moverunt; erant enim per Macedoniam & Orientem multi exercitus, quos occupaverunt. Profecti igitur contra eos Cæsar Octavianus Augustus, & M. Antonius (remanerat enim ad defendendam Italiam Lepidus) apud Philippos Macedoniæ urbem contra eos pugnaverunt. Primo prælio victi sunt Antonius & Cæsar; periit tamen dux

nobilitatis Cassius: secundo, Brutus & infinita nobilitas, quæ cum illis bellum gesserat: ac sic inter eos divisa est Respublica, ut Augustus Hispanias, Gallias, Italiam teneret; Antonius, Asiam, Pontum, Orientem. Sed intra Italiam L. Antonius Consul bellum civile commovit, frater ejus, qui cum Cæsare contra Brutum & Cassium dimicaverat, apud Perusiam Tusciæ civitatem victus & captus est, neque occisus.

4. Interim a Sexto Pompeio, Cnæii Pompeii Magni filio, ingens bellum in Sicilia commotum est, his, qui superfuerant ex partibus Bruti Cassique, ad eum confluentibus. Bellatum per Cæsarem Augustum Octavianum, & M. Antonium adversus

O R D O.

rat adoptatus per testamentum, est profectus Romam cum exercitu; extorsitque, ut Consulatus daratur sibi vigesimo anno *ætatis*. Cum Antonio et Lepido proscripsit Senatū, et coepit tenere Rempublicam armis; per hos etiam Cicero Orator est occisus, multique alii nobiles. 3. Interea Brutus et Cassius, interfectores Cæsaris, moverunt ingens bellum; enim erant multi exercitus per Macedoniam et Orientem, quos occupaverunt. Igitur Cæsar Octavianus Augustus, et Marcus Antonius (enim Lepidus remanserat ad defendendam Italiam) profecti contra eos, pugnaverunt apud Philippos urbem Macedoniæ contra eos. Primo prælio Antonius et Cæsar sunt victi; tamen Cassius dux nobilitatis perivit: secundo *prælio*, Brutus et infinita nobilitas, quæ gesserat bellum cum illis, ac Respublica est sic divisa inter eos, Augustus teneret Hispanias, Gallias, *et* Italiam; Antonius Asiam, Pontum, *et* Orientem. Sed intra Italiam Lúcius Antonius Consul commovit civile bellum, frater ejus, qui cum Cæsare dimicaverat contra Brutum et Cassium, est victus et captus apud Perusiam civitatem Tusciæ, neque *tamen* occisus. 4. Interim ingens bellum est commotum in Sicilia a Sexto Pompeio, filio Cnæi Pompeii Magni, his confluentibus ad eum, qui superfuerant ex partibus Bruti Cassique. *Est* bellatum per Cæsarem Augustum Octavianum, et Marcum Antonium adversus

adversus Sextum Pompeium: pax postremo convenit.

5. Eo tempore M. Agrippa in Aquitania rem prospere gessit, & L. Ventidius Bassus irrum-pentes in Syriam Persas tribus præliis vicit. Pacorum, regis Orodis filium interfecit, eo ipso die, quo olim Orodes Persarum rex, per ducem Surenam, Crassum occiderat. Hic primus de Parthis justissimum triumphum Romæ egit.

6. Interim Pompeius pacem rupit: & navali prælio victus, fugiens ad Asiam interfectus est. Antonius, qui Asiam & Orientem tenebat, repudiata sorore Cæsaris Augusti Octaviani, Cleopatram reginam Ægypti duxit uxorem. Contra Persas ipse etiam pugnavit: primis eos præliis vicit; regrediens tamen fame

& pestilentia laboravit: & cum instarent Parthi fugienti, ipse pro victo recessit.

7. Hic quoque ingens bellum civile commovit, cogente uxore Cleopatra regina Ægypti; dum cupiditate muliebri optat etiam in urbe regnare. Victus est ab Augusto, navali pugna clara & illustri, apud Actium, qui locus in Epiro est: ex qua fugit in Ægyptum, &, desperatis rebus, cum omnes ad Augustum transirent, ipse se interemit. Cleopatra sibi aspidem admisit, & veneno ejus extincta est. Ægyptus per Octavianum Augustum Imperio Romano adjecta est: præpositusque ejus factus est Cnæus Cornelius Gallus: hunc primum Ægyptus Romanum judicem habuit.

8. Ita bellis toto orbe confectis,

O R D O.

adversus Sextum Pompeium: postremò pax convénit. 5. Eo tempore Marcus Agrippa gessit rem prospère in Aquitània, et Lúcius Ventídius Bassus vicit Persas, irrum-pentes in Syriam, tribus præliis. Interfecit Pacórum, sílium Oródis eórum regis, eo die ipso, quo olim Oródes rex Persárum occiderat Crassum per ducem Surénam. Hic primus egit justissimum triúmphum Romæ de Parthis. 6. Interim Pompéius rupit pacem: et victus naváli prælio est interfectus fúgiens ad Asiam. Antónius, qui tenébat Asiam et Orientem, soróre Cæsaris Octaviáni repudiátâ, duxit uxórem Cleopátram reginam Ægypti. Ipse étiam pugnávit contra Persas: vicit eos primis præliis; tamen regrédiens laborávit fame et pestiléntiâ: et cùm Parthi instárent fugiénti, ipse recéssit pro victo. 7. Hic quoque commóvit ingens civile bellum, uxóre Cleopátrâ reginâ Ægypti cogénte; dum illa optat étiam regnâre in urbe *Româ* muliebri cupiditate. Est victus ab Augústto, clarâ et illústri naváli pugnâ, apud Actium, qui locus est in Epiro: ex quâ fugit in Ægyptum, et, rebus desperátis, cùm omnes transírent ad Augustum, Antónius ipse interémit se. Cleopátra admísit áspidem sibi, et est extincta ejus venéno. Ægyptus est ad-jécta Románo império per Octaviánum Augústum: Cnæúsque Cornélius Gallus est factus præpositus ejus: Ægyptus hábuic hunc primum Románum júdicem. 8. Ita bellis confectis toto orbe, Octaviánuſ Augústus

tis, Octavianus Augustus Romam rediit xii anno, postquam Consul fuerat. Ex eo Rempublicam per xlv annos solus obtinuit; ante enim xii annis cum Antonio & Lepido tenuerat. Ita ab initio principatus ejus usque ad finem lvi anni fuerunt. Obiit autem lxxxvi anno, morte communi, in oppido Campaniæ Atella. Romæ in Campo Martio sepelitur: vir, qui non immerito ex maxima parte Deo similis est putatus: neque enim facile ullus eo aut in bellis felicior fuit, aut in pace moderatior: xlv annos, quibus solus gessit imperium, civilissime vixit: in cunctos liberalissimus, in amicos fidissimus; quos tantis evexit honoribus, ut pene æquaret fastigio suo.

9. Nullo tempore ante eum

res Romana magis floruit; nam, exceptis civilibus bellis, in quibus invictus fuit, Romano adjecit imperio Ægyptum, Cantabriam, Dalmatiam sæpe ante victam, sed penitus tunc subactam: Pannoniam, Aquitaniam, Illyricum, Rhætiam, Vindelicos, & Salassos in Alpibus, omnes Ponti maritimas civitates: in his nobilissimas, Bosporum & Panticapæon. Vicit autem præliis Dacos; Germanorum ingentes copias cecidit; ipsos quoque trans Albim fluvium submovit, qui in Barbarico longe ultra Rhenum est; hoc tamen bellum per Drusum privignum suum administravit: sicut per privignum Tiberium alterum Pannonicum, quo bello ccc millia captivorum ex Germania transtulit, et super ripam

O R D O.

gustus rediit Romam duodécimo anno, postquam fúerat Consul. Ex eo *témpore* solus obtinuit Rempúblicam per quadragínta quátuor annos; enim antè tenúerat *eam* duódecim annis cum António et Lépidó. Ita ab inítio ejus principátûs usque ad finem fuérunt quinquagínta sex anni. Autem obívit octogésimo sexto anno *æiátis*, commúni morte, in Atéllá óppido Campíniæ. Sepelítur Romæ in Campo Mártio: vir, qui non imméritò est putátus símilis Deo ex maximâ parte; enim neque facilè fuit ullus aut felícior eo in bellis, aut moderátior in pace: vixit civilíssimè quadragínta quátuor annis, quibus solus gessit impérium: liberalíssimus in cunctos; fidíssimus in amicos; quos evéxit tantis honoribus, ut penè æquáret *eos* suo fastígio. 9. Romána res flóruit magis nullo témpore ante eum; nam, civilibus bellis excéptis, in quibus fuit invíctus, adjécit Ægyptum, Cantábriam, *et* Dalmátiam sæpe víctam antè, sed tunc pénitus subáctam, Románo império: Pannóniam, Aquitániam, Illyricum, Rhætiam, Vindélicos, et Salássos in Alpibus, omnes marítimas civitátes Ponti: in his nobilíssimas, Bósporem, et Panticapæon. Autem vicit Dacos præliis; cecídit ingéntes cópias Germanórum: submóvit ipsos quoque trans flúvium Albim, qui est in Barbárico *égre* longè ultra Rhenum: tamen administrávit hoc bellum per Drusum suum privígnum: sicut álterum Pannónicum, per privígnum Tibérium, quo bello tránstulit trecénta mília captivórum ex Germániâ, et collocávit *eos* super ripam Rheni in Gállâ. Re-
cépit

ripam Rheni in Gallia collocavit. Armeniam a Parthis recepit: obsides, quod nulli antea, Persæ ei dederunt: reddiderunt etiam signa Romana, quæ Crasso victo ademerant.

10. Scythæ & Indi, quibus antea Romanorum nomen incognitum fuerat, munera & legatos ad eum miserunt. Galatia quoque sub hoc provincia facta est, cum antea regnum fuisset: primusque eam M. Lollius pro Prætor administravit. Tanto autem amore etiam apud Barbaros fuit, ut reges, Populi Romani amici, in honorem ejus conderent civitates, quas Cæsareas nominarent: sicut Mauritania a rege Juba, & in Palæstina, quæ nunc est urbs clarissima. Multi autem reges ex regnis suis venerunt, & habitu Romano, togati scilicet,

ad vehiculum, vel equum ipsius cucurrerunt. Moriens Divus appellatus est. Rempublicam beatissimam Tiberio successoris reliquit; qui privignus ejus, mox gener, postremo adoptione filius fuerat.

11. Tiberius ingenti socordia imperium gessit, gravi crudelitatem, scelestam avaritiam, turpi libidine: nam nusquam ipse pugnavit; bella per legatos suos gessit; quosdam reges ad se per blanditias evocatos nunquam remisit, in quibus Archelaum Cappadocem, cujus etiam regnum in provinciam formam redegit, & maximam civitatem appellari suo nomine jussit; quæ nunc Cæsarea dicitur, cum Mazaca antea vocaretur. Hic tertio & vigesimo imperii anno, ætatis lxxxiii, ingenti omnium gaudio

O R D O.

cæpit Armeniam a Parthis: Persæ dederunt obsides ei, quod fuerat datum nulli antea; reddiderunt etiam Romana signa, quæ ademerant Crasso victo. 10. Scythæ et Indi, quibus nomen Romanorum erat incognitum antea, miserunt munera et legatos ad eum. Galatia quoque est facta provincia sub hoc, cum antea fuisset regnum; Marcusque Lollius primus pro Prætor administravit eam. Autem fuit etiam tanto amore apud Barbaros, ut reges, amici Romani Populi, conderent civitates in ejus honorem, quas nominarent Cæsareas: sicut in Mauritania a rege Jubâ, et in Palæstinâ, quæ nunc est clarissima urbs. Autem multi reges venerunt ex suis regnis, et Romano habitu, scilicet togati, cucurrerunt ad ipsius vehiculum, vel equum. Moriens est appellatus Divus. Reliquit beatissimam Rempublicam Tiberio successoris; qui fuerat ejus privignus, mox gener, postremo filius adoptione. 11. Tiberius gessit imperium ingenti socordia, gravi crudelitatem, scelentiam avaritiam et turpi libidine: nam ipse pugnavit nusquam; gessit bella per suos legatos; nunquam remisit quosdam reges evocatos ad se per blanditias in quibus Archelaum Cappadocem, cujus regnum etiam redegit in formam provinciam, et jussit maximam civitatem appellari suo nomine; quæ nunc dicitur Cæsarea, cum antea vocaretur Mazaca. Hic est mortuus in Campaniâ, tertio et vigesimo imperii,

gaudio mortuus est in Campania.

12. Successit ei Caius Cæsar, cognomento Caligula, Drusi privigni Augusti, & ipsius Tiberii nepos: sceleratissimus, ac funestissimus, & qui etiam Tiberii dedecora purgaverit. Bellum contra Germanos suscepit: & ingressus Suevinam, nihil strenuè fecit. Stupra sororibus intulit, ex una etiam natam filiam cognovit. Cum adversum cunctos ingenti avaritiâ, libidine, crudelitate, sæviret, interfectus in Palatio est, anno ætatis suæ, xxxix, imperii iii, mense x, dieque viii.

13. Post hunc Claudius fuit, patruus Caligulæ, Drusi, qui apud Moguntiacum monumentum habet, filius: cujus & Caligula nepos erat. Hic mediè imperavit, multa gerens tran-

quillè atque moderatè; quædam crudeliter atque insulse, Britannia intulit bellum, quam nullus Romanorum post Julium Cæsarem attigerat: eaque devicta per Cnæum Sentium & Aulum Plautium, illustres & nobiles viros, triumphum celebrem egit. Quasdam insulas etiam ultra Britanniam in Oceano positas, Romano imperio addidit; quæ appellantur Orcades: filioque suo Britannici nomen imposuit. Tam civilis autem circa quosdam amicos existit, ut etiam Plautium nobilem virum, qui in expeditione Britannica multa ac egregia fecerat, triumphantem ipse prosequeretur, & conscendenti Capitolium lævus incederet. Is vixit annos lxiv, imperavit xiv, post mortem consecratus est, Divusque appellatus.

14.

O R D O.

impérii, octogésimo tertio ætatis, ingenti gaudio omnium. 12. Caius Cæsar, cognomento Caligula, nepos Drusi, privigni Augusti et Tiberii ipsius: sceleratissimus, & funestissimus, et qui etiam purgaverit dedecora Tiberii. Suscepit bellum contra Germanos: et ingressus Sueviam, fecit nihil strenuè. Intulit stupra sororibus, etiam cognovit filiam natam ex unâ. Cum sæviret adversum cunctos ingenti avaritiâ, libidine, et crudelitate, est interfectus in Palatio, trigésimo nono anno suæ ætatis, et tertio impérii, décimo mense, octavoque die. 13. Post hunc fuit Claudius, patruus Caligulæ, filius Drusi, qui habet monumentum apud Moguntiacum: cujus nepos et Caligula erat. Hic imperavit mediè, gerens multa tranquillè atque moderatè, at quædam crudeliter atque insulse. Intulit bellum Britannia, quam nullus Romanorum attigerat post Julium Cæsarem, eaque devicta per Cnæum Sentium et Aulum Plautium, illustres et nobiles viros, egit celebrem triumphum. Addidit etiam quasdam insulas, ultra Britanniam positas in Oceano, Romano imperio; quæ appellantur Orcades: imposuitque nomen Britannici suo filio. Autem existit tam civilis circa quosdam amicos, ut etiam ipse prosequeretur Plautium triumphantem, nobilem virum, qui fecerat multa ac egregia in Britannicâ expeditione, et incederet lævus illi conscendenti Capitolium. Is vixit sexaginta quatuor annos, et imperavit quatuordecim, post mortem est con-

14. Successit huic Nero, Caligulae avunculo suo simillimus: qui imperium Romanum & deformavit & diminuit: inusitatae luxuriae sumptuumque, ut qui, exemplo Caii Caligulae, callidis & frigidis se lavaret unguentis, retibus aureis piscaretur, quae blatteis funibus extrahebat. Infinitam partem Senatus interfecit, bonis omnibus hostis fuit; ad postremum se tanto dedecore prostituit, ut saltaret & cantaret in scena citharædico habitu & tragico: parricidia multa commisit, fratre, uxore, matre interfectis, urbem Romam incendit, ut spectaculi ejus imaginem cerneret, quasi olim Troja capta arserat. In re militari nihil omnino ausus. Britanniam pene amisit. Nam duo sub hoc nobilissima oppida capta illic at-

que everfa sunt: Armeniam Parthi sustulerunt, legionesque Romanas sub jugum miserunt. Duæ tamen provinciae sub eo factae sunt; Pontus Polemoniacus, concedente rege Polemone, & Alpes, Cottio rege defuncto.

15. Propter hoc Romanae urbi execrabilis, ab omnibus simul destitutus, & a Senatu hostis judicatus, quum quaereretur ad poenam (quæ poena erat talis, ut nudus per publicum ductus, furca capiti ejus inserta, virgis usque ad mortem caderetur, atque ita præcipitaretur de saxo) e palatio fugit, & in suburbano se liberti sui, quod est inter Salariam & Numentanam viam, ad quartum urbis miliarium, interfecit. Is ædificavit Romæ thermas, quæ ante Neronianæ dictæ, nunc Alexandriæ

O R D O.

consecratus, appellatusque Divus. 14. Nero, simillimus suo avunculo Caligulae, successit huic: qui et deformavit et diminuit Romanum imperium: *vir* inusitatae luxuriae sumptuumque, ut qui, exemplo Caii Caligulae, lavaret se calidis et frigidis unguentis, piscaretur aureis retibus, quæ extrahēbat blatteis funibus. Interfecit infinitam partem Senatūs, fuit hostis omnibus bonis; ad postremum prostituit se tanto dedecore, ut saltaret et cantaret in scenā Citharædico et Tragico habitu: commisit multa parricidia, interfecit fratre, uxore, et matre, incendit urbem Romam, ut cerneret imaginem ejus spectaculi, quasi olim Troja capta arserat. Ausus nihil omnino in militari re; penè amisit Britanniam. Nam sub hoc duo nobilissima oppida illic sunt capta atque everfa: Parthi sustulerunt Armeniam, miseruntque Romanas legiones sub jugum. Tamen duæ provinciae sunt factae sub eo: Pontus Polemoniacus, rege Polemone concedente; et Alpes, rege Cottio defuncto. 15. Propter hoc execrabilis Romanae urbi, simul destitutus ab omnibus, et judicatus hostis a Senatu, quum quaereretur ad poenam (quæ poena erat talis, ut ductus nudus per publicum, furcā insertā ejus capiti, caderetur virgis usque ad mortem, atque ita præcipitaretur de saxo) fugit e palatio, et interfecit se in suburbano sui liberti, quod est inter Salariam et Numentanam viam, ad quartum miliarium urbis. Is ædificavit thermas Romæ, quæ ante dictæ

andriæ appellantur. Obiit trigésimo & altero ætatis anno, imperii xiv, atque in eo omnis familia Augusti consumpta est.

16. Huic Sergius Galba successit, antiquissimæ nobilitatis Senator, cum lxxiii annum ageret ætatis, ab Hispanis & Gallis Imperator electus, mox ab universo exercitu libenter acceptus est. Nam privata ejus vita insignis fuerat militaribus & civilibus rebus: sæpe Consul, sæpe Proconsul, frequenter dux in gravissimis bellis. Hujus breve imperium fuit, & quod bona haberet exordia, nisi ad severitatem propensior videretur. Insidiis tamen Othonis occisus est, imperii mense septimo, in foro Romæ, sepultusque in hortis suis, qui sunt Aurelia via non longe ab urbe Roma.

17. Otho, occiso Galba, invasit imperium: materno genere nobilior quam paterno, neutro tamen obscuro: in privata vita mollis, in imperio documentum sui non potuit ostendere. Nam cum iisdem temporibus, quibus Otho Galbam occiderat, etiam Vitellius factus esset a Germanicanis exercitibus Imperator, bello contra eum suscepto, cum apud Bebriacum in Italia levi prælio victus esset, ingentes tamen copias haberet, sponte semetipsum occidit, petentibus militibus ne tam cito de belli desperaret eventum, cum tanti non esse dixisset, ut propter eum civile bellum commoveretur. Voluntaria morte obiit trigésimo & octavo ætatis anno, nonagesimo & quinto imperii die.

18.

O R D O.

Neroniânæ, nunc appellantur Alexandriæ. Obiit trigésimo et altero anno ætatis, décimo quarto impérii, atque in eo omnis familia Augusti est consumpta. 16. Sérgius Galba successit huic, Sénátor antiquissimæ nobilitatis, cum ágeret septuagésimum tértium annum ætatis, eléctus Imperátor ab Hispánis et Gallis, mox est accéptus libénter ab universo exércitu. Nam ejus priváta vita fúerat insignis militáribus et civilibus rebus: sæpe Consul, sæpe Procónsul, et frequénter dux in gravissimis bellis. Impérium hujus fuit breve, et quod habéret bona exórdia, nisi viderétur propénsior ad severitátem. Tamen est occísus insidiis Othónis, séptimo mense impérii, in foro Romæ, sepultúsque in suis hortis, qui sunt Auréliâ viâ non longè ab urbe Româ. 17. Otho, Galbâ occiso, invásit impérium: nobilior matérno quàm patérno génere, tamen neutro obscúro: in privátâ vitâ erat mollis, in império non potuit osténdere documéntum sui. Nam cum iisdem tempóribus, quibus Otho occíderat Galbam, étiam Vitéllius esset factus Imperátor a Germanicánis exercítibus, suscepto bello contra eum, cum apud Bebríacum in Italiâ esset victus levi prælio, tamen habéret ingéntes cópias, occídit semetípsum sponte, militibus peténtibus ne desperáret tam citò de événtu belli, cum dixisset *se* non esse tanti, ut civilé bellum commoverétur propter eum. Obívit voluntáriâ morte trigésimo et octávo anno ætatis, nonagésimo et quinto die impérii.

18.

18. Dein Vitellius imperio potitus est, familia honorata magis quam nobili: nam pater ejus non admodum clare natus, tres tamen ordinarios gesserat Consulatus. Hic cum multo dedecore imperavit, & gravi sævitia notabilis, præcipue ingluvie & voracitate: quippe cum de die sæpe quarto vel quinto feratur epulatus. Notissima certe cœna memoriæ mandata est, quam ei Vitellius frater exhibuit: in qua super cæteros sumptus, duo millia piscium, septem avium millia apposita traduntur. Hic, cum Neroni similis esse vellet, atque id adeo præ se ferret, ut etiam exequias Neronis, quæ humiliter sepultæ fuerant, honoraret, a Vespasiani ducibus occisus est, interfecto prius Sabino Vespasiani Impera-

toris fratre, quem cum Capitolio incendit. Interfectus autem, & cum magno dedecore tractus per urbem Romam publice, nudus, erecta coma & capite, subiecto ad mentum gladio, stercore in vultum & pectus ab omnibus obviis appetitus: postremo jugulatus, & in Tiberim dejectus, etiam communi caruit sepultura. Perijt autem ætatis anno septimo & quinquagesimo, imperii mense viii & die uno.

19. Vespasianus huic successit, factus apud Palæstinam Imperator: princeps obscure quidem natus, sed optimis comparandus, privata vita illustris; ut qui a Claudio in Germaniam, deinde in Britanniam missus, tricies & bis cum hoste conflixerit; duas validissimas gentes,

xx

O R D O.

18. Dein Vitellius est potitus imperio, ex honoratâ magis quam nobili familiâ: nam ejus pater non admodum clarè natus, tamen gesserat tres ordinarios Consulatus. Hic imperavit cum multo dedecore, et erat notabilis gravi sævitia, præcipue ingluvie et voracitate: quippe cum feratur fuisse epulatus sæpe quarto vel quinto de die. Certè notissima cœna est mandata memoriæ, quam Vitellius ejus frater exhibuit ei: in quâ super cæteros sumptus, duo millia piscium, et septem millia avium traduntur fuisse apposita. Cùm hic vellet esse similis Neroni, atque ferret id præ se aded, ut etiam honoraret exequias Neronis, quæ fuerant sepultæ humiliter, est occisus a ducibus Vespasiani, Sabino fratre Vespasiani Imperatoris prius interfecto, quem incendit cum Capitolio. Autem est interfectus, et cum magno dedecore tractus per urbem Romam publicè, nudus, comâ erectâ et capite, gladio subiecto ad mentum, appetitus stercore jacto in vultum et pectus ab omnibus obviis: postremo jugulatus, et dejectus in Tiberim, caruit etiam communi sepulturâ. Autem perivit septimo et quinquagesimo aano ætatis, octavo mense et uno die imperii. 19. Vespasianus successit huic, factus imperator apud Palæstinam: princeps natus obscurè quidem, sed comparandus optimis, illustris privatâ vitâ; ut qui, missus a Claudio in Germaniam, deinde in Britanniam, conflixerit tricies et bis cum hoste; et adjecerit duas validissimas gentes,

xx oppida, insulam Vectam Britanniae proximam Imperio Romano adjecerit. Romae se in imperio moderatissime gessit: pecuniae tamen avidior fuit, ita ut eam nulli injuste auferret, quam cum omni diligentiae provisione colligeret, tamen studiosissime largiebatur, praecipue indigentibus; nec facile ante eum cujusquam principis vel major est liberalitas comperta, vel justior: placidissimae bonitatis, ut qui majestatis quoque contra se reos non facile puniret ultra exilii poenam. Sub hoc Judaea Romano accessit imperio, & Hierosolyma, quae fuit urbs clarissima Palaestinae. Achaïam, Lyciam, Rhodum, Byzantium, Samum, quae liberae ante hoc tempus fuerant: item Thraciam, Ciliciam, Tracheam, Comage-

nem, quae sub regibus amicis in Provinciarum formam redegit.

20. Offensarum & inimicitarum immemor fuit, convicia a caudicis & philosophis in se dicta, leniter intulit, diligens tamen coercitor disciplinae militaris. Hic cum Tito filio de Hierosolymis triumphavit. Per haec cum Senatu & Populo, postremo cunctis amabilis ac jucundus esset, profluvio ventris extinctus est in villa propria, circa Sabinos, annum aetatis agens, lxix, imperii nonum, & diem septimum: atque inter Divos relatus est. Genituram filiorum ita cognitam habuit, ut cum multae contra eum conjurationes fierent, quas patefactas ingenti dissimulatione contempsit, in Senatu dixerit, aut filios

O R D O.

viginti oppida, et insulam Vectam proximam Britanniae Romano imperio. Gessit se moderatissime Romae in imperio: tamen fuit avidior pecuniae, ita ut auferret eam nulli injuste, quam cum colligeret omni provisione diligentiae, tamen largiebatur studiosissime, praecipue indigentibus; nec est liberalitas cujusquam principis ante eum facile comperta vel major vel justior; *vir* placidissimae bonitatis, ut qui quoque non facile puniret reos majestatis contra se, ultra poenam exilii. Sub hoc Judaea accessit Romano imperio, et Hierosolyma, quae fuit clarissima urbs Palaestinae. Redegit Achaïam, Lyciam, Rhodum, Byzantium, et Samum, quae fuerant liberae ante hoc tempus: item Thraciam, Ciliciam, Tracheam, et Comagenem, quae erant sub regibus amicis Romanorum, in formam provinciarum. 20. Fuit immemor offensarum et inimicitarum, leniter tulit convicia dicta in se a caudicis et philosophis, tamen diligens coercitor militaris disciplinae. Hic, cum Tito filio, triumphavit de Hierosolymis. Per haec, cum esset amabilis et jucundus Senatu et Populo, postremo cunctis, est extinctus profluvio ventris in propria villa, circa Sabinos, agens sexagesimum nonum annum aetatis, nonum annum et septimum diem imperii: atque est relatus inter Divos. Habuit genituram filiorum ita cognitam, ut, cum fierent multae conjurationes contra eum, quas patefactas contempsit ingenti dissimulatione, dixerit in Senatu, aut filios successuros sibi

alios sibi successuros, aut neminem.

21. Huic Titus filius successit, qui et ipse Vespasianus est dictus: vir omnium virtutum genere mirabilis: adeo ut amor & deliciae humani generis diceretur: facundissimus, bellicosissimus, moderatissimus: causas Latine egit, poemata & tragicodias Graece composuit. In oppugnatione Hierosolymorum sub patre militans, xii propugnatores xii sagittarum ictibus confixit. Romae tantae civilitatis in imperio fuit, ut nullum omnino puniret; convictos adversum sese conjurationis ita dimiserit, ut in eadem familiaritate, qua antea, habuerit. Facilitatis tantae fuit & liberalitatis, ut nulli quidquam negaret: & cum ab amicis reprehenderetur, respondit, Nul-

lum tristem debere ab Imperatore discedere. Propterea cum, quadam die, in coena recordatus fuisset, nihil se illo die cuiquam praestitisse, dixit, o amici, hodie diem perdidi. Hic Romae amphitheatrum aedificavit, & quinque millia ferarum in dedicatione ejus occidit.

22. Per haec inusitato favore dilectus, morbo periit, in ea qua pater villa, post biennium, menses octo, dies xx quam Imperator erat factus, aetatis anno altero & xl. Tantus luctus eo mortuo publicus fuit, ut omnes tanquam in propria doluerint obitate. Senatus, obitu ipsius circa vesperam nuntiato, nocte irrupit in Curiam: & tantas ei mortuo gratias laudesque congeffit, quantus nec vivo unquam egerat, nec praesenti. Inter Divos relatus est.

23.

O R D O.

aut neminem. 21. Titus filius successit huic, qui et ipse est dictus Vespasianus: vir mirabilis genere omnium virtutum: adeo ut diceretur amor et deliciae humani generis: facundissimus, bellicosissimus, moderatissimus: egit causas Latine, composuit poemata et tragicodias Graece. Militans sub patre in oppugnatione Hierosolymorum, confixit duodecim propugnatores ictibus duodecim sagittarum. Fuit *vir* tantae civilitatis in imperio Romae, ut puniret nullum omnino; ita dimiserit convictos conjurationis adversum sese, ut habuerit *eos* in eadem familiaritate, qua antea. Fuit tantae facilitatis et liberalitatis, ut negaret quidquam nulli: et cum reprehenderetur ab amicis, respondit, Nullum debere discedere tristem ab imperatore. Propterea cum, quadam die, fuisset recordatus in coena, se praestitisse nihil cuiquam illo die, dixit, o amici, hodie perdidit diem. Hic aedificavit amphitheatrum Romae, et occidit quinque millia ferarum in dedicatione ejus. 22. Per haec dilectus inusitato favore, perivit morbo, in ea villa, quam pater *obivit*, biennium, octo menses, et viginti dies, post quam erat factus imperator, altero et quadagesimo anno aetatis. Fuit tantus publicus luctus, eo mortuo, ut omnes doluerint *eum* tanquam in propria obitate. Senatus, ipsius obitu nuntiato circa vesperam, irrupit in curiam nocte: et congeffit tantas gratias laudesque ei mortuo, quantas unquam egerat *illi* nec vivo nec praesenti. Est relatus inter Divos.

23. Domitianus mox accepit imperium, frater ipsius junior, Neroni aut Caligulae aut Tiberio similior, quam patri vel fratri suo, primis tamen annis moderatus in imperio fuit; mox ad ingentia vitia progressus, libidinis, iracundiae, crudelitatis, avaritiae, tantum in se odium concitavit, ut merita patris & fratris aboleret. Interfecit nobilissimos ex Senatu, Dominum se & Deum primus appellari iussit; nullam sibi nisi auream & argenteam statuam in Capitolio poni passus est: confobrinos suos interfecit, superbia quoque in eo execrabilis fuit.

24. Expeditiones quatuor habuit, unam adversus Sarmatas, alteram adversus Cattos, duas adversum Dacos. De Dacis Cattisque duplicem quidem trium-

phum egit: de Sarmatis solam lauream usurpavit. Multas quidem calamitates iisdem bellis passus est; nam in Sarmatia legiones ejus cum duce interfectae: & a Dacis Appius Sabinus Consularis, et Cornelius Fuscus Praefectus Praetorio, cum magnis exercitibus occisi sunt. Romae quoque multa opera fecit; in his Capitolium & Forum Transitorium, Odeum, Porticus, Isium ac Serapium, & Stadium. Verum cum ob scelera universis exosus esse coepisset, interfectus est suorum conjuratione in Palatio, anno aetatis xlv imperii xv. Funus ejus cum ingenti dedecore per Vespillones exportatum, & ignobiliter est sepultum.

O R D O.

23. Mox Domitianus accepit imperium, ipsius junior frater, similior Neroni aut Caligulae aut Tiberio, quam suo patri vel fratri, tamen primis annis fuit moderatus in imperio: mox progressus ad ingentia vitia libidinis, iracundiae, crudelitatis, et avaritiae, concitavit tantum odium in se, ut aboleret merita patris et fratris. Interfecit nobilissimos ex Senatu. Primus iussit se appellari Dominum et Deum: est passus nullam nisi auream et argenteam statuam poni sibi in Capitolio: interfecit suos confobrinos, et fuit quoque execrabilis superbia in eo. 24. Habuit quatuor expeditiones, unam adversus Sarmatas, alteram adversus Cattos, et duas adversum Dacos. Egit duplicem triumphum quidem de Dacis Cattisque: usurpavit lauream solam de Sarmatis. Est passus multas calamitates quidem iisdem bellis; nam in Sarmatia ejus legiones, cum duce, erant interfectae: et Appius Sabinus Consularis, et Cornelius Fuscus praefectus praetorio, cum magnis exercitibus sunt occisi a Dacis. Fecit multa opera Romae quoque; in his Capitolium, et Forum Transitorium, Odeum, Porticus, Isium ac Serapium, et Stadium. Verum cum coepisset esse exosus universis ob scelera, est interfectus a conjuratione suorum in Palatio, quadragésimo quinto anno aetatis, et quinto décimo imperii. Ejus funus est exportatum cum ingenti dedecore per Vespillones, et ignobiliter sepultum.

LIBER OCTAVUS.

1. **A**NNO octingentesimo & quinquagesimo ab Urbe condita, Vetere & Valente Consulibus, Respublica ad prosperum statum rediit, bonis principibus ingenti felicitate commissa. Domitiano enim exitiali tyranno Nerva successit, vir in privata vita moderatus & strenuus; nobilitatis mediæ, qui senex admodum, operam dante Petronio Secundo, Præfecto Prætorio, item Parthenio interfectore Domitiani, Imperator factus æquissimum se & civilissimum præbuit. Reipublicæ divina provisione consulit, Traja-

num adoptando. Mortuus est Romæ, post annum & quatuor menses imperii sui ac dies octo; ætatis lxx & altero anno, atque inter Divos relatus est.

2. Successit ei Ulpius Trajanus Crinitus, natus Italicæ in Hispania, familia antiqua magis quam clara: nam pater ejus primum Consul fuit. Imperator autem apud Agrippinam civitatem in Gallis factus est. Rempublicam ita administravit, ut omnibus principibus merito præferatur. Inusitatæ civilitatis & fortitudinis fuit. Romani Imperii, quod, post Augustum, defensum

O R D O.

1. Octingentesimo et quinquagesimo anno ab urbe condita, Vetere et Valente Consulibus, respublica rediit ad prosperum statum, commissa bonis principibus ingenti felicitate. Enim Nerva successit Domitiano exitiali tyranno, vir moderatus et strenuus in privata vita; mediæ nobilitatis, qui admodum senex, factus imperator, Petronio Secundo, Præfecto Prætorio, dante operam, et item Parthenio interfectore Domitiani, præbuit se æquissimum et civilissimum. Consulit Reipublicæ divinâ provisione, adoptando Trajanum. Est mortuus Romæ post annum et quatuor menses ac octo dies sui imperii: septuagesimo & altero anno ætatis, atque est relatus inter Divos. 2. Ulpius Trajanus Crinitus successit ei, natus Italicæ in Hispaniâ, magis antiquâ quàm clarâ familiâ: nam ejus pater fuit Consul primum. Autem est factus Imperator apud Agrippinam civitatem in Gallis. Ita administravit Rempublicam, ut merito præferatur omnibus principibus. Fuit inusitate civilitatis et fortitudinis. Diffudit longè latèque fines Romani imperii, quod, post Augustum, fuerat magis defen-

fenſum magis fuerat quam nobiliter ampliatur, fines longe lateque diffudit, urbes trans Rhenum in Germania reparavit: Daciam Decibalo victo ſubegit, provincia trans Danubium facta, in his agris, quos nunc Taiphali habent, & Victophali & Thervingi. Ea provincia decies centena millia in circuitu tenet.

3. Armeniam, quam occupaverant Parthi, recepit, Pharnace Syro occiſo, qui eam tenebat. Albanis regem dedit. Iberorum regem & Sauromatarum, Bosphoranorum, & Arabum, & Osdroenorum, & Colchorum in fidem accepit. Adiabenos, & Marcomedos occupavit: & Anthemisium magnam Perſidis regionem, Seleuciam & Cteſiphontem, Babylonem & Edeſſios vicit, ac tenuit uſque ad Indiæ

fines, & Mare Rubrum acceſſit: atque ibi tres Provincias fecit, Armeniam, Aſſyriam, Meſopotamiam, cum his gentibus quæ Macedenam attingunt. Arabiam poſtea in Provinciæ formam redegit: in Mari Rubro claſſem inſtituit, ut per eam Indiæ fines vaſtaret.

4. Gloriam tamen militarem civilitate & moderatione ſuperavit, Romæ & per provincias æqualem ſe omnibus exhibens: amicos ſalutandi gratia frequentans, vel ægrotantes, vel cum feſtos dies habuiſſent, convivia cum iſdem indiſcreta viciffim habens, ſæpe in vehiculis eorum ſedens, nullum Senatorum lædens, nihil iniuſtum ad augendum ſiſcum agens. Liberalis in cunctos, publice privatimque ditans omnes, & honoribus augens, quos vel mediocri fami-

O R D O.

ſum, quàm nobiliter ampliatur: reparavit urbes trans Rhenum in Germaniâ: ſubegit Daciam, victo Decibalo, factâ provinciâ trans Danubium, in his agris, quos nunc Taiphali et Victophali et Thervingi habent. Ea provincia tenet decies centena millia *paſſuum* in circuitu. 3. Recepit Armeniam, quam Parthi occupaverant, Pharnace Syro occiſo, qui tenebat eam. Dedit regem Albanis. Acccepit regem Iberorum et Sauromatarum, et Bosphoranorum, et Arabum, et Osdroenorum, et Colchorum in fidem. Occupavit Adiabenos, et Marcomedos: et vicit Anthemisium, magnam regionem Perſidis, Seleuciam et Cteſiphontem, Babylonem et Edeſſios, ac tenuit uſquè ad fines Indiæ, et Rubrum Mare acceſſit: atque ibi fecit tres Provincias: Armeniam, Aſſyriam, Meſopotamiam, cum his gentibus, quæ attingunt Macedenam. Poſtea redegit Arabiam in formam Provinciæ: inſtituit claſſem in Rubro Mari, ut per eam vaſtaret fines Indiæ. 4. Tamen ſuperavit militarem gloriâ civilitate et moderatione, exhibens ſe æqualem omnibus Romæ et per provincias: frequentans amicos, gratiâ ſalutandi eos, vel ægrotantes, cum habuiſſent feſtos dies, habens convivia indiſcreta cum iſdem viciffim, ſæpe ſedens in eorum vehiculis, lædens nullum Senatorum, et agens nihil iniuſtum ad augendam ſiſcum. Liberalis in cunctos, publicè privatimque ditans, et honoribus augens omnes, quos cognoviſſet vel mediocri fami-

familiaritate cognovisset: orbem terrarum ædificans, multas immunitates civitatibus tribuens: nihil non tranquillum & placidum agens: adeo ut omni ejus ætate unus tantum Senator damnatus sit; at is tamen per Senatum ignorante Trajano. Ob hoc per orbem terrarum Deo proximus, nihil non venerationis meruit & vivus & mortuus.

5. Inter alia dicta hoc illius fertur egregium; amicis enim culpantibus, quod nimis circa omnes comis esset, respondit: talem se Imperatorem esse privatis, quales esse sibi Imperatores privatus optasset. Post ingentem igitur gloriam belli domique quæsitam, e Perside rediens, apud Seleuciam Isauriæ profluvio ven-

tris extinctus est. Obiit autem ætatis anno lxii, mense nono, & die quarto: imperii anno xix, mense vi, die xv. Inter Divos relatus est, solusque omnium intra urbem sepultus. Ossa ejus collocata in urna aurea, in foro quod ædificavit, sub columna sita sunt, cujus altitudo cxliv pedes habet. Hujus tantum memoriæ delatum est, ut, usque ad nostram ætatem, non aliter in Senatu principibus acclametur, nisi felicior Augusto, melior Trajano. Adeo in eo gloria bonitatis obtinuit, ut vel assentantibus, vel vere laudantibus, occasionem magnificentissimi præstet exempli.

6. Defuncto Trajano, Ælius Adrianus creatus est princeps, sine aliqua quidem voluntate Trajani,

[O R D O.]

familiaritate: ædificans oppida per orbem terrarum, tribuens multas immunitates civitatibus: agens nihil non tranquillum et placidum: adeo ut omni ejus ætate tantum unus Senator sit damnatus; attamen is erat damnatus per Senatum Trajano ignorante. Ob hoc habitus proximus Deo per orbem terrarum, et vivus et mortuus meruit non nihil venerationis; i. e. meruit omnem venerationem. 5. Inter alia dicta, hoc egregium fertur esse illius; enim amicis culpantibus eam quod esset nimis comis circa omnes, respondit: se imperatorem esse talem privatis, quales privatus optavisset imperatores esse sibi. Igitur post ingentem gloriam quæsitam domi bellique, rediens e Perside, est extinctus profluvio ventris apud Seleuciam Isauriæ. Autem obiit sexagesimo secundo anno ætatis, nono mense et quarto die: nono-décimo anno, sexto mense, quinto-décimo die ejus imperii. Est relatus inter Divos, solusque omnium sepultus intra urbem. Ejus ossa, collocata in aureâ urnâ, sunt sita in foro, quod ædificavit, sub columnâ, cujus altitudo habet centum quadraginta quatuor pedes. Tantum est delatum memoriæ hujus, ut, usque ad nostram ætatem, non aliter acclametur principibus in Senatu, nisi felicior Augusto, melior Trajano. Gloria bonitatis in eo obtinuit adeo, ut præstet occasionem magnificentissimi exempli vel assentantibus, vel verè laudantibus. 6. Trajano defuncto, Ælius Adriánus est creatus princeps; sine aliqua

Trajani, sed operam dante Plotina Trajani uxore; nam cum Trajanus, quanquam consobrinæ filium, vivens noluerat adoptare. Natus & ipse Italicæ in Hispania, qui Trajani gloriæ invidens, statim provincias tres reliquit, quas Trajanus addiderat; & de Assyria, Mesopotamia, & Armenia revocavit exercitus; ac finem imperii esse voluit Euphratem. Idem de Dacia facere conatum amici deterruerunt; ne multi cives Romani Barbaris traderentur: propterea quod Trajanus, victa Dacia, ex toto orbe Romano infinitas eo copias hominum transtulerat, ad agros & urbes colendas. Dacia enim diuturno bello Decibali viris fuerat exhausta.

7. Pacem tamen omni tempore imperii sui habuit: semel

tantum per præsidem dimicavit, Orbem Romanum circumivit, & multa ædificavit. Facundissimus Latino sermone, Græco eruditissimus fuit. Non magnam clementiæ gloriam habuit: diligentissimus tamen circa ærarium, & militum disciplinam. Obiit in Campania, major sexagenario, imperii anno xx, mense x, die xxix: Senatus ei tribuere noluit divinos honores; tamen cum successor ipsius Titus Aurelius Fulvius Antoninus hoc vehementer exigeret, & universi Senatores palam resisterent, tandem obtinuit.

8. Ergo Adriano successit T. Antoninus Fulvius Boionius, idem etiam Pius nominatus; genere claro, sed non admodum vetere: vir insignis, & qui merito Numæ Pompilio conferatur;

O R D O.

quâ voluntate Trajani quidem, sed Plotinâ uxore Trajani dante operam: nam Trajanus vivens noluerat adoptare eum, quanquam filium consobrinæ. Et ipse erat natus Italicæ in Hispaniâ: qui invidens gloriæ Trajani, statim reliquit tres provincias, quas Trajanus addiderat; et revocavit exercitus de Assyriâ, Mesopotamiâ et Armeniâ; ac voluit Euphratem esse finem imperii. Amici deterruerunt eum conatum facere idem de Dacis; ne multi Romani cives traderentur Barbaris; propterea quod Trajanus, victa Daciâ, transtulerat infinitas copias hominum ex toto Romano orbe eo ad agros et urbes colendas. Enim Dacia fuerat exhausta viris diuturno bello Decibali. 7. Tamen habuit pacem omni tempore sui imperii: dimicavit tantum semel per præsidem. Circumivit Romanum orbem, ædificavit multa. Fuit facundissimus Latino sermone, et eruditissimus Græco. Non habuit magnam gloriam clementiæ, tamen diligentissimus circa ærarium et disciplinam militum. Obiit in Campaniâ, major sexagenario, vigesimo primo anno, decimo mense, vigesimo nono die imperii: Senatus noluit tribuere divinos honores ei; tamen cum ipsius successor Titus Aurelius Fulvius Antoninus exigeret hoc vehementer, et universi Senatores resisterent palam, tandem obtinuit. 8. Ergo Titus Antoninus Fulvius Boionius successit Adriano, idem etiam erat nominatus Pius; claro genere, sed non admodum vetere: insignis vir, et qui merito conferratur

tur ; ita ut Romulo Trajanus æquetur. Vixit ingenti honore privatus ; majori in imperio ; nulli acerbus, cunctis benignus : in re militari moderata gloria : defendere magis provincias quam amplificare studens : viros justissimos ad administrandam Rempublicam quærens ; bonis honorem habens, improbos sine aliqua acerbitate detestans, regibus amicis venerabilis, non minus quam terribilis, adeo ut Barbarorum plurimæ nationes, depositis armis, ad eum controversias suas litesque deferrent, sententiæque ejus parerent. Hic ante imperium ditissimus, opes quidem suas stipendiis militum, & circa amicos liberalitatibus minuit, verum ærarium opulentum reliquit. Pius propter clementiam dictus est.

Obiit apud Lorium, villam suam, milliario ab urbe xii, vitæ anno lxxxiii, imperii xxiii, atque inter Divos relatus est, & merito consecratus.

9. Post hunc imperavit M. Antoninus Verus ; haud dubie nobilissimus : quippe cum ejus origo paterno a Numa Pompilio, materna a Salentino rege penderet : & cum eo L. Annius Antoninus Verus : tumque primum Romana Respublica duobus æquo jure imperium administrantibus paruit ; cum usque ad eum singulos semper habuisset Augustos.

10. Hi & genere inter se conjuncti fuerunt, & affinitate ; nam Verus Annius Antoninus Marci Antonini filiam in matrimonium habuit : M. Antoninus gener

O R D O.

ratur Numæ Pompilio ; ita ut Trajanus æquetur Romulo. Privatus vixit ingenti honore ; majori in imperio ; acerbus nulli, benignus cunctis : moderata gloria in militari re : studens magis defendere quam amplificare provincias : quærens justissimos viros ad administrandam rempublicam : habens honorem bonis, detestans improbos sine aliqua acerbitate ; non minus venerabilis, quam terribilis regibus amicis *Romanorum*, adeo ut plurimæ nationes Barbarorum, depositis armis, deferrent suas controversias litesque ad eum, parerentque ejus sententiæ. Hic ditissimus ante imperium, minuit suas opes quidem stipendiis militum, et liberalitatibus circa amicos, verum reliquit opulentum ærarium. Est dictus Pius propter clementiam. Obiit apud Lorium, suam villam, duodecimo milliario ab urbe, octogésimo tertio anno vitæ, vigésimo tertio imperii, atque est relatus inter Divos, et merito consecratus. 9. Post hunc Marcus Antoninus Verus imperavit ; haud dubie nobilissimus : quippe cum ejus paterna origo penderet a Numæ Pompilio, et materna a Salentino rege : et cum eo Lucius Antoninus Verus : tumque primum Romana Respublica paruit duobus administrantibus imperium æquo jure : cum usque ad eum semper habuisset singulos Augustos. i. e. *Imperatores*. 10. Hi fuerunt conjuncti inter se et genere, et affinitate ; nam Verus Annius Antoninus habuit filiam Marci Antonini in matrimonium : Marcus Antoninus fuit gener

ner Antonini Pii fuit, per uxorem Galeriam Faustinae juniorem consobrinam suam. Hi bellum contra Parthos gesserunt, qui post victoriam Trajani tum primum rebellaverant. Verus Antoninus ad id profectus est: qui Antiochiæ & circa Armeniam agens multa per duces & ingentia patravit: Seleuciam Assyriæ urbem nobilissimam cum D milibus hominum cepit: Parthicum triumphum revexit, cum fratre eodemque socero triumphavit. Obiit tamen in Venetia, cum à Concordia civitate Altinum proficisceretur, & cum fratre in vehiculo sederet, subito sanguine ictus, casu morbi, quem Græci ἀποπληξιν vocant, vir ingenii parum civilis, reverentia tamen fratris nihil unquam atrox ausus. Cum obiisset xi imperii

anno, inter Divos relatus est.

11. Post eum Marcus Antoninus solus rempublicam tenuit, vir quem mirari facilius quis quam laudare possit: a principio vitæ tranquillissimus; adeo ut in infanzia quoque vultum nec ex gaudio nec ex mœrore mutaret. Philosophiæ deditus Stoicæ, ipse etiam non solum vitæ moribus, sed etiam eruditione philosophus, tantæ admirationis adhuc juvenis, ut eum successorem paraverit Adrianus relinquere, adoptato tamen Antonino Pio, generum esse ei idcirco voluerit, ut hoc ordine ad imperium perveniret.

12. Institutus est ad philosophiam per Apollonium Chalcedonium; ad scientiam Græcarum literarum per Sextum Chæronensem, Plutarchi nepotem. Latinas autem literas eum Fronto

O R D O.

gener Antonini Pii, per uxorem Galeriam Faustinae suam juniorem consobrinam. Hi gesserunt bellum contra Parthos, qui tum primum rebellaverant post victoriam Trajani. Verus Antoninus est profectus ad id: qui agens Antiochiæ et circa Armeniam, patravit multa et ingentia per duces: cepit Seleuciam nobilissimam urbem Assyriæ cum quingentis milibus hominum; revexit Parthicum triumphum, et, cum fratre eodemque socero, triumphavit. Tamen obiit in Venetiâ, cum proficisceretur a civitate Concordiâ Altinum, et sederet cum fratre in vehiculo, ictus subito sanguine, casu morbi, quem Græci vocant ἀποπληξιν, vir ingenii parum civilis, tamen reverentiâ fratris usquam ausus nihil atrox. Cum obivisset undécimo anno impérii, est relatus inter Divos. 11. Post eum Marcus Antoninus solus tenuit rempublicam, vir, quem quis possit facilius mirari quàm laudare; tranquillissimus a principio vitæ; adeo ut infantiâ quoque mutaret vultum nec ex gaudio, nec ex mœrore. *Erat* deditus Stoicæ philosophiæ, ipse etiam philosophus, non solum moribus vitæ, sed etiam eruditione; tantæ admirationis adhuc juvenis, ut Adriânus parâverit relinquere eum *suum* successorem, tamen, adoptato Antonino Pio, idcirco voluerit *eum* esse generum ei, ut hoc ordine perveniret ad impérium. 12. Est institutus ad philosophiam per Apollonium Chalcedonium; ad scientiam Græcarum literarum per Sextum Chæronensem; nepotem Plutarchi. Autem

to orator nobilissimus docuit. Hic cum omnibus Romæ æquo jure egit; ad nullam insolentiam elatus imperii fastu: Liberalitatis promptissimæ provincias ingenti benignitate & moderatione tractavit. Contra Germanos, eo principe, res feliciter gestæ sunt. Bellum ipse unum; sed quantum nulla memoria fuit, adeo ut Punicis conferatur; nam eo gravius est factum, quod universi exercitus perierant; sub hoc enim tantus casus pestilentiae fuit, ut post victoriam Perficam Romæ, ac per Italiam provinciasque maxima hominum pars, militum omnes fere copiae languore defecerint.

13. Ingenti ergo labore & moderatione cum apud Carnuntum jugi triennio perseverasset, bel-

lum Marcomannicum confecit, quod, cum his, Quadi, Vandali, Sarmatæ, Suevi, atque omnis Barbaria commoverat: multa hominum millia interfecit: ac Pannoniis servitio liberatis, Romæ rursus cum Commodio Antonino filio suo, quem jam Cæsarem fecerat, triumphavit. Ad hujus belli sumptum ærario exhausto, cum largitiones nullas haberet, neque indicare Provincialibus aut Senatui aliquid vellet, instrumentum regii cultus, facta in Foro Divi Trajani sectione, distraxit: vasa aurea, pocula crystallina & murrhina, uxori ac suam fericam, ac auream vestem, multa ornamenta gemmarum: ac per duos continuos menses venditio habita est, multumque auri redactum. Post victoriam tamen emptoribus

O R D O.

Fronto nobilissimus orator docuit eum Latinas literas. Hic egit Romæ cum omnibus æquo jure; elatus ad nullam insolentiam fastu imperii: *vir* promptissimæ liberalitatis tractavit provincias ingenti benignitate et moderatione. Eo principe, res sunt gestæ feliciter contra Germanos. Ipse *gessit* unum bellum; sed quantum fuit nullam memoriâ, adeo ut conferatur Punicis; nam est factum gravius eo, quod universi exercitus periverant: enim sub hoc fuit tantus casus pestilentiae, ut post Perficam victoriam Romæ, ac per Italiam provinciasque maxima pars hominum, et ferè omnes copiae militum defecerint languore. 13. Ergo cum perseveravisset jugi triennio ingenti labore et moderatione apud Carnuntum, confecit Marcomannicum bellum, quod, cum his, Quadi, Vandali Sarmatæ, Suevi, atque omnis Barbaria commoverat: interfecit multa millia hominum: ac Pannoniis liberatis servitio, rursus triumphavit Romæ cum Antonino suo filio, quem jam fecerat Cæsarem, i. e. *successorem*. Ærario exhausto ad sumptum hujus belli, cum haberet nullas largitiones neque vellet indicare aliquid Provincialibus aut Senatui, distraxit instrumentum regii cultus, facta sectione in foro Divi Trajani: *viz.* aurea vasa, crystallina et murrhina pocula uxori ac suam fericam ac auream vestem, et multa ornamenta gemmarum: ac per duos continuos menses venditio est habita, multumque auri *est* redactum. Tamen post victo-

riam

emptoribus pretia restituit, qui reddere comparata voluerunt: molestus nulli fuit, qui maluit semel empta retinere.

14. Hic permisit viris clarioribus, ut convivia eodem cultu quo ipse, & ministris similibus exhiberent. In editione munerum post victoriam adeo magnificus fuit, ut centum simul leones exhibuisse tradatur. Cum igitur fortunatam rempublicam & virtute & mansuetudine reddidisset, obiit xviii imperii anno, vitæ lxi, & omnibus certatim adnitentibus, inter Divos relatus est.

15. Hujus successor, L. Antoninus Commodus, nihil paternum habuit, nisi quod contra Germanos feliciter & ipse pugnavit. Septembrem mensē ad nomen suum transferre conatus

est, ut Commodus diceretur; sed luxuria & obscœnitate depravatus, gladiatoriiis armis sæpissime in ludo, deinceps etiam in amphitheatro cum hujusmodi hominibus sæpe demicavit. Obiit morte subita, adeo ut strangulatus, vel veneno interfectus putaretur: cum annis xii post patrem, & viii mensibus imperasset, tanta execratione omnium, ut hostis humani generis etiam mortuus judicaretur.

16. Huic successit Pertinax, grandævus jam; ut qui septuagenariam attigisset ætatem, Præfecturum Urbi tum agens, ex Senatus consulto imperare jussus. Octogesimo imperii die Prætorianorum militum seditione, & Juliani scelere occisus est.

17. Post eum Salvius Julianus Rempublicam invasit, vir nobilis, &

O R D O.

riam restituit pretia emptoribus, qui voluerunt reddere comparata: fuit molestus nulli, qui maluit retinere semel empta. 14. Hic permisit clarioribus viris, ut exhiberent convivia eodem cultu quo ipse, et similibus ministris. In editione munerum post victoriam fuit adeo magnificus, ut tradatur exhibuisse centum leones simul. Cum igitur reddidisset rempublicam fortunatam et virtute et mansuetudine, obiit decimo octavo anno imperii, sexagesimo primo vitæ, et omnibus adnitentibus certatim, est relatus inter Divos. 15. Hujus successor, Lúcius Antoninus Cómmodus, habuit nihil patérnum, nisi quod et ipse pugnavit feliciter contra Germános. Est conátus transférre mensem Septembrem ad suum nomen, ut diceretur Cómmodus; sed depravátus luxúriâ et obscœnitáte, sæpissimè demicávit gladiatoriiis armis in ludo, deinceps etiam sæpe cùm homínibus hujúsmodi in amphitheatro. Obívit súbitâ morte, ádeò ut putarétur *fuisse* strangulátus, vel interfectus venéno: cùm imperavisset duódecim annis et octo ménsibus post patrem, tantâ execratione omnium, ut etiam mórtuus judicarétur hostis humani generis. 16. Pértinax succéssit huic, jam grandævus; ut qui attigisset septuagenáriam ætatem, tum agens Præfectúram urbi, *est* jussus imperáre ex consúto senátus. Octogésimo die imperii est occisus seditione prætorianórum militum, et scélere Juliáni, 17. Post eum Sálvius Julianus invásit rempúblicam, nóbilis vir, et peritíssimus juris; nepos Sálvii

& juris peritissimus; nepos Salvii Juliani, qui sub Divo Adriano perpetuum composuit edictum. Victus est a Severo apud Mulvium pontem, interfectus in Palatio. Vixit mensibus septem, postquam coeperat imperare.

18. Hinc Imperii Romani administrationem Septimius Severus accepit, oriundus ex Africa, provincia Tripolitana, oppido Lepti. Solus omni memoria & ante & postea ex Africa Imperator fuit. Hic primum Fiscus Advocatus, mox Militaris Tribunus, per multa deinde & varia officia atque honores usque ad administrationem totius Reipublicae pervenit. Pertinacem se appellari voluit, in honorem ejus Pertinacis, qui a Juliano fuerat occisus. Parcus admodum fuit natura saevus. Bella multa

& feliciter gessit. Pescennium Nigrum, qui in Aegypto & Syria rebellaverat, apud Cyzicum interfecit. Parthos vicit: Arabas eo usque superavit ut etiam provinciam ibi faceret; idcirco Parthicus & Arabicus dictus est. Multa toto Romano orbe reparavit. Sub eo etiam Clodius Albinus, qui in occidendo Pertinace socius fuerat Juliano, Caesarem se in Gallia fecit: victusque apud Lugdunum est & interfectus.

19. Severus autem, praeter bellicam gloriam, etiam civilibus studiis clarus fuit, & literis doctus, philosophiae scientiam ad plenum adeptus. Novissimum bellum in Britannia habuit: utque receptas provincias omni securitate muniret, vallum per xxxii millia passuum a mari ad mare

O R D O.

Salvii Juliani, qui composuit perpetuum edictum sub Divo Adriano. Est victus a Severo apud Mulvium pontem, et interfectus in Palatio. Vixit septem mensibus, postquam coeperat imperare. 18. Hinc Septimius Severus accepit administrationem Romani Imperii, oriundus ex Africa, Tripolitana provincia, oppido Lepti. Solus fuit imperator ex Africa omni memoria et ante et postea. Hic primum erat Advocatus Fiscus, mox Militaris Tribunus, deinde, per multa et varia officia atque honores, pervenit usque ad administrationem totius reipublicae. Voluit se appellari Pertinacem, in honorem ejus Pertinacis, qui fuerat occisus a Juliano. Fuit admodum parcus, et saevus natura. Gessit multa bella et feliciter. Interfecit Pescennium Nigrum, qui rebellaverat in Aegypto et Syria, apud Cyzicum. Vicit Parthos: superavit Arabas usque eo, ut faceret etiam provinciam ibi; idcirco est dictus Parthicus et Arabicus. Reparavit multa toto Romano orbe. Sub eo etiam Clodius Albinus, qui fuerat socius Juliano in occidendo Pertinace, fecit se Caesarem, i. e. imperatorem in Gallia: estque victus apud Lugdunum et interfectus. 19. Autem Severus, praeter bellicam gloriam, fuit etiam clarus civilibus studiis, et doctus literis, adeptus scientiam philosophiae ad plenum. Habuit novissimum bellum in Britannia: utque muniret receptas provincias omni securitate, deduxit vallum per triginta duo millia passuum a mari ad mare. Decessit Eboraci admodum senex, octavo-

mare deduxit. Decessit Eboraci admodum senex, imperii anno xviii, mense iv, & Divus appellatus est: nam filios suos successores reliquit, Bassianum & Getam; sed Bassiano Antonini nomen a senatu voluit imponi; itaque dictus est M. Aurelius Antoninus Bassianus, patrique successor. Nam Geta hostis publicus iudicatus, confestim periiit.

20. Marcus igitur Aurelius Antoninus Bassianus, idemque Caracalla, morum fere paternorum fuit, paulo asperior & minax. Opus Romæ egregium fecit lavacri, quæ Antoninianæ appellantur, nihil præterea memorabile: impatiens libidinis, ut qui novercam suam Juliam uxorem duxerit. Defunctus in Osdroene apud Edeßam, moliens adversum

Parthos expeditionem, anno imperii vi, mense ii, vix egressus ætatis xliii annum, funere publico clarus.

21. Opilius deinde Macrinus, qui præfectus Prætorio erat, cum filio Diadumeno facti Imperatores, nihil memorabile ex temporis brevitate gesserunt: nam imperium eorum duum mensium & unius anni: seditione militari ambo pariter occisi sunt.

22. Creatus est post hos M. Aurelius Antoninus: Antonini Caracallæ filius putabatur; sacerdos autem Heliogabali templi erat. Is, cum Romam ingenti & militum & Senatus expectatione venisset, probris se omnibus contaminavit. Impudicissime & obscenissime vixit, biennioque post, & viii mensibus tumultu interfectus

O R D O.

octavo-décimo anno impérii, quarto mense, et est appellatus Divus: nam reliquit suos filios successores Bassianum et Getam: sed voluit nomen Antonini imponi Bassiano a Senatu; itaque est dictus Marcus Aurelius Antoninus Bassianus successorque patri. Nam Geta iudicatus publicus hostis, confestim perivit. 20. Igitur Marcus Aurelius Antoninus Bassianus, idemque Caracalla fuit fere paternorum morum, paulo asperior et minax. Fecit egregium opus lavacri Romæ, quæ appellantur Antoniniæ; sed nihil memorabile præterea: impatiens libidinis, ut qui duxerit suam novercam Juliam uxorem. Est defunctus in Osdroene apud Edeßam, moliens expeditionem adversum Parthos, sexto anno impérii, secundo mense, vix egressus quadragésimum tertium annum ætatis, clarus publico funere. 21. Deinde Opilius Macrinus, qui erat præfectus prætorio, cum filio Diadumeno facti imperatores gesserunt nihil memorabile ex brevitate temporis: nam eorum imperium fuit duorum mensium et unius anni: ambo sunt occisi pariter militari seditione. 22. Post hos Marcus Aurelius Antoninus est creatus: putabatur filius Antonini Caracallæ; autem erat sacerdos templi Heliogabali. Is, cum venisset Romam ingenti expectatione et militum et Senatûs; contaminavit se omnibus probris. Vixit impudicissime et obscenissime, biennioque post, et octo mensibus interfectus militari

ectus militari, & cum eo mater Semia Syra.

23. Successit huic Aurelius Alexander, ab exercitu Cæsar, a Senatu Augustus nominatus, juvenis admodum: susceptoque adversus Persas bello, Xerxem eorum regem gloriosissime vicit: militarem disciplinam severissime rexit, quasdam tumul-

tuantes legiones integras exauctoravit. Assessorem habuit, vel scrinii magistrum, Ulpianum juris conditorem. Romæ quoque favorabilis fuit. Perijt in Gallia militari tumultu, xiii imperii anno, & die viii, in matrem suam Mammæam unice pius.

O R D O.

militari tumultu, et cum eo mater Sémia Syra. 23. Aurélius Alexánder succéssit huic, nominátus Cæsar ab exércitu, Augústus a Senátu, ádmódum júvenis: bellóque fuscépto advérsus Persas, vicit Xerxem eórum regem gloriosíssimè: rexit militárem disciplínam severíssimè, et exauctorávit quasdam íntegras legiónes tumultuántes. Hábit Ulpíánum conditórem juris assessórem, vel magistrum scrínii. Fuit favorábilis Romæ quoque. Perívit in Gállíâ militári tumultu, tertio-décimo anno imperii, et octávo die, únice pius in suam matrem Mammæam.

LIBER NONUS.

1. **P**OST hunc Maximinus, ex corpore militari primus, ad imperium accessit, sola militum voluntate, cum nulla Senatus intercessisset auctoritas, neque ipse Senator esset. Is, bello adversus Germanos feliciter gesto, cum a militibus esset Imperator appellatus, a Pupieno Aquileiæ occisus est, deferentibus eum militibus suis, cum filio adhuc puero, cum quo imperaverat triennio & paucis diebus.

2. Postea tres simul Augusti fuerunt: Pupienus, Balbinus, & Gordianus, duo superiores ob-

scurissimo genere, Gordianus nobilis: quippe cujus pater senior Gordianus, consensu militum, cum Proconsulatum Africæ gereret, Maximino imperante, princeps fuisset electus. Itaque cum Romam venissent Balbinus & Pupienus, in palatio interfecti sunt, soli Gordiano imperium reservatum. Gordianus, admodum puer, cum Tranquillinam Romæ duxisset uxorem, Janum Geminum aperuit: & ad Orientem profectus, Parthis bellum intulit, qui jam moliebantur erumpere, quod quidem mox feliciter gessit, præliisque ingentibus

Perfas

O R D O.

1. Post hunc Maximinus, primus ex militari corpore, accessit ad imperium, solâ voluntate militum, cum nulla auctoritas Senatûs intercessisset, neque ipse esset Senator. Is, gesto bello feliciter adversus Germanos, cum esset appellatus Imperator a militibus, est occisus Aquileiæ a Pupieno, suis militibus deferentibus eum, cum filio adhuc puero, cum quo imperaverat triennio et paucis diebus. 2. Postea fuerunt tres Augusti, i. e. Imperatores, simul: Pupienus, Balbinus, et Gordianus, duo superiores obscurissimo genere, Gordianus nobilis: quippe cujus pater Gordianus Senior, cum gereret Proconsulatum Africæ, fuisset electus princeps consensu militum, Maximino imperante. Itaque cum Balbinus et Pupienus venissent Romam, sunt interfecti in Palatio, et imperium reservatum Gordiano soli. Gordianus, admodum puer, cum duxisset uxorem Tranquillinam Romæ, aperuit Geminum Janum: et profectus ad Orientem, intulit bellum Parthis, qui jam moliebantur erumpere, quod quidem mox gessit feliciter, afflixitque

Perfas

Perfas afflixit. Rediens haud longè a Romanis finibus interfectus est fraude Philippi, qui post eum imperavit. Miles ei tumulum xx milliario a Circesso, quod castrum nunc Romanorum est, Euphrati imminens, ædificavit, exequias Romam revexit, ipsum Divum appellavit.

3. Philippi duo, filius & pater, Gordiano occiso, imperium invaserunt: atque exercitu incolumi reducto, ad Italiam e Syria profecti sunt. His imperantibus millesimus annus Romæ urbis ingenti ludorum apparatu spectaculorumque celebratus est. Ambo inde ab exercitu interfecti sunt: senior Philippus Veronæ, Romæ junior. Annis v imperaverunt, inter Divos tamen relati sunt.

4. Post hos Decius è Panno-

nia inferiore, Bubaliæ natus, imperium sumpsit. Bellum civile, quod in Gallia motum fuerat, oppressit, filium suum Cæsarem fecit. Romæ lavacrum ædificavit. Cum biennio ipse & filius ejus imperassent, uterque in Barbarico interfecti sunt, & inter Divos relati.

5. Mox Imperatores creati sunt, Gallus Hostilianus, & Galli filius Volusianus. Sub his Æmilianus in Mœsia res novas molitus est: ad quem opprimendum cum ambo profecti essent, Interamnæ interfecti sunt, non completo biennio; nihil omnino clarum gesserunt. Sola pestilentia & morbis atque ægritudinibus notus eorum principatus fuit.

6. Æmilianus obscurissime natus, obscurius imperavit; ac tertio mense extinctus est.

7.

O R D O.

Perfas ingentibus præliis. Rédiens est interfectus haud longè a Romanis finibus fraude Philippi, qui imperavit post eum. Miles ædificavit tumulum ei vigésimo milliario a Circesso, quod nunc est castrum Romanorum, imminens Euphrati, revexit exequias Romam, et appellavit ipsum Divum. 3. Gordiano occiso, duo Philippi, filius et pater, invaserunt imperium: atque reducto exercitu incolumi, sunt profecti ad Italiam e Syria. His imperantibus, millesimus annus urbis Romæ est celebratus ingenti apparatu ludorum spectaculorumque. Inde ambo sunt interfecti ab exercitu: Senior Philippus Veronæ, junior Romæ. Imperaverunt quinque annis, tamen sunt relati inter Divos. 4. Post hos Decius e inferiore Pannoniâ, natus Bubaliæ, sumpsit imperium. Oppressit civile bellum, quod fuerat motum in Galliâ, et fecit suum filium Cæsarem. Ædificavit lavacrum Romæ. Cum ipse et ejus filius imperavissent biennio, uterque sunt interfecti in Barbarico agro, et relati inter Divos. 5. Mox Gallus Hostilianus et Volusianus filius Galli sunt creati Imperatores. Sub his Æmilianus est molitus novas res in Mœsiâ: ad opprimendum quem cum ambo essent profecti, sunt interfecti Interamnæ, biennio non completo: gesserunt nihil omnino clarum. Eorum principatus fuit notus pestilentia solâ et morbis atque ægritudinibus. 6. Æmilianus, natus obscurissime, imperavit obscurius, ac est extinctus tertio mense. 7. Hinc

7. Hinc Licinius Valerianus, in Rhætia & Norico agens, ab exercitu Imperator, & mox Augustus est factus. Gallienus quoque Romæ a Senatu Cæsar est appellatus. Horum imperium Romano nomini perniciosum, & pene exitiabile fuit, vel infelicitate principum, vel ignavia. Germani Ravennam usque venerunt. Valerianus, in Mesopotamia bellum gerens, a Sapore Persarum rege superatus est: mox etiam captus, apud Parthos ignobili servitute consenuit.

8. Gallienus, cum adolescens factus esset Augustus, imperium primum feliciter, mox commode, ad ultimum perniciose gessit. Nam juvenis in Gallia & Illyrico multa strenue fecit, occiso apud Mursiam Ingenuo, qui purpuram sumpserat, & Trebellia-

no. Diu placidus & quietus: mox in omnem lasciviam dissolutus, tenendæ Reipublicæ habenas probrosa ignavia & desperatione relaxavit. Alamanni, vastatis Galliis, in Italiam irruerunt. Dacia, quæ a Trajano ultra Danubium fuerat adjecta, amissa est. Græcia, Macedonia, Pontus, Asia, vastatæ per Gothos. Pannonia a Sarmatis Quadisque populata est: Germani usque ad Hispanias penetraverunt, & civitatem nobilem Tarraconem expugnaverunt. Parthi, Mesopotamia occupata, Syriam sibi cœperunt vindicare.

9. Tum jam desperatis rebus & deleto pene Imperio Romano, Posthumus in Gallia, obscurissime natus, purpuram sumpsit: & per annos decem ita imperavit, ut consumptas pene provincias

O R D O.

Licinius Valerianus, agens in Rhætiâ et Norico, est factus imperator ab exercitu et mox Augustus. Gallienus quoque est appellatus Cæsar Romæ a Senatu. Imperium horum fuit perniciosum Romano nomini, et penè exitiabile, vel infelicitate vel ignaviâ principum. Germani venerunt usque ad Ravennam. Valerianus, gerens bellum in Mesopotamia, est superatus a Sapore rege Persarum: mox etiam captus consenuit ignobili servitute apud Parthos. 8. Gallienus, cum adolescens esset factus Augustus, gessit imperium primum feliciter, mox commode, ad ultimum perniciosè. Nam juvenis fecit multa strenuè in Galliâ et Illyrico, Ingenuo occiso apud Mursiam, qui sumpserat purpuram, et *item* Trebelliano. *Fuit* diu placidus et quietus: mox dissolutus in omnem lasciviam, relaxavit habenas tenendæ reipublicæ probrosâ ignaviâ et desperatione. Alamanni, vastatis Galliis, irruerunt in Italiam. Dacia, quæ fuerat adjecta a Trajano ultra Danubium, est amissa. Græcia, Macedonia, Pontus et Asia sunt vastatæ per Gothos. Pannonia est populata a Sarmatis Quadisque; Germani penetraverunt usque ad Hispanias, et expugnaverunt nobilem civitatem Tarraconem. Parthi, occupatâ Mesopotamiâ, cœperunt vindicare Syriam sibi. 9. Tum, rebus jam desperatis, et Romano imperio penè deleto, Posthumus in Galliâ, natus obscurissimè, sumpsit purpuram: et per decem annos ita imperavit, ut reparaverit provincias penè

vincias ingenti virtute & moderatione reparavit: qui seditione militum interfectus est, quod Moguntiacum, quæ adversum eum rebellaverat, Lolliano res novas moliente, diripiendam militibus tradere nolisset. Post eum Marius, vilissimus opifex, purpuram accepit, & secundo die interfectus est. Victorinus postea Galliarum accepit imperium, vir strenuissimus: sed cum nimiae libidinis esset, & matrimonia aliena corrumpere, Agrippinae occisus est, Aetuario quodam machinante dolum, imperii sui anno secundo.

10. Huic successit Tetricus Senator, qui Aquitaniam honore Praefidis administrans, absens a militibus Imperator electus est, & apud Burdegalam purpuram sumpsit, seditiones mul-

tas militum pertulit. Sed dum hæc in Gallia geruntur, in Oriente per Odenatum Persæ victi sunt: defensa Syria, recepta Mesopotamia, usque ad Ctesiphontem Odenatus penetravit.

11. Ita Gallieno Rempublicam deferente, Romanum imperium in Occidente per Posthumum, per Odenatum in Oriente servatum est. Gallienus interea Mediolani cum fratre Valeriano occisus est, imperii anno nono: Claudiusque ei successit, a militibus electus, a Senatu appellatus Augustus. Hic Gothos, Illyricum, Macedoniamque vastantes, ingenti praelio vicit, parcus vir ac modestus, et iusti tenax, atque Reipublicæ gerendæ idoneus: qui tamen inter biennium imperii morbo interiit, & Divus appella-

tus

O R D O.

penè consumptas, ingenti virtute et moderatione; qui est interfectus seditione militum, quod nolisset tradere civitatem Moguntiacum, quæ rebellaverat adversum eum, diripiendam militibus, Lolliano moliente novas res. Post eum Marius, vilissimus opifex, accepit purpuram, et est interfectus secundo die. Postea Victorinus, strenuissimus vir, accepit imperium Galliarum: sed cum esset nimiae libidinis, et corrumpere aliena matrimonia, est occisus Agrippinae, quodam Aetuario machinante dolum, secundo anno sui imperii. 10. Tetricus Senator successit huic, qui administrans Aquitaniam honore praefidis, absens est electus imperator a militibus, et sumpsit purpuram apud Burdegalam, et pertulit multas seditiones militum. Sed dum hæc geruntur in Gallia, Persæ sunt victi in Oriente per Odenatum; Syriam defensam, et Macedoniam receptam. Odenatus penetravit usque ad Ctesiphontem. 11. Ita Gallieno deferente Rempublicam, Romanum imperium est servatum per Posthumum in Occidente, et per Odenatum in Oriente. Interea Gallienus, cum fratre Valeriano, est occisus Mediolani, nono anno imperii: Claudiusque successit ei, electus a militibus, et appellatus Augustus a Senatu. Hic vicit Gothos, vastantes Illyricum, Macedoniamque, ingenti praelio; parcus vir, ac modestus, et tenax iusti, atque idoneus gerendæ reipublicæ; qui tamen, intra biennium, interivit morbo, et est appellatus Divus. Senatus decoravit eum ingenti honore

tus est. Senatus ingenti eum honore decoravit, scilicet, ut in curia clypeus ipsi aureus, item in Capitolio statua aurea poneretur.

12. Quintilius post eum, Claudii frater, consensu militum Imperator electus est, vir unica moderationis & civilitatis laude æquandus fratri vel præponendus, consensu Senatus appellatus Augustus, septimo-decimo die imperii occisus est.

13. Post eum Aurelianus suscepit imperium, Dacia Ripensi oriundus, vir in bello potens, animi tamen immodici, & ad crudelitatem propensioris, quique Gothos strenuissime vicit. Romanam ditionem ad fines pristinos varia bellorum felicitate revocavit: superavit in Gallia Tetricum apud Catalaunos, ipso Tetrico prodente exerci-

tum suum; cujus assiduas seditiones ferre non poterat: quin etiam per literas occultas Aurelianus ita fuerat deprecatus, ut, inter alia, versu Virgiliano uteretur: *Eripe me his, invicte, malis* Zenobiam quoque, occiso marito Odenato, qui Orientem tenebat haud longe ab Antiochia, non sine gravi prælio cepit; ingressusque Romam, nobilem triumphum quasi receptor Orientis Occidentisque egit; currum præcedentibus Tetrico & Zenobia: qui quidem Tetricus etiam corrector Lucaniæ postea fuit, ac privatus diutissime vixit. Zenobia autem posteros, qui adhuc manent Romæ, reliquit.

14. Hoc imperante etiam Monetarii in urbe rebellaverunt, vitiatas pecuniis, Felicissimo Rationali interfecto: quos Aurelianus

O R D O.

nóre, scilicet ut aureus clypeus poneretur ipsi in curiâ, item aurea statua in Capitolio. 12. Post eum Quintilius, frater Claudii, est electus imperator consensu militum, vir æquandus vel præponendus fratri unica laude moderationis et civilitatis, appellatus Augustus a Senatu, est occisus septimo-decimo die imperii. 13. Post eum Aurelianus suscepit imperium, oriundus Daciâ Ripensi, vir potens in bello, tamen immodici animi, et propensioris ad crudelitatem, quique vicit Gothos strenuissimè. Revocavit Romanam ditionem ad pristinos fines variâ felicitate bellorum: superavit Tetricum in Galliâ apud Catalaunos, Tetrico ipso prodente suum exercitum; cujus assiduas seditiones non poterat ferre: quin etiam per occultas literas ita fuerat deprecatus Aurelianus, ut, inter alia, uteretur Virgiliano versu: *Invicte eripe me his malis*: Cepit Zenobiam quoque, marito Odenato occiso, qui tenebat orientem, haud longè ab Antiochiâ, non sine gravi prælio: ingressusque Romam, egit nobilem triumphum, quasi receptor Orientis Occidentisque; Tetrico et Zenobia præcedentibus currum: qui Tetricus quidem etiam postea fuit corrector Lucaniæ, ac vixit diutissime privatus. Autem Zenobia reliquit posteros, qui adhuc manent Romæ. 14. Hoc imperante, etiam Monetarii rebellaverunt in urbe, vitiatas pecuniis, et interfecto Felicissimo Rationali; quos victos Aurelianus compescuit

nus victos ultima crudelitate compescuit. Plurimos nobiles capite damnavit; sævus & sanguinarius, ac necessarius magis in quibusdam, quam in ullo amabilis Imperator: trux omnitempore, etiam filii sororis interfector: disciplinæ tamen militaris & morum dissolutorum magna ex parte corrector.

15. Urbem Romam muris firmioribus cinxit: templum Soli ædificavit, in quo infinitum auri gemmarumque constituit. Provinciam Daciam, quam Trajanus ultra Danubium fecerat, intermisit, vastato omni Illyrico & Mœsia, desperans eam posse retineri: abductosque Romanos ex urbibus & agris Daciæ in media Mœsia collocavit: & est in dextera Danubio in mare fluenti, cum antea fuerit in læva. Occiditur

fervi sui fraude, qui ad quosdam militares viros, amicos ipsius, nomina pertulit annotata, falso manum ejus imitatus, tanquam Aurelianus ipsos pararet occidere. Itaque ut præveniretur ab iisdem, interfectus est in itineris medio, quod inter Constantinopolin & Heracleam est, strætæ veteris: locus Cænophrurium appellatur: mors tamen ejus inulta non fuit. Meruit quoque inter Divos referri. Imperavit annos v. menses vi.

16. Tacitus post hunc suscepit imperium, vir egregie moratus, & Reipublicæ gerendæ idoneus: nihil tamen clarum potuit ostendere, intra vi mensem imperii morte præventus. Florianus, qui Tacito successerat, duobus mensibus, & diebus xx, in imperio fuit, neque quidquam dignum memoria egit.

17.

O R D O.

pescuit ultimâ crudelitâte. Damnavit plurimos nobiles capite; sævus et sanguinarius ac majus necessarius in quibusdam, quam amabilis imperator in ullo respectu; trux omni tempore, etiam interfector filii sororis, tamen corrector militaris disciplinæ et dissolutorum morum ex magnâ parte. 15. Cinxit urbem Romam firmioribus muris: ædificavit templum Soli, in quo constituit infinitum pondus auri gemmarumque. Intermisit provinciam Daciam, quam Trajanus fecerat ultra Danubium, desperans eam posse retineri, vastato omni Illyrico, et Mœsiâ: collocavitque Romanos abductos ex urbibus et agris Daciæ in mediâ Mœsiâ: et est in dexterâ Danubio fluenti in mare, cum antea fuerit in lævâ. Occiditur fraude sui servi, qui, imitatus ejus manum falso, pertulit nomina annotata ad quosdam militares viros, ipsius amicos, tanquam Aurelianus pararet occidere ipsos. Itaque ut præveniretur ab iisdem, est interfectus in medio itineris, quod est inter Constantinopolin et Heracleam veteris strætæ: locus appellatur Cænophrurium: tamen ejus mors non fuit inulta. Meruit quoque referri inter Divos. Imperavit quinque annos, et sex menses. 16. Post hunc Tacitus suscepit imperium, vir egregie moratus, et idoneus gerendæ reipublicæ; tamen potuit ostendere nihil clarum, præventus morte intra sextum mensem imperii. Florianus, qui successerat Tacito, fuit in imperio duobus mensibus, et viginti diebus, neque egit quidquam dig-

17. Post hunc Probus, vir illustri gloria militari, ad administrationem Reipublicæ accessit. Gallias a Barbaris occupatas ingenti præliorum felicitate restituit. Quosdam imperium usurpare conatos, scilicet Saturnium in Oriente, Proculum & Bonosum Agrippinæ, multis certaminibus oppressit. Vineas Gallos & Pannonios habere permisit: opere militari Almam montem apud Sirmium, & Aureum apud Mœsiam superiorem, vineis concessit, & provincialibus colendos dedit. Hic cum bella innumera gessisset, pace parta, dixit, brevi milites necessarios non futuros: vir acer, ac strenuus, justus, & qui Aurelianum æquaret gloria militari, morum tamen civilitate superaret. Interfectus est tamen

Sirmii, tumultu militari, in turre ferrata. Imperavit annos sex, menses quatuor.

11. Post hunc Carus est factus Augustus, Narbonæ natus in Gallia, qui confestim Carinum & Numerianum filios Cæsares fecit, cum quibus regnavit duobus annis: sed dum bellum adversum Sarmatas gerit, nuntiato Persarum tumultu, ad Orientem profectus, res contra Persas nobiles gessit: ipsos prælio fudit: Seleuciam & Ctesiphontem urbes nobilissimas cepit: & cum castra supra Tigridem haberet, ictu divini fulminis periit. Numerianus quoque filius ejus, quem secum ad Persas duxerat, adolescens egregiæ indolis, cum, oculorum dolore correptus, lecticula veheretur, impulsore Apro, qui for-

cer

ORDO.

num memoriâ. 17. Post hunc Probus, vir illustri militari gloriâ, accessit ad administrationem reipublicæ. Restituit Gallias occupatas a Barbaris ingenti felicitate præliorum. Oppressit quosdam conatos usurpare imperium multis certaminibus, scilicet Saturnium in Oriente, Proculum et Bonosum Agrippinæ. Permisit Gallos et Pannonios habere vineas: concessit montem Almam apud Sirmium, et montem Aureum apud superiorem Mœsiam vineis, militari opere, et dedit *hos montes* colendos provincialibus. Cum hic gessisset innumera bella, partâ pace, dixit, brevi *tempore* milites non futuros necessarios: vir acer, ac strenuus, justus, et qui æquaret Aurelianum militari gloriâ, tamen superaret *eum* civilitate morum. Tamen est interfectus Sirmii militari tumultu, in ferratâ turre. Imperavit sex annos, et quatuor menses. 18. Post hunc Carus est factus Augustus, natus Narbonæ in Galliâ, qui confestim fecit Carinum et Numerianum filios Cæsares, cum quibus regnavit duobus annis: sed dum gerit bellum adversum Sarmatas, tumultu Persarum nuntiatio, profectus ad Orientem, gessit res contra nobiles Persas: fudit ipsos prælio: cepit Seleuciam et Ctesiphontem, nobilissimas urbes: et cum haberet castra supra Tigridem, perivit ictu divini fulminis. Numerianus quoque ejus filius, quem duxerat secum ad Persas, adolescens egregiæ indolis, cum, correptus dolore oculorum, veheretur lecticulâ, est occisus per insidias, Apro impulsore, qui

cer ejus erat, per insidias occisus est; & cum dolo occultaretur ipsius mors, quo usque Aper invadere posset imperium, foetore cadaveris prodita est. Milites enim, qui eum sequebantur, foetore commoti, diductis lecticulæ palliis, post aliquot dies mortem ejus notam habere potuerunt.

19. Interea Carinus, quem Cæsarem in Parthos proficiscens Carus, in Illyrico, Gallia, Italia, reliquerat, omnibus se sceleribus coinquinavit: plurimos innoxios fictis criminibus occidit: matrimonia nobilia corripit: condiscipulis quoque, qui eum in auditorio, vel levi fatigatione taxaverant, perniciosus fuit. Ob quæ omnibus hominibus invisus, non multo post pœnas dedit. Nam de Perside victa ex-

ercitus rediens, cum Carum Augustum fulmine, Numerianum Cæsarem insidiis perdidisset, Diocletianum Imperatorem creavit, Dalmatia oriundum, virum obscurissime natum, adeo ut a plerisque scribæ filius, a nonnullis Anulini Senatoris libertinus fuisse credatur.

20. Is prima militum concione juravit, Numerianum nullo suo dolo interfectum; & cum juxta eum Aper, qui Numeriano insidias fecerat, constitisset, in conspectu exercitus manu Diocletiani gladio percussus est. Postea Carinum, omni odio & detestatione viventem, apud Margum ingenti prælio vicit, proditum ab exercitu suo quem fortio-rem habebat, certe desertum inter Viminatium atque Aureum montem. Ita rerum Romanorum potitus

O R D O.

qui erat ejus focer; et cum ipsius mors occultaretur dolo, usque quo Aper posset invadere imperium, et prodita foetore cadaveris. Enim milites, qui sequebantur eum, commoti foetore, diductis palliis lecticulæ, post aliquot dies, potuerunt habere ejus mortem notam. 19. Interea Carinus, quem Carus proficiscens in Parthos reliquerat Cæsarem in Illyrico, Galliâ, et Italiâ, coinquinavit se omnibus sceleribus: occidit plurimos innoxios fictis criminibus: corripit nobilia matrimonia: fuit perniciosus quoque *quondam* condiscipulis, qui olim taxaverant eum in auditorio vel levi fatigatione. Ob quæ invisus omnibus hominibus, non multo post dedit *méritas* pœnas. Nam exercitus rediens de victa Perside, cum perdidisset Carum Augustum fulmine, et Numerianum Cæsarem insidiis, creavit Diocletianum imperatorem, oriundum Dalmatiâ, virum natum obscurissimè, adeo ut credatur a plerisque fuisse filius scribæ, a nonnullis libertinus Anulini Senatoris. 20. Is juravit primâ concione militum, Numerianum *fuisse* interfectum nullo suo dolo: et cum Aper, qui fecerat insidias Numeriano, constitisset juxta eum, est percussus gladio in conspectu exercitus manu Diocletiani. Postea vicit Carinum, viventem omni odio et detestatione apud Margum, ingenti prælio, proditum ab suo exercitu, quem habebat fortio-rem, certè desertum inter Viminatium atque Aureum montem. In potitus Romanarum rerum, cum rusticani concitavissent

potitus, cum tumultum rustici in Gallia concitassent, & factioni suæ Bagaudarum nomen imponerent, duces autem haberent Amandum & Ælium, ad subigendos eos Maximianum Herculum Cæsarem misit, qui levibus præliis agrestes domuit, & partem Galliae reformavit.

21. Post hæc tempora etiam Carausius, qui vilissime natus, in strenuo militiæ ordine famam egregiam fuerat consecutus, cum apud Bononiam per tractum Belgicæ & Armoricæ pacandum mare accepisset, quod Franci & Saxones infestabant, multis Barbaris sæpe captis, nec præda integra aut provincialibus reddita, aut Imperatoribus missa, cum suspicio esse cœpisset consulto ab eo admitti Barbaros, ut transeuntes cum præda exci-

peret, atque hæc se occasione ditaret à Maximiano iussus occidi, purpuram sumpsit, & Britannias occupavit.

22. Ita cum per omnem orbem terrarum res turbatæ essent, & Carausius in Britanniiis rebellaret: Achilles in Ægypto: Africam Quinquegentiani infestarent, Narseus Orienti bellum inferret; Diocletianus Maximianum Herculum ex Cæsare fecit Augustum, Constantium & Maximianum Cæsares, quorum Constantius per filiam nepos Claudii traditur; Maximianus Galerius in Dacia haud longe Sardica natus. Atque ut eos etiam affinitate conjungeret, Constantius privignam Herculi Theodoram accepit, ex qua postea sex liberos Constantii fratres habuit: Galerius filiam Diocletiani Valeriam: ambo uxores, quas

O R D O.

citavisset tumultum in Gallia, et imponerent nomen Bagaudarum suæ factioni, autem haberent Amandum et Ælium duces, misit Maximianum Herculum Cæsarem ad subigendos eos, qui domuit agrestes levibus præliis, et reformavit partem Galliae. 21. Post hæc tempora etiam Carausius, qui natus vilissime, fuerat consecutus egregiam famam in strenuo ordine militiæ, cum apud Bononiam accepisset mare pacandum per tractum Belgicæ et Armoricæ, quod Franci et Saxones infestabant, multis Barbaris sæpe captis, nec integrâ prædâ aut redditâ Provincialibus, aut missâ Imperatoribus, cum cœpisset esse suspicio, Barbaros admitti ab eo consulto, ut exciperet eos transeuntes cum prædâ, atque ditaret se hac conditione, iussus occidi a Maximiano, sumpsit purpuram, et occupavit Britannias. 22. Ita cum res essent turbatæ per omnem orbem terrarum, et Carausius rebellaret in Britanniiis: Achilles in Ægypto: Quinquegentiani infestarent Africam, Narseus inferret bellum Orienti: Diocletianus fecit Maximianum, Herculum Augustum ex Cæsare, Constantium et Maximianum Cæsares, quorum Constantius traditur fuisse nepos Claudii per filiam: Maximianus Galerius fuisse natus in Daciâ haud longè Sardicâ. Atque ut conjungeret eos etiam affinitate, Constantius accepit Theodoram privignam Herculi, ex quâ postea habuit sex liberos fratres Constantini. Galerius accepit Valeriam filiam Diocletiani: ambo erant compulsi repudiare uxores, quas habuerant. Tamen ad postremum

quas habuerant, repudiare compulsi. Cum Carausio tamen, cum bella frustra tentata essent contra virum rei militaris peritissimum, ad postremum pax convenit. Eum post septennium Alektus socius ejus occidit, atque ipse post eum Britannias triennio tenuit: qui ductu Asclepiodoti Præfecti Prætorio est oppressus. Ita Britannia decimo anno receptæ.

23. Per idem tempus a Constantio Cæsare in Gallia pugnatum est, circa Lingones, die una adversam & secundam fortunam expertus est: nam cum, repente Barbaris ingruentibus, intra civitatem esset coactus tam præcipiti necessitate, ut clausis portis, in murum funibus tolleretur; vix quinque horis mediis adventante exercitu, lx fere millia Alamannorum cecidit. Maximia-

nus quoque Augustus bellum in Africa profligavit, domitis Quinquegentianis, & id pacem redactis. Diocletianus obsessum Alexandriae Achilleum viii fere mense superavit, eumque interfecit: victoria acerbè usus est, totam Ægyptum gravibus proscriptionibus cædibusque sædavit. Ea tamen occasione ordinavit provide multa, & disposuit, quæ ad nostram ætatem manent.

24. Galerius Maximianus primo adversum prællum, exin secundum habuit, enter Callinicum Carrasque congressus, cum inconsulte magis quam ignave dimicasset; admodum enim parva manu cum copiosissimo hoste commisit. Pulsus igitur, & ad Diocletianum profectus, cum ei in itinere occurrisset, tanto insolentia fertur a Diocletiano exceptus, ut

O R D O.

mum pax convénit cùm Carausio, cum bella essent tentata frustra contra virum peritissimum militaris rei. Post septennium Alektus ejus socius occidit eum, atque ipse tenuit Britannias triennio post eum: qui est oppressus ductu Asclepiodoti præfecti prætorio. Ita Britannia fuerunt receptæ decimo anno. 23. Per idem tempus est pugnatum in Gallia a Constantio Cæsare, circa Lingones, et est expertus adversam et secundam fortunam unâ die: nam cùm, repente Barbaris ingruentibus, esset coactus intra civitatem tam præcipiti necessitate, ut, clausis portis, tolleretur in murum funibus; exercitu adventante, vix quinque mediis horis, cecidit fere sexaginta millia Alamannorum. Maximianus Augustus quoque profligavit bellum in Africâ, domitis Quinquegentianis, et redactis ad pacem. Diocletianus superavit Achilleum obsessum Alexandriae fere octavo mense, interfecitque eum: est usus victoriâ acerbè, et sædavit totam Ægyptum gravibus proscriptionibus cædibusque. Tamen eâ occasione ordinavit et disposuit multa providè, quæ manent ad nostram ætatem. 24. Galérius Maximianus habuit primò adversum prælium, exin secundum, congressus inter Callinicum Carrasque, cùm dimicavisset magis inconsultè quàm ignavè; enim commisit cùm copiosissimo hoste admodum parvâ manu. Igitur pulsus, et profectus ad Diocletianum, cùm occurrisset ei in itinere, fertur esse exceptus a Diocletiano tantâ insolentiâ, ut tradatur purpuratus

ut per aliquot passuum millia purpuratus tradatur ad vehiculum cucurrisse.

25. Mox tamen per Illyricum Mœsiamque contractis copiis, rursus cum Narseo Ormisdæ & Saporis avo, in Armenia Maggiore pugnavit, successu ingenti, nec minore consilio, simulque fortitudine, quippe qui etiam speculatoris munus cum altero ac tertio equite susceperit. Pulso Narseo, castra ejus diripuit; uxores, sorores, liberos suscepit; infinitam extrinsecus Persarum nobilitatem, gazam Persicam copiosissimam, ipsum in ultimas regni solitudines coegit: quare a Diocletiano, in Mesopotamia cum præfidiis tum morante, ovans regressus, ingenti honore susceptus est. Varia deinceps & simul & viritim bella gesserunt. Carpis

& Basternis subactis, Sarmatis victis; quarum nationum ingentes captivorum copias in Romanis finibus locaverunt.

26. Diocletianus moratus calide fuit, sagax præterea, & admodum subtilis ingenio, & qui severitatem suam aliena invidia vellet explere; diligentissimus tamen & solertissimus princeps; & qui, in imperio Romano, primus regiae consuetudinis formam magis quam Romanæ libertatis, invexit, adorarique se jussit, cum ante eum cuncti salutarentur: ornamenta gemmarum vestibus calceamentisque indidit. Nam prius imperii insigne in chlamyde purpurea tantum erat: reliqua communia.

27. Herculus autem, propalam ferus, & incivilis ingenii, asperitatem suam etiam vultus horrore significans;

O R D O.

puratus cucurrisse ad ejus vehiculum per aliquot millia passuum. 25. Tamen mox contractis copiis, per Illyricum, Mœsiamque, pugnavit rursus cum Narseo avo Ormisdæ et Saporis, in majore Armeniâ, ingenti successu, nec minore consilio, simulque fortitudine, quippe qui etiam susceperit munus speculatoris cum altero ac tertio equite. Narseo pulso, diripuit ejus castra; suscepit uxores, sorores, et liberos; coegit infinitam nobilitatem Persarum extrinsecus, i. e. præterea, copiosissimam Persicam gazam, et ipsum in ultimas solitudines regni; quare regressus ovans, est susceptus ingenti honore a Diocletiano, tum morante in Mesopotamiâ cum præfidiis. Deinceps gesserunt varia bella et simul et viritim. Carpis et Basternis subactis, et Sarmatis victis; quarum nationum locaverunt ingentes copias captivorum in Romanis finibus. 26. Diocletianus fuit calidè moratus, præterea sagax, & admodum subtilis ingenio, et qui vellet explere suam severitatem alienâ invidiâ; tamen diligentissimus et solertissimus princeps; et qui, in Romano imperio, primus invexit formam regiae, consuetudinis magis quàm Romanæ Libertatis, jussitque se adorari, cum ante eum cuncti imperatores salutarèntur tantum: indidit ornamenta gemmarum vestibus calceamentisque. Nam prius insigne imperii erat tantum in purpureâ chlamyde: reliqua erant communia. 27. Autem Hercules erat ferus propalam, et incivilis ingenii, etiam significans suam asperitatem horrore

significans; hic, naturæ suæ indulgens, Diocletiano in omnibus est severioribus consiliis obsecutus. Cum tamen, ingravescente ævo, parum se idoneum Diocletianus moderando imperio esse sentiret, auctor Herculio fuit, ut in privatam vitam concederent, & stationem tuendæ Reipublicæ viridioribus junioribusque mandarent; cui ægre collega obtemperavit: tamen uterque una die privato habitu imperii insigni mutavit; Nicomediæ Diocletianus, Herculus Mediolani; post triumphum inclytum, quem Romæ ex numerosis gentibus

egerunt, pompa ferculorum illustri, qua Narsei conjuges sororesque & liberi ante currum ducti sunt. Concesserunt autem, Salonas unus, alter in Lucaniam.

28. Diocletianus privatus in villa, quæ haud procul a Salonis est, præclaro otio senuit; inusitata virtute usus; ut solus omnium, post conditum Romanum imperium, ex tanto fastigio sponte ad privatæ vitæ statum civilitatemque remearet. Contigit igitur ei, quod nulli post natos homines, ut, cum privatus obisset, inter Divos tamen referretur.

O R D O.

róre vultûs: hic, indulgens suæ naturæ, est obsecutus Diocletiano in omnibus severioribus consiliis. Tamen cum, ævo ingravescente, Diocletianus sentiret se esse parum idoneum moderando imperio, fuit auctor Herculio, ut concederent in privatam vitam, et mandarent stationem tuendæ reipublicæ viridioribus junioribusque; cui Colléga ægré obtemperavit: tamen uterque, una die, mutavit insigne imperii privato habitu; Diocletianus Nicomediæ, et Herculus Mediolani: post inclytum triumphum, quem egerunt Romæ ex numerosis gentibus, illustri pompâ ferculorum, quâ conjuges, sororesque, et liberi Narsæi sunt ducti ante currum. Autem concesserunt, unus in Salonas, alter in Lucaniam. 28. Diocletianus senuit præclaro otio privatus in villâ, quæ est haud procul a Salonis; usus inusitatâ virtute; ut solus omnium, post conditum Romanum imperium, remearet ex tanto fastigio sponte ad statum civilitatemque privatæ vitæ. Igitur contigit ei, quod contigit nulli post homines natos, ut, cum obivisset privatus, tamen referretur inter Divos.

LIBER DECIMUS.

1. **H**IS igitur abeuntibus, ad administrationem Reipublicæ Constantius & Galerius Augusti creati sunt; divisusque inter eos Romanus orbis, ut Galliam, Italiam, Africam Constantius; Illyricum, Asiam, Orientem Galerius obtineret; sumptis duobus Cæsaribus. Constantius tamen, contentus dignitate Augusti, Italiæ atque Africæ administrandæ sollicitudinem recusavit: vir egregius & præstantissimæ civilitatis: divinis provincialium ac privatorum studiis, fisci commoda non admodum affectans: ducensque melius, publica opes a privatis haberi quam

inter unum claustrum reservari: adeo autem cultus modici, ut feriatis diebus, si cum amicis numerosioribus esset epulandum, privatorum eis argento ostiatim petito triclinia sternerentur: Hic non modo amabilis, sed etiam venerabilis Gallis fuit: præcipue quod Diocletiani suspectam prudentiam, & Maximiani sanguinariam temeritatem imperio ejus evaserant. Obiit in Britannia, Eboraci, principatus anno tertio decimo, atque inter Divos relatus est.

2. Galerius, vir & probe moratus, & egregius in re militari, cum Italiam quoque, sinente Constantio, administrationi suæ accessisse

O R D O.

1. Igitur his abeuntibus, Constantius et Galerius sunt creati Augusti ad administrationem reipublicæ; Romanusque orbis est divisus inter eos, ut Constantius obtineret Galliam, Italiam, et Africam; Galerius obtineret Illyricum, Asiam, Orientem; sumptis duobus Cæsaribus. Tamen Constantius, contentus dignitate Augusti, recusavit sollicitudinem administrandæ Italiæ atque Africæ: vir egregius et præstantissimæ civilitatis: beatus divinis studiis provincialium ac privatorum, non admodum affectans commoda fisci: ducensque esse melius, publicas opes haberi a privatis quam reservari intra unum claustrum: autem vir adeo modici cultus, ut feriatis diebus, si esset epulandum cum numerosioribus amicis, triclinia sternerentur eis argento privatorum petito ostiatim: Hic fuit non modo amabilis, sed etiam venerabilis Gallis; præcipue quod ejus imperio evaserant suspectam prudentiam Diocletiani, & sanguinariam temeritatem Maximiani. Obiit in Britannia, Eboraci, tertio-decimo anno principatus, atque est relatus inter Divos. 2. Galerius, vir et probe moratus, et egregius in militari re, cum sentiret Italiam quoque accessisse suæ

accessisse sentire, Cæsares duos creavit. Verum Constantio mortuo, Constantinus, ex obscuriore matrimonio ejus filius, in Britannia creatus est Imperator, & in locum patris exoptatissimus moderator accessit. Romæ interea Prætoriani, excitato tumultu, Maxentium Herculi filium, qui haud procul ab urbe in Villa publica morabatur, Augustum nuncupaverunt; quo nuncio Maximianus Hercules ad spem erectus resumendi fastigii, quod invitus amiserat, Romam advoavit e Lucania, quam sedem privatus elegerat, in agris amœnissimis consenscens; Diocletianumque per literas adhortatus est, ut depositam resumeret potestatem, quas ille irritas habuit; sed adversum motum Prætorianorum atque Maxentii Severus Cæsar Romam

missus a Galerio, cum exercitu venit; obsidensque urbem militum suorum scelere desertus est.

3. Auctæ Maxentio opes, confirmatumque imperium. Severus fugiens Ravennæ interfectus est. Hercules tamen Maximianus, post hæc, in concione exercitus filium Maxentium denu dare conatus, seditionem & convicia militum tulit. Inde ad Gallias profectus est, dolo composito, tanquam a filio esset expulsus, ut Constantino genero jungeretur: moliens tamen Constantinum, reperta occasione, interficere, qui in Galliis & militum & provincialium ingenti jam favore regnabat, cæsis Francis atque Alamannis, captisque eorum regibus: quos etiam bestiis, cum magnificum spectaculum muneris parasset objecit. Detectis igitur

O R D O.

suæ administrationi, Constantio finente, creavit duos Cæsares. Verum Constantio mortuo, Constantinus, ejus filius ex obscuriore matrimonio, est creatus imperator in Britannia, et accessit exoptatissimus moderator in locum patris. Interea Romæ prætoriani, excitato tumultu, nuncupaverunt Maxentium Augustum, filium Herculi, qui morabatur haud procul ab urbe in publicâ villâ; quo nuncio Maximianus Hercules erectus ad spem resumendi fastigii, quod invitus amiserat, advolavit Romam e Lucania, quam sedem privatus elegerat, consenscens in amœnissimis agris: estque adhortatus Diocletianum per literas, ut resumeret depositam potestatem, quas *literas* ille habuit irritas: sed Severus Cæsar missus Romam a Galerio adversum motum prætorianorum atque Maxentii, venit cum exercitu, obsidensque urbem est desertus scelere suorum militum. 3. Opes sunt auctæ Maxentio, imperiumque confirmatum. Severus fugiens est interfectus Ravennæ. Tamen Hercules Maximianus, post hæc, conatus denudare Maxentium filium in concione exercitus, tulit seditionem, et convicia militum. Inde est et jungeretur Constantino genero: tamen moliens interficere Constantinum, occasione reperta, qui jam regnabat in Galliis ingenti favore et militum et provincialium, cæsis Francis atque Alamannis, captisque eorum regibus: quos etiam objecit bestiis, cum paravisset magnificum

igitur insidiis per Faustam filiam, quæ dolum viro enuntiaverat, profugit Herculus Massiliam, ibique oppressus: ex ea etenim navigare ad filium præparabat, poenas dedit iustissimo exitu; vir ad omnem asperitatem sævitiamque proclivis infidus, incommodus, civilitatis penitus expers.

4. Per hoc tempus Licinius a Galerio Imperator est factus, Dacia oriundus, notus ei antiqua consuetudine, et in bello, quod adversus Narseum gesserat, strenuis laboribus & officiis acceptus: mors Galerii confestim secuta est. Respublica tum ab his quatuor Imperatoribus tenebatur, Constantino et Maxentio, filiis Augustorum, Licinio & Maximino novis hominibus. Quinto tamen Constantinus imperii sui

anno, bellum adversum Maxentium civile commovit, copias ejus multis præliis fudit, ipsum postremo Romæ adversus nobiles omnibus exitiis sævientem, apud pontem Milvium vicit, Italiaque est potitus. Non multo post deinceps in Oriente quoque adversus Licinium Maximinus res novas molitus, vicinum exitium fortuita apud Tarsum morte prævenit.

5. Constantinus tamen, vir ingens, & omnia efficere nitens, quæ animo præparasset, simul principatum totius orbis affectans, Licinio bellum intulit; quamvis necessitudo illi & affinitas cum eo esset; nam soror ejus Constantia nupta Licinio erat, ac primo eum in Pannonia, secundo ingenti apparatu bellum apud Cibalas instruente, repentinus

ORDO.

cum spectaculum muneris. Igitur detectis insidiis per filiam Faustam quæ enuntiaverat dolum *suo* viro, Herculus profugit Massiliam, ibique *est* oppressus: etenim præparabat navigare ex eâ ad filium, *sed* dedit poenas iustissimo exitu; vir proclivis ad omnem asperitatem sævitiamque, infidus, incommodus *et* penitus expers civilitatis. 4. Per hoc tempus Licinius est factus Imperator a Galerio, oriundus Daciâ, notus ei antiquâ consuetudine, et in bello, quod gesserat adversus Narseum, acceptus strenuis laboribus et officiis. Confestim mors Galerii est secuta. Tum respublica tenebatur ab his quatuor imperatoribus, Constantino et Maxentio, filiis Augustorum, Licinio et Maximino novis hominibus. Tamen Constantinus, quinto anno sui imperii, commovit civile bellum adversum Maxentium, fudit ejus copias multis præliis, prostrato vicit ipsum sævientem omnibus exitiis Romæ adversus nobiles, estque potitus Italiâ. Deinceps non multo post Maximinus molitus novas res in Oriente quoque adversus Licinium, prævenit vicinum exitium fortuitâ morte apud Tarsum. 5. Tamen Constantinus, ingens vir, et nitens efficere omnia, quæ præparavisset animo, simul affectans principatum totius orbis, intulit bellum Licinio; quamvis esset illi necessitudo et affinitas cum eo: nam ejus soror Constantia erat nupta Licinio, ac repentinus oppressit eum primò in Pannoniâ, secundò instruente bellum ingenti apparatu apud Cibalas: potitusque omni Dardaniâ,

tinus oppressit: omnique Dardania, Mœsia, Macedonia positus, numerosas provincias occupavit.

6. Varia deinceps inter eos bella, & pax reconciliata ruptaque est: postremo Licinius navali & terrestri prælio victus apud Nicomediam, se dedit, & contra religionem sacramenti Thessalonicae privatus occisus. Eo tempore res Romana sub uno Augusto & tribus Cæsaribus (quod nunquam alias) fuit; cum liberi Constantini Galliae, Orienti, Italiaeque praeessent. Verum insolentia rerum secundarum aliquantum Constantinum ex illa favorabili animi docilitate mutavit. Primum necessitudines persecutus, egregium virum, & fororis filium, commodae indolis juvenem interfecit, mox uxorem, post numerosos amicos.

7. Vir primo imperii tempore optimis principibus, ultimo mediis comparandus. Innumeræ in eo animi corporisque virtutes claruerunt; militaris gloriae appetentissimus, fortuna in bellis prospera fuit; verum ita, ut non superaret industriam. Nam etiam Gothos post civile bellum varie profligavit, pace his ad postremum data; ingentemque apud Barbaras gentes memoriam gratiae collocavit. Civilibus artibus & liberalibus studiis deditus: affectator justii amoris, quem omnino sibi & liberalitate & docilitate quaesivit; sicut in nonnullos amicos dubius, ita in reliquos egregius: nihil occasionum prætermittens, quo opulentiores eos clarioremque præstaret.

8. Multas leges rogavit; quasdam ex bono & æquo, plerasque superfluas, nonnullas severas, priusque

O R D O.

Dardaniâ, Mœsiâ, et Macedoniâ, occupavit numerosas provincias. 6. Deinceps erant varia bella inter eos, et pax est reconciliata ruptaque: postremò Licinius, victus navali et terrestri prælio apud Nicomediam dedit se, et contra religionem sacramenti privatus dignitate est occisus Thessalonicae. Eo tempore Romana res fuit sub uno Augusto et tribus Cæsaribus (quod nunquam contigit alias;) cum liberi Constantini præessent Galliae, Orienti, Italiaeque. Verum insolentia secundarum rerum mutavit Constantinum aliquantum ex illâ favorabili docilitate animi. Primum persecutus necessitudines, interfecit egregium virum, et filium fororis, juvenem commodae indolis, mox uxorem post numerosos amicos. 7. Fuit vir primo tempore imperii comparandus optimis principibus, ultimo mediis. Innumeræ virtutes animi corporisque claruerunt in eo: fuit appetentissimus militaris gloriae, et prosperâ fortunâ in bellis; verum ita, ut non superaret industriam. Nam etiam profligavit Gothos variè post civile bellum, data pace his ad postremum; collocavitque ingentem memoriâ gratiae apud Barbaras gentes. Fuit deditus civilibus artibus et liberalibus studiis; affectator justii amoris, quem quaesivit sibi omnino et liberalitate et docilitate; sicut dubius in nonnullos amicos, ita egregius in reliquos: prætermittens nihil occasionum, quo præstaret eos opulentiore clarioremque. 8. Rogavit multas leges;

H

quasdam

musque urbem nominis sui ad tantum fastigium evehere molitus est, ut Romæ æmulam faceret. Bellum adversum Parthos moliens, qui jam Mesopotamiam fatigabant, uno et trigesimo anno imperii, ætatis sexto & sexagesimo, Nicomediæ in villa publica obiit. Denunciata morte ejus etiam per crinitam stellam, quæ, inusitatæ magnitudinis, aliquamdiu fulsit; eam Græci *Cometen* vocant; atque inter Divos meruit referri.

9. Successores filios tres reliquit, atque unum fratris filium. Verum Dalmatius Cæsar prospera indole neque patruo absimilis, haud multo post, oppressus est factione militari, & Constantio patruæle suo finente potius quam jubente. Constantinum porro, fratri bellum inferentem,

& apud Aquileiam inconsultius prælium aggressum, Constantis duces interemerunt; ita respublica ad duos Augustos redacta. Constantis imperium strenuum aliquandiu & justum fuit; mox cum & valetudine improspere, & amicis pravioribus uteretur, ad gravia vitia conversus, cum intolerabilis provincialibus, militibus injucundus esset, factione Magnentii occisus est. Obiit autem non longe ab Hispaniis, in castro, cui Helenæ nomen est, anno imperii xvii, ætatis trigesimo: rebus tamen plurimis strenue militia gestis, exercituique per omne vitæ tempus sine gravi crudelitate terribilis.

10. Diversa Constantii fortuna fuit; a Persis enim multa & gravia perpeffus, sæpe captis oppidis, obsessis urbibus, cæsis exercitibus,

O R D O.

quasdam ex bono et æquo, plerisque superfluas, nonnullas severas; primusque est molitus exēhere urbem sui nominis ad tantum fastigium ut faceret eam æmulam Romæ. Moliens bellum adversum Parthos, qui jam fatigabant Mesopotamiam, uno et trigesimo anno imperii, et sexagesimo sexto ætatis, obiit in publicâ villâ Nicomediæ. Ejus morte etiam denunciata per crinitam stellam, quæ, inusitatæ magnitudinis, fulsit aliquamdiu; Græci vocant eam *stellam Cometen*; atque meruit referri inter Divos. 9. Reliquit tres filios successores, atque unum filium fratris. Verum Dalmatius Cæsar, *vir* prosperrimâ indole, neque absimilis patruo, haud multo post, est oppressus militariâ factione, et Constantio suo patruæle potiùs finente quam jubente. Porro duces Constantis interemerunt Constantinum, inferentem bellum fratri, et aggressum prælium inconsultius apud Aquileiam; ita respublica *est* redacta ad duos Augustos. Imperium Constantis fuit strenuum aliquandiu et justum; mox cum uteretur improspere valetudine et pravioribus amicis, conversus ad gravia vitia, cum esset intolerabilis provincialibus, et injucundus militibus, est occisus factione Magnentii. Autem obiit non longè ab Hispaniis, in castro, cui est nomen Helenæ, septimo-décimo anno imperii, et trigesimo ætatis: tamen gestis plurimis rebus militiâ strenuè, fueratque terribilis exercitui per omne tempus vitæ sine gravi crudelitate. 10. Fortuna Constantii fuit diversa; enim *erat* perpeffus multa

exercitibus, nullumque ei contra Saporem prosperum praelium fuit; nisi quod apud Singaram haud dubiam victoriam ferocia militum amisit, qui pugnam seditiose & stolidè contra rationem belli, die jam præcipiti, poposcerunt. Post Constantis necem, Magnentio Italiam, Africam, Gallias obtinente; etiam Illyricum res novas habuit, Veteranione ad imperium consensu militum electo: quem grandævum jam, & cunctis amabilem diuturnitate & felicitate militiæ, ad tuendum Illyricum principem creaverunt: virum probum, & morum veterum, ac jucundæ civilitatis, sed omnium liberalium artium expertem, adeo ut ne elementa quidem prima literarum, nisi grandævus, & jam imperator, acceperit.

11. Sed a Constantio, qui ad ultionem fraternæ necis bellum civile commoverat, abrogatum est Veteranioni imperium; qui novo inusitatoque more, consensu militum deponere insigne compulsum est. Romæ quoque tumultus fuit, Nepotiano, Constantini sororis filio, per gladiatoriam manum imperium invadente: qui sævis exordiis dignum exitum nactus est; vigesimo enim atque octavo die a Magnentianis ducibus oppressus, pœnas dedit: caputque ejus pilo per urbem circumlatum est: gravissimæ proscriptiones & nobilium cædes fuerunt.

12. Non multo post, Magnentius apud Mursiam profligatus acie est, ac pæne captus; ingentes Romani imperii vires ea dimicatione consumptæ sunt, ad quælibet

O R D O.

multa et grævia a Persis, oppidis sæpe captis, urbibus obsessis, et exercitibus cæsis, nullumque praelium fuit prosperum ei contra Saporem; nisi quod apud Singaram amisit haud dubiam victoriam ferociâ militum, qui poposcerunt pugnam seditiosè et stolidè contra rationem belli, die jam præcipiti. Post necem Constantis, Magnentio obtinente Italiam, Africam, et Gallias, etiam Illyricum habuit novas res, Veteranione electo ad imperium consensu militum: quem jam grandævum, et amabilem cunctis diuturnitate et felicitate militiæ, creaverunt principem ad tuendum Illyricum: probum virum, et veterum morum, ac jucundæ civilitatis sed expertem omnium liberalium artium, adeo ut acciperet ne quidem prima elementa literarum, nisi grandævus, et jam imperator. 11. Sed imperium est abrogatum Veteranioni a Constantio, qui commoverat civile bellum ad ultionem fraternæ necis; qui est compulsum, novo inusitatoque more, deponere insigne consensu militum. Fuit tumultus Romæ quoque, Nepotiano, filio sororis Constantini, invadente imperium per gladiatoriam manum: qui est nactus exitum dignum sævis exordiis; enim vigesimo atque octavo die oppressus a Magnentianis ducibus, dedit pœnas: ejusque caput est circumlatum pilo per urbem: fuerunt gravissimæ proscriptiones et cædes nobilium. 12. Non multo post, Magnentius est profligatus acie apud Mursiam, ac penè captus: ingentes vires Romani imperii sunt consumptæ eâ, dimicatione,

quælibet bella externa idoneæ, quæ multum triumphorum possent securitatisque conferre. Orienti mox a Constantio Cæsar est datus patruus filius Gallus: Magnentiusque, diversis præliis victus, vim vitæ suæ apud Lugdunum attulit, imperii anno tertio, mense septimo: frater quoque ejus Senonis, quem ad tuendas Gallias Cæsarem miserat.

13. Per hæc tempora etiam a Constantio multis incivilibus gestis Gallus Cæsar occisus est: vir natura ferus, & ad tyrannidem pronior, si suo jure imperare licuisset. Sylvanus quoque in Gallia res novas molitus, ante diem trigessimum extinctus est.

14. Solus in imperio Romano eo tempore Constantius Princeps & Augustus fuit. Mox Julianum Cæsarem ad Gallias misit, pa-

truelem suum, Galli fratrem, tradita ei in matrimonium sorore; cum multa oppida Barbari expugnassent, alia obsiderent, ubique fœda vastitas esset, Romanumque imperium non dubia jam calamitate nutaret, a quo modicis copiis apud Argentoratum Galliæ urbem ingentes Alamannorum copię extinctæ sunt; rex nobilissimus captus, Galliæ restitutæ; multa postea per eundem Julianum egregie adversum Barbaros gesta sunt; summotique ultra Rhenum Germani, & finibus suis Romanum imperium restitutum.

15. Neque multo post, cum Germanici jam exercitus a Galliarum præsidio tollerentur, consensum militum Julianus factus Augustus est: interjectoque anno, ad Illyricum obtinendum profectus

ORDO.

idoneæ ad quælibet externa bella, et quæ possent conferre multum triumphorum securitatisque. Mox Gallus, filius patruus, est datus Cæsar Orienti a Constantio: Magnentiusque, victus diversis præliis, attulit vim suæ vitæ apud Lugdunum, tertio anno, et septimo mense imperii: ejus frater, quem miserat Cæsarem ad tuendas Gallias, occidit se quoque Senonis. 13. Per hæc tempora etiam, gestis multis incivilibus, Gallus Cæsar est occisus: vir ferus naturâ, et pronior ad tyrannidem, si licuisset imperare suo jure. Sylvanus quoque molitus novas res in Galliâ, est extinctus ante trigessimum diem. 14. Constantius solus fuit Princeps et Augustus in Romano Imperio eo tempore. Mox misit Julianum Cæsarem ad Gallias, suum patruem, fratrem Galli, sorore traditâ ei in matrimonium; cum Barbari expugnassent multa oppida, obsiderent alia, ubique esset fœda vastitas, Romanumque imperium jam nutaret non dubiâ calamitate, a quo ingentes copię Alamannorum sunt extinctæ modicis copiis apud Argentoratum urbem Galliæ; nobilissimus rex captus, et Galliæ restitutæ; postea multa sunt gesta egregie per eundem Julianum adversum Barbaros; Germanique summoti ultra Rhenum, et Romanum imperium restitutum suis finibus. 15. Neque multo post, cum jam Germanici exercitus tolleruntur a præsidio Galliarum, Julianus est factus Augustus consensu militum: annoque interjecto, est profectus ad obtinendum Illyricum, Constantio occupato Parthicis bellis: quibus rebus

fectus est, Constantio Parthicis bellis occupato: quibus rebus cognitis, ad bellum civile conversus, in itinere obiit, inter Ciliciam Cappadociamque, anno imperii octavo & xxx, ætatis quinto & xl. meruitque inter Divos referri: vir egregiæ tranquillitatis, placidus, nimis amicis & familiaribus credens, mox etiam uxoribus deditior: qui tamen primis imperii annis ingenti se modestia egerit: familiarium etiam locupletator; neque inhonores sinens, quorum laboriosa expertus fuisset officia: ad severitatem tamen propensior, si suspicio imperii moveretur, mitis alias, & cujus in civilibus magis, quam in externis bellis sit laudanda fortuna.

16. Hinc Julianus rerum potitus est, ingentique apparatu

Parthis intulit bellum; cui expeditioni ego quoque interfui. Aliquot oppida & castella Persarum in deditionem accepit, vel vi oppugnavit. Assyriamque populatus, castra apud Ctesiphontem stativa aliquamdiu habuit: remeansque victor, dum se inconsultius præliis inserit, hostili manu interfectus est, sexto Kalendas Julias, imperii anno septimo, ætatis altero et trigésimo: atque inter Divos relatus est: vir egregius, & Rempublicam insigniter moderaturus, si per fata licuisset: liberalibus disciplinis apprime eruditus, Græcis doctior, atque adeo ut Latina eruditione nequaquam cum Græca scientia conveniret: facundia ingenti, promptæ memoriæ & tenacissimæ: in quibusdam Philosopho propior: in amicos liberalis:

O R D O.

bus cognitis, conversus ad civile bellum, obiit in itinere, inter Ciliciam Cappadociamque, trigésimo et octavo anno imperii, et quadragésimo quinto ætatis; meruitque referri inter Divos: vir egregiæ tranquillitatis, placidus, nimis credens amicis et familiaribus, mox etiam deditior uxoribus: qui tamen egerit se ingenti modestiâ primis annis imperii: etiam locupletator familiarium: neque sinens eos esse inhonores, quorum laboriosa officia fuisset expertus: tamen propensior ad severitatem, si suspicio imperii moveretur, aliàs mitis, et cujus fortuna sit laudanda magis in civilibus, quam in externis bellis. 16. Hinc Julianus est potitus rerum, intulitque bellum Parthis ingenti apparatu; cui expeditioni ego interfui quoque. Accipit aliquot oppida et castella Persarum in deditionem, vel oppugnavit *et* vi. Populatusque Assyriam, aliquamdiu habuit stativa castra apud Ctesiphontem: remeansque victor, dum inconsultius inserit se præliis, est interfectus hostili manu, sexto *ante* Kalendas Julias, septimo anno imperii, trigésimo et altero ætatis: atque est relatus inter Divos: egregius vir, et moderaturus rempublicam insigniter, si licuisset per fata: apprimè eruditus liberalibus disciplinis, doctior Græcis *Literis*, atque adeo ut nequaquam conveniret Latinâ eruditione cum Græca scientia: ingenti facundiâ, promptæ et tenacissimæ memoriæ: in quibusdam propior Philosopho; liberalis in amicos: sed minùs diligens quàm decuit tantum Principem; enim

ralis: sed minus diligens quam tantum Principem decuit: fuerunt enim nonnulli, qui vulnera gloriæ ejus inferrent: in provinciales justissimus: & tributorum, quatenus ferri posset, oppressor: civilis in cunctos: mediocrem habens ærarii curam: gloriæ avidus, ac per eam animi plerumque immodici: nimius religionis Christianæ insectator, perinde tamen ut cruore abstineret: Marco Antonino non absimilis; quem etiam æmulari studebat.

17. Post hunc Jovianus, qui tunc domesticus militabat, ad obtinendum imperium consensu exercitus electus est, commendatione patris quam sua militibus notior, qui, jam turbatis rebus, exercitu quoque inopia laborante, uno a Persis atque altero prælio victus, pacem cum Sapore,

necessariam quidem, sed ignobilem fecit, multatus finibus, ac nonnulla imperii Romani tradita; quod ante eum annis mille centum & duobus de viginti fere, ex quo Romanum imperium conditum erat, nunquam accidit. Quinetiam legiones nostræ ita & apud Claudium per Pontium Telesinum, ita & in Hispania apud Numantiam, & in Numidia sub jugum missæ sunt, ut nihil tamen finium traderetur. Ea pacis conditio non penitus reprehendenda foret, si foederis necessitatem, cum integrum fuit, mutare voluisset: sicut a Romanis omnibus his bellis, quæ commemoravi, factum est. Nam & Samnitibus, & Numantinis, & Numidis confestim bella illata sunt: neque pax rata fuit. Sed dum æmulum imperii veretur, intra

O R D O.

fuérunt nonnulli, qui inferrent vulnera ejus gloriæ: justissimus in provinciales: et oppressor tributorum, quatenus posset ferri: civilis in cunctos: habens mediocrem curam ærarii: avidus gloriæ, ac per eam plerumque immodici animi; nimius insectator Christianæ Religionis, tamen perinde ut abstineret a cruore; non absimilis Marco Antonino; quem etiam studebat æmulari. Post hunc Jovianus, qui tunc domesticus militabat, est electus ad obtinendum imperium consensu exercitus, notior militibus commendatione patris quam suâ, qui, jam rebus turbatis, exercitu quoque laborante inopiâ, victus a Persis uno et altero prælio, fecit pacem cum Sapore, necessariam quidem, sed ignobilem, multatus finibus, ac nonnulla Romani imperii *sunt* tradita; quod nunquam accidit ante eum ferè mille centum et duobus de viginti annis, ex quo *tempore* Romanum imperium erat conditum. Quinetiam nostræ legiones sunt ita missæ subjugum, et apud Claudium per Pontium Telesinum, et ita in Hispaniâ apud Numantiam, et in Numidiâ, tamen ut nihil finium traderetur. Ea conditio pacis non foret penitus reprehendenda, si voluisset mutare necessitatem foederis, cum fuit integrum, sicut est factum a Romanis omnibus his bellis, quæ commemoravi. Nam confestim bella sunt illata et Samnitibus et Numantinis et Numidiis: neque pax fuit rata. Sed dum veretur æmulum imperii, residens intra

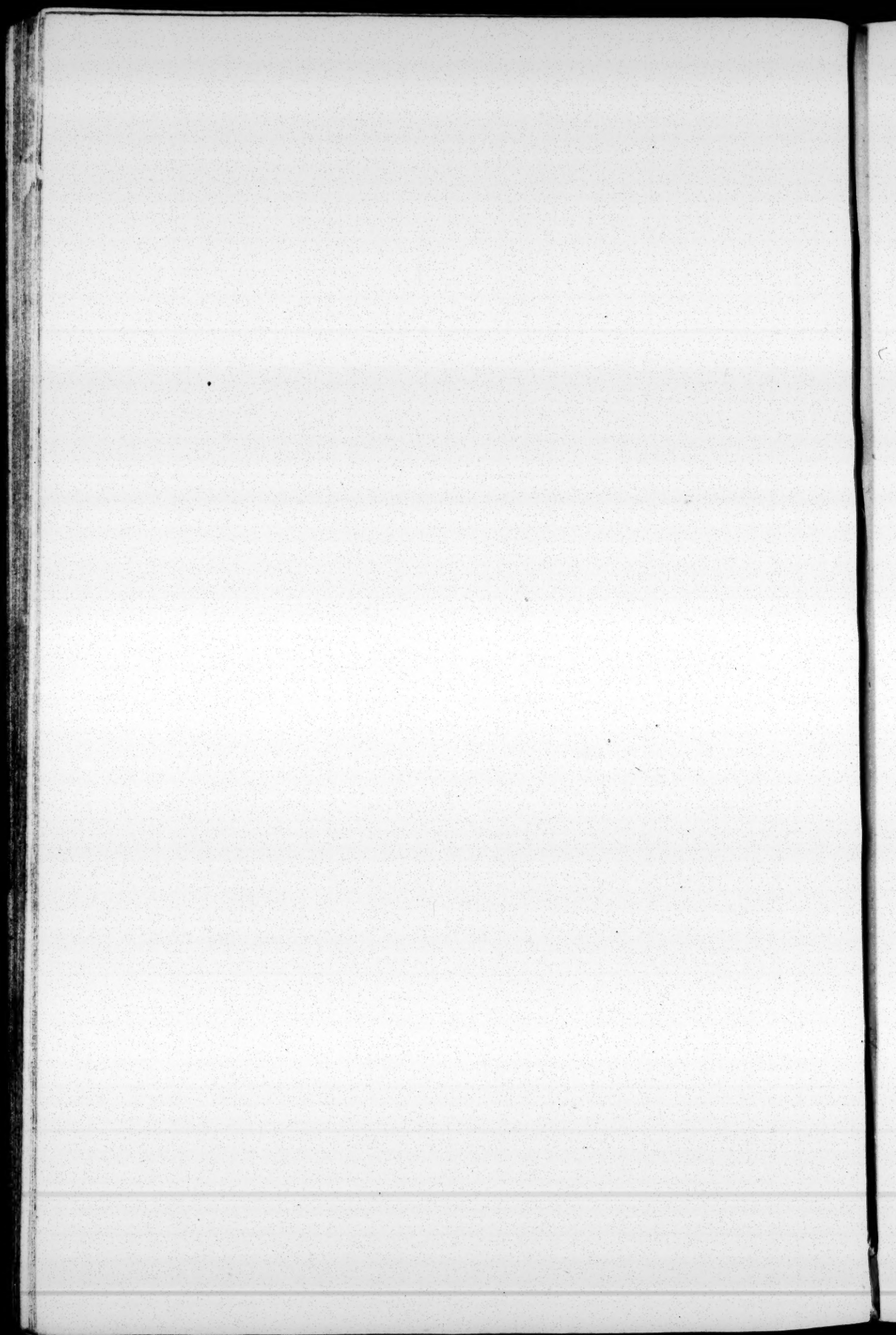
intra Orientem residens, gloriæ parum consuluit. Itaque iter ingressus, atque Illyricum petens, in Galatiæ finibus repentina morte obiit: vir alias neque iners neque imprudens.

18. Multi exanimatum opinantur nimiam cruditate: inter cœnandum enim epulis indulserat: alii, odore cubiculi, quod ex recenti tectorio calcis grave quiescentibus erat: quidam, nimietate prunarum, quas gravi frigore adoleri multas iusserat. Decessit imperii mense septimo, quarto-decimo Kalendas Martias; ætatis, ut qui plurimum ac minimum tradunt, tertio &

trigesimo anno; ac benignitate Principium, qui ei successerunt, inter Divos relatus est. Nam & civilitati propior, & natura admodum liberalis fuit. Is status erat Romanæ rei, Joviano eodem & Varroniano Consulibus, anno urbis conditæ millesimo centesimo & nono-decimo. Quia autem ad inclytos Principes venerandosque perventum est, interim operi modum dabimus. Nam reliqua stylo majore dicenda sunt: quæ nunc non tam prætermittimus, quam ad majorem scribendi diligentiam reservamus.

O R D O.

intra Orientem, parum consuluit gloriæ. Itaque ingressus iter, atque petens Illyricum, obiit repentinâ morte in finibus Galatiæ: vir alias neque iners neque imprudens. 18. Multi opinantur *eum fuisse* exanimatum nimiam cruditate: enim *nimis* indulserat epulis inter cœnandum: alii, odore cubiculi, quod erat grave quiescentibus ex recenti tectorio calcis: quidam, nimietate prunarum, quas multas iusserat adoleri gravi frigore. Decessit septimo mense imperii, quartodécimo Kalendas Martias: *et, ut præteream eos* qui tradunt plurimum ac minimum, tertio et trigésimo anno ætatis: ac est relatus inter Divos, benignitate Principum, qui successerunt ei. Nam fuit et propior civilitati, et naturâ admodum liberalis. Is erat status Romanæ rei, eodem Joviano et Varroniano Consulibus, anno urbis conditæ millesimo centesimo nonodécimo. Autem quia est perventum ad inclytos venerandosque Principes, interim dabimus modum operi. Nam reliqua sunt dicenda majore stylo: quæ nunc non tam prætermittimus, quam reservamus ad majorem diligentiam scribendi.

G E O G R A P H I C A L

I N D E X.

 CHAIA, the whole Country of *Greece*; It was first called *Danae*; whence the *Greeks* are called *Danai*; it containeth *Attica*, *Bæotia*, *Megaris*, *Ætolia*, and *Phocis*. Also a Part of *Greece* environed by the Sea, except on the North-side; the head City whereof was *Corinth*, viz. *Peloponnesus*, now called the *Morea*.

ACTIUM, a Town of *Epirus*, called also *Nicopolis*, built by *Augustus*, in Memory of his naval Victory against *Marcus Antonius* and *Cleopatra*.

ÆGYPTUS, the Country of *Ægypt*, was Part in *Asia* and Part in *Africa*, divided into two, the Lower *Delta*, and Higher *Thebais*; famous for the Invention of Arts, as *Physick*, *Astronomy*, *Husbandry*, *Building*, natural Magic, and other mysterious Sciences; insomuch that several learned Men of *Greece*, as *Pythagoras*, *Plato*, and others, travelled thither for Knowledge. How rich it had been formerly, the vast *Pyramids* and other famous Monuments yet remaining are a sufficient Proof. The People were much given to gross *Idolatry*, worshipping

not only the Sun, Moon, and Stars, but Beasts, Fowls, Monsters, and even inanimate Things, as Onions, Garlick, &c. The Country is hot, and seldom refreshed with Rain; but the River *Nile* once a Year overflows it, and makes the Soil so fruitful, that it had been formerly filed the Granary of the World. The Poets say, that the very Slime of the River breeds living Creatures. *Ægypt* is bounded on the East by the *Red-Sea*, on the West by *Cyrene*, on the North by the *Mediterranean*, and South by *Æthiopia*.

ÆTOLIA, a Country of *Achaia*, in *Greece*; bordering upon *Epirus*, *Acarnania* and *Locris*. It was of old called *Hyantus*. The Inhabitants were reckoned the most wicked People of *Greece*.

AFRICA, called also by the *Greeks* *Libya*, one of the three Divisions of the World. *Mela* bounds it on the East by the *Nile*. The other Boundaries were the same by the Ancients as by the Moderns: It being bounded by the Sea on all Sides, except on that of *Asia*, to which it is joined by the Isthmus of *Suez* in *Ægypt*, about 90 Miles broad. The Ancients knew nothing of it, but

but that Part which is near the *Mediterranean Sea*. They believed the *Torrid Zone*, which includes a great part of *Africa*, was not habitable; but Experience has proved the contrary.

AGRIGENTUM, or *Agrigas*, a City of *Sicily*, was reckoned the next to *Syracuse*, and had 200,000 Inhabitants; was built 600 Years before Christ, by the Citizens of *Gela*, now *Terra Nova*, and has not quite lost its Name, being still called *Gergenti* by Geographers, and *Giorgenti* by the *Sicilians*.

AGRIPPINA, the City *Cologne* in *Germany*.

ALEMANIA, *vide* GERMANIA.

ALEXANDRIA, a City in *Egypt*, built by *Alexander* the Great.

ALPES, the Mountains that divide *Italy* from *Gaul*; they were formerly called *Albia* and *Alpienia*. *Hannibal* cut his Way through them into *Italy*; the ancient Poets hardly ever make mention of them, but they speak of their Height and Coldness; and there is scarce one of them but has something of that Kind to say of them.

ALTINUM, *Altino*, formerly a flourishing City in *Italy*, whose Antiquity is celebrated by *Silius Italicus*. In the Time of *Rutilus*, it was reduced to a *Villa*, and is now a Castle in the Pope's Dominions, in the Duchy of *Bracciano*, on the *Tuscan Sea*, eighteen Miles West of *Rome*.

AMBRONES, a People of *Ambrun* in *France*, who live by Pillage.

ANIO, *Le Tevereone*, a little River in *Italy*, which rises in the *Campagna di Roma*, in the Mountain of *Trevi*, divides the *Campagna* from the Country of the *Sabines*, passes by *Tivoli*, and falls

into the *Tiber*, three Miles above *Rome*. It is not deep enough for Boats; yet the Ancients have celebrated it as a very noble River.

ANTEMNÆ, a City of the *Sabines*, in *Italy*. The People were called *Antemnates*.

ANTIOCHIA, *Antioch*, a capital City of *Syria*. This is the City where Men were first called Christians: There is another City of this Name in *Pisidia*; another near the Mount *Taurus*, having its Name from *Antiochus* the Great, who fled from *Syria* to that Place, when he was overthrown by the *Romans*: Here the Evangelist *St. Luke* was born.

APOLLONIA, a City of *Macedon*, another of *Asia*, another of *Thrace*.

APULIA, *La Puglia*, a Province of *Italy*, bordering on the *Adriatick Sea*, between *Dauria* and *Calabria*, called also *Japygia*.

AQUILEIA, *Aquilee*, a City of *Italy*, in *Friuli*, between *Grado* and *Palmo*, a Patriarchate of great Note in old Times.

AQUITANIA, the Province of *Guyenne* and *Gascony* in *France*.

ARABIA, a large Country of *Asia*, divided into three Parts, *Deserta*, *Felix*, and *Petræa*, or the *Desert*, *Happy*, and *Stony*, bounded on the North by *Syria*, and *Mesopotamia*, on the East by the Gulph of *Persia* and *Ormus*, on the West by the *Red-Sea*, or Gulph of *Arabia*; and on the South by the *Arabian Sea*; a Country full of Spices, rich Perfumes, and other Treasure.

ARDEA, a City of *Latium*, now a Castle in the *Campagna di Roma*, six Miles from the Sea, sixteen Miles East of *Rome*, between *Antium* and *Ostia*; it was older than

Rome,

Rome, the Capital of the *Rutilians*, and famous for the Retreat of the great *Camillus* in his Exile.

ARGENTORATUM, a City of *Germany*, upon the *Rhine*, the chief City of *Alsatia*, commonly called *Strasbourg*.

ARGOS, a Town in the *Morea*, once a famous City of *Greece*, the Capital of *Argolis*.

ARIMINUM, *Rimini*, a City of *Italy*, near the River *Rubicon*; it is in the Pope's Territories, between *Bologna* and *Ancona*. Here the *Via Emilia* began: The Bridge that stands here, is supposed to have been the same which the ancient *Romans* built. It is at this Time a large and fair City.

ARMENIA, a Country of *Asia*, now called *Turcomania*, divided into two Parts, the greater and the lesser; the greater hath on the North *Iberia*; on the West *Cappadocia*; on the East the *Hyrcean Sea*; on the South *Mesopotamia*.

The lesser hath, on the North and West, a Part of *Cappadocia*; on the East the *Euphrates*, and on the South Mount *Taurus*.

ARMORICA, *la Bretagne*, in *France*, so called by *Cæsar*, from *Ar super*, and *Mor Mare*, above the Sea.

ARTAXATA, a City of *Armenia*, at the River *Araxes*, near the *Hyrcean* or *Caspian Sea*.

ARVERNI, the People of *Auvergne* in *France*.

ASIA, the third Division of the World, larger than the other two together; divided from *Europe* by the River *Tanais* and the *Ægean Sea*; from *Africk* by the River *Nile*. It lies under the Dominion of six great Lords, and is shared among them: the Czar of *Muscovy*, the Cham of *Tartary*, the Empe-

ror of *China*, the Grand Signor, the Sophy of *Persia*, and the Great Mogul in the *East Indies*. That Part of it betwixt the *Euxine* and the *Mediterranean Seas*, is called *Asia* the Less, called *Natolia*; and it contains under it several Countries, viz. *Pontus*, *Bitbynia*, *Phrygia*, *Cilicia*, *Cappadocia*, *Lycia*, *Lydia*, *Ionis*, &c.

ASSYRIA, *Adiabene*, a Part of *Asia* bordering East on *Media*, West on *Mesopotamia*, and South on *Susiana*.

ATHENÆ, *Athens*, once the most famous Republick in the World, now a small Duchy in *Greece*. The City, now called *Setines*, is about a League from the Gulph of *Egina*; it was built in the Year of the World 2496; there are still about ten thousand Souls in it: It lies forty-four Miles Eastward of *Corinth*, and fifty Southward of *Thebes*.

B

BABYLON, *Bagdat*, a City of *Asia*, one of the most celebrated in History, built by *Nimrod*, and finished by *Semiramis*, in the Year of the World 1960. The Brick Walls about it were of that Thickness, that Coaches might meet and turn upon them, being seventy-five Feet in Breadth, and in Height three hundred; the River *Euphrates* run through the midst of it: It was the Capital of the *Assyrian Empire*, and afterwards of the *Babylonian*, founded by *Nabonassar*: It was taken by *Cyrus Darius*, and *Alexander*, who died there: It is now Ruins only, which some place at *Ill*, forty-two Miles from *Bagdat*; and considering the Extent of the City, both may be right. In *St. Jerom's* Time it was a Park, where the *Parthian Kings* kept their

their wild Beasts. The People of *Babylon* were much given to the Study of Astrology and Fortune-telling, and excellent at Embroidering.

BARBARIA, a Country in *Africk*, the Coast of *Barbary*; it is divided into four Kingdoms, viz. *Tunis*, *Algiers*, *Fesse*, and *Morocco*, and lies along the *Africk* Shore, from the Straits to *Egypt*. Also *Phrygia* and the Country of the *Getæ* is so called.

BASTERNÆ, the People of *Podolia* and *Lithuania*.

BERNIACUM, *Caneto*, a City in the Duchy of *Mantua* in *Italy*, between that City and *Cremona*; here *Vitellius* defeated *Otho*.

BELGÆ, the Inhabitants of the *Netherlands*, said by *Cæsar* to be the stoutest of the *Gauls*.

BENEVENTUM, *Benevento*, a City of *Italy*, in the Kingdom of *Naples*.

BITHYNIA, *Bec-Sangil*, a Province of *Asia*, on the *Euxine* Sea, opposite to *Thrace*, bounded on the North by the *Black* Sea, on the West by the *White*, on the South by *Natolia Propria*, and on the East by the Province of *Bolli*.

BONONIA, *Bologna*, a City of *Italy*, near the *Po*. It is still large, fair, and populous.

BRITANNIA, the Island of *Great-Britain*, containing *England*, *Scotland*, and *Wales*; it is eight hundred Miles in Length.

BRUNDISIUM, *Brindisi*, a famous City in the Kingdom of *Naples*, on the Gulf of *Venice* in *Italy*.

BRUTII, a People inhabiting the Country on the farther Side of the River *Lans*, *Laino* in the Kingdom of *Naples*, bordering on the *Lucanians*, whose Shepherds they

were at first, but afterwards they rejected their Servitude, and set up for their own Masters; they were reckoned a stupid Sort of People by the *Romans*.

BURDEGALA, *Bordeaux*, in *Gascogne*, a City of *France*, an Archbishop's Seat.

BYZANTIUM, now *Constantinople*, the Seat of the Grand Signor, built by *Constantine* the Great, the first Emperor who embraced the *Christian* Religion: He translated the Seat or Court of the Empire from *Rome* to *Byzantium*, called also *Nova Roma*. He divided the Empire among his three Sons, *Constans*, *Constantius*, and *Constantine*.

C

CABIRA, a City of *Pontus*.

CÆNINA, a Town of *Italy*, whence the People are called *Cæninenfes*.

CÆSAREA, a City in *Palestine*, built by *Herod* in Honour of *Cæsar*; the chief City of *Cappadocia*, also called *Maxaca*; another of *Mauritania*.

CALABRIA, a Country in the uttermost Part of *Italy*, which is almost an Isle: It brings forth Fruit twice in a Year, and abounds with Bees, Sheep, Cattle, &c. anciently called *Peucetia* and *Mesapa*, now *Terre de Labor*.

CAMPANIA *Felix*, Part of the Kingdom of *Naples*, now *Terra di Lavori*; on the North it is bounded by *Abruzzo*, on the West by the *Campagna di Roma*. Its Cities in old time were *Capua*, *Naples*, *Cuma*, *Pozzuoli*, *Nola*, &c.

CANNÆ, *Cannes*, a Town of *Apulia*, in the Kingdom of *Naples*, in the Territories of *Bari*, near the River *Aufidus*, between the Mouth

Mouth of that River and the City *Canosa*, where *Hannibal* defeated the *Romans*; it is now ruined: Also a River in the Neighbourhood, which *Hannibal* passed on the Carcasses of the *Romans*. It falls into the *Aufidus*, *Ofanto*, near the Ruins of *Cannæ*.

CANTABRIA, a Country in *Spain*, now called *Biscay*.

CAPPADOCIA, a large Country in *Asia* the Less upon the *Euxine Sea*, famous for Horses, Mules, and Slaves. It is now called *Tocat*, subject to the *Turks*.

CAPUA, a famous City in the Kingdom of *Naples*, the Capital of *Terra di Lavoro*, the *Campania Felix* in the Time of the *Romans*, so called from *Capys*, one of *Æneas's* Companions.

CARRÆ, a City of *Mesopotamia*, by the *Hebrews* called *Charan* near *Heren*. Here *Abraham* dwelt; and here *Crassus* the *Roman* and his whole Army were miserably routed.

CARTHAGO, *Carthage*, the chief City of *Africk*, and the Rival of *Rome*, built by Queen *Dido*. It was a powerful and flourishing Common-wealth, till at last, after a long Contest with the *Roman* State for the Mastery, in the third *Punick War* it was utterly subdued by *Scipio*, hence called *Africanus*, and the City itself, by Order of the Senate, quite razed and demolished. In the Emperor *Adrian's* Time it was rebuilt, and from him called *Adrianopolis*, and became an Archbishoprick under the Christian Emperors. The *Saracens* again ruined it entirely, and out of its Ruins grew a neighbouring City, *Tunis*, at about fifteen Miles distance.

CATALANUM, the Name of two Cities in *France*, one in *Champagne*, called *Chalons*; the other

in *Burgundy*, called *Chalons*. The Inhabitants were called *Catalauni*.

CATANA, a City of *Sicily*, at the Foot of Mount *Ætna*, forty Miles North of *Syracuse*; it was almost entirely ruined by an Earthquake in the Year 1693; it gives Name to the neighbouring Gulf.

CATTI, a People of *Germany*, in the Landgravate of *Hessen*: From whom also *Catwick* in the Low-Countries had its Name.

CELTIBERIA, in the Country of *Aragon*, in *Spain*; the People are called *Celtiberi*.

CHALCEDON, *Calcutia*, once a large City of *Bithynia*, where the fourth general Council was held in the Year of *Christ* 453, to refute the Heresy of *Nestorius*; it is now a Village on the *Asiatic Coast* of the *Black-Sea*, over against *Constantinople*, near *Scutaret*.

CILICIA, a Province of *Asia* the Less, now called *Caramania*, in the South Part of *Natolia*, stretching itself from East to West along the *Mediterranean*, over-against *Cyprus*; the *Roman* Garment worn by the Soldiers and Seamen, made of Goat Skins, was invented by the *Cilicians*, and thence called *Cilicium*. It had its Name from *Cilix*.

CIMBRIA, Part of the Country now called *Denmark*; the People were called *Cimbri*, Men of vast Bodies and dreadful Looks; they made an Inroad into *Italy*, with a Design to take *Rome*, but were beaten and routed by *Marius*.

CLYPEA, *Zapharan*, a City of *Africk*.

COLCHIS, a Country of *Asia*, near *Pontus*, having on the West the *Euxine Sea*, on the East *Iberia*, on the South *Armenia*: It is now called *Mengrelia*. In this Coun-

try reigned *Ætes*, from whom *Jason* and the *Argonauts*, by the Help of *Medea*, fetched the golden Fleece. This Land is full of Poisons, which gave Occasion to the Poets, who relate many Stories of the Witchcrafts of *Medea*, who herself is hence stiled *Colchis*.

COMAGENA, or *Comagene*, *Azar*, the North part of *Syria* in *Asia* the Less, between the River *Euphrates* and *Mount Aman*.

CONSTANTINOPOLIS, *Constantinople*, called the *Porte*, the Seat of the Grand Signor. Vide BYZANTIUM.

CORINTHUS, *Corinth*, a famous City of *Achaia*, placed in the Middle of the *Isthmus*, or narrow Strait going into *Peloponnesus*, or the *Morea*. It was a City much resorted unto, on account of the Havens it had towards the *Ionian* and *Ægean* Seas; whence it is called *Bemaris Corinthus*. It abounded so much with Wealth, that the *Romans* suspected its Greatness. The *Corinthians* being as insolent as the other suspicious, abused the *Roman* Ambassadors, and cast Urine upon their Heads, as they passed through the City. Upon this Disgrace the *Romans* sent *L. Mummius*, who burnt the City, and razed it to the Ground. In the burning, so many rich and costly Statues of sundry Sorts of Metals were melted, that thereof was found afterwards a kind of precious mixed Metal, called *Æs Corinthium*, *Corinthian Brass*, more esteemed among the *Romans* than Silver. This City was afterwards rebuilt by *Julius Cæsar*, and got its former Name. It was a Place once famous for the Profession of *Christianity*; but, of late it fell into

the Hands of the *Turk*, under *Mahomet* the Second, and is now called *Coranto*, but by the *Turks* *Gereme*.

CORIOLE, a Town of *Latium*, on the Borders of the *Volsci*.

CORSICA, an Island in the *Mediterranean*, between *Sardinia* and *Italy*, about eight Miles from the former. It is one hundred and ten Miles in Length, and two hundred and twenty-eight Miles in Circumference, one hundred Miles South of *Genoa*, and is now subject to France. It is full of Mountains, and not very populous.

CRETA, *Crete*, now called *Candy*, situate in the Mouth of the *Ægean* Sea, between *Rhodes* and *Peloponnesus*. It is full of Mountains, and not very fertile; tho' the Ancients speak of its hundred Cities. The Poets say, that *Jupiter* was nursed and educated in this Isle, whence all their Kings were of the same Name.

CRUSTUMENUM, a Town of *Tuscany*, on the Borders of the Country of the *Veij*.

CTESIPHON, the Capital of the *Parthian* Kings in *Asia*, built by them three Miles from *Seleucia*, out of Hatred to that City.

CYRENE, *Corzono*, a famous City of *Ægypt*, in the Province of *Pentapolis*, now the Kingdom of *Barca*.

CYZICUS, *Chisco Spiga*, an Isle and City in the White Sea, or Sea of *Marmora*, between *Asia* and *Europe*, and the *Dardanella* and the Straits of *Constantinople*, twelve Leagues from *Bursa*. It was in old Times a Place of great Note, but is now very much run to Decay.

D

DACIA, a Country beyond Hungary, divided into *Transilvania*, *Valachia*, and *Moldavia*.

DALMATIA, the Province so called at this Time, on the *Adriatick* Sea, bounded on the East and North by *Bosnia*, on the South by *Croatia*, and on the West by the Gulph of *Venice*.

DANUBIUS, the greatest River in Europe, called the *Danube*, or *Danow*; as it passeth by *Ilyrium*, it changeth its Name, and is called *Ister*; It receiveth into it sixty more Rivers. It ariseth in the lower Side of Germany out of the Hill *Abennon*, and runs into the *Euxine* Sea.

DAPHNE, a Village of Syria, the most noble Suburbs of *Antioch*, famous for the Worship of *Apollo* and *Diana*.

DARDANIA, *Troas*, or *Troy*, in *Phrygia*, built by *Dardanus*.

E

EBORACUM, *York*, in Great-Britain.

EDESSA, *Orpha*, a City of *Di-arbeck*, or *Mesopotamia* in *Asia*, between the *Euphrates* and the *Chabur*, thirty-five Leagues East of *Aleppo*. It is now a Place of good Note.

EPHESUS, *Aiasolenc*, a City of *Ionia*, once the Capital of *Asia Minor*, famous for the Temple of *Diana*, burnt by *Herostatus*, the Night that *Alexander* the Great was born. It is now reduced to a Village, tho' it has a good Port at the Mouth of the River *Carason* in the *Archipelago*, twenty-five Miles East of the Isle of *Samos*, and forty-five Miles South of *Smyrna*. There is also an Isle in the *Nile*, of the same Name.

EPIRUS, *Canina*, a Province of Greece, bordering North on *Albania*, East on *Thessaly*, South on *Achaia*, and West on the Sea of Greece: It is divided into two Parts, *Canina*, and *Lorta*; the *Turks* are Masters of all the Province, except the City *Perga*.

EUMENIA, a City of *Phrygia* the Greater, built by *Eumenes*.

EUPHRATES, *Euftrat*, a celebrated River of *Mesopotamia* in *Asia*. It rises in the Mountain of *Armenia*, near *Georgia*, passes between *Mesopotamia* and *Syria*, waters *Arabia Deserta*, the Province of *Yerack* in *Persia*, and joins the *Tigris*, between *Bagdat* and *Balsora*.

EUROPA, *Europe*, one of the four Divisions of the World. Some of the Ancients divided the World into two Parts only, *Europe* and *Asia*; and *Africa* was then reckoned Part of *Europe*.

F

FALISCI, a People of *Hetruria* in *Italy*; their Country abounded in rich Pastures: It was there that the Schoolmaster would have betrayed the Youth under his Care to *Camillus*, when they had Wars with the *Romans*: The Cattle that drank the Water of that River grew white. A People of *Macedon* were also so called.

FIDENA, or *Fidunc*, a Town of the *Latins*, in the middle of their Country, five Miles from *Rome*.

FRANCI, a People inhabiting that Part of Germany between the *Rhine*, the *Elbe*, and the *Weser*; so called from their entering into a League to maintain their Liberty against the *Romans*. This Country was called by the Ancients

Francia

Francia Transrhenana. After they had made Conquests in *Gaul*, the Country they conquered, went by the Names of *Francia Gallicia Minor*, including *Lower Germany*, with a Part of *Celtick Gaul*, from *Duisburgh* to *Cambray*, and *Francia Gallia Major*, which took in most Part of the Country which we now call *France*.

FRANCONIA, *Franche*, and other Places show, that the *French* were of *German* Extraction, but they were not of the best Sort of *German*.

G

GABII, *Campo Gabio*, a City of the *Volscians*, seventy Miles from *Rome*, in the *Campagna di Roma*, towards *Palestrina*; it is thought to be the same Place, which *Tarquinius*, King of the *Romans*, subdued by the Artifice of one of his Sons; it was a Bishop's See a thousand Years ago, but it is now only an ordinary Village.

GALATIA, *Galla Græcia*, a Country of *Asia Minor*, bounded on the East by *Cappadocia*, on the South by *Pamphylia*, on the West by *Phrygia*, *Bithynia*, and *Pontus*, and on the North by the *Euxine* Sea. It was called *Galatia* from the *Gauls*, who having sacked *Rome* marched Eastward, and settled among the *Greeks* in *Phrygia* and *Paphlagonia*.

GALLÆCI, or *Gallaici*, the People inhabiting the Country now the Province of *Entre Douro*, and *Minho* in *Portugal*; and the Province of *Gallicia* in *Spain*. The Ancients made them to abound in Gold, which however they were not much troubled with till the Discovery of the *Indies*.

GALLIA, *Gaul*, was all that

Part of *Europe* that lies between the *Rhine* and the *Alps* Eastward, the *German Sea*, and *Great Britain* Northward, the *Aquitannick* Ocean Westward, and the *Mediterranean* Sea and *Spain* Southward.

GALLIA AQUITANICA, took in all that Part of *Gaul* which lies between the *Garonne*, the *Pyrenees*, and the *Ocean*.

GALLIA BELGICA, was the greatest and most Northward Part of *Gaul*, including all *Germany* to the West of the *Rhine*, *Alsace*, *Lorraine*, all the Low Countries West of the *Rhine*, the greatest Part of *Champagne*, and the *Isle of France*.

GALLIA CELTICA, was bounded on the North by the *Belgick* *Gaul*, on the South by the *Aquitannick* and *Gallia Narbonensis*, on the West by the *Ocean*, and on the East by the *Alps*.

GALLIA CISALPINA, contained all that Part of *Italy*, possessed by the *Gauls*. It was bounded on the North and West by the *Alps*, on the South by the *Mediterranean*, and on the East by the River *Arso*, which separated it from *Dalmatia*; by the *Adriatick*, and the Rivers *Esino* and *Arvo*, that divided it from the Country of the *Piceni* and *Etruria*. This Part of *Gaul* was also subdivided into *Gallia Cispadana* and *Transpadana*.

GALLIA COMATA, was the greatest Part of *Gallia Transalpina*; it was termed *Comata*, because the Inhabitants wore long Hair; it contained *Gallia Belgica*, *Aquitannica*, and *Lugdunensis*.

GALLIA LUGDUNENSIS, included the Diocese of *Lyons*, and the Diocese Suffragans to it, the Diocese of *Roan* and Suffragans, the Diocese of *Tours* and its Suffragans, the Diocese of *Lens* and its

its Suffragans, the *Franche Compté* and *Sawisserland*.

GALLIA NARBONENSIS, extended from the *Alps* to the *Pyrenees*, and the *Aquitannick Gaul*, including *Languedoc*, *Dauphine*, *Savoy*, and their Territories.

GALLIA TOGATA, was a part of *Gallia Cisalpina*, so called, because the Inhabitants wore the *Toga* after the *Roman* Fashion.

GALLIA TRANSALPINA, was the true *Gaul*, containing all the Country beyond the *Alps* to the *Rhine* and the *British* Sea. There were other Subdivisions of *Gaul*, but they are included in the former.

GERMANIA, *Germany*, a very large Country in *Europe*, having on the West the River *Rhine*, on the North the Ocean, on the South-West the *Danow*. It is divided into ten Circles, viz. of *Franconia*, *Bawaria*, *Austria*, *Suabia*, the *Rhine*, *Westphalia*, the *Upper* and *Lower Saxony*, with that of *Burgundy*; besides the kingdom of *Bohemia*. It is governed by the Emperor, and nine Electoral Princes, whereof three are Churchmen, the Archbishops of *Mentz*, *Triers* and *Cologne*; the other six secular Princes, viz. King of *Bohemia*, Electors of *Bavaria*, *Saxony*, and *Brandenburgh*, Prince *Palatine*, and Duke of *Brunswick*; besides several Bishops, Dukes, and petty Princes.

GETÆ, the Inhabitants of the Country in *Europe*, stretching towards the *Euxine*, now *Moldavia* and *Wallachia*; they are also called *Daci*.

GÖTHI, the *Goths*, a People of *Sarmatia* in *Europe*, who inhabited the Country along the North Coasts of the Sea of *Zabache* and the Black

Sea, up to the *Borysthenes*, and thence to the *Danube*; they are supposed to be the same with the *Getæ*, and their Country the same with that of the *Moldavians*, *Wallachians*, and *Crim Tartars*.

GRÆCIA, *Greece*, contained in its greatest Extent, *Thrace*, *Macedonia*, *Epirus*, *Thessaly*, *Achaia*, *Peloponnesus*, *Negropont*, and all the Isles of the *Archipelago*, that are to the West. These great Provinces were subdivided into several Kingdoms and States, and *Peloponnesus* particularly into those of *Athens*, *Sparta*, *Mycenæ*, *Argos*, *Corinth*, and others.

H

HERACLEA, or *Heractia*, an ancient City, now a Village of *Syria*, at the foot of Mount *Taurus*, on the Borders of *Cilicia*. There are many of that Name, viz.

HERACLIA, *Aractia*, a City of *Thrace*, with a good Port on the Sea of *Marmora*, fifty Miles West of *Constantinople*, and sixty Miles East of *Gallipoli*.

HERACLIA PONTI, *Penderachi*, a little Town of *Natolia* in the Province of *Bolli*, on the Black Sea; it was in old Times a considerable City, and boasted that *Hercules* gave it its Name.

HERACLIA, *Bagne Bebusso*, a City of *Macedonia* in *Greece*, between *Lychnis* and *Ædessa*, on the River *Stomana*; some make it the same with

HERACLIA, *Comaræ*, anciently a City, now only a strong Castle in *Thessaly*. It is the famous pass of *Thermopylæ*.

HERACLIA, a City of *Caria* near Mount *Lathmus*, on whose Ruins stands the Town of *Polarschia*

schia in *Natolia*, in *Asia Minor*, on the Coast of the *Archipelago*, sixty Miles from *Smyrna*.

HERACLIA, *Mirabelli*, once a City, now a Castle of *Candia*, to which is a Port on the North-side of the Isle, twenty-five Miles from *Seita*, and twelve from *Spina Longa*.

HERACLIA, a City of *Sicily*, on the South-side near *Cape Bianco*.

HERACLIA, *Topetorkan*, an ancient City of the *Crim Tartary*, on the East Shore of the Gulph of *Nigropoli*, where it joins the *Euxine*, about ten Leagues from *Baluclava*, the Place of the Martyrdom of *Clement* the first Bishop of *Rome*, Anno Dom. 101.

HERACLIA, another City of the *Crim Tartary*, now reduced to a Village on the Coast of the Sea of *Zabache*.

HERACLIA, *Raclia*, an Island of *Greece*, in the *Archipelago*, eight Miles in Circuit, between the Island of *Giara* and *Paris*.

HERACLIA, three Cities of *Aegypt* so called, one great City near the *Nile*, another little one, distinguished by *Magna* and *Parva*, near the Bay *Bubusticus*, and a third on the Sea Coast.

HIEROSOLYMA, *Jerusalem*, called also *Salem*; before the *Israelites* had it it was called *Jebus*, by the Poets *Solyra*; the chief City of the Holy Land, and indeed of the whole World once. It was destroyed by *Titus* the Emperor, afterwards rebuilt by the Emperor *Aelius Adrianus*, and from his Name called *Ælia*. The *Turks* who have it now in Possession, call it *Chutz* or *Gotz*.

HISPANIA, *Hesperia*, *Iberia*, *Celtiberia*, the Kingdom of *Spain*; it was divided into the *Citerior* and

Ulterior, by the River *Iberus* in *Andalusia*; and afterwards into *Hispania Tarraconensis*, *Bætica* and *Lusitania*; *Hispania Tarraconensis* contained *Old Castile*, *Aragon*, *Catalonia*, and *Valentia*; *Hispania Bætica* included *New Castile*, *Granada*, *Andalusia*; and *Hispania Lusitanica* took in *Portugal*, *Gallicia*, and the West Part of *Spain*. The Boundaries not certainly determined; this Division was made by *Scipio*.

I

IBERIA, *vide* HISPANIA.

ILLYRICUM, *Illyris*, a large Country of *Europe*, on the Borders of the *Adriatick* Sea, over-against *Italy*, including *Dalmatia*, *Esclavonia*, and several other modern Countries, having four Archbishops, and twenty-two Bishops.

INDIA, a large Country of *Asia*, bounded on the East by the Kingdom of *China*, on the North by *Tartary*, on the West by *Persia*, and on the South by the *Indian* Sea. The Northern Part of it is under the Great *Mogul*, containing thirty-seven Kingdoms or large Provinces. In the other Parts, which are too nigh to the *Peninsula*, the one within the *Ganges*, where there are the Kingdoms of *Decan*, *Golconda*, and *Malabar*; the other without the *Ganges*, where are the Kingdoms of *Pegu*, *Siam* and *Cochinchina*; and this is called *Curea Chersonesus*. There are, besides, several Islands belonging to the *Indies*, as *Jarva*, *Ceylon*, *Sumatra*, the *Moluccas*, &c.

INTERAMNA, *Terni*, a City of *Italy*, in the Pope's Territories, between *Spoleti* and *Narni*, a City of the *Samnites*, near the River *Liris*, in the Kingdom of *Naples*.

INTERAMNA, *Teramo*, a City of

of *Naples*, in the farther *Abruzzo*, twenty Miles from *Aquila*.

ISAURIA, an ancient Country of *Galatia*, on the Confines of *Pisidia* and *Licaonia*. It is now Part of *Caramania*.

ISTER, the River *Danube*, so called.

ITALIA, *Italy*, the most famous Country of *Europe*, the Seat once of the *Roman Empire*, whose principal City is *Rome*, the Seat of the Pope. It is parted from *Germany* and *France* by the *Alps*; the rest of it is environed with Sea, the *Adriatick* on the upper side, the *Tyrrhene* on the lower. At the Foot is *Sicily*, divided by a narrow Sea. It went formerly by several Names; as *Ausonia*, *Hesperia*, *Oenotria*, *Janicula*, and *Saturnia*.

ITURÆA, a Province of *Palestine* in *Asia Minor*, subject to the *Romans*; it bordered *West* on *Samaria*, *North* on *Trachonitis*, *East* and *South* on *Arabia*, and contained the two Tribes of *Reuben* and *Dan*; the Inhabitants are spoken of as a warlike People.

JUDÆA, *Canaan*, *Palestine*, the *Holy Land*, a Country of *Syria* in *Asia*, the Kingdom of the *Jews*, bounded on the *North* by *Mount Libanus*, which separates it from *Phœnicia*, on the *South* by the *Mount of Seir*, on the *East* by Part of *Arabia Petræa*, and *Arabia Deserta*, and on the *West* by the *Mediterranean Sea*.

L

LACEDÆMON, *Sparta*, *Mistra*, *Ebada* and *Zaconia*, an ancient City of *Greece*; the Capital of *Laconia*, and the Rival of *Athens*. It is now a Place of good Consideration on the River *Vasilipotamo* in the *Morea*, seven Leagues from

its Mouth, in the Gulph of *Colochina*. Some Geographers place *Lacedæmon* four or five Miles beyond *Mistra*, about sixteen Leagues from *Napoli di Romagna*.

LATIUM, that Part of *Italy* which lies between the Mouth of *Tyber*, and *Cape Circello*; the Modern reaches from the *Tyber* to *Fundi*, and thence to the River *Vulturnus* in the Kingdom of *Naples*.

LEPTIS, *Lempta*, a City of *Barbary* in *Africa*, in the Kingdom of *Tunis*, with a Port and Castle on the *Mediterranean Sea*. It is gone very much to Decay.

LEPTIS, *Lempta*, a City of *Africa*, in the Desert of *Zara*, to Part of which it gives Name.

LIBURNIA, *Croatia*, a Country of *Illyricum*, between *Istria* and *Dalmatia*.

LIBYA, *Africa*, so called by the Ancients from *Libya*, Daughter of *Epaphus* and *Cassiopeia*. It was divided from *Asia* by the *Nile*, and from *Europe* by the *Mediterranean*, being itself a Sort of an Island almost surrounded with the *Mediterranean Sea*, the *Atlantick Ocean*, the Sea of *Æthiopia*, and the River *Nile*.

LIBYSSA, a Town of *Bithynia*, called *Polmen*, where *Hannibal* died and was buried.

LIGURIA, two Countries of *Italy*, so called, the one on the Sea Coast, which now goes by the Name of the River of *Genoa*, and contains the Territories of that Republick; the other a part of *Cisalpine Gaul*, between the *Appenine* and the *Alps*, containing the Dutchie of *Ferrara*, *Milan*, and the Principality of *Piedmont*.

LILYBÆUM, *Marsala*, a City and Promontory of *Sicily*, in the

Province of *Mazara*, twelve Miles South of *Trepano*, fifty Miles from *Palermo*, and twenty-six from *Mazara* on the *African Sea*.

LINGONES, a People of *Belgick Gaul*, inhabiting the Country about *Langres* in *Champagne*.

LUCANIA, an ancient Province of *Italy*, bounded on the South by the *Tuscan Sea*, on the North by *Apulia*, on the East by the Gulph of *Tarentum*, and the *Abruzzo*. and on the West by *Campania*. It is now called the Province of *Basilicata*, in the Kingdom of *Naples*; it gave Name to

LUCANIA, *Posti*, an ancient City of *Italy*, the stately Ruins of which are to be seen a League from *Capaci*, on the Gulph of *Salernum*, in the Kingdom of *Naples*.

LUGDUNUM, the great City *Lyons* in *France*, Capital of *Celtic Gaul*.

LUSITANIA, *Portugal*, a Province of *Spain*, whose ancient Bounds were, on the South the *Tagus*, on the West and North the Ocean, and on the East *Gallicia*. It was so called from *Lusus*, the Son, or rather Companion of *Bacchus*, and was generally included in that Division of *Spain*, called by the *Romans Hispania Bæotica*. It was here the Poets fabled, that the Horses conceived by the Wind.

LUTETIA, *Paris*, the Capital of *France*, said to be walled about by *Julius Cæsar*: The *French* pretend it is the principal City of *Europe*, but both in Bigness and Riches, it can by no Means compare with *London*.

LYCIA, *Aidinelli*, a Country of *Asia Minor*, between *Pamphylia* and *Caria*, so named from *Lycus*, the Son of *Pandion*; other Names it also went by, as *Mylias*, *Ogy-*

giæ; the Inhabitants were famous Bowmen.

M

MACEDONIA, *Æmonia*, *Mygdonia*, *Edonca*, *Pæonia*, *Pieria*, *Emathia*, *Macedon*, an ancient Kingdom of *Europe*; it bordered North on *Dalmatia* and *Mæsia*, West on the *Adriatick Sea*, East on the *Archipelago*, and South on *Epirus* and *Græcia Propria*; the kingdom was founded by *Caran*, of the Race of *Hercules*, who, marching out of *Peloponnesus*, invaded and conquered *Macedon*; and lasted under forty Kings 647 Years; however its History is obscure till the Reigns of *Philip*, and his Son *Alexander the Great*.

MAGNESIA, *Manissa*, a Town of *Natolia* in *Asia Minor*, Capital of the Province of *Carafia*, on the Borders of *Caramania*, near *Cusmas*, in the Midway between *Ephesus* and *Tralles*. It was a considerable City in old Times, and afterwards the Seat of the *Ottoman Empire*, till it was removed to *Europe*.

MAGNESIA, *Mangresia*, a City of *Natolia*, on the River *Mæander*: Here *Themistocles* the *Athenian*, whom the base Ingratitude of his Country had driven from *Athens*, perished; the King of *Persia* gave him this City, but he killed himself to avoid leading an Army against *Athens*.

MARCOMEDI, or *Mardomedi*, a People on the Confines of *Assyria*.

MARCOMANNI, *Quadi*, ancient People of *Germany*, inhabiting that Part of it now called *Moravia*, between the *Danube*, *Bohemia*, and the River *Mark*.

MARIANA, *Calonia*, *Marino*, a City

City of the Island of *Corfica*, so called from *Caius Marius*, who sent a Colony thither.

MARSI, a stout People of *Italy*, bordering on the *Picentines* and the *Samnites*, about the Lake *Celano*, in the Kingdom of *Naples*, and the Further *Abruzzo*; they were so called from *Marfus*, descended from *Circe*, and are said to cure the Bitings of Serpents with their Spittle; also a People of *Scythia* in *Europe*, and of *Germany*, in the Circle of *Westphalia*, about the City of *Emden*.

MASSILIA, *Marseilles*, a City of *Provence* in *France*, built first by the *Macedonians*, in the Reign of *Astyages*: but growing to decay, it was rebuilt by the *Phocians*, driven from their Country by the *Persians*, in the Reign of *Cyrus*. The *Massilians* were famous, before the *Franks* became Masters of *Gaul*, for their Learning and Manners, and the Country for its Wines.

MAURITANIA, *Barbary*, the West Part of *Africa*, extending to the West Ocean; the Giant *Antæus*, whom *Hercules* overcame, is said to have been King of this Country, which is divided into *Mauritania Cæsariensis* and *Mauritania Tingitana*: *Mauritania Cæsariensis* was so called from *Julia Cæsarea*, *Tenez* its Capital, and took in the Kingdom of *Algiers*, and the Province of *Bugia*. *Mauritania Tingitana* took its Name from *Tingis*, *Tangier*, its Capital, and included the Kingdom of *Morocco*, *Fez*, &c. There was also *Mauritania Sitifensis*; the East Part of *Cæsariensis*, so called from *Sitifi Stesfe*, its Capital.

MAZACA, *vide CÆSAREA*.

MEDIOLANUM, *Milan*, the Capital of that Duchy in *Italy*. It was famous in the Time of the *Roman Empire* for its Trade and Artificers, and is so still.

MEDIOLANUM, *Lancaster* in *Britain*; also *Sanites* in *France*, in *Aquitain*, and a City of the *Aulerci* in *Gallia Celtica*, now part of the Duchy of *Normandy*.

MESOPOTAMIA, *Diarbeck*, a large and famous Province of *Asia*, between the *Tygris* and the *Euphrates*; it bounded East on *Assyria*, North on *Armenia*, West on *Syria*, and South on the Country of *Babylon*.

MÆSIA, *Myfia*, a Country of *Europe*, divided into *Superior* and *Inferior*, by the River *Ciabrus*; the former bordered West on *Bosnia*, and East on *Servia*; the latter on *Bulgaria* and *Thrace*.

MOGUNTIA, *Mentz*, a City in *Germany*.

MUNDA, an ancient City, now a Castle of *Spain*, in the Kingdom of *Granada*, at the foot of the Mountain near *Rio de Grand*, six Leagues from *Malaga*, famous for the bloody Battle fought near it between *Julius Cæsar* and *Cneus Pompey*, wherein *Cæsar* fought for his Life, and made use of the dead Bodies of the *Romans* to mount the Walls of the Town, then the Capital of the *Turdetani*.

MURSIÆ, in *Illyricum*.

N

NARBONA, a Town in *Illyricum*.

NICOMEDIA, the Capital of *Bithynia*, in *Asia Minor*, sixty-one Miles from *Constantinople*, and forty-four from *Nice*, on the Coast of the *Propontis*. Here died *Constantine the Great*; and some Years after it was ruined by an Earthquake, when his son *Constantius* was about to hold a general Council there, *Anno Dom. 356*.

NILUS, the greatest River in *Africa*: The Ancients give many

and different Accounts of its Rise, and Length of its Course; they place its Source in the Mountain of the *Moon* in *Æthiopia*, but mistaking the Latitude of those Mountains, placing them in the tenth or twelfth Degree of South-Latitude; whereas the Moderns place them in the twelfth Degree of North-Latitude, they made it four or five hundred Leagues longer than it is. It rises from two Springs in the Mount *Abyssina*, in *Upper Æthiopia*, and falls into the *Mediterranean Sea*, after a very long Course, between *Alexandria* and *Damietta*, by two Mouths. The rest spoken of by the ancient Authors, are choaked up by the Sands.

NISIBIS, a City of *Mesopotamia*, in the Country of *Diarbeck*, under the *Turk*.

NOLA, a City of *Naples*, between *Acerra* and *Avellino*, fourteen Miles from *Naples*. Here *Augustus Cæsar* died. There are several Marks of its ancient Splendour to be seen.

NUMENTUM, a Town of the *Sabines*, near *Eretum*, twelve Miles from *Rome*.

NORICUM, Part of *Germany*, bounded on the West by the River *Iris* in *Switzerland*, on the North by the *Danube*, on the East by *Upper Hungary*, and on the South by *Isria*.

NUMANTIA, an ancient City of the *Geltiberi* in *Spain*. *Scipio* took it, and razed it, in the Year of *Rome* 620, after a very resolute Resistance. Its Ruins are to be seen at *Puente Guaray*, in *Old Castile* on the *Duero*, a League and an half above the City *Soira*.

NUMIDIA, an ancient Country of *Africa*, bounded on the North by Mount *Atlas*, which divides it

from *Africa Propria* and *Mauritania*, and on the South by *Libya* within: It took in the modern Provinces *Biledulgerid*, *Zeb*, *Tegoralin*, *Segelmessé*, *Tafles*, *Durba*, and *Tesset*: *Massinissa*, *Jugurtha*, *Hiempsal*, and *Juba*, made them famous in the *Roman History*.

O

OLYMPUS, *Elbor*, a Mountain of *Greece* in *Macedon*, on the Coast of the Gulph of *Salonica*, near the Middle of the River *Peneus*, and the Mountains *Ossa* and *Pelion*, so high that the Poets took it to be the Heaven, and imagined that Birds could not fly to the Top of it. It was thought to be the highest in the World. There were several other Mountains of this Name, as one near *Prusa* in *Bithynia*, another in *Lycia*, both in *Asia Minor*, another in *Arcadia*, another in the middle of *Cyprus*; as also three Cities of *Asia Minor*, now in Ruins.

ORCADES, the Isles of *Orkney*, on the North of *Scotland*, eleven of them pretty big ones, the rest but small.

OSTIA, an ancient City of *Italy*, in the *Campagna di Roma*, at the Mouth of the River *Tyber*, twelve Miles South of *Rome*. It is now a ruined Place, but retains still the Honour of being a Bishop's See.

P

PALÆOPHARSALUM, in *Thesfaly*.

PALÆSTINA, vide *JUDÆA*.

PAMPHYLIA, an ancient Province of *Asia Minor*, bordering West, North, and Part of the East on Mount *Taurus*, which divides it from *Licia*, *Galatia*, and *Capadocia*;

padocia; East also on *Cilicia*, and South on the Sea, thence called the Sea of *Pamphilia*. It now makes the West Part of the Province of *Caramania*.

PANNONIA, the Kingdom of *Hungary*, so called, divided into the *Upper* and *Lower*, belonging to the Emperor.

PANTICAPÆA, or *Panticapæon*, *Pantico*, a Place in the Country of the *Precopian Tartars*, about ninety Miles from the City of *Cassa*, by the *Cimmerian Bosphorus*.

PAPHLAGONIA, *Bolli*, *Reni*, an ancient Province of *Asia Minor*, bounded on the South by *Galatia*, on the East by *Cappadocia*, on the West by *Bithynia*, and on the North by the *Euxine*.

PARTHENOPOLIS, a City of *Macedon*, so called from the Daughters of *Gæraſtus*, Son of *Mygdon*, who were so wild that he was forced to build this City for them, to engage them to lead a more civilized Life.

PARTHIA, an ancient Province of *Asia*, bounded on the East by *Adriana*, on the South by *Carmania Deferta*, on the West by *Media*, on the North by *Hyrkania*. Its Capital was *Hecatompylos*, supposed to be the City of *Ispahan* in *Persia*, *Arsaces* founded this Empire 250 Years before *Christ*, and *Artabanus* the last Emperor was killed by *Artaxerxes*, King of *Persia*, 227 Years after *Christ*. This Country took in that of the modern *Erach*, *Atzen* towards the East, and Part of the *Charasan* towards the West. The *Parthians* paid the same idolatrous Veneration to their Kings as the modern *Indians* do.

PELINGI, a People of *Italy*, bordering on the *Marsi*. Their Country now makes the Hither

Abruzzo, in the Kingdom of *Naples*. The Poet *Ovid* was born here.

PERGAMA, the Towers of *Troy*, which being very high, caused all such Buildings to be so called.

PERGAMUM, a City of *Thrace* on the River *Bracz*, about fifty Miles South West of *Adrianople*.

PERGAMUS, *Bergam*, a City of *Troas*, or *Mysia* in *Asia Minor*, now of *Natolia*, on the River *Garmasti*, eighteen Miles from the Mouth of it, on the Borders of the Province of *Carasia*, in a Plain at the Foot of a Mountain. It was the Capital of King *Attalus* and his Successors, the latter of which left the People of *Rome* his Heirs. The famous Physician *Galen* was born, and *Parchment* invented here. It is now an inconsiderable Place, between *Landramiti* and *Ak-kissaw*, sixty Miles from *Smyrna*.

PERSIA, or *Persis*, an ancient Kingdom of *Asia*, bounded of old by *Sufiana* to the West, *Carmania* to the East, *Parthia* to the North, and the *Persian Gulph* to the South. This Monarchy, once the greatest in the World, was founded by *Cyrus* the Great, 560 Years before the Birth of our Saviour, in the 55th Olympiad, on the Ruin of that of the *Medes*. It extended from *India* to *Æthiopia*, and Part of *Greece*, containing 127 Provinces. This Monarchy was destroyed by *Alexander* the Great.

PERSICUM MARE, is a great Part of the *Indian Sea*, on the South Coast of *Persia*, along the Province of *Kirman* and *Sina*, from the Gulph of *India* to the Strait of *Mofandan*, which divides that Sea from the Gulph of *Persia*; it also takes in the Gulph of *Ormus*,

PERUSIA, a City of *Italy*, in the Pope's Territories, the Capital of *Umbria*. It is very ancient, and is still populous. *Octavius*, besieged *Lucius Antonius* in it, and reduced the Place by Famine.

PHASELIS, a City of *Pamphylia* in *Asia Minor*, on the Borders of *Cilicia*; the Inhabitants used to sacrifice dried Fish to the Gods, which were reckoned so sordid, that *Phaselitarum Sacrificium* became a Proverb.

PHILIPPI, *Filippo*, a City of *Macedon*, in the Province of *Famboli*, on the Borders of *Thrace*, an Archbishop's See. There is still to be seen an Amphitheatre and other Remains of Antiquity; it lies at the Foot of the Mountain about ten Miles from the Coast of the *Archipelago*, and the Gulph of *Contessa*; it is now almost ruined. It was anciently a considerable Place, its Name *Dathus*, which was changed to *Philippi* by *Philip*, Father of *Alexander the Great*. In the adjacent Plains, *Octavius* and *Anthony* overcame *Brutus* and *Cassius*, by which the Romans lost their Liberty. Here *St Paul* preached, was imprisoned, and scourged, and addressed one of his Epistles to the *Christian* Inhabitants.

PHOENICE, or *Phœnicia*, an ancient Country of *Asia Minor*, on the Sea Coast; its principal Cities were *Tyre*, *Sidon*, *Tripoli*, *Biblus*, *Botrys*, *Berylus*, *Ptolemais*, and *Serapta*. It was Part of *Syria*, and bordered South on *Palestine*; the Inhabitants are said to have been the Inventors of Letters and Navigation.

PHOENIX, *Anconitan*, a Mountain of *Natalia*, in the Country of *Aradinella*, on the Sea-Coast, over against *Rhodes*; with a Castle and

River of the same Name; between *Rossia* and the Ruins of *Cnidus*.

PHRYGIA, an ancient Province of *Asia Minor*, bounded on the North by *Bithynia*, on the East by *Galatia*, *Pisidia*, and *Caria*, on the South by *Lydia*, and on the West by *Mysia*. It is now the Province of *Gereman*, or *Dargut Lili*.

PICENUM, a Country of *Italy*, bordering East on the *Umbrians* and *Sabines*.

PIRÆEUS, *Porto-Lione*, a Province of *Greece* in *Livadia*, near *Athens*. It is little, and to the East of the City. It would anciently contain 400 Ships, and was joined to *Athens*, by a Wall of two Leagues long.

POENI, the *Carthaginians* so called *quasi Phœni*, as descended from the *Phœnicians*.

PONTUS, the Sea extending from the *Palus Mæotis* to *Tenedos*, called also the *Euxine*.

PONTUS, an ancient Province of *Asia*, the North Part of *Cappadocia*. It took its Name from its Situation on the *Euxine*. The Kingdom of *Pontus* was founded by *Darius*, the Son of *Hydaspes*, who gave it to a Kinsman of his, *Acmenes*, in whose Family it continued 450 Years. The last of them was that *Mithridates*, who being overthrown by *Pompey*, killed himself, and his Kingdom was reduced to a *Roman* Province. It was bounded on the West by the River *Halis*, on the East by *Colchis*, on the South by *Armenia Minor*, and on the North by the *Euxine*. There was a Country of *Europe* so called, thought to be the modern *Bulgaria*, near the Mouth of the *Danube*. Hither *Ovid* was banished by *Augustus*.

PRÆNESTE, *Palestrina*, one of the most noted Cities of *Latium*, on the Borders of the *Æqui*, twenty-two Miles from *Rome*, towards the Lake *Fucinus*, twelve Miles from *Tivoli*, sixteen from *Anaqui*, and twelve from *Sequi*; it is still a Bishop's See. The ancient City, famous for its Temple of Fortune, stood on the Top of the Hill, where was the Castle, which *Boniface* the Eighth destroyed, and built another in the Valley near the River *Osa*.

PYRENÆI Montes, the *Pyrenees*, Mountains of *Spain*, dividing it from *France*, stretching themselves in Length 240 Miles from the Ocean to the *Mediterranean* Sea, from Cape *Creux* in *Catalonia*, on the Coast of the *Mediterranean*, to *St. Sebastian* in the Province of *Guipuscoa*, in the Bay of *Biscay*. They go by several Names, according to the several Countries through which they are extended.

QUADI, a People of *Germany*, inhabiting the Country between the *Danube*, *Bohemia*, and the River *Mark*.

QUINQUEGENTIANI, a People in *Libya*.

R

RAVENNA, an ancient City of *Italy*, in the Pope's Territories, Capital of *Romagna*, 45 Miles from *Bologna*, 100 Miles from *Ancona*, and 30 Miles from *Rimini*. It is of greatest Note, for having been the Seat of the *Exarchs*, who governed *Italy* for the *Greek* Emperors for about two Centuries.

RHÆTIA, the Country of the *Grisons*. It anciently extended from the Source of the *Rhine* to that of

the *Drave*, bordering South on *Cisalpine Gaul*, and North on the *Danube*, which divided it from *Germany*. It was divided into two Parts; the first, or *Rhætia Propria*, was about the *Alpes Rhæticae* and *Tridentinae*, including what we now call *Tirol*, the *Trentin*, the *Feltrin*, the *Belunois*, and the Country of the *Grisons*: The second was also called *Vindelicia*, and was to the North of the first. It took in the Circles of *Suabia* and *Bavaria*; but by the modern *Rhætia* is meant only the *Grisons* Country.

RHENUS, the River *Rhine*, which parts *France* and *Germany*. After a long Course of 300 Miles, it falls into the River *Mosa*, and the *German* Sea. Also a River in *Italy* by *Bononia*.

RHODANUS, the *Rhofne*, a River of *France*, rising in Mount *St. Godard*, part of the *Alps*, in the Country of the *Grisons*, on the Borders of the Canton of *Uri* in *Switzerland*. It crosses the Lake of *Geneva*, *Savoy*, *Dauphine*; passes by *Lyons* through *Languedoc* and *Provence*, and falls into the *Mediterranean* thirty Miles West of *Marseilles*.

RHODOPA, a Province at the River *Mela*, above the *Hellepont*, near *Propontis*.

RHODOPE, *Mons Argentaro*, a Mountain of *Thrace*, between *Bulgaria* to the North, and *Macedon* to the South, extending from the City *Develto* to *Adrianople*.

RHODUS, *Rhodes*, an Island in the *Mediterranean* Sea, between *Cyprus* to the East, and *Crete* to the West, forty Leagues from the former, and about eighty-five from the latter. It is an hundred and thirty Miles in Circuit. The Capital is of the same Name, and stands

stands on the East Coast, with a good Port, having two Rocks at its Entrance, on which are two Towers for its Defence. On these two Rocks, it is thought, was the famous *Colossus*, one of the Wonders of the World. It was a Statue, dedicated to the Sun, seventy Cubits in Height. Here was a celebrated Academy for Eloquence and the Mathematicks.

ROMA, *Rome*, a very ancient, large, and magnificent City, one of the most famous in the World; the Metropolis of all *Italy*, a patriarchal City, and an University, now subject to the Pope.

RUBEUM MARE. *Erythræum*, the Red Sea, stretching itself between *Africa* and *Arabia*. It is 1200 Miles. It is sometimes called the Gulph of *Arabia*. It is famous for the miraculous Passage of the *Israelites* in the North Part of it.

S

SABINI, a People of *Italy*, inhabiting the Country bounded on the North by *Ombria*, on the East by *Abruzzo*, on the South by the *Campagna di Roma*, from which it was divided by the River *Tevere*, and on the West by the Province now called *St. Peter's Patrimony*, from which it was parted by the *Tyber*.

SAGUNTUM, *Morviedro*, anciently a famous City of *Hispania Tarraconensis*, now of the Kingdom of *Valencia* in *Spain*, on the Banks of the River of the same Name, a League from the *Mediterranean*, and the Gulph of *Valencia*, four Leagues South from *Segorbo*, and four from *Valentia*, in the Road to *Catalonia*, famous for a Siege it sustained against *Hannibal*, in the Year of *Rome* 535. The Inhabi-

tants, after eight or nine Months Resistance, chose rather to burn themselves and their City, than surrender to him.

SALANIA, *Cazorla*, a Town of *Spain*, in *Andalusia*.

SALASSI, a People of *Piedmont*, inhabiting the Country, now the Valley of *Aoust* in *Italy*.

SALENTINI, a People of *Italy*, inhabiting that Part of the Province of *Naples*, which now makes the Province of *Otranto*; their Cities were *Brundisium*, *Tarentum*, and *Hydruntum*.

SALO, *Cliffa*, a Town of *Dalmatia*, six Miles from *Spalatro* and the Coast of the Gulph of *Venice* to the North. It was the Country and Place of Retreat of the Emperor *Diocletian*.

SAMNITES, a People of *Italy* inhabiting the Country between *Latium*, *Campania*, the *Caraceni*, the *Peligini*, who inhabited the Country about *Sulmona*, in the *Hither Abruzzo*, in the Kingdom of *Naples*, the *Vestini*, and the *Sabines*.

SAMOS, an Island of the *Archipelago*, on the Coast of *Asia Minor*, five Miles distant. It is about 80 Miles in Circuit, and famous for the Invention of Potters Ware, first made here; for being the Birth-place of the *Samian Sibylla*, and for the Temple of *Juno*.

SARDINIA, an Island in the *Mediterranean*, 160 Miles long, and 80 Miles broad, eight Miles from the Island of *Corfica*. It is environed with 44 little Islands, 36 of which are uninhabited.

SARDIS, an ancient City of *Asia Minor*, the Capital of *Lydia*, and the Seat of King *Cræsus*. It lies on the Foot of Mount *Tmolus*, on the River *Pactolus*, about sixty Miles from *Smyrna* towards the East.

SAR-

SARMATIA, a large Country, which was Part in *Europe* and Part in *Asia*; the latter included the Country now called *Circassia*, and that Part of *Muscovy* to the North of the River *Don*, with Part of the Kingdom of *Asracan*, *Bulgar*, and *Cassan*, beyond the *Volga*. The other *Sarmatia* included the *Crim Tartary* towards the *Palus Mæotis*, and the Black Sea; that part of *Muscovy* on the Hither Side of the *Don*, *Poland*, *Lithuania*, and their Dependencies, as far as the *Vistula*, the *Baltick*, and *Livonia*.

SAUROMATÆ, the *Sarmatæ*, a People of *Asia* and *Europe*, so called.

SAXONES, a People of *Germany*, called also the *Fossi*. Their first Habitation was in that Part of it now called *Holstein*. They passed the *Elbe*, and possessed themselves of the Country called from them *Saxony* in the fourth Century. They made Conquests in *France* and *Great Britain*; where, with their Neighbours the *English*, they founded seven Kingdoms, and at last one powerful Monarchy.

SCORDISCI, a People of *Esclavonia*, whose Capital was *Sirmium*.

SCYTHIA, a double Province of *Asia*, divided by Mount *Imaus*. The one on this Side, lies between the *Caspian Sea* and Northern Ocean, now called *Tartary*. The other beyond the Mount extends to *Cathay*, the North Part of *China*. There was also a *Scythia* in *Europe*, the Country about the *Palus Mæotis*, inhabited by the *Alani*, *Agathyrsi*, *Geloni*, and *Sauromatæ*. The North Part of *Mæsia* was also called so, and the Inhabitants *Scythians*. The Countries so termed by the Ancients answer to our *Grand* and *Crim Tartary*.

SELEUCIA, an ancient City of

Mesopotamia in *Asia*, on the River *Tigris*, three Miles from *Ctesiphon*, the Seat of King *Tigranes*, who assisted *Mithridates* against the *Romans*, and was vanquished by them. Also a City of *Syria*, on the Coast, a League from the Mouth of the River *Farfar*, and three Leagues North of *Antioch*, now called *Seleuche Jelber*. Also a City of *Natolia*, in the Province of *Caramania*, on the River *Salefo*, ten Miles from the Coast of the *Mediterranean*, and the Gulph of *Satalia*. It was anciently an Archbishoprick in *Cilicia*, but it is now reduced to almost a Village. Also *Seleucobelus*, an ancient City of *Syria*, ten Leagues from *Antioch*, towards the East, once a Bishoprick, now a Village called *Diwertigi*. Also an ancient City and Bishoprick of *Isauria*, between *Antioch* of *Pisidia* and *Perge*, where the Emperor *Trajan* died. It is now called *Comazafat*, and is in as mean a Condition as the other Cities of the same Name, which they all took from *Seleucus*, one of *Alexander's* Captains, who after his Death was King of *Syria*.

SENA, an ancient City of *Umbria*, a Colony of the *Senones* of *Gaul*, thence called also *Seno Gallia*. It is now a City in the Duchy of *Urbino* in *Italy*, at the Mouth of the little River *Nigola*, in the Gulph of *Venice*, in the Midway between *Ancona* to the East, and *Pesaro* to the West, twenty-two Miles from each. Also the River *Cesano*, in the same Duchy, which falls into the Gulph of *Venice*, four Miles West of *Senogallia*.

SEQUANI, a People of *Belgick Gaul*, divided from the *Ædii* by the River *Arar*, now the Province of *Franche Compté*, and *Burgundy* in *France*.

SICILIA

stands on the East Coast, with a good Port, having two Rocks at its Entrance, on which are two Towers for its Defence. On these two Rocks, it is thought, was the famous *Colossus*, one of the Wonders of the World. It was a Statue, dedicated to the Sun, seventy Cubits in Height. Here was a celebrated Academy for Eloquence and the Mathematicks.

ROMA, *Rome*, a very ancient, large, and magnificent City, one of the most famous in the World; the Metropolis of all *Italy*, a patriarchal City, and an University, now subject to the Pope.

RUBEUM MARE. *Erythræum*, the Red Sea, stretching itself between *Africa* and *Arabia*. It is 1200 Miles. It is sometimes called the Gulph of *Arabia*. It is famous for the miraculous Passage of the *Israelites* in the North Part of it.

S

SABINI, a People of *Italy*, inhabiting the Country bounded on the North by *Ombria*, on the East by *Abruzzo*, on the South by the *Campagna di Roma*, from which it was divided by the River *Tevere*, and on the West by the Province now called *St. Peter's Patrimony*, from which it was parted by the *Tyber*.

SAGUNTUM, *Morviedro*, anciently a famous City of *Hispania Tarraconensis*, now of the Kingdom of *Valencia* in *Spain*, on the Banks of the River of the same Name, a League from the *Mediterranean*, and the Gulph of *Valencia*, four Leagues South from *Segorbo*, and four from *Valentia*, in the Road to *Catalonia*, famous for a Siege it sustained against *Hannibal*, in the Year of *Rome* 535. The Inhabi-

tants, after eight or nine Months Resistance, chose rather to burn themselves and their City, than surrender to him.

SALANIA, *Cazorla*, a Town of *Spain*, in *Andalusia*.

SALASSI, a People of *Piedmont*, inhabiting the Country, now the Valley of *Aouſt* in *Italy*.

SALENTINI, a People of *Italy*, inhabiting that Part of the Province of *Naples*, which now makes the Province of *Otranto*; their Cities were *Brundisium*, *Tarentum*, and *Hydruntum*.

SALO, *Cliffa*, a Town of *Dalmatia*, six Miles from *Spalatro* and the Coast of the Gulph of *Venice* to the North. It was the Country and Place of Retreat of the Emperor *Diocletian*.

SAMNITES, a People of *Italy* inhabiting the Country between *Latium*, *Campania*, the *Caraceni*, the *Peligrini*, who inhabited the Country about *Sulmona*, in the *Hither Abruzzo*, in the Kingdom of *Naples*, the *Vestini*, and the *Sabines*.

SAMOS, an Island of the *Archipelago*, on the Coast of *Asia Minor*, five Miles distant. It is about 80 Miles in Circuit, and famous for the Invention of Potters Ware, first made here; for being the Birth-place of the *Samian Sibylla*, and for the Temple of *Juno*.

SARDINIA, an Island in the *Mediterranean*, 160 Miles long, and 80 Miles broad, eight Miles from the Island of *Corfica*. It is environed with 44 little Islands, 36 of which are uninhabited.

SARDIS, an ancient City of *Asia Minor*, the Capital of *Lydia*, and the Seat of King *Cræsus*. It lies on the Foot of Mount *Tmolus*, on the River *Pactolus*, about sixty Miles from *Smyrna* towards the East.

SAR-

SARMATIA, a large Country, which was Part in *Europe* and Part in *Asia*; the latter included the Country now called *Circassia*, and that Part of *Muscovy* to the North of the River *Don*, with Part of the Kingdom of *Asracan*, *Bulgar*, and *Cassan*, beyond the *Volga*. The other *Sarmatia* included the *Crim Tartary* towards the *Palus Mæotis*, and the Black Sea; that part of *Muscovy* on the Hither Side of the *Don*, *Poland*, *Lithuania*, and their Dependencies, as far as the *Vistula*, the *Baltick*, and *Livonia*.

SAUROMATÆ, the *Sarmatæ*, a People of *Asia* and *Europe*, so called.

SAXONES, a People of *Germany*, called also the *Fossi*. Their first Habitation was in that Part of it now called *Holstein*. They passed the *Elbe*, and possessed themselves of the Country called from them *Saxony* in the fourth Century. They made Conquests in *France* and *Great Britain*; where, with their Neighbours the *English*, they founded seven Kingdoms, and at last one powerful Monarchy.

SCORDISCI, a People of *Esclavonia*, whose Capital was *Sirmium*.

SCYTHIA, a double Province of *Asia*, divided by Mount *Imaus*. The one on this Side, lies between the *Caspian Sea* and Northern Ocean, now called *Tartary*. The other beyond the Mount extends to *Cathay*, the North Part of *China*. There was also a *Scythia* in *Europe*, the Country about the *Palus Mæotis*, inhabited by the *Alani*, *Agathyrsti*, *Geloni*, and *Sauromatæ*. The North Part of *Mæsia* was also called so, and the Inhabitants *Scythians*. The Countries so termed by the Ancients answer to our *Grand* and *Crim Tartary*.

SELEUCIA, an ancient City of

Mesopotamia in *Asia*, on the River *Tigris*, three Miles from *Ctesiphon*, the Seat of King *Tigranes*, who assisted *Mithridates* against the *Romans*, and was vanquished by them. Also a City of *Syria*, on the Coast, a League from the Mouth of the River *Farfar*, and three Leagues North of *Antioch*, now called *Seleuche Jelber*. Also a City of *Natolia*, in the Province of *Caramania*, on the River *Salefo*, ten Miles from the Coast of the *Mediterranean*, and the Gulph of *Satalia*. It was anciently an Archbishoprick in *Cilicia*, but it is now reduced to almost a Village. Also *Seleucobelus*, an ancient City of *Syria*, ten Leagues from *Antioch*, towards the East, once a Bishoprick, now a Village called *Diwertigi*. Also an ancient City and Bishoprick of *Isauria*, between *Antioch* of *Pisidia* and *Perge*, where the Emperor *Trajan* died. It is now called *Comazafat*, and is in as mean a Condition as the other Cities of the same Name, which they all took from *Seleucus*, one of *Alexander's* Captains, who after his Death was King of *Syria*.

SENA, an ancient City of *Umbria*, a Colony of the *Senones* of *Gaul*, thence called also *Seno Gallia*. It is now a City in the Duchy of *Urbino* in *Italy*, at the Mouth of the little River *Nigola*, in the Gulph of *Venice*, in the Midway between *Ancona* to the East, and *Pesaro* to the West, twenty-two Miles from each. Also the River *Cesano*, in the same Duchy, which falls into the Gulph of *Venice*, four Miles West of *Senogallia*.

SEQUANI, a People of *Belgick Gaul*, divided from the *Ædus* by the River *Arar*, now the Province of *Franche Compté*, and *Burgundy* in *France*.

SICI-

SICILIA, the Island of *Sicily* at the Toe of *Italy*, parted from it by a narrow and dangerous Stream. Its other Names are *Triquetria*, *Trinacria* and *Sicania*.

SINGARA, at the River *Tigris*.

SINOPE, *Sinabe*, an ancient City of *Natolia*, in the Province of *Belli*, pretty large and populous, at the Mouth of a little River of the same Name, near the Gulph of *Amid*, where it has the Port of *Armiro*, 100 Miles West of *Amid*. It was the Birth-place of *Diogenes* the *Cynic*.

SIPYLUS, a Town and Mountain of *Lydia*, in *Asia Minor*, near the River *Meander*; the Town was absorbed by an Earthquake.

SIRMIUM, *Sirmich*, a City of *Esclavonia*, very considerable under the *Roman* Emperors. It was the Birth-place of the Emperor *Probus*.

SMYRNA, *Ismir*, a City of *Ionia* in *Asia Minor*, now of the Province of *Sarchan* in *Natolia*, with a good Port on the *Archipelago*, which there forms a Gulph. It was almost destroyed by an Earthquake in the Year 1688; but it is since rebuilt, and is reckoned one of the most trading Cities of the East. It is thought to be the Birth-place of *Homer*.

SOPHENE, a Country of *Armenia Major*, between the Mountains *Mafius* and *Aulitaunus*.

STRATONICE, *Franco Castro*, anciently a City, now a Village of *Macedon*, at the foot of Mount *Azhos*, on the Gulph of Mount *Santo*.

SUESSA, *Sessa*, a City of *Campania Felix*, in *Italy*, now of *Terra di Lavori* in the Kingdom of *Naples*, sixteen Miles from *Capua*. It lies in the great Road between *Naples* and *Rome*.

SUEVI, a People of *Germany*, that Part of it now the Duchy of *Mecklenburgh* and *Pomerania*.

SUEVIA, a large Country of *Germany*, called by the *Dutch*, *Schwaben*, parted from *Alsatia* by the River *Rhine*.

SYRACUSÆ, *Syracuse*, once the Capital of *Sicily*, and one of the fairest Cities of the World. It is now gone very much to Decay, and gives Place to other Cities of that Island.

SYRIA, a Country of *Asia Minor*, bounded on the West by *Cilicia* and the *Syrian* Sea; on the East by *Mesopotamia* and the *Euphrates*, on the North by *Armenia*, on the South by *Arabia Deserta*, and *Palestine*; the latter of which made formerly a Part of it.

T

TARENTUM, *Tarento*, a City of the Kingdom of *Naples*. It gives Name to the neighbouring Bay, and is still a flourishing City.

TARRACO, *Tarragona*, a City of *Catalonia*, built by *Scipio*. It gave Name to a large Province of *Spain*, thence called *Hispania Tarraconensis*.

TARSUS, a City of *Cilicia* in *Asia Minor*, on the River *Cydus*, the Birth-place of *St. Paul*; the Emperor *Florianus* was killed there. It is still in being, with the Title of an Archbishoprick. It stands six Miles from the Sea, over-against the East Point of the Island of *Cyprus*.

TAUROMINIUM, *Taormina*, a City of *Sicily*, in the Valley of *Demonia*. It is still a Place of some Consideration, between *Messina* and *Catana*.

TAURUS, a Mountain of *Asia*, which goes by several Names according

cording to the several Countries through which it extends.

TEUTONES, the *Teutons*, inhabiting that part of *Germany* bordering on the *German Ocean*. All *Germans* were afterwards so called.

THERVINGI, a People in *Dacia*.

THESSALIA, *Jauna*, a Province of *Greece*, surrounded with high Mountains. On the North it is bounded by *Macedonia*, of which it was anciently reckoned a Part, on the West by *Epirus*, on the South by *Livadia*, on the East by the *Archipelago*. The Poets place *Deucalion's* Flood here, by the overflowing of the River *Peneus*.

THESSALONICA, *Salonichi*, an ancient and still considerable City of *Macedon*, at the Bottom of the Gulph to which it gives Name.

THRACIA, *Thrace*, *Romania*, bounded on the North by *Bulgaria*, on the West by *Macedonia*, on the South by the *Archipelago*, and the Sea of *Marmora*, and on the East by the Black Sea. Mount *Argentaro* divides it into two.

THUSCIA, *Tuscia*, *Hetruria*, *Etruria*, *Tuscany*, a most fertile Part of *Italy*, divided anciently by the *Tyber* from *Latium*, by the River *Macra* from *Liguria*. The Pope's Territories are at present Bounds to the North and East, and the *Mediterranean* Sea to the South and West.

TIBERIS, *Tiber*, a famous River of *Italy*. It riseth in Mount *Falterony* in *Tuscany*, and the Territories of *Florence*, near the Village of *Monte Corvaio*, 12 Miles from *Sarsino*. It receives several little Rivers in its Course, flows by *Perusia* *Todi*, traverses *Rome*, and falls into the *Tuscan* Sea, twelve Miles below that City, between

the Ruins of *Ostia* and *Portus Augusti*. Its Waters are foul, its Current rapid, and causes great Damage by its frequent Overflowings.

TIGRANOCERTA, a City of *Armenia* Major in *Asia*, thirty-six Miles North of *Nisibis* in *Mesopotamia*.

TOMOS, *Temiswaer*, a City on the Coast of *Bulgaria*, between those of *Varne* and *Chiusfange*, famous for the Place of *Ovid's* Banishment and Death. Others will have it to have been at *Baba*, more to the North.

TRACHEA, *vide* CILICIA.

TRANSALPINA GALLIA, that Part of *Gaul* beyond the *Alps*, from *Rome*, now called the Realm of *France*.

TREBIA, a River in *Lombardy*, in *Italy*. It rises in the *Apennine*, fifteen Miles from *Genoa*, passes into the Duchy of *Milan*, and falls into the *Po* a little above *Placentia*. Into this River, the *Romans*, after their Defeat by *Hannibal*, were driven, and a vast number of them drowned.

TRIBALLI, a People of *Bulgaria*.

TRIPTOLITAMA, *Tripoli de Barbaria*, at the middle Distance between the greater and the lesser Quick-sands.

TROJA, *Troy*, a City of *Asia* Minor, which gave Name to the neighbouring Country. It is much spoken of by Antiquity. The *Grecians* destroyed it for the Rape of *Helena* by *Paris*. It stood near Mount *Ida*, on the River *Scamander*, three Miles from the Coast of the *Archipelago*, and seven from the Island *Tenedos*.

TUSCULUM, *Frescati*, a City of *Latium*, built by *Telagonus*, Son

of *Ulysses* and *Circe*, now a Bishoprick in the *Campagna di Roma*, twelve Miles East of *Rome*. Near it was *Tusculanum*, *Cicero's Villa*, where he used to retire with some Men of Wit and Learning, when his Mind was fatigued with State-Affairs.

V

VANDALI, *Vandales*, an ancient People of *Germany*, inhabiting that Part of it along the *Baltick* Sea, between the *Vistula*, the *Elbe*, and the *Trave*, including Part of *Poland*, the Electorate of *Brandenburgh*, the Duchies of *Pomerania* and *Mecklenburgh*.

VECTA, the Isle of *Wight* in the *British* Channel.

VEII, an ancient City of *He-truria*, three Leagues West of *Rome*, The *Romans* took and destroyed it after a ten Years Siege, in the Year of the City 358. It is said to have stood on the River *Baccano*, where now stands the Village *Isola*.

VERONA, still a flourishing City in *Italy*, between *Ferrara* and *Trent*. It was the Birth-place of *Catullus*. Also *Bern* in *Switzerland*.

VINDELICI, a People of *Bavaria* in *Germany*.

VOLSCI, a People of *Latium*, bordering on the *Circei*.

USCUDAMA, *Adrianople*, in *Thrace*, so called.

VOCABULARIUM

EUTROPII.

A

A , præ.	<i>From, by.</i>	Aëtus, par.	<i>Carried on, done.</i>
Ab, præ.	<i>From, by.</i>	Ad, præ.	<i>To, at.</i>
Abduco, v. 3.	<i>I carry away.</i>	Additus, par.	<i>Added.</i>
Ab-iens, euntis } par.	<i>Going away, Departing.</i>	Addo, v. 3.	<i>I add.</i>
Absum, v. sub. } }	<i>I am absent. I am wanting.</i>	Adduco, v. 3.	<i>I bring, lead along.</i>
Ac, con.	<i>And, as, also.</i>	Ademptus, par.	<i>Taken away.</i>
Accedo, v. 3.	<i>I come to, go to.</i>	Adeo, adv.	<i>So, so much, Moreover.</i>
Accedo, v. 3.	<i>I approach.</i>	Adeo, v. irr.	<i>I go to.</i>
Accedo, v. 3.	<i>I assent, agree.</i>	Adherb-al, alis, m.	<i>Adherbal.</i>
Accedo, v. 3.	<i>I accede, am added.</i>	Adhortatus, par.	<i>Encouraged. Exhorted.</i>
Acceptus, par.	<i>Received, taken, got.</i>	Adhortor, v. 1.	<i>I encourage, exhort.</i>
Acceptus, par.	<i>Accepted of.</i>	Adhuc, adv.	<i>As yet.</i>
Accido, v. 3.	<i>I fall out, happen.</i>	Adiabenic-us, i, m.	<i>Adiebenicus.</i>
Accipio, v. 3.	<i>I receive, get, take.</i>	Adiabeni, m. pl.	<i>The Adiabeni.</i>
Acclamo, v. 1.	<i>I shout.</i>	Adiectus, par.	<i>Added.</i>
Ac-er, ris, re, adj.	<i>Fierce, sharp, stout.</i>	Adimo, v. 3.	<i>I take away.</i>
Acerbè, adv.	<i>Bitterly, cruelly.</i>	Adjungo, v. 3.	<i>I join to.</i>
Acérbis-as, atis } f.	<i>Bitterness, Severity Cruelty.</i>	Adjutor, oris, m.	<i>An Assistant. Helper.</i>
Acérbus, adj.	<i>Bitter, severe, cruel</i>	Administrand.	<i>Administering.</i>
Achái-a, æ, f.	<i>Achaia.</i>	um, i, ger.	<i>Managing.</i>
Achíll-es, is, m.	<i>Achilles.</i>	Administrán-	<i>To be administra-</i>
Achílle-us, i, m.	<i>Achilleus.</i>	dus, par.	<i>ted, managed.</i>
Achillé-us, adj.	<i>Achilleus.</i>	Administr-ans,	<i>Administering,</i>
Aci-es, ei, f.	<i>The Edge.</i>	antis, par.	<i>Managing.</i>
Aci-es, ei, f.	<i>The Point of a Spear.</i>	Administrati-o,	<i>Administration.</i>
Acì-es, ei, f.	<i>An Army in Battle</i>	ónis, f.	<i>Management.</i>
	<i>Array.</i>	Administro, v. 1.	<i>I administer.</i>
Acili-us, i, m.	<i>Acilius.</i>	Admírans, antis }	<i>Manage, govern.</i>
Acti-um, i, n.	<i>Actium.</i>	par.	<i>Admiring.</i>
Actuári-us, i, m.	<i>A Clerk, Notary.</i>	Admiráti-o, ónis, f.	<i>Wondering at. Admiration.</i>
Act-um, i, n.	<i>A Deed.</i>	Admiratus, par.	<i>Admired.</i>
		Admíror, v. 1.	<i>I admire, wonder at.</i>
			<i>Admitto,</i>

Admitto, v. 3.	<i>I admit, allow.</i>	Æquissimus adj.	<i>{ Equallest, justest, Evenest.</i>
Admodum, adv.	<i>Very.</i>	Æquit-as, átis, f.	<i>Equity, Justice.</i>
Adnit-ens, éntis	<i>{ Endeavouring,</i>	Æquo, v. 1.	<i>I equal, level.</i>
par.	<i>{ Helping, favouring.</i>	Æquus, adj.	<i>Equal, just, even.</i>
Adóleo, v. 2.	<i>I burn, I sacrifice.</i>	Ærarium, i, n.	<i>{ The Treasury.</i>
Adoléc-ens,	<i>{ Growing up.</i>	Æstas, átis, f.	<i>The Summer.</i>
éntis, par.	<i>{ A young Person,</i>	Æt-as, átis, f.	<i>Age, Life.</i>
Adoléc-ens,	<i>{ Youth.</i>	Ætoli-a, æ, f.	<i>Ætolia.</i>
éntis, com.	<i>{ Adopting.</i>	Ætolus, adj.	<i>Ætolian.</i>
Adoptánd-nm,	<i>{ Adopting.</i>	Afer, adj.	<i>African.</i>
i, ger.	<i>{ Adopting.</i>	Affect-ans, ántis	<i>{ Affecting.</i>
Adoptándus, par.	<i>To be adopted.</i>	par.	<i>{ Desiring.</i>
Adoptátus, par.	<i>Adopted.</i>	Affectát-or,	<i>{ An Affecter,</i>
Adópti-o, ónis, f.	<i>Adoption.</i>	óris, m.	<i>{ Aspirer after.</i>
Adópto, v. 1.	<i>I adopt, choose</i>	Affecto, v. 1.	<i>I affect, desire.</i>
Adóro, v. 1.	<i>I adore, worship.</i>	Affectus, par.	<i>Affected, troubled.</i>
Adrián-us, i. m.	<i>Adrianus.</i>	Affectus, ús, m.	<i>Affection.</i>
Advént-ans,	<i>{ Coming up.</i>	Affero, v. irr.	<i>I bring.</i>
ántis, par.	<i>{ Approaching.</i>	Afficio, v. 3.	<i>I affect, trouble.</i>
Advérfor, v. 1.	<i>I oppose.</i>	Affinit-as, átis, f.	<i>Affinity.</i>
Advérfus, adj.	<i>Adverse, cross.</i>	Affligo, v. 3.	<i>I afflict, trouble.</i>
Advérfus, præ.	<i>Against.</i>	Afráni-us, i. m.	<i>Afranius.</i>
Advocátus, par.	<i>Called unto.</i>	Afric-a, æ, f.	<i>Africa.</i>
Advocátus, i. m.	<i>An Advocate.</i>	Africán-us, i. m.	<i>Africanus.</i>
Advolo, v. 1.	<i>I fly to.</i>	Africánus, adj.	<i>African.</i>
Ædifico, v. 1.	<i>I build.</i>	Ag-ens, éntis,	<i>{ Doing, acting,</i>
Ædilitius, adj.	<i>Ædilitian.</i>	par.	<i>{ Passing.</i>
Æger, adj.	<i>Sick, ill, weak.</i>	Ager, ri, m.	<i>A Field, Land,</i>
Ægrè, adv.	<i>Hardly, scarce.</i>	Aggréss-us, ús, m.	<i>An Assault.</i>
Ægritúd-o, inis, f.	<i>Sickness, Trouble.</i>	Aggréssus, par.	<i>{ Attaching.</i>
Ægrót-ans,	<i>{ Sick.</i>		<i>{ Attempting.</i>
ántis, par.	<i>{ Ill.</i>	Agnóscó, v. 3.	<i>I own, acknowledge.</i>
Ægróto, v. 1.	<i>I am sick.</i>	Ago, v. 3.	<i>{ I act, do, manage,</i>
Ægrótus, par.	<i>Sick, ill.</i>		<i>{ treat.</i>
Ægypt-us, i. f.	<i>Ægypt.</i>	Agréstis, e. adj.	<i>Rustick, Clorónish.</i>
Ælián-us, i. m.	<i>Ælianus.</i>	Agrést-is, is, com.	<i>A Rustick.</i>
Æli-us, i. m.	<i>Ælius.</i>	Agrigént-um, i, n.	<i>Agrigentum.</i>
Æmilián-us, i. m.	<i>Æmilianus.</i>	Agripp-a, æ, m.	<i>Agrippa.</i>
Æmili-us, i. m.	<i>Æmilius.</i>	Agrippín-a, æ, f.	<i>Agrippina.</i>
Æm-us, i. m.	<i>Mount Æmus.</i>	Al-a, æ, f.	<i>A Wing.</i>
Æmulor, v. 1.	<i>{ I emulate, rival,</i>	Alamánni, m. pl.	<i>The Alamanni.</i>
	<i>{ strive.</i>	Albáni, m. pl.	<i>The Albani.</i>
Æmulus, adj.	<i>{ Emulous,</i>	Albín-us, i, m.	<i>Albinus.</i>
	<i>{ Imitating.</i>	Alb-is, is, m.	<i>The River Albis.</i>
Æneus, adj.	<i>Brazen.</i>	Alexánd-er, ri, m.	<i>Alexander.</i>
Æqualis, e, adj.	<i>Equal.</i>	Alexándri-a, æ, f.	<i>Alexandria.</i>
Æquándus, i.	<i>{ To be equalled,</i>		<i>Alex-</i>
par.	<i>{ To be levelled.</i>		

Alexandrinus, adj.	Alexandrian.	Amplius, adv.	More largely.
Algid-us, i, m.	Mount Algidus.	Ancill-a, æ, f.	A Handmaid.
Aliàs, adv.	At other times.	Anc us, i, m.	Ancus.
Aliénus, adj.	} Alien, foreign, strange, another's.	Andrisc-us, i, m.	Andriscus.
Aliò, adv.		Andrógyn-us, i, m.	Androgynus.
Aliquà, adv.	To another place.	Anici-us, i, m.	Anicius.
Aliquándiu, adv.	Some way.	Anim-us, i, m.	The Mind.
Aliquándiu, adv.	Sometime.	Ani o, ónis, m.	The River Anio.
Aliquántulùm, } adv.	} Somewhat, a lit- tle.	Annibal, is, m.	Annibal.
Aliquántulus, adj.		Anni-us, i, m.	Annius.
Aliquántùm, adv.	Little, small.	Ann-o, ónis, m.	Anno.
Aliquántus, adj.	Somewhat, a little.	Annotátus, par.	} Noted, registered, writ down.
Aliquis, pro. adj.	Little, small.	Annul-us, i, m.	
Aliquò, adv.	Some.	Ann-us, i, m.	A Ring.
Aliter, adv.	Some-what.	Annus, adj.	A Year.
Alius, adj.	Some-what.	Ante, præ.	Annual, yearly.
Alléct-us, i, m.	Other-what.	Ante, adv.	Before.
Alli-a, æ, f.	Other-wise.	Antè, adv.	Before, sooner.
Alm-a, æ, f.	Another, other.	Anteà, adv.	Before, formerly.
Alo, v. 3.	Allectus.	Antemnâtes, m. pl.	The Antemnates.
Alter, adj.	River Allia.	Anthemísi-um, i, n.	Anthemisium.
Altín-um, i, n.	Mount Alma.	Antiochéns-is, } e, adj.	} Antiochian.
Amábil-is, e, adj.	} I nourish, cherish, maintain.	Antióchi-a, æ, f.	
Amánd-um, i, ger.		Antióch-us, i, m.	Antiochia.
Amándus, par.	Another, other.	Antiquíssimus, adj.	Antioches.
Amb-o, æ, o, adj.	City Altinum.	Antiquus, adj.	Ancientest, oldest.
Ambrónes, m. pl.	Amiable, lovely.	Antoniánus, adj.	Ancient, old.
Amíc-a, æ, f.	Loving.	Antonín-us, i, m.	Antonius's.
Amicíti-a, æ, f.	To be loved.	Antóni-us, i, m.	Antoninus.
Amíc-us, i, m.	Both.	Anulín-us, i, m.	Anulinus.
Amícus, adj.	Ambrones.	Ap-ér, ri, m.	Aper.
Amíffus, par.	A Mistress.	Apér, v. 4.	I open, discover.
Amíff-us, i, f.	A Friendship.	Api-o, ónis, m.	Apio.
Amítto, v. 3.	A Friend.	Apollóni a, æ, f.	Apollonia.
Amœníffimus, } adj.	} Friendly.	Apollóni-us, i, m.	Apollonius.
Amo, v. 1.		Ἀποπληξίς, εος.	Apoplexy.
Am-or, óris, m.	Most delightful.	Apparát us, ùs, m.	Preparation.
Amphitheá- } tr-um, i, n.	} Most pleasant.	Appellátus, par.	Called, named.
Ampliátus, par.		Appello, v. 1.	I call. name.
Amplífico, v. 1.	I love.	Appetentíffi- } mus, adj.	} Most desirous. Very ambitious.
Amplio, v. 1.	I increase, enlarge.	Appetitus, par.	
Ampli-or, us, adj.	Larger, ampler.	Appetít-us, ùs, } m.	} Set upon, attacked. Appetite, Desire.
		Appi-us, i, m.	
		Appius, adj.	Appian.
		Appófitus, par.	Put on, set on.
		K	Appriè,

Apprimè, adv.	{ Very, very much, greatly.	Asclepiodótus, i, m.	{ Asclepiodotus.
Apud, præ.	At, beside, near.	Asdrubal, is, m.	Asdrubal.
Apúli-a, æ, f.	Apulia.	Asi-a, æ, f.	Asia.
Aqu-a, æ, f.	Water.	Asiáticus, i, m.	Asiaticus.
Aquiléi-a, æ, f.	Aquileia.	Asini-us, i, m.	Asinius.
Aquíli-us, i, m.	Aquilius.	Asin-us, i, m.	Asinus.
Aquitáni-a, æ, f.	Aquitania.	Aspéri-or, us, adj.	Sewerer, harsher.
Arábi-a, æ, f.	Arabia.	Aspérit-as, átis, f.	Severity, Harshness.
Arábicus, adj.	Arabick.	Aspício, v. 3.	I behold, see, spy.
Ara-bs, bis, com.	An Arabian.	Asp-is, ídis, f.	An Asp.
Ar-ans, ántis, par.	Plowing.	Assént-ans, ántis, par.	{ Condescending, Complying.
Arbítrium, i, n.	Pleasure, Will.	Affero, v. 3	{ I assert, avouch, affirm.
Arbítrium, i, n.	{ Judgement, Arbitrement.	Assért-or, óris, m.	{ An Assertor, Defender.
Archelá-us, i, m.	Archelaus.	Asséss-or, óris, m.	{ A Counsellor. Associate, Assistant.
Arde-a, æ, f.	Ardea.	Assíduus, adj.	Continual, constant.
Ardeo, v. 2	I burn.	Assúrgo, v. 3	I rise up.
Argénteus, adj.	Of Silver.	Assyri-a, æ, f.	Assyria.
Argentorat-um, i, n.	{ Argentoratum.	Ast-ans, ántis, par.	Standing by.
Argentum, i, n.	Silver.	At, con.	But.
Arg-os, i, n.	Argos.	Atéll-a, æ, f.	Atella.
Ariaráthes, is, m.	Ariarathes.	Athen-æ, árum, f. pl.	{ Athens.
Ariaráth-es, æ, m.	Ariarathes.	Atheniéns-is, e, .adj.	{ Athenian.
Arimín-um, i, n.	Ariminum.	Atque, con.	And.
Ariobarzán-es, is, m.	{ Ariobarzanes.	Attal-us, i, m.	Attalus.
Aristárch-us, i, m.	Aristarchus.	Attili-us, i, m.	Attilius.
Aristobúl-us, i, m.	Aristobulus.	Atting-o, v. 3	I touch.
Arist-o, ónis, m.	Aristo.	Attrítus, par.	Worn out, wasted.
Aristónic-us, i, m.	Aristonicus.	Avarè, adv.	{ Avaritiously, greedily, covetously.
Arm-a, órum, n. pl.	{ Arms, Weapons.	Avaríti-a, æ, f.	Avarice.
Armátus, par.	Armed.	Avárus, adj.	{ Covetous. Avaritious.
Armén-es, is, m.	Armenes.	Auct-or, óris, m.	An Author.
Arméni-a, æ, f.	Armenia.	Auctus, par.	{ Augmented, Increased.
Arménius, adj.	Armenian.	Aud-ax, ácis, adj.	Bold, audacious.
Armóric-a, æ, f.	Armorica.	Auditóri-um, i, n.	A School, Auditory.
Ars, ártis, f.	{ An Art, Craft, Trade.	Auditus, par.	Heard.
Artáxat-a, æ, f.	Artaxata.	Aveho, v. 3	I carry away.
Arthác es, is, m.	Arthaces.	Aventín-us, i, m.	Aventine.
Arvéni, m. pl.	The Averni.	Avérto, v. 3	I turn away.
Ar-uns, úntis, m.	Aruns.		Aúfero,
Arúsp-ex, icis, com.	{ A Soothsayer, Diviner.		
Ascéndo, v. 3	I ascend, advance.		

Aúfero, v. irr.	<i>I take away.</i>	Beatissimus, adj.	<i>Happiest.</i>
Aufidius, i, m.	Aufidius.	Bebriac-um, i, n.	Bebriacum.
Augéndum, i,	<i>Increasing.</i>	Belgæ, m. pl.	<i>The Belgæ.</i>
ger.	<i>Augmenting.</i>	Bélgic-a, æ, f.	Belgica.
Aug-ens, éntis,	<i>Increasing,</i>	Bellátus, par.	<i>Fought.</i>
par.	<i>Augmenting.</i>	Bellicosíssimus,	<i>Most warlike.</i>
Aúgeo, v. 2	<i>I increase, augment.</i>	adj.	
Augúst-us, i, m.	Augustus.	Béllicus, adj.	<i>Warlike.</i>
Avidi-or, us,	<i>Too covetous,</i>	Bell-um, i, n.	<i>War.</i>
adj.	<i>Desirous.</i>	Benè, adv.	<i>Well.</i>
Av-is, is, f.	<i>A Bird, Fowl.</i>	Benevén-t-um, i, n.	Beneventum.
Aul-us, i, m.	Aulus.	Benígnit-as, átis, f.	<i>Bounty, Kindness.</i>
Auréli-a, æ, f.	Aurelia.	Benígnus, adj.	<i>Bountiful, kind.</i>
Aurelián-us, i, m.	Aurelianus.	Bereníc-e, es, f.	Berenice.
Aurélius, i, m.	Aurelius.	Bessi, m. pl.	<i>The Bessi.</i>
Aurélius, adj.	Aurelian.	Bésti-a, æ, m.	Bestia.
Aúreus, adj.	<i>Golden.</i>	Bést-ia, æ, f.	<i>A Beast.</i>
Aure us, i, m.	<i>Mount Aureus.</i>	Bibo, v. 3	<i>I drink.</i>
Aur-um, i, n.	<i>Gold.</i>	Bíbul-us, i, m.	Bibulus.
Aurúnculéi-us,	<i>Auruncúleius.</i>	Biénni-um, i,	<i>The Space of two</i>
i, m.		n.	<i>Years.</i>
Auspíci-um, i,	<i>A good Omen.</i>	Binus, adj.	<i>Two, two by two.</i>
n.	<i>A bad Omen.</i>	Bithyni-a, æ, f.	Bithynia.
Auspíci-um, i,	<i>Conduct,</i>	Bituit-us, i, m.	Bituitus.
n.	<i>Government.</i>	Blæf-us, i, m.	Blæsus.
Aufus, par.	<i>Daring, attempting.</i>	Blandíti-æ, f.	<i>Flatteries,</i>
Aut, con.	<i>Or, either.</i>	pl.	<i>Allurements.</i>
Autem, con.	<i>But, moreover.</i>	Blatten-s, tis, adj.	<i>Purple coloured.</i>
Auth-or, óris, m.	<i>An Author.</i>	Bocch-us, i, m.	Bocchus.
Authórit-as, átis, f.	<i>Authority.</i>	Bióni-us, i, m.	Bionius.
Avúnculus, i, m.	<i>An Uncle.</i>	Bónit-as, átis, f.	<i>Goodness.</i>
Av-us, i, m.	<i>A Grandfather.</i>	Bonóni-a, æ, f.	Bononia.
Auxili-um, i,	<i>Help, Aid,</i>	Bonóf-us, i, m.	Bonosus.
n.	<i>Assistance.</i>	Bon-um, i, n.	<i>A Good.</i>

B

Bábyl-on, ónis, f.	Babylon.	Bráchi-um, i, n.	<i>The Arm.</i>
Bagáúdæ, m. pl.	Bagaudæ.	Brévit-as, átis, f.	<i>Brevity, Shortness.</i>
Balbín-us, i, m.	Balbinus.	Británni-a, æ, f.	Britain.
Balb-us, i, m.	Balbus.	Británnicus, adj.	British.
Barbári-a, æ, f.	Barbaria.	Británnic-us, i, m.	Britannicus.
Barbáric-um, i, n.	Barbaricum.	Británnus, adj.	British.
Bárbarus, adj.	<i>Barbarian.</i>	Brundusíni, m. pl.	<i>The Brundusini.</i>
Bárbaros, adj.	<i>Barbarous.</i>	Brútii, m. pl.	<i>The Brutii.</i>
Bassiánus, i, m.	Bassianus.	Brut-us, i, m.	Brutus.
Bass-us, i, m.	Bassus.	Burbáli-a, æ, f.	Burbalia.
Bastérne, f. pl.	Basternæ.	Burdegála, æ, f.	Burdegala.
		Búzi-a, æ, f.	Buzia.
		Byzánti-um, i, m.	Byzantium.
		Byzi-a, æ, f.	Byzia.

C

Cabíra, inv. n.	<i>The City</i> Cabira.	Cápu-a, æ, f.	Capua.
Cábyl-e, es, f.	Cabyle.	Cap-ut, itis, n.	<i>The Head.</i>
Cado, v. 3.	<i>I fall.</i>	Caracáll-a, æ, m.	Caracalla.
Cæcili-us, i, m.	Cæcilus.	Caráufius, i, m.	Carauſius.
Cæd-es, is, f.	<i>Slaughter,</i> <i>Bloodſhed.</i>	Carb-o, ónis, m.	Carbo.
Cædo, v. 3.	<i>I kill.</i>	Carc-er, eris, m.	<i>A Priſon, Jail.</i>
Cæli-us, i, m.	Cælius.	Cáreo, v. 2.	<i>I want.</i>
Cænínénſes, m. pl.	<i>The Cæninenſes.</i>	Carínates, is, m.	Carinates.
Cænophrúrium, i, n.	Cænophrurium.	Carín-us, i, m.	Carinus.
Cæpi-o, ónis, m.	Cæpio.	Carnút-us, i, m.	Carnutus.
Cæſ-ar, aris, m.	Cæſar.	Carpi, m. pl.	<i>The Carpi.</i>
Cæſáre-a, æ, f.	Cæſarea.	Carra, f. pl.	Cariæ.
Cæſáreus, adj.	Cæſarean.	Carthagínénſes, m. pl.	<i>The Carthaginians.</i>
Cæ-ſo, ónis, m.	Cæſo.	Carthagínénſ-is, e, adj.	<i>Of Carthage.</i>
Cæſus, par.	<i>Killed.</i>	Carthág-o, inis, f.	Carthage.
Cæter, adj.	<i>The reſt, the other.</i>	Cárthál-o, ónis, m.	Carthalo.
Cáius, i, m.	Caius.	Car-us, i, m.	Carus.
Calábri-a, æ, f.	Calabria.	Carus, adj.	<i>Dear.</i>
Calámit-as, átis, f.	<i>Calamity.</i>	Cafc-a, æ, m.	Cafca.
Calát-is, is, f.	Calatis.	Cáſſi-us, i, m.	Caffius.
Cálidus, adj.	<i>Hot, warm.</i>	Caſtell-um, i, n.	<i>A Caſtle, Fort.</i>
Calígul-a, æ, m.	Caligula.	Cáſtit-as, átis, f.	<i>Chaſtity.</i>
Cállidè, adv.	<i>Cunningly, artfully.</i>	Caſtra, n. pl.	<i>Camps.</i>
Cállidus, adj.	<i>Cunning, ſkilful.</i>	Caſtr-um, i, n.	<i>A Caſtle, Fort, Citadel.</i>
Callínic-um, i, n.	Callinicum.	Caf-us, ús, m.	<i>Chance, a Fall.</i>
Calpúrni-us, i, m.	Calpurnius.	Catalóni, m. pl.	Catalauni.
Calvín-us, i, m.	Calvinus.	Catanénſes, m. pl.	<i>The Catanenſes.</i>
Calx, cis, f.	<i>The Heel.</i>	Catén-a, æ, f.	<i>A Chain.</i>
Camíll-us, i, m.	Camillus.	Catenátus, par.	<i>Chained.</i>
Campáni-a, æ, f.	Campania.	Catilín-a, æ, m.	Cataline.
Camp-us, i, m.	<i>A Field, Plain.</i>	Cat-o, ónis, m.	Cato.
Cannæ, f. pl.	Cannæ.	Catti, m. pl.	<i>The Catti.</i>
Cantábri-a, æ, f.	Cantabria.	Cátul-us, i, m.	Catulus.
Canto, v. 1.	<i>I ſing.</i>	Cauf-a, æ, f.	<i>A Cauſe.</i>
Cápio, v. 3.	<i>I take.</i>	Cauſídic-us, i, m.	<i>A Lawyer, Pleader, Counſellor.</i>
Capitolium, i, n.	<i>The Capitol.</i>	Celebérrimus, adj.	<i>Moſt famous.</i>
Cappadóci-a, æ, f.	Cappadocia.	Celebrátus, par.	<i>Celebrated, Frequented.</i>
Cappad-ox, ócis, com.	Cappadocian.	Cele-r, ris, re, adj.	<i>Swift, ſpeedy.</i>
Captív-a, æ, f.	<i>A Woman Captive.</i>	Celérít-as, átis, f.	<i>Swiftneſs.</i>
Captív-us, i, m.	<i>A Man Captive.</i>	Célero, v. 1.	<i>I haſten, diſpatch.</i>
Captívus, adj.	<i>Captive, taken.</i>	Celtibéri-a, æ, f.	Celtiberia.
Captus, par.	<i>Taken.</i>	Cenſ-or, óris, m.	<i>A Cenſor.</i>
		Cenſorín-us, i, m.	Cenſorinus.

Cenſ-us,

Cenf-us, ūs, m.	{	Tribute, Pole, Estate.	Claúdi us, i, m.	Claudius.
Centénus, adj.		The hundredth.	Claustr-um, i, n.	A Waggon.
Centésimus, adj.		The hundredth.	Clausus, par.	Shut up, enclosed.
Centum, adj. inv.		A hundred.	Cleménti-a, æ, f.	Clemency.
Cerno, v. 3		I discern, perceive.	Cleopátr-a, æ, f.	Cleopatra.
Certám-en, inis, n.	{	A Contest. Dispute.	Clibanári us, i, m.	A Cuirassier.
Certátim, adv.		Earnestly, eagerly.	Cloác-a, æ, f.	{ A Kennel, Sink, Gut- ter, Common-sewer.
Certè, adv.		Certainly.	Clódi-us, i, m.	Clodius.
Certus, adj.		Certain.	Cluénti-us, i, m.	Cluentius.
Cesso, v. 1	{	I cease, give over, loiter.	Clype-a, æ, f.	Clypea.
Chálcedon, ónis, f.	{	Chalcedon.	Clype-us, i, m.	A Shield.
Cheronénfes, is, m.		Cheronenfes.	Cnæ-us, i, m.	Cnæus.
Chlam-ys, ydis, f.		A Coat, Gown.	Cœl-um, par.	Compelled, forced.
Chryf-us, i, m.		Chrysus.	Coáctus, i, n.	Heaven.
Cícer-o, ónis, m.		Cicero.	Cœna, æ, f.	Supper.
Cilíci-a, æ, f.		Cilicia.	Cœn-ánd-um, i, ger	Supping.
Cimbri, m, pl.		The Cimbri.	Cœpi, v. def.	I have begun.
Cincinnát-us, i, m.		Cincinnatus.	Cœptum, i, n.	{ An Enterprize. An Attempt.
Cingo, v. 3		I surround.	Cœptus, par.	Begun.
Cinn-a, æ, m.		Cinna.	Coérceo, v. 2	I restrain.
Circa, præ.		About.	Coércit-or, óris, m.	{ A Restrainer.
Circúitus, ūs, m.		A Circuit, Compass.	Cóg-ens, éntis, par.	{ Compelling, forcing, obliging.
Circumdúco, v. 3		I lead about.	Cogníti-o, ónis, f.	Knowledge.
Circúmeo, v. irr.		I go about.	Cógnitus, par.	Known.
Circúmfero, v. irr.		I carry about.	Cognóm-en, inis, n.	{ A Surname.
Circumlátus, par.		Carried about.	Cognomént-um, i, n.	{ A Surname.
Citharædic-us, i, m.	{	A Harper. Fidler.	Cognóscó, v. 3	{ I know, Acknowledge.
Cito, v. 1		I cite, summon.	Cogo, v. 3	{ I compel, force, oblige.
Citò, adv.		Soon, speedily.	Coínquino, v. 1	I stain, defile.
Civil-is, e, adj.		Civil.	Colchi, m. pl.	The Colchi.
Civilíssimus, adj.		Most civil, civillest.	Coléndus, par.	To be cultivated.
Civilit-as, átis, f.		Civility.	Collatín-us, i, m.	Collatinus.
Civ-is, is, com.		A Citizen, Subject.	Collátus, par.	{ Collected, gathered together.
Civít-as, átis, f.		A City.	Colléctus, par.	{ Collected, gathered together.
Clad-es, is, f.		A Disaster, Defeat.	Collég-a, æ, com.	A Colleague.
Cláreo, v. 2		I shine, flourish.	Cólligo, v. 3	I gather together.
Clarisco, v. 3		I shine, flourish.	Colín-a, æ, f.	Collina.
Clári-or, us, adj.	{	Brighter, more famous.	Cólloco, v. 1	I place.
Claríssimus, adj.	{	Brightest, most famous.		
Class-is, is, f.		A Fleet, Navy.		
Claúdia, æ.		Claudia.		

Collóqui-um, i, n.	<i>A Discourse.</i>	Conát-us, ús,	<i>An Attempt.</i>
Colloquor, v. 3.	<i>I talk, discourse.</i>	m.	<i>Endeavour.</i>
Coll-um, i, n.	<i>The Neck.</i>	Concéd-ens,	<i>Granting.</i>
Colo, v. 3.	<i>I dress, cultivate.</i>	éntis, par,	<i>I grant.</i>
Colóni-a, æ. f.	<i>A colony.</i>	Concédo, v. 3.	<i>Granted.</i>
Colúmn-a, æ. f.	<i>A Pillar.</i>	Concéssus, par.	<i>I fall.</i>
Com-a, æ. f.	<i>Hair.</i>	Cóncido, v. 3.	<i>An Assembly.</i>
Comágen-e, es, f.	<i>Comagene.</i>	Cónci-o, ónis, f.	<i>The Stirrer up.</i>
Com-es, itis,	<i>A Companion.</i>	Concitát-or,	<i>I stir up.</i>
com.	<i>Attendant.</i>	óris, m.	<i>Concord.</i>
Comét-e, es, f.	<i>A Comet.</i>	Cóncito, v. 1.	<i>Concordia.</i>
Comitátus,	<i>Attended.</i>	Concordi-a, æ, f.	<i>A Concubine.</i>
par.	<i>Accompanied.</i>	Concubín-a, æ, f.	<i>A Schoolfellow.</i>
Comitát-us, ús,	<i>A Train, Retinue.</i>	Condíscípul-us,	<i>A Condition.</i>
m.	<i>Company.</i>	i, m.	<i>A Builder, Founder</i>
Commémore, v. 1.	<i>I mention.</i>	Conditi-o, onis, f.	<i>Built, hid.</i>
Commendáti-o,	<i>Commendation.</i>	Condit-or, oris, m.	<i>I build, hide.</i>
enis, f.	<i>Committed.</i>	Conditus, par.	<i>Finished.</i>
Commíssus, pr.	<i>Engaged.</i>	Condo, v. 3.	<i>I bring, join.</i>
Commítt-ens	<i>Committing.</i>	Conféctus, par.	<i>I profit, contribute.</i>
éntis, par.	<i>I commit.</i>	Confero, v. irr.	<i>I compare.</i>
Commítto, v. 3.	<i>An Advantage.</i>	Confero, v. irr.	<i>Presently.</i>
Cómod-um, i,	<i>A Convenience.</i>	Conféstim, adv.	<i>Confirmed.</i>
n.	<i>Advantageous.</i>	Confirmátus, par.	<i>I finish, undo.</i>
Cómodus, adj.	<i>convenient.</i>	Conficio, v. 3.	<i>I fix, pierce, stab.</i>
Cómod-us, i. m.	<i>Commodus.</i>	Confígo, v. 3.	<i>I engage, fight.</i>
Commótus, par.	<i>Moved, stirred up.</i>	Conflígo, v. 3.	<i>Flowing together.</i>
Commóveo, v. 2.	<i>I move, stir up.</i>	Conflu-ens,	<i>I fly.</i>
Commún-is, e, adj.	<i>Common.</i>	éntis, par.	<i>Confounded.</i>
Comparándus, par.	<i>To be compared.</i>	Confúgio, v. 3.	<i>Confused.</i>
Comparátus,	<i>Compared.</i>	Confúsus, par.	<i>Assembled together.</i>
pér.	<i>Purchased.</i>	par.	<i>Gathered together.</i>
Compáreo, v. 2.	<i>I appear.</i>	Congregátus,	<i>A Meeting.</i>
Compello, v. 3.	<i>I compel, drive.</i>	par.	<i>Congress.</i>
Compério, v. 4.	<i>I find.</i>	Congréssus, ús,	<i>Meeting, engaging.</i>
Compértus, par.	<i>Found.</i>	m.	<i>Cast together.</i>
Compésco, v. 3.	<i>I restrain.</i>	Congréssus, par.	<i>A husband, Wife.</i>
Cómpleo, v. 2.	<i>I fill.</i>	Conjúctus, par.	<i>Joined together.</i>
Complétus,	<i>Complete, full,</i>	Conjúngo, v. 3.	<i>I join together.</i>
par.	<i>filled.</i>	Conjurati-o, onis, f.	<i>A Conspiracy.</i>
Complúres, adj. pl.	<i>More.</i>	Conjurátus, par.	<i>Conspired.</i>
Compóno, v. 3.	<i>I compose, settle.</i>	Conjúro, v. 1.	<i>I conspire.</i>
Compósitus, par.	<i>Laid, settled.</i>	Conscénd-ens,	<i>Mounting.</i>
Compúlsus, par.	<i>Compelled, forced.</i>	éntis, par.	<i>Going up to.</i>
Conátus, par.	<i>Endeavouring.</i>		
	<i>Attempting.</i>		

Con-

Conscéns-us, ūs, } m. }	Mounting, Going up to.	Contradic-ens, } éntis, par. }	Contradicting.
Consecror, v. 1.	I consecrate.	Contradictus, par.	Contradicted.
Consédeo, v. 2.	I sit down.	Controversi-a, æ, f.	A Controversy.
Consenés-cens, } éntis, par. }	Growing old.	Convénio, v. 4.	I meet with, agree.
Conséntio, v. 4.	I consent, agree.	Convént-us, ūs, } m. }	An Assembly. Meeting.
Consili-um, i, n.	A Counsel, Advice.	Convérsus, par.	Turned.
Consobrin-a, æ, f.	A Cousin-German.	Convérto, v. 3.	I turn.
Consobrin-us, i, m.	A Cousin-German.	Convici-um, i, } n. }	A Reproach, Bawling, Taunt.
Conspéctus, ūs, } m. }	A View. Sight.	Convictus, par. }	Convinced, con- victed, vanquished.
Conspéctus, par.	Viewed, seen.	Convict-us, us, } m. }	Living together, Diet.
Const-ans, ántis, m.	Constants.	Conviv-a, æ, com.	A Guest.
Cóstantín-us, i, m.	Constantinus.	Convív-ium, i, n.	An Entertainment.
Constánti-us, i, m.	Constantius.	Cópi-a, æ, f. }	Plenty, An Opportunity.
Constantinópo- } lis, eos, f. }	Constantinople.	Cópia, f. pl.	Forces, Troops.
Constituo, v. 3.	I appoint, settle.	Copiosissimus, } adj. }	Very plentiful.
Consuetúd-o, } inis, f. }	A Custom.	Copiosus, adj.	Plentiful.
Consul, ulis, m.	A Consul.	Corinthius, adj.	Corinthian.
Consulár-is, e, adj.	Consular.	Corínth-us, i, f.	Corinth.
Consulat-us, ūs, m.	A Consulate.	Corioli, m. pl.	Corioli.
Cónsulo, v. 3.	I consult.	Cornéli-us, i, m.	Cornelius.
Consultíssimus, adj.	Very skilful.	Cornu, inv. n.	A Horn, Bow.
Consúlto, v. 1.	I consult.	Córp-us, oris, n.	A Body.
Consultus, par.	Skilful.	Corréc-t-or, óris, } m. }	A Corrector.
Consult-us, i, m.	A Counsellor.	Correctus, par.	Corrected.
Consumo, v. 3.	I consume, waste.	Corréptus, par.	Seised, caught.
Consumptus, } par. }	Consumed, wasted, Spent.	Córrigo, v. 3.	I correct.
Contámino, v. 1.	I stain, contaminate.	Corrúmpo, v. 3.	I corrupt, spoil.
Contéptus, us, m.	Contempt.	Corruptus, par.	Corrupted.
Contéptus, par.	Despised, contemned.	Córfica, æ, f.	Corfica.
Conténdo, v. 3.	I contend, dispute.	Corvín-us, i, m.	Corvinus.
Conténdo, v. 3.	I go, march.	Corv-us, i, m.	Corvus.
Conténti-o, } ónis, f. }	Contention. Dispute.	Corv-us, i, m.	A Crow, Raven.
Conténtus, adj.	Contented.	Coscóni-us, i, m.	Colconius.
Contíneo, v. 2.	I contain, keep.	Cótti-us, i, m.	Cottius.
Contíngo, v. 3.	I touch, happen.	Cott-a, æ, m.	Cotta.
Contíngo, v. 1.	I continue.	Cot-ys, yos, m.	Cotys.
Contínnus, adj. }	Continual, continued.	Craff-us, i, m.	Craffus.
Contrà, adv.	On the other hand.	Creátus, par.	Created.
Contra, præ.	Against.	Creber, adj.	Frequent.
Contráctus, par.	Drawn together.	Cred-ens, éntis, par.	Believing, trusting.

Credo, v. 3	<i>I believe, trust.</i>	Daphnénses, m. pl.	<i>The Daphnenfes.</i>
Creo, v. 1	<i>I create</i>	Dárdani, m. pl.	<i>The Dardans.</i>
Cresco, v. 3	<i>I grow, increase.</i>	Dardáni-a, æ, f.	<i>Dardania.</i>
Cret-a, æ, f.	<i>Crete.</i>	Dardán-us, i, m.	<i>Dardanus.</i>
Créticus, adj.	<i>Cretic, Cretan.</i>	Dárdanus, adj.	<i>Dardan.</i>
Crim-en, inis, n.	<i>A Crime.</i>	Datúrus, par.	<i>About to give.</i>
Crínitus, adj.	<i>Hairy, bushy, crested.</i>	Datus, par.	<i>Given.</i>
Crudelit-as, atis, f.	<i>Cruelty.</i>	De, præ.	} <i>About, concerning, out of, from.</i>
Crudéliter, adv.	<i>Cruelly.</i>	Débeo, v. 2	
Crúdit-as, átis, f.	} <i>Crudity, Bad Digestion.</i>	Decédo, v. 3	<i>I owe, ought.</i>
Cruéntus, adj.		Decem, adj. inv.	<i>I depart, die.</i>
Cru-or, óris, m.	<i>Bloody.</i>	Decem, adj. inv.	<i>Ten.</i>
Crustrumíni, m. pl.	<i>Blood.</i>	Decémv-ir, íri, m.	<i>A Decemvir.</i>
CrySTALLÍnus	} <i>The Cruustumini.</i>	Decemviral, is,	} <i>Decemviral.</i>
adj.		e, adj.	
Ctésiph-on,	} <i>Crystalline.</i>	Decemvirát-us,	} <i>The Decemvirate.</i>
óntis, m.		ús, m.	
Cubicul-um, i, n.	<i>Of Crystal.</i>	Decéptus, par.	<i>Deceived.</i>
Cult-us, ús, m.	<i>Ctesiphon.</i>	Decérno, v. 3	<i>I decree.</i>
Cult-us, ús, m.	<i>A Chamber, Room.</i>	Decíbal-us, i, m.	<i>Decibalus.</i>
Cùm, adv.	<i>Dress, Worship.</i>	Décies, adv.	<i>Ten Times.</i>
Cum, præ.	<i>Culture.</i>	Décimus, adj.	<i>The tenth.</i>
Cunctus, adj.	<i>When.</i>	Décoro, v. 1	<i>I adorn.</i>
Cupídít as	<i>With.</i>	Decrét um, i, n.	<i>A Decree.</i>
átis, f.	<i>All.</i>	Decré-us, par.	<i>Decreed.</i>
Cur-a, æ, f.	} <i>Desire, Covetousness, Ambition.</i>	Dec-us, óris,	} <i>An Honour.</i>
Cúri-a, æ, f.		n.	
Cúri-us, i, m.	<i>Care.</i>	Dédec-us, oris,	} <i>Ornament.</i>
Curro, v. 3	<i>A Court, Counsel.</i>	n.	
Curr-us, ús, m.	<i>Curious.</i>	Dedicáti-o, ónis, f.	<i>Dis honour.</i>
Curf-or, óris, m.	<i>I run.</i>	Dedíti-o, onis, f.	<i>Disgrace.</i>
Curf-us, ús, m.	<i>A Chariot.</i>	Dedíti-or. us, adj.	<i>Dedication.</i>
Custódi-a, æ, f.	<i>Cursor.</i>	Déditus, par.	<i>A Surrender.</i>
Cyrén-e, es, f.	<i>A Course.</i>	Dedúco, v. 3	<i>Too much given up.</i>
Cyzicénus, adj.	<i>Custody, Prison.</i>	Dedúctus, par.	<i>Given up.</i>
Cyzic-um, i, n.	<i>Cyrene.</i>	Dedúctus, par.	} <i>I bring down.</i>
	<i>Cyzicenean.</i>	Defendéndus, par.	
	<i>Cyzicum.</i>	Deféndo, v. 3	<i>I lead along.</i>
		Deféns-or, óris,	} <i>Led along,</i>
		m.	
		Defénsus, par.	<i>Carried along.</i>
		Défero, v. irr.	<i>Brought down.</i>
		Défero, v. irr.	<i>To be defended.</i>
		Defício, v. 3	<i>I defend.</i>
		Defórmo, v. 1	} <i>A Defender.</i>
		Defúnctus, par.	
			<i>Defended.</i>
			<i>I grant.</i>
			<i>I carry away.</i>
			<i>I decay, revolt.</i>
			<i>I deform.</i>
			<i>Dead, finished.</i>
			<i>Dejectus,</i>

Dejéctus, par.	{ Thrown down, cast down.	Déino, v. 3	I leave off, cease.
Dein, adv.	Then, afterwards,	Désper-ans, ántis, par.	{ Despairing.
Deinceps, adv.	{ Moreover, Afterwards.	Desperátus, par.	{ Desperate, past hope.
Deinde, adv.	Then, afterwards.	Déspero, v. 1	I despair.
Dejotár-us, i, m.	Dejotarus.	Destitútus, par.	Destitute, forsaken.
Delátus, par.	{ Brought, carried, conveyed, conferred.	Detéctus, par.	{ Detected, disco- vered.
Delectátus, par.	Delighted.	Detéctus, par.	Laid open, bare,
Deléndus, par.	{ To be blotted out, To be destroyed.	Detérsus, par.	Wiped off.
Déleo, v. 2	I blot out, destroy.	Detélt-ans, án- tis, par.	{ Detesting.
Delétus, par.	{ Blotted out, Destroyed.	Detestati-o,ónis, f.	Detestation.
Delíci-a, æ, f.	{ A Delight, Darling.	Détraho, v. 3	I draw off.
Deliciæ, f. pl.	{ Delights, Pleasures.	Devíctus, par.	Vanquished, subdued
Demérgo, v. 3.	I drown.	De-us, i, m.	God.
Demérfus, par.	Drowned.	Dexter, adj.	Right, dexterous.
Demétrius, i, m.	Demetrius.	Dextr-a, æ, f.	The Right Hand.
Demùm, adv.	At length.	Diadém-a, atis, n.	A Diadem.
Dénique, adv.	Lastly.	Diadumén-us, i, m.	Diadumenus.
Dentát-us, i, m.	Dentatus.	Dic-ens, éntis, par.	Saying, telling.
Denunciátus, par.	{ Declared, denounced.	Dico, v. 3	I say, tell.
Denúntio, v. 1	I declare, denounce.	Dico, v. 1	{ I dedicate, consecrate.
Depóno, v. 3	I lay down.	Dictát-or, óris, m.	A Dictator.
Depopulátus, par.	{ Spoiling. Pillaging.	Dictatúr-a, æ, f.	A Dictatorship.
Depósitus, par.	Laid down.	Dictum, i, n,	A Saying.
Depravátus, par.	{ Depraved, Corrupted.	Dictus, par.	Said, told.
Deprecáti-o, ónis, f.	{ Prayer, Entreaty.	Didúctus, par.	{ Separated, divided, opened,
Deprecátus, par.	{ Beseeching, Entreating.	Di-es, ei, com.	A Day.
Deprehénsus, par.	Taken, caught.	Differénd-um, i, ger.	{ Deferring, Delaying.
Descríbo, v. 3	{ I describe, distri- bute, divide.	Differéndus, par.	{ To be deferred, Delayed.
Déser-ens, éntis, par.	{ Deserting, forsak- ing, abandoning.	Diffícili-or, us, adj.	{ More difficult, Too difficult.
Désero, v. 3	{ I desert, forsake, abandon.	Difficiliùs, adv.	More difficultly.
Desárt-um, i, n.	A Desert.	Diffi-do, v. 3	I distrust.
Desértus, par.	{ Deserted, forsaken, abandoned.	Diffúgio, v. 3	I fly away.
		Diffúndo, v. 3	I spread abroad.
		Dignátus, par.	{ Deigning, thinking, worthy.
		Dígnit-as, átis, f.	Dignity.
		Dignus, adj.	Worthy.
		Dilectus, par.	Beloved.

Dilig-ens, entis, } adj.	Diligent.	Diutissimus } adj.	Longest, most lasting.
Dilig-ens, éntis, } par.	Loving.	Diutiùs, adv.	Longer, too long.
Diligénti-a, æ, f.	Diligence.	Diuturnit-as, } átis, f.	Long Continuance.
Diligéntissimus, } adj.	Very diligent. Most diligent.	Diuturnus, } adj.	Continual. Continued.
Dimicánd-um, } i, ger.	Fighting.	Div-us, i, m.	A God, Saint.
Dimicándus, par.	To be fought.	Dóceo, v. 2	I teach, inform.
Dimicáti-o, ónis, f.	A Skirmish, Battle.	Docilit-as, átis, f.	Docility.
Dimicátus, par.	Fought.	Doctus, par.	Taught, learned.
Dímico, v. 1	I fight,	Documént-um, } i, n.	A Document, Instance.
Dimídi-um, i, n.	The Half.	Dolabéll-a, æ, m.	Dolabella.
Dimínuo, v. 3	I diminish, lessen.	Doleo, v. 2	I grieve, am sorry, lament.
Dimíssus, par.	Dismissed, Disbanded.	Dol-or, óris, m.	Grief, Pain.
Dimítto, v. 3	I dismiss, disband.	Dól-us, i, m.	Deceit, Guile.
Diocletíán-us, i, m.	Diocletian.	Domésticus, } adj.	Domestick, Household.
Diógen-es, i, m.	Diogenes.	Dómin-us, i, m.	A Lord, Master.
Diréptus, par.	Spoiled, robbed, plundered.	Domiti-us, i, m.	Domitius.
Diripiéndus, } par.	To be spoiled, To be plundered.	Dómitus, par.	Subdued, conquered.
Dirípío, v. 3	I spoil, rob, plunder.	Domo, v. 1	I subdue, conquer.
Disciplín-a, æ, f.	Discipline.	Dom-us, i, f.	A House, Home.
Dispértio, v. 4	I divide, share.	Dom-us, ús, f.	A House, Home.
Displíceo, v. 2	I displease.	Donátus, par.	Given.
Dispóno, v. 3	I dispose, manage.	Dono, v. 1	I give.
Disputáti-o, } ónis, f.	Disputation, Dispute.	Don-um, i, n.	A Gift.
Diffimuláti-o, } ónis, f.	Diffimulation.	Dubiè, adv.	Doubtfully, dubi- ously.
Dissolútus, par.	Dissolute, let loose.	Dubiet-as, átis, f.	Doubtfulness.
Dítraho, v. 3	I sell by Retale.	Dúbius, adj.	Doubtful, dubious.
Distribuo, v. 3	I distribute.	Ducéti, adj. pl.	Two hundred.
Dit-ans, ántis, par.	Enriching.	Duco, v. 3	I lead, bring, marry.
Diti-o, ónis, f.	Dominion, Authority.	Ductus, par.	Led, brought.
Ditissimus, adj.	Richest, very rich,	Ductus, ús, m.	Conduct, Guidance.
Dito, v. 1	I enrich.	Duilli-us, i, m.	Duillius.
Diù, adv.	Long.	Dum, adv.	While, whilst.
Diversus, adj.	Different, diverse.	Duo, æ, o, adj. pl.	Two.
Dívído, v. 3	I divide, share.	Duódecim, adj.	Twelve.
Divís-or, óris, m.	A Divider, Sharer.	inv. pl.	
Dívíus, par.	Divided, shared.	Duodécimus, adj.	The twelfth.
Diutíssimè, adv.	Very long.	Durissimus, } adj.	Hardest, Cruellest.
		Durus, adj.	Hard, cruel.
		Dux, ducis, } com.	A Guide, Leader, A Chief, Captain.

E

Eborác-um, i, n.	York.	Eruditus, par.	Learned.
Edéss-a, æ, f.	Edeffa.	Erúmpo, v. 3	I break out.
Edéssi, m, pl.	The Edeffi.	Esquilín-us, i, m.	Esquiline.
Editus, par.	Published.	Etiam, con.	Also, even.
Editus, par.	Brought forth, born.	Evádo, v. 3	I escape, evade.
Edit-us, ūs, m.	Birth.	Eveho, v. 3	I raise, advance.
Edúco, v. 3	{ I lead out, Bring forth.	Evént-us, ūs, m.	Event.
Educo, v. 1	I educate.	Evérsus, par.	{ Overthrown, Ruined.
Effício, v. 3	I effect, finish, do.	Evérto, v. 3	I overturn, destroy.
Effractus, par.	Broke up.	Eumén-es, is, m.	Eumenes.
Effúgio, v. 3	I fly, escape.	Euméni-a, æ, f.	Eumenia.
Egeo, v. 2	I want, need.	Evocátus, par.	Called out.
Egrégus, adj.	Excellent, famous.	Evoco, v. 1	I call out.
Egréssus, par.	Going out, gone out.	Euphrátes, is, m.	Euphrates.
Egréssi-us, ūs, m.	A going out, Egrefs.	Európ-a, æ, f.	Europe.
Elátus, par.	Elated, puffed up.	Ex, præ.	Out of, of.
Eléctus, par.	Chosen.	Exanimátus, par.	Killed.
Eleg-ans, ántis, adj.	Elegant.	Exáuctoro,	{ I discharge, cashier.
Elemént-um, i, n.	An Element.	v. 1	{ I dismiss, disband.
Elephánt-us, i, m.	An Elephant.	Exáuctoro, v. 1	I dismiss, disband.
Eligo, v. 3	I choose.	Excéptus, par.	Excepted.
Empt-or, óris, m.	A Buyer.	Excídi-um, i,	{ Ruin, Destruction.
Emptus, par.	Bought.	n.	{ I catch, receive.
Enim, con.	For, truly.	Excípío, v. 3	Cut off.
Eo, v. irr.	I go.	Excísus, par.	Stirred up.
Ephef-us, i, f.	Ephesus.	Excitátus, par.	Excluded, shut out.
Épir-us, i, f.	Epirus.	Exclúsus, par.	{ To be cursed.
Epístola, æ, f.	An Epistle.	Execrándus,	{ Execrable.
Epulánd-um,	{ Feasting, Junketing.	par.	{ Execration, Cursing.
i, ger.	{ Feasting, Junketing.	Execráti-o,	{ An Example.
Epulátus, par.	{ A Feast, Entertainment.	ónis, f.	{ A Funeral, Funeral Pomp.
Epul-um, i, n.	{ Entertainment.	Exémpl-um, i, n.	{ Exercising.
Equ-es, itis,	{ A Horseman,	Exéquiæ, f.	{ To be exercised.
com.	{ Rider.	pl.	Exercised.
Equitát-us, ūs, m.	The Horse, Cavalry.	Exercéndum,	Exércitus, par.
Eréctus, par.	Raised, set upright.	i, ger.	Exércit-us, ūs, m.
Ergo, con.	Therefore.	Exercéndus, par.	An Army.
Ergo, adv.	Then.	Exércitus, par.	Exhausted, spent.
Eripio, v. 3	I deliver, rescue.	Exéruit-us, ūs, m.	I exhibit, show.
Eruditio, ónis, f.	Learning.	Exháustus, par.	{ I require, exact, drive out.
Eruditíssimus,	{ Very learned, Most learned.	Exhíbeo, v. 2	Exíguus, adj.
adj.	{ Most learned.		Small, little.
			Exílium, i, n.
			Exile, Banishment.
			Existimánd-
			{ Esteeming, Thinking.
			um, i, ger.

Ex-

Existimāndus, par.	<i>To be esteemed, To be valued.</i>	Facūdi-a, æ, f.	<i>Eloquence.</i>
Exitiābil-is, e, adj.	<i>Destructive, fatal.</i>	Facundissimus, adj.	<i>Very eloquent.</i>
Exitiāl-is, e, adj.	<i>Destructive, fatal.</i>	Falisci, m. pl.	<i>Most eloquent.</i>
Exiti-um, i, n.	<i>Destruction,</i>		<i>The Falisci.</i>
Exit-us, ūs, m.	<i>An End.</i>	Fam-a, æ, f.	<i>Fame, Reputation.</i>
Exoptatissimus, adj.	<i>Very much desired.</i>	Fame-a, æ, m.	<i>Report.</i>
Exordi-um, i, n.	<i>A Beginning,</i>	Fam-es, is, f.	<i>Famea.</i>
Exosus, par.	<i>Hating.</i>	Famili-a, æ, f.	<i>Hunger, Famine.</i>
Exosus, par.	<i>Hated.</i>	Familiār-is, e, adj.	<i>A Family.</i>
Expectati-o, ōnis, f.	<i>Expectation.</i>	Familiār-it-as, ātis, f.	<i>Familiar.</i>
Expēcto, v. 1	<i>I expect, wait.</i>		<i>Familiarity.</i>
Expediti-o, ōnis, f.	<i>An Expedition.</i>	Fastigi-um, i, n.	<i>Top, Dignity.</i>
Expello, v. 3	<i>I expel, drive away.</i>	Fataliter, adv.	<i>Fatally.</i>
Exp-ers, értis, adj.	<i>Void.</i>	Fatigati-o, ōnis, f.	<i>Weariness.</i>
Expertus, par.	<i>Trying,</i>	Fatigatus, par.	<i>Wearied.</i>
	<i>Experiencing.</i>	Fatigo, v. 3	<i>I weary, fatigue,</i>
Explorat-or, ōris, m.	<i>A Scout,</i>	Fat-um, i, n.	<i>Fate,</i>
	<i>Spy.</i>	Faveo, v. 2	<i>I favour.</i>
Exportatus, par.	<i>Carried out.</i>	Fav-or, ōris, m.	<i>Favour.</i>
Exporto, v. 1	<i>I export, carry out.</i>	Favorabil-is, e, adj.	<i>Favourable.</i>
Expugno, v. 1	<i>I storm, force, conquer.</i>	Fausta, æ, f.	<i>Fausta.</i>
Expulsus, par.	<i>Driven out.</i>	Faustín-a, æ, f.	<i>Faustina.</i>
Exsto, v. 1	<i>I appear.</i>	Felici-or, us, adj.	<i>Happier, too happy,</i>
Externus, adj.	<i>Outward,</i>	Feliciſsimè, adv.	<i>Very happily.</i>
	<i>External.</i>		<i>Most happily.</i>
Extinctus, par.	<i>Extinct, killed,</i>	Feliciſsimus, adj.	<i>Very happy, happiest</i>
	<i>Extinguished.</i>	Felicit-as, ātis, f.	<i>Happiness.</i>
Extorqueo, v. 2	<i>I extort, force.</i>	Felíciter, adv.	<i>Happily.</i>
Extraho, v. 3	<i>I draw out.</i>	Fel ix, ícis, adj.	<i>Happy.</i>
Extrínsecus, adv.	<i>Outwardly,</i>	Fer-a, æ, f.	<i>A wild Beast.</i>
	<i>From without.</i>	Fércul-um, i, n.	<i>A Ferculum.</i>
Ex-ul, ulis, com.	<i>An Exile.</i>	Ferè, adv.	<i>Almost, commonly.</i>
Exulo, v. 1	<i>I am banished.</i>	Fer-ens, éntis, par.	<i>Carrying, enduring.</i>

F

Fabi-us, i, m.	Fabius.	Ferr-um, i, n.	<i>Iron, the Sword.</i>
Fabríci-us, i, m.	Fabricius.	Festín-ans, antis, par.	<i>Hastening.</i>
Fácilè, adv.	<i>Easily.</i>	Festum, i, n.	<i>A Feast, Festival.</i>
Facili-or, us, adj.	<i>More easy, too easy.</i>	Festus, adj.	<i>Festival, holy.</i>
Fácil-is, e, adj.	<i>Easy, kind.</i>	Fictus, par.	<i>Feigned, forged,</i>
Facio, v. 3	<i>I make, do.</i>	Fidénæ, f. pl.	<i>Fidenæ.</i>
Facti-o, ōnis, f.	<i>A Faction.</i>	Fidenates, m. pl.	<i>The Fidenates.</i>
Fact-um, i, n.	<i>A Deed, Action.</i>	Fid-es, ei, f.	<i>Faith.</i>
Factus, par.	<i>Done, made.</i>		<i>Fidissimus,</i>

141

Geni-

Genitûrus, par. *About to beget.*Génitus, par. *Begotten.*Gens, gentis, { *A Nation,*
f. { *People.*Gens, gentis, { *A Family.*
f. { *Kindred.*Géntius, i, m. *Gentius.*Génúti-us, i, m. *Genucius.*Gen-us, eris, n. *A Kind, Kindred.*Geréndus, { *To be carried on,*
par. { *To be waged.*Ger-ens, entis, par. *Carrying on.*Germáni, m. pl. *The Germans.*Germáni-a, æ, f. *Germany.*Germanicánus, { *German.*
adj. {Germánic-us, i, m. *Germanicus.*Germánicus, adj. *German.*Germánus, adj. *German.*Gero, v. 3 *I carry on, wage.*Gestûrus, par. *About to carry on.*Gestus, par. *Carried on.*Get-a, æ, m. *Geta.*Glábri-o, ónis, m. *Glabrio.*Gladiát-or, óris, m. *A Gladiator.*Gladiatórius, adj. *Gladiatorian.*Gládi-us, i, m. *A sword.*Glóri-a, æ, f. *Glory.*Gloriosíssimus, { *Most glorious.*
adj. {Gordíán-us, i, m. *Górdianus.*Gothi, m. pl. *The Goths.*Gracch-us, i, m. *Gracchus.*Græci, m. pl. *The Greeks.*Græci-a, æ, f. *Greece.*Græcus, adj. *Greek.*Grandævus, adj. *Aged, old.*Grand-is, e, adj. *Grand, great,*Gráti-a, æ, f. *Favour.*Grátia, f. pl. *Thanks.*Gráti-or, us, adj. *More acceptable.*Grávi-or, us, { *Heavier.*
adj. {Grav-is, e, adj. { *More grievous.*
adj. {Gravíssimè, adv. *Heavy, grievous.*Gravíssimè, adv. *Most grievously.*Gravíssimus, { *Most grievous,*
adj. {Gravíssimus, { *Heaviest.*
adj. {Gul-o, ónis, m. *Gulo.*

H

Habéndus, par. { *To be had,*
{ *To be esteemed.*Hab-ens, éntis, par. *Having.*Hábeo, v. 2 *I have.*Hábito, v. 1 *I inhabit.*Hábitus, par. *Held, esteemed.*Hábit-us, ūs, m. *A Habit, Dress.*Hamíl-c-ar, áris, m. *Hamilcar.*Haùd, adv. *Not.*Haúrio, v. 4 *I draw.*Hélen-a, æ, f. *Helena.*Heliogábal-us, { *Heliogabalus.*
i, m. {Helvétii, m, pl. *The Helvetii.*Herácle-a, æ, f. *Heraclea.*Hércul-es, is, m. *Hercules.*Hercúli-us, i, m. *Herculius.*Hiarb-as, æ, m. *Hiarbas.*Hic, adv. *Here.*Hic, pro. adj. *This.*Hiémpf-al, alis, m. *Hiempsal.*Híer-o, ónis, m. *Hiero.*Hiesofólym-a, æ, f. *Jerusalem.*Hierosólyma, { *Jerusalem.*
n. pl. {Hier-us, i, m. *Hierus.*Hinc, adv. *Hence.*Hírti-us, i, m. *Hirtius.*Hirtuléi-us, i, m. *Hirtuleius.*Hispáni, m, pl. *The Spaniards.*Hispáni-a, æ, f. *Spain.*Hispánus, adj. *Spanish.*Históric-us, i, m. *An Historian.*Hódie, adv. *To-day.*Hom-o, inis, m. *A Man.*Honést-as, átis, f. *Honesty.*Honéstus, adj. *Honest.*Hon-or, óris, m. *Honour.*Honorátus, par. *Honoured.*Honoríficè, adv. *Honourably.*Honoríficus, adj. *Honourable.*Honóro, v. 1 *I honour.*Horáti-us, i, m. *Horace.*Hor-a, æ, f. *An Hour.*Hostilián-us, i, m. *Hostilianus.*

Hosti-

Incolo, v. 3	<i>I inhabit.</i>	Ingenu-us, i, m.	Ingenuus.
Incómmod-um, i, n.	<i>Disad-vantage.</i>	Ingenuus, adj.	<i>Ingenuous,</i>
	<i>Inconvenience.</i>		<i>Free-born.</i>
Incómmodus, adj.	<i>Vexatious,</i>	Inglúvi-es, ei, f.	<i>Gluttony.</i>
	<i>Injurious.</i>	Ingravésc-ens, éntis, par.	<i>Growing heavy.</i>
Inconfúltè, adv.	<i>Inconsiderately.</i>	Ingréssus, par.	<i>Entering.</i>
Inconfúltius, adv.	<i>More inconsiderately.</i>	Ingréss-us, ús, m.	<i>An Entrance.</i>
Inconfúltus, par.	<i>Inconsiderate.</i>	Inhonórius, adj.	<i>Unrewarded.</i>
Increment-um, i, n.	<i>Increase.</i>		<i>Unhonoured.</i>
Indè, adv.	<i>Thence.</i>	Iníti-um, i, n.	<i>The Beginning.</i>
Indi, m. pl.	<i>The Indians.</i>	Injucúndus, adj.	<i>Unpleasant.</i>
Indi-a, æ, f.	<i>India.</i>	Injúri-a, æ, f.	<i>Injury, Affront.</i>
Indico, v. 1	<i>I tell.</i>	Injústè, adv.	<i>Unjustly.</i>
Indíco, v. 3	<i>I denounce, declare.</i>	Injústus, adj.	<i>Unjust.</i>
Indíctus, par.	<i>Denounced,</i>	Innóxius, adj.	<i>Innocent.</i>
	<i>Declared.</i>	Innúmerus, adj.	<i>Innumerable.</i>
Indíctus, par.	<i>Unsaid, unspoken.</i>	Inópi-a, æ, f.	<i>Want, Scarcity.</i>
Indig-ens, éntis, par.	<i>Needing,</i>	Insatiábil-is, e, adj.	<i>Insatiable.</i>
	<i>Wanting.</i>	Insectát-or, óris, m.	<i>A Persecutor.</i>
Indiscrétus, par.	<i>Undistinguished.</i>	Insequ-éns, éntis, par.	<i>Following.</i>
Indo, v. 3	<i>I put in, set in.</i>	Insero, v. 3	<i>I thrust in, join.</i>
Indol-es, is, f.	<i>A Disposition,</i>	Infértus, par.	<i>Inserted, put under.</i>
	<i>Genius.</i>	Insídiæ, f. pl.	<i>Snares.</i>
Indúciæ, f. pl.	<i>A Truce.</i>	Insígn-e, is, n.	<i>An Ensign.</i>
Indúco, v. 3	<i>I bring in.</i>		<i>Dignity.</i>
Indúctus, par.	<i>Brought in.</i>	Insígn-is, e, adj.	<i>Remarkable.</i>
Indúlg-ens éntis, par.	<i>Indulging.</i>	Insígniter, adv.	<i>Remarkably.</i>
Indúlgeo, v. 2	<i>I indulge.</i>		<i>Excellently.</i>
Indústri-a, æ, f.	<i>Industry.</i>	Insol-ens, éntis, par.	<i>Insolent, not used.</i>
Infám-is, e, adj.	<i>Infamous.</i>	Insolénti-a, æ, f.	<i>Insolence.</i>
Infánti-a, æ, f.	<i>Infancy.</i>	Insolénti-or, us, adj.	<i>Too insolent.</i>
Infelícit-as, átis, f.	<i>Ill Fortune.</i>		<i>More insolent.</i>
	<i>Unappinefs.</i>	Instítuò, v. 3	<i>I appoint, institute,</i>
Infel-ix, ícis, adj.	<i>Unhappy.</i>		<i>begin to teach.</i>
Infer-ens, éntis, par.	<i>Bringing in.</i>	Instítutus, par.	<i>Instituted,</i>
Inferi-or, us, adj.	<i>Inferiour.</i>		<i>Trained up.</i>
Infero, v. irr.	<i>I bring in.</i>	Insto, v. 1	<i>I push on, pursue.</i>
Infesto, v. 1	<i>I infest.</i>	Instrúctus, par.	<i>Instructing.</i>
Infidus, adj.	<i>Faitblefs.</i>	Instru-ens, éntis, par.	<i>Instructed.</i>
	<i>Unfaithful.</i>	Instrumént-um, i, n.	<i>An Instrument.</i>
Infínit-as, átis, f.	<i>Infinity.</i>	Instruo, v. 3	<i>I instruct.</i>
Infínitus, adj.	<i>Infinite.</i>		
Infráctus, par.	<i>Broken.</i>		
Infríngo, v. 3	<i>I break.</i>		
Ing-ens, éntis, adj.	<i>Great.</i>		

Insul-a,

Insul-a, æ, f.	<i>An Island.</i>	Ipse, pro.	<i>Himself.</i>
Insûlsê, adv.	<i>Foolishly.</i>	Ir-a, æ, f.	<i>Anger.</i>
Insûlsus, adj.	<i>Foolish.</i>	Iracûndi-a, æ, f.	<i>Anger, Passion.</i>
Integer, adj.	<i>Entire.</i>	Iracûndus, adj.	<i>Angry, passionate.</i>
Inter, præ.	<i>Among, amidst.</i>	Irátus, par.	<i>Angry.</i>
Interámnæ, f. pl.	<i>Interámnæ.</i>	Irritus, adj.	<i>Vain, void.</i>
Intercédo, v. 3	<i>I interpose,</i> <i>Intercede.</i>	Irrumpéndus, par.	<i>To be broke in upon.</i>
Intérea, adv.	<i>Meanwhile.</i>	Irrump-ens,	<i>Breaking in.</i>
Interéptus, par.	<i>Killed.</i>	éntis, par.	
Interéo, v. irr.	<i>I perish.</i>	Irrúmpo, v. 3	<i>I break in.</i>
Interféct-or,	<i>A Killer,</i> <i>Slayer.</i>	Is, ea, id, pro.	<i>That.</i>
óris, m.		Isáuri, m. pl.	<i>The Isaurians.</i>
Interféctus, par.	<i>Killed, slain.</i>	Isáuri-a, æ, f.	<i>Isauria.</i>
Interficio, v. 3	<i>I kill, slay.</i>	Isáuricus, adj.	<i>Isaurian.</i>
Interjéctus, par.	<i>Interposed,</i> <i>Cast between.</i>	Isi-um, i, n.	<i>The Temple of Isis.</i>
Interjéctus, par.	<i>Intervening.</i>	Ist-er, ri, m.	<i>Ister.</i>
Interim, adv.	<i>Meanwhile.</i>	Ita, con.	<i>So.</i>
Intérimo, v. 3	<i>I kill.</i>	Itali-a, æ, f.	<i>Italy.</i>
Intéri-or, us, adj.	<i>Inner, inward.</i>	Itálicus, adj.	<i>Italic, Italian.</i>
Intermitto, v. 3	<i>I intermit,</i> <i>Throw up.</i>	Item, adv.	<i>Also.</i>
Internéci-o,ónis, f.	<i>Slaughter.</i>	It-er, íneris, n.	<i>A Journey,</i> <i>March.</i>
Intérsum, v. irr.	<i>I am present.</i>	Iterum, adv.	<i>Again.</i>
Intervéni-ens,	<i>Intervening,</i>	Ituræi, m. pl.	<i>The Ituræans.</i>
éntis, par.	<i>Coming between.</i>	Jub-a, æ, m.	<i>Juba.</i>
Intolerábil-is,	<i>Intolerable.</i>	Jub-ens, éntis, par.	<i>Commanding.</i>
e, adj.		Júbeo, v. 3	<i>I command.</i>
Intra, præ.	<i>Within.</i>	Jucûndus, adj.	<i>Pleasant.</i>
Intro, v. 1	<i>I enter.</i>	Judæ-a, æ, f.	<i>Judæa.</i>
Intu-ens, éntis,	<i>Beholding,</i>	Judæi, m. pl.	<i>The Jews.</i>
par.	<i>Looking on.</i>	Jud-ex, ícis, com.	<i>A Judge.</i>
Invado, v. 3	<i>I invade.</i>	Judicátus, par.	<i>Judged.</i>
Inveho, v. 3	<i>I carry in, bring in.</i>	Júdico, v. 1	<i>I judge.</i>
Invéntus, par.	<i>Found.</i>	Júger-um, i, n.	<i>An Acre.</i>
Invius, adj.	<i>Unpassed,</i> <i>Unpassable.</i>	Jug-um, i, n.	<i>A Mountain Top.</i>
Invicem, adv.	<i>Mutually, by turns.</i>	Jug-um, i, n.	<i>A Yoke.</i>
Invíctus, par.	<i>Invincible.</i>	Jugulátus, par.	<i>Butchered.</i>
Invid-ens, éntis,	<i>Envy.</i>	Jugúrth-a, æ, m.	<i>Jugurtha.</i>
par.		Jugurthínus, adj.	<i>Jugurthine.</i>
Invidi-a, æ, f.	<i>Envy.</i>	Júli-a, æ, f.	<i>Julia.</i>
Invísus, par.	<i>Hated, hateful.</i>	Julián-us, i, m.	<i>Julian.</i>
Invito, v. 1	<i>I invite.</i>	Júli-us, i, m.	<i>Julius.</i>
Invítus, adj.	<i>Unwilling.</i>	Július, adj.	<i>Julian, of July.</i>
Inusitátus, adj.	<i>Unusual, not used.</i>	Jungo, v. 3	<i>I join.</i>
Jovián-us, i, m.	<i>Jovianus.</i>	Júni-or, us, adj.	<i>Younger.</i>
		Júni-us, i, m.	<i>Junius.</i>
		Juro, v. 1	<i>I swear.</i>
		Jus, juris, n.	<i>Right, a Law.</i>
		L	<i>Jussus,</i>

Jussus, par.	<i>Commanded.</i>	Laudándus, par.	<i>To be praised.</i>
Juss-us, ūs, m.	<i>A Command.</i>	Laudo, v. 1	<i>I praise.</i>
Jústi-or, us,	{ <i>Juster,</i> <i>More favourable.</i>	Lavo, v. 1	<i>I wash.</i>
adj.		Laus, laudis, f.	<i>Praise.</i>
Justissimus, adj.	<i>Justest.</i>	Laúre-a, æ, f.	<i>Laurea.</i>
Justus, adj.	<i>Just.</i>	Laúre-a, æ, f.	<i>A Laurel.</i>
Juvenic-us, i, m.	<i>Juvenicus.</i>	Laureus, adj.	<i>Of the Laurel.</i>
Júven-is, is, com.	<i>A young Person.</i>	Lectícula, æ,	{ <i>A Horse-Litter,</i> <i>A Chair, Sedan.</i>
Júven-is, e, adj.	<i>Young.</i>	f.	
Juvo, v. 1	<i>I help, delight.</i>	Lectíssimus, adj.	<i>Choicest.</i>
Juxta, præ.	<i>According to, near.</i>	Lect-us, i, m.	<i>A Bed.</i>
L		Lectus, par.	<i>Chosen.</i>
		Legáti-o, ónis, f.	<i>An Embassy.</i>
Lab-or, óris, m.	<i>Labour.</i>	Legát-us, i, m.	<i>An Ambassador.</i>
Labór-ans,	{ <i>Labouring.</i>	Légi-o, ónis, f.	<i>A Legion.</i>
ántis, par.		Lego, v. 3	<i>I read.</i>
Laboriósus, adj.	<i>Laborious.</i>	Lénit-as, átis, f.	<i>Lenity, Mildness.</i>
Labóro, v. 1	<i>I labour.</i>	Léniter, adv.	<i>Gently, mildly.</i>
Lacedæmónii,	{ <i>The Lacedæmoni-</i> <i>ans.</i>	Léntul-us, i, m.	<i>Lentulus.</i>
m. pl.		Le-o, ónis, m.	<i>A Lion.</i>
Lachrymábil-is,	{ <i>Mournful.</i>	Lépid-us, i, m.	<i>Lepidus.</i>
e, adj.		Lept-is, is, f.	<i>Leptis.</i>
Læd-ens, éntis,	{ <i>Hurting.</i>	Lévi-or, us, adj.	<i>Lighter.</i>
par.		Lev-is, e, adj.	<i>Light.</i>
Læli-us, i, m.	<i>Lælius.</i>	Libénter, adv.	<i>Willingly.</i>
Lætiti-a, æ, f.	<i>Joy.</i>	Liber, adj.	<i>Free.</i>
Læn-a, æ, f.	<i>A Soldier's Coat.</i>	Lib-er, ri, m.	<i>A Book.</i>
Læn-a, æ, f.	<i>A Priest's Cope.</i>	Liberál-is, e, adj.	<i>Liberal.</i>
Læn-a, æ, f.	<i>A rough Shag.</i>	Liberalíssimus,	{ <i>Very liberal,</i> <i>Most generous.</i>
Lævin-us, i, m.	<i>Lævinus.</i>	adj.	
Lævus, adj.	<i>On the Left Hand.</i>	Liberalit-as, átis, f.	<i>Liberality.</i>
Lampóni-us, i, m.	<i>Lamponius.</i>	Líberi, m. pl.	<i>Children.</i>
Langu-or, óris, m.	<i>Sickness.</i>	Líbero, v. 1	<i>I free, deliver.</i>
Largior, v. 4	<i>I bestow.</i>	Libért-as, átis, f.	<i>Liberty.</i>
Largíti-o, ónis, f.	<i>Largess, Bounty.</i>	Libertín-us, i, m.	<i>Freed Man.</i>
Lárti-us, i, m.	<i>Lartius.</i>	Libertínus, adj.	<i>Freed.</i>
Lascívi-a, æ, f.	<i>Wantonness.</i>	Libért-us, i, m.	<i>A Freeman.</i>
Latínè, adv.	<i>In Latin.</i>	Libíd-o, inis, f.	<i>Lust, Ambition.</i>
Latíni, m. pl.	<i>The Latins.</i>	Lib-o, ónis, m.	<i>Libo.</i>
Latín-us, i, m.	<i>Latinus.</i>	Libr-a, æ, f.	<i>A Pound.</i>
Latínus, adj.	<i>Latin.</i>	Libúrnus, adj.	<i>Liburnian.</i>
Latr-o, ónis, com.	<i>A Thief, Robber.</i>	Líby-a, æ, f.	<i>Libya.</i>
Latrócinor, v. 1	{ <i>I rob, steal,</i> <i>plunder.</i>	Libyssa, æ, f.	<i>Libyssa.</i>
Iáteo, v. 2		Licini-us, i, m.	<i>Licinius.</i>
Lat-us, eris, n.	<i>The Side.</i>	Liceo, v. 2	<i>I am allowed.</i>
Lavácr-um, i, n.	<i>A Bagnio.</i>	Licet, v. imp.	<i>It is lawful.</i>
		Licet, con.	<i>Although.</i>
		Ligur, adj.	<i>Ligurian.</i>

Ligúres,

Ligúres, m. pl.	<i>The Ligurians.</i>	Magnentiánus, adj.	Magnentius's.
Lilybæ-um, i, n.	Lilybæum.	Magnénti, us, m.	Magnentius.
Lingónes, m. pl.	<i>The Lingones.</i>	Magnési-a, æ, f.	Magnesia.
Liter-a, æ, f.	<i>A Letter.</i>	Magnificentíssi-	} <i>Most magnificent.</i>
Lis, litis, f.	<i>Strife, Contention.</i>	mus, adj.	
Lívi-us, i, m.	Livius.	Magníficus, adj.	<i>Magnificent.</i>
Líci-a, æ, f.	Licia.	Magnitúd-o,	} <i>Magnitude,</i>
Loco, v. 1	<i>I place.</i>	inis, f.	
Lócupl-es, étis, adj.	<i>Rich.</i>	Magnus, adj.	<i>Great.</i>
Locupletát-or,	} <i>An Enricher.</i>	Mag-o, onis, m.	Mago.
óris, m.		Majést-as, átis, f.	<i>Majesty.</i>
Locupléto, v. 1	<i>I enrich.</i>	Maj-or, us, adj.	<i>Greater, elder.</i>
Loc-us, i, m.	<i>A Place.</i>	Mái-us, i, m.	<i>The Month May.</i>
Lollián-us, i, m.	Lollianus.	Malè, adv.	} <i>Badly,</i>
Lolli-us, i, m.	Lollius.		
Longè, adv.	<i>Far, wide, long.</i>	Malo, v. irr.	<i>I choose rather.</i>
Longín-us, i, m.	Longinus.	Malus, adj.	<i>Evil, bad.</i>
Loric a, æ, f.	<i>A Coat of Mail.</i>	Mammæ-a, æ, f.	Mammæa.
Lóri-um, i, n.	Lorium.	Mancín-us, i, m.	Mancinus.
Lucáni, m. pl.	<i>The Lucanians.</i>	Mandát-um, i, n.	<i>A Command.</i>
Lucáni-a, æ, f.	Lucania.	Mandátus, par.	<i>Commanded.</i>
Lúceo, v. 2	<i>I shine.</i>	Mando, v. 1	<i>I command, commit.</i>
Lúci-us, i, m.	Lucius.	Man-ens, éntis,	} <i>Staying,</i>
Lucréti-a, æ, f.	Lucretia.	par.	
Lucréti-us, i, m.	Lucretius.	Maneo, v. 2	<i>I stay, abide.</i>
Luctáti-us, i, m.	Lucretius.	Manes, m. pl.	} <i>The Manes,</i>
Luct-us, ūs, m.	<i>Grief.</i>		
Lucúll-us, i, m.	Lucullus.	Maníli-us, i, m.	<i>Manilius.</i>
Ludo, v. 3.	<i>I play.</i>	Máni-us, i, m.	<i>Manius.</i>
Lud-us, i, m.	} <i>Play, Diversion,</i>	Mánli-us, i, m.	<i>Manlius.</i>
		Manfuetúd o,	} <i>Gentleness.</i>
Lugdún-um, i, n.	Lyons.	inis, f.	
Lúgeo, v. 2	<i>I mourn, lament.</i>	Manfúrus, par.	<i>About to stay.</i>
Luscín-us, i, m.	Luscinus.	Manumíssus,	} <i>Manumitted,</i>
Lusitáni, m. pl.	<i>The Lusitanians.</i>	par.	
Lusitáni-a, æ, f.	Lusitania.	Man-us, ūs, f.	} <i>The Hand, a Band,</i>
M		Marcéll us, i, m.	<i>Marcellus.</i>
Macedén-a, æ, f.	Macedena.	Márci-us, i, m.	<i>Marcus.</i>
Macédones, m. pl.	<i>The Macedonians.</i>	Marcomédi,	} <i>The Marcomedi.</i>
Macedóni-a, æ, f.	Macedonia.	m. pl.	
Macedónicus, adj.	Macedonian.	Marcománni-	} <i>Marcomannick.</i>
Máchin-ans,	} <i>Contriving.</i>	cus, adj.	
ántis, par.		Marc-us, i, m.	<i>Marcus.</i>
Macrín-us, i, m.	Macrinus.	Mar-e, is, n.	<i>The Sea.</i>
Magis, adv.	<i>More.</i>	Marg-um, i, n.	<i>Margum.</i>
Magíst er, ri, m.	<i>A Master.</i>	Mariánus, adj.	<i>Marian.</i>
		Marítimus, adj.	<i>Maritime.</i>

Marit-us, i, m.	<i>A Husband.</i>	Migro, v. 1	<i>I remove.</i>
Mári-us, i, m.	Marius.	Mil-es, itis, com.	<i>A Soldier.</i>
Mars, Martis, m.	Mars.	Milit-ans, ántis, } par.	<i>Fighting.</i>
Marfi, m. pl.	<i>The Marfi.</i>	Militar-is, e, adj.	<i>Military.</i>
Márti-us, i, m.	Martius.	Militi-a, æ, f.	<i>Warfare,</i>
Martius, adj.	<i>Of March.</i>	Milito, v. 1	<i>I fight.</i>
Massili-a, æ, f.	Massilia.	Mille, adj.	<i>Thousand.</i>
Massiniss-a, æ, m.	Massinissa.	Mille, n. inv.	<i>A Thousand.</i>
Mat-er, ris, f.	<i>A Mother.</i>	Millésimus, adj.	<i>The Thousandth.</i>
Matéri-a, æ, f.	<i>Matter.</i>	Milliár-e, is, n.	<i>A Mile.</i>
Matérnus, adj. }	<i>Maternal, on the</i>	Milliári-um, i, n.	<i>A Mile.</i>
	<i>Mother's Side.</i>	Milvi-us, i, m.	Milvius.
Matrimóni-um, }	<i>Matrimony.</i>	Min-ax, ácis, adj.	<i>Threatening.</i>
i, n.		Mínimus, adj.	<i>The least.</i>
Mauritáni-a, æ, f.	Mauritania.	Miníster, ri, }	<i>A Minister,</i>
Maxénti-us, i, m.	Maxentius.	m.	<i>Servant.</i>
Máximè, adv. }	<i>Exceedingly,</i>	Min-or, us, adj.	<i>Less, younger.</i>
	<i>Very much.</i>	Minúci-us, i, m.	Minucius.
Maximián-us, i, m.	Maximianus.	Minuo, v. 3	<i>I diminish, lessen.</i>
Máximus, adj.	<i>Greatest.</i>	Minùs, adv.	<i>Less.</i>
Máxim-us, i, m.	Maximus.	Mirábil-is, e, adj.	<i>Wonderful.</i>
Mazac-a, æ, f.	Mazaca.	Miror, v. 1	<i>I wonder.</i>
Médiè, adv.	<i>Indifferently.</i>	Missus, par.	<i>Sent.</i>
Mediét-as, átis, f.	<i>A Moiety, Half.</i>	Mit-is, e, adj.	<i>Mild, meek.</i>
Mediocr-is, e, adj.	<i>Moderate.</i>	Mithridát-es, is, m.	Mithridates.
Mediolán-us, i, m.	Mediolanus.	Mithridáticus, adj.	Mithridatick.
Médi-um, i, n.	<i>A Mean, Middle.</i>	Moderánd-um, }	<i>Governing.</i>
Médius, adj.	<i>Middle.</i>	i, ger.	
Méli-or, us, adj.	<i>Better.</i>	Moderándus, par.	<i>To be governed.</i>
Mémmi-us, i, m.	Memmius.	Modérati-o, ónis, }	<i>Moderation.</i>
Mem-or, oris, adj.	<i>Mindful.</i>	f.	
Memorábil-is, }	<i>Memorable.</i>	Modérati-or, us, adj.	<i>More moderate.</i>
e, adj.		Moderatíssimè, }	<i>Very moderately.</i>
Memóri a, æ, f.	<i>Memory.</i>	adv.	
Mens, mentis, f.	<i>The Mind.</i>	Moderatíssimus, }	<i>Very moderate.</i>
Mens-is, is, m.	<i>A Month.</i>	adj.	
Ménti-o, ónis, f.	<i>Mention.</i>	Moderát or, óris, }	<i>A Governour.</i>
Ment-um, i, n.	<i>The Chin.</i>	m.	
Méreo, v. 2	<i>I deserve.</i>	Moderátus, par.	<i>Moderated.</i>
Mergo, v. 3	<i>I drown, sink.</i>	Moderátus, adj.	<i>Moderate.</i>
Méritò, adv.	<i>Deservedly.</i>	Modésti-a, æ, f.	<i>Modesty.</i>
Mérit-um, i, n.	<i>A Merit.</i>	Modéstus, adj.	<i>Modest.</i>
Méritus, par.	<i>Deserving.</i>	Módicus, adj.	<i>Small.</i>
Mersus, par.	<i>Sunk, plunged.</i>	Módi-us, i, m. }	<i>A Measure,</i>
Mesopotámi-a, æ, f.	Mesopotamia.		<i>Bushel.</i>
Metéll-us, i, m.	Metellus.	Modò, adv.	<i>Only, just now.</i>
Met-us, ùs, m.	<i>Fear.</i>	Mod-us, i, m.	<i>A Measure, Manner.</i>
Micips-a, æ, m.	Micipsa.		<i>Manner.</i>

Mœr-or, óris, m.	} Grief, Sorrow, Trouble.	Muræn-a, æ, m.	Muræna,
Mœsi, m. pl.	The Mœsi.	Múrifi-a, æ, f.	Murfiæ.
Mœsi-a, æ, f.	Mœsia.	Mur-us, i, m.	A Wall.
Moguntiac-um, i, n.	} Moguntiacum.	Mus, muris, m.	A Mouse.
Molésti-a, æ, f.	Trouble.	Morátus, par.	Changed.
Moléstus, adj.	Troublesome.	Muto, v. i.	I change.
Móli-ens, éntis, par.	} Contriving.	N	
Molítus, par.	} Contriving, Attempting.	Nab-is, idis, m.	Nabis.
Moll-is, e, adj.	Soft.	Nactus, par.	Obtaining.
Móneo, v. 2	I advise, admonish.	Nam, con.	For.
Monetári-us, i, m.	} A Minter, Gentleman of the Mint.	Narbón-a, æ, f.	Narbona.
Monumént-um, i, n.	} A Monument.	Nequáquam, adv.	} Not at all. Nowise.
Mons, montis, m.	A Mountain.	Narfé-us, i, m.	Narfeus.
Mor-ans, ántis, par.	} Delaying, Stopping.	Náfic-a, æ, m.	Nafica.
Morb-us, i, m.	A Disease.	Náti-o, ónis, f.	Nation.
Móri-ens, éntis, par.	} Dying.	Natúr-a, æ, f.	Nature.
Mórior, v. 4	I die.	Natural-is, e, adj.	Natural.
Moror, v. i	I hinder, stay.	Natus, par.	Born.
Mors, mortis, f.	Death.	Nat-us, i, m.	A son.
Mórtuus, par.	Dead.	Navál is, e, adj.	Naval.
Mos, moris, m.	A Manner, Custom.	Naufrági-um, i, n.	Shipwreck.
Mot-us, ús, m.	Motion.	Navigati-o, ónis, f.	Navigation.
Motus, par.	Moved.	Návigo, v. i	I sail.
Móveo, v. 2	I move.	Nav-is, is, f.	A Ship.
Mox, adv.	Presently.	Ne, adv.	Not.
Múci-us, i, m.	Mucius.	Ne, con.	Left.
Mulcátus, par.	Beaten.	Nec, con.	Nor, neither.
Mulco, v. i	I beat.	Necessárius, adj.	Necessary.
Muíctatus, par.	Fined.	Necéssit-as, átis, f.	Necessity.
Mulcto, v. i	I fine.	Necéssitúd-o, inis, f.	Alliance, Friendship.
Muliébr-is, e adj.	} Womanly, Effeminate.	Negátus, par.	Denied.
Multitúd-o, inis, f.	A Multitude.	Negligentèr, adv.	Negligently.
Multò, adv.	Much.	Négligo, v. 3	I neglect.
Multùm, adv.	Much.	Nego, v. i	I deny.
Multus, adj.	Many, much.	Nem-o, inis, com.	Nobody.
Múmmi-us, i, m.	Mummius.	Nep-os, ótis, m.	} A Nephew, Grandchild.
Mund-a, æ, f.	Munda.	Nepotián-us, i, m.	Nepotianus.
Múnio, v. 4	I fortify.	Neque, con.	Nor, neither.
Mun-us, eris, n.	A Gift, Office.	Ner-o, ónis, m.	Nero.
		Neroniánus, adj.	Neronian.
		Nerv-a, æ, m.	Nerva.
		Neuter, ius, adj.	Neither of them.
		Neuter, adj.	Neither of them.
		Nex, necis, f.	Death.

Obsequor, v. 3	<i>I follow, obey.</i>	Od-or, óris, m.	<i>Smell.</i>
Obf-es, idis, com.	<i>A Hostage.</i>	Oenomá-us, i, m.	<i>Oenomaus.</i>
Obfessus, par.	<i>Besieged, beset.</i>	Offéns-a, æ, f.	<i>An Offence.</i>
Obsid-ens, éntis, } par.	<i>Besieging.</i>	Offénsus, par.	<i>Offended.</i>
Obsideo, v. 2	<i>I besiege.</i>	Offero, v, irr.	<i>I offer.</i>
Obsidi-o, ónis, f.	<i>A Siege.</i>	Offíci-um, i, n.	<i>An Office, Duty.</i>
Obtémpero, v. 1	<i>I obey.</i>	Olim, adv.	<i>Formerly,</i> <i>Afterwards.</i>
Obtinéndus, par.	<i>To be obtained.</i>	Olympi-as, adis, f.	<i>Olympiad.</i>
Obtíneo, v. 2	<i>I obtain.</i>	Olymp-us, i, m.	<i>Olympus</i>
Obvius, adj.	<i>Obvious, meeting.</i>	Om-en, inis, n.	<i>An Omen.</i>
Occási-o, ónis, f.	<i>Occasion.</i>	Omnínò, adv.	<i>Altogether.</i>
Occidénd-um, } i, ger.	<i>Killing.</i>	Omn-is, e, adj.	<i>All, every.</i>
Occidéndus, par.	<i>To be killed.</i>	Oper-a, æ, f.	<i>Assistance,</i> <i>Means.</i>
Occid-ens, } éntis, par.	<i>Killing.</i>	Opes, f. pl.	<i>Riches.</i>
Occid-ens, } éntis, par.	<i>Dying.</i>	Opif-ex, icis, } com.	<i>A Workman,</i> <i>Mechanick.</i>
Occido, v. 3	<i>I kill.</i>	Opí-lius, i, m.	<i>Opilius.</i>
Occido, v. 3	<i>I fall, die.</i>	Opínor, v.	<i>I think.</i>
Occífurus, par.	<i>About to kill.</i>	Oppid-um, i, n.	<i>A Town.</i>
Occífus, par.	<i>Killed.</i>	Oppréss-or, óris, m.	<i>An Oppressor.</i>
Occúlto, v. 1	<i>I hide, conceal.</i>	Oppréssus, par.	<i>Oppressed.</i>
Occúltus, adj.	<i>Secret, hid,</i> <i>Concealed.</i>	Oppriménd-um, i, ger.	<i>Oppressing.</i>
Occup-ans, } ántis, par.	<i>Seising,</i> <i>Possessing.</i>	Oppriméndus, par.	<i>To be oppressed.</i>
Occupátus, par.	<i>Seised, possessed.</i>	Opprimo, v. 3	<i>I oppress.</i>
Occupo, v. 1	<i>I seise, possess.</i>	Oppúgn-ans, } ántis, par.	<i>Attacking,</i> <i>Storming.</i>
Occúrro, v. 3	<i>I occur, meet,</i> <i>run up to.</i>	Oppugnáti-o, } ónis, f.	<i>A Siege,</i> <i>Storming.</i>
Océan-us, i, m.	<i>The Ocean.</i>	Oppugnáturus, } par.	<i>About to attack,</i> <i>About to storm.</i>
Octacíli-us, i, m.	<i>Octacilius.</i>	Oppugnátus, par.	<i>Attacked, stormed.</i>
Octavián-us, i, m.	<i>Octavianus.</i>	Oppúgno, v. 1	<i>I attack, storm.</i>
Octávi-us, i, m.	<i>Octavius.</i>	Optimus, adj.	<i>The best, very good.</i>
Octávus, adj.	<i>The eighth.</i>	Opto, v. 1.	<i>I wish, desire.</i>
Octingéntési-mus, adj.	<i>The eight hundredth.</i>	Opulénti-or, us, } adj.	<i>Richer.</i>
Octingénti, adj.	<i>Eight Hundred.</i>	Opuléntissimus, } adj.	<i>Richest, very rich.</i>
Octo, adj. inv.	<i>Eight.</i>	Opuléntus, adj.	<i>Rich.</i>
Octogésimus, adj.	<i>Eightieth.</i>	Opus, n. inv.	<i>Need.</i>
Octoginta, adj. } inv.	<i>Eighty.</i>	Opus, adj. inv.	<i>Needful.</i>
Ocul-us, i, m.	<i>The Eye.</i>	Opus, eris, n.	<i>A Work.</i>
Odenát-us, i, m.	<i>Odenatus.</i>	Or-ans, ántis, } par.	<i>Intreating,</i> <i>Praying.</i>
Oden-um, i, n.	<i>A Musick-house.</i>	Orát-or, óris, m.	<i>An Orator</i>
Odi-um, i, n.	<i>Hatred.</i>		

Orb-is, is, m.	<i>A Globe.</i>	Pannónii, m. pl.	<i>The Pannonians.</i>
Orbit-as, átis, f.	<i>Want of Children.</i>	Panf-a, æ, m.	<i>Pansa.</i>
Orcades, f. pl.	<i>The Orcades.</i>	Panticapæ-on, i, n.	<i>Panticapæon.</i>
Ordinárius, adj.	<i>Ordinary.</i>	Páphlagon,	} <i>A Paphlagonia.</i>
Ordino, v. 1	} <i>I ordain, settle, order.</i>	ónis, com.	
Ord-o, inis, m.		Paphlagóni-a, æ, f.	<i>Paphlagonia.</i>
Orést-es, æ, m.	<i>Orestes.</i>	Papíri-us, i, m.	<i>Papirius.</i>
Ori-ens, éntis, par.	<i>Rising, arising.</i>	Par-ans, antis, par.	<i>Preparing.</i>
Orígo, inis, f.	} <i>The Origin, Beginning.</i>	Paratíffimus,	} <i>Most ready, Prepared.</i>
Oriúndus, par.		adj.	
Ormísd-as, æ, m.	<i>Ormisdas.</i>	Parátus, par.	<i>Prepared, ready.</i>
Ornámént-um, i, n.	<i>An Ornament.</i>	Parco, v. 3	<i>I spare.</i>
Oro, v. 1	<i>I intreat, pray, beg.</i>	Parcus, adj.	<i>Sparing.</i>
Oród-es, is, m.	<i>Orodes.</i>	Par-ens, éntis,	} <i>A Parent.</i>
Ortus, par.	<i>Risen, arising.</i>	com.	
Ort-us, ús, m.	<i>The Rising, Rise.</i>	Páreo, v. 2	<i>I obey.</i>
Os, offis, n.	<i>A Bone.</i>	Páriter, adv.	<i>Like-wise, together.</i>
Os, oris, n.	<i>The Mouth.</i>	Paro, v. 1	<i>I prepare.</i>
Ofdroën-e, es, f.	<i>Ofdroëne.</i>	Parricidi-um, i, n.	<i>Parricide.</i>
Ofdroëni, m. pl.	<i>The Ofdroeni.</i>	Pars, partis, f.	<i>A Part.</i>
Osténdo, v. 3	<i>I show, shew.</i>	Partheni-us, i, m.	<i>Parthenius.</i>
Osti-a, æ, f.	<i>Ostia.</i>	Parthenópolis,	} <i>Parthenopolis.</i>
Ostiátim, adv.	} <i>From door to door, From house to house.</i>	is, f.	
Oth-o, ónis, m.		Parthi, m. pl.	<i>The Parthians.</i>
Ov-ans, ántis, par.	<i>Triumphing.</i>	Parthicus, adj.	<i>Parthian.</i>
		Parthus, adj.	<i>Parthian.</i>
		Partim, adv.	<i>Partly.</i>
		Partus, par.	<i>Got, purchased.</i>
		Part-us, ús, m.	<i>Birth.</i>
		Parùm, adv.	<i>Little.</i>
		Parvus, adj.	<i>Little, small.</i>
		Pass-us, ús, m.	<i>A Pace.</i>
		Passus, par.	<i>Suffering.</i>
		Past-or, óris, m.	<i>A Shepherd.</i>
		Patefácio, v. 3	<i>I lay open.</i>
		Patefáctus, par.	<i>Laid open.</i>
		Páteo, v. 2.	} <i>I am open, Extended.</i>
		Pat-er, ris, m.	<i>A Father.</i>
		Patérnus, adj.	<i>Paternal, fatherly.</i>
		Pátior, v. 3	<i>I suffer.</i>
		Pátri-a, æ, f.	<i>A native Country.</i>
		Patrimóni-um, i, n.	<i>Patrimony.</i>
		Pátrius, adj.	} <i>Of one's Country. Of one's Father.</i>
		Patruél-is, e, adj.	<i>Of one's Uncle.</i>
		Patruél-is, is, com.	<i>A Cousin.</i>
		Patru-us, i, m.	<i>An Uncle.</i>

P

Pacánd-um, i,	} <i>Appeasing, Keeping quiet.</i>	Pass-us, ús, m.	<i>A Pace.</i>
ger.		Passus, par.	<i>Suffering.</i>
Pacándus, par.	} <i>To be appeased, To be kept quiet.</i>	Past-or, óris, m.	<i>A Shepherd.</i>
Pacór-us, i, m.		Patefácio, v. 3	<i>I lay open.</i>
Pacill-us, i, m.		Patefáctus, par.	<i>Laid open.</i>
Palæophársal-	} <i>Paleopharfalus.</i>	Páteo, v. 2.	} <i>I am open, Extended.</i>
us, i, f.			
Palæstin-a, æ, f.	<i>Palestine.</i>	Pat-er, ris, m.	<i>A Father.</i>
Palàm, adv.	<i>Openly.</i>	Patérnus, adj.	<i>Paternal, fatherly.</i>
Palatín-us, i, m.	<i>Palatine.</i>	Pátior, v. 3	<i>I suffer.</i>
Paláti-um, i, n.	<i>Palace.</i>	Pátri-a, æ, f.	<i>A native Country.</i>
Páll-i-um, i, n.	<i>A Cloak.</i>	Patrimóni-um, i, n.	<i>Patrimony.</i>
Pal-us, údis, f.	<i>A Pool. Fen.</i>	Pátrius, adj.	} <i>Of one's Country. Of one's Father.</i>
Pamphíli-a, æ, f.	<i>Pamphilia.</i>		
Pannóni-a, æ, f.	<i>Pannonia.</i>	Patruél-is, e, adj.	<i>Of one's Uncle.</i>
Pannónicus, adj.	<i>Pannonian.</i>	Patruél-is, is, com.	<i>A Cousin.</i>
		Patru-us, i, m.	<i>An Uncle.</i>

Pátrius,

Pátruus, adj.	<i>An Uncle's.</i>	Perniciósus, adj.	<i>Pernicious,</i>
Paucus, adj.	<i>Few.</i>		<i>Destructive.</i>
Paul-us, i, m.	Paulus.	Perpénn-a, æ, m	Perpenna.
Paup-er, eris, adj.	<i>Poor.</i>	Perpéssus, par.	<i>Suffering.</i>
Pax, pacis, f.	<i>Peace.</i>	Perpétuus, adj.	<i>Perpetual, conti-</i>
Pect-us, oris, n.	<i>The Heart, Breast.</i>		<i>nual.</i>
Pecúni-a, æ, f.	<i>Money.</i>	Persæ, m. pl.	<i>The Persians.</i>
Ped-es, itis.	<i>A Footman,</i>	Persecútus, par.	<i>Pursuing, follow-</i>
com.	<i>A Foot Soldier.</i>		<i>ing.</i>
Pelígni, m. pl.	<i>The Peligni.</i>	Perféneo, v. 2	<i>I grow old.</i>
Pello, v. 3.	<i>I drive away.</i>	Perfenéscó, v. 3	<i>I grow old.</i>
Péndeó, v. 2	<i>I depend, hang.</i>	Persequénd-um,	<i>Pursuing, follow-</i>
	<i>I esteem.</i>	i, ger.	<i>ing.</i>
Pendo, v. 3	<i>I weigh, ponder.</i>	Persequéndus,	<i>To be pursued.</i>
Penè, adv.	<i>Almost.</i>	par.	<i>To be followed.</i>
Pénetro, v. 1	<i>I penetrate.</i>	Pérse-us, i, m.	Perseus.
Pénitus, adv.	<i>Whole, altogether.</i>	Pérficus, adj.	Persian.
Per, præ.	<i>By, through.</i>	Perf-is, idis, f.	Persia.
Percuss-or, óris, m.	<i>An Assassin.</i>	Pértin-ax, ácis, m.	Pertinax.
Percússus, par.	<i>Struck, stabbed,</i>	Pervénio, v. 4	<i>I come.</i>
	<i>killed.</i>	Perúsi-a, æ, f.	Perusia.
Pérditus, par.	<i>Destroyed, undone,</i>	Pescénni-us, i, m.	Pescennius.
	<i>lost.</i>	Pestilénti-a, æ, f.	Pestilence.
Perdo, v. 3	<i>I lose, destroy.</i>	Pet ens, éntis, par.	<i>Seeking, going to.</i>
Péreo, v. irr.	<i>I perish.</i>	Peto, v. 3	<i>I seek, go to.</i>
Perféctus, par.	<i>Perfected, finished.</i>	Petréi-us, i, m.	Petreus.
Pérfero, v. irr.	<i>I endure,</i>	Petróni-us, i, m.	Petronius.
	<i>Carry through.</i>	Pharnác-es, is, m.	Pharnaces.
Perfídi-a, æ, f.	<i>Perfidy,</i>	Phasel-is, idis, f.	Phaselis.
	<i>Treachery.</i>	Philippi, f. pl.	Philippi.
Pérfug-a, æ, com.	<i>A Deserter.</i>	Philipp-us, i, m.	Philip.
Pérgam-us, i, f.	Pergamus.	Philosóphi-a, æ, f.	Philosophy.
Pericul-um, i, n.	<i>Danger.</i>	Philosóph-us, i, m.	<i>A Philosopher.</i>
Périmo, v. 3	<i>I kill.</i>	Phœnic-e, es, f.	Phœnicia.
Perínde, adv.	<i>As, so as.</i>	Phrygi-a, æ, f.	Phrygia.
Peritíssimus,	<i>Most expert,</i>	Phrygius, adj.	Phrygian.
adj.	<i>Most skilful.</i>	Picéntes, m. pl.	<i>The Picentes.</i>
Perlátus, par.	<i>Brought, carried</i>	Picen-um, i, n.	Picenum.
	<i>along.</i>	Pict-or, óris, m.	Pictor.
Permáneo, v. 2	<i>I remain, continue.</i>	Pict-or, óris, m.	<i>A Painter.</i>
Permítt-ens,	<i>Permitting,</i>	Pictus, par.	<i>Painted.</i>
éntis, par.	<i>Allowing.</i>	Piræus, adj.	Piræan.
Permítt-o, v. 3	<i>I permit, allow.</i>	Piræe-us, i, m.	Piræus.
Permutáti-o,	<i>An Exchange.</i>	Piráticus, adj.	<i>Piratick.</i>
ónis, f.		Pisc-is, is, m.	<i>A Fish.</i>
Pernici-es, ei,	<i>Destruction,</i>	Piscor, v. 1	<i>I fish.</i>
f.	<i>Slaughter.</i>	Pius, adj.	Pious.
Perniciosè, adv.	<i>Perniciously.</i>	Pi-us, i, m.	Pius.

Placeo, v. 2	<i>I please.</i>	Postéri-or, us,	<i>Latter, hinder.</i>
Placidíssimus,	<i>Most pleasant,</i>	adj.	<i>Latter, slower.</i>
adj.	<i>Most charming.</i>	Postérít-as, átis, f.	<i>Posterity.</i>
Plácí-dus, adj.	<i>Pleasant, quiet,</i>	Pósterus, adj.	<i>Coming after.</i>
	<i>calm.</i>	Posthúmi-us, i, m.	<i>Posthumus.</i>
Plaúti-us, i, m.	<i>Plautius.</i>	Posthum-us, i, m.	<i>Posthumus.</i>
Pleríque, adj.	<i>The most.</i>	Postquam, adv.	<i>After that.</i>
Plerúmque, adv.	<i>For the most part.</i>	Postré-mum, adv.	<i>Lastly, at last.</i>
Plerúsque, adj.	<i>The most.</i>	Postré-mus, adj.	<i>The last.</i>
Plotín-a, æ, f.	<i>Plotina.</i>	Pot-ens, éntis,	<i>Powerful, able.</i>
Plúrimùm, adv.	<i>Very much.</i>	adj.	
Plúrimus, adj.	<i>Very many,</i>	Potentíssimus,	<i>Very powerful, most</i>
	<i>Very great.</i>	adj.	<i>powerful, ablest.</i>
Plutárch-us, i, m.	<i>Plutarch.</i>	Potést-ás, átis, f.	<i>Power.</i>
Poém-a, átis, n.	<i>A Poem.</i>	Póti-or, us, adj.	<i>Rather.</i>
Pœn-a, æ, f.	<i>Punishment.</i>	Potítus, par.	<i>Enjoying, possessed.</i>
Pœni, m. pl.	<i>The Carthaginians.</i>	Póti-us, adv.	<i>Rather.</i>
Pólem-on, ónis, m.	<i>Polemon.</i>	Præb-ens, éntis,	<i>Affording,</i>
Polemoníacus,	<i>Polemoniac.</i>	par.	<i>Showing.</i>
adj.		Præbeo, v. 2.	<i>I afford, show,</i>
Pométi-a, æ, f.	<i>Pometia.</i>		<i>offer, behave.</i>
Pomp-a, æ, f.	<i>Pomp, Procession.</i>	Præcédo, v. 3	<i>I go before.</i>
Pompéi-us, i, m.	<i>Pompey.</i>		<i>I excel.</i>
Pondo, n. inv.	<i>A Pound.</i>	Præc-eps, ipitis,	<i>Sudden,</i>
Pond-us, eris, n.	<i>A Weight, Burthen.</i>	adj.	<i>Declining.</i>
Pono, v. 3	<i>I put, place.</i>	Præcípio, v. 3	<i>I command, charge.</i>
Pons, pontis, m.	<i>A Bridge.</i>	Præcípiti-um, i, n.	<i>A Precipice.</i>
Pónticus, adj.	<i>Of Pontus.</i>	Præcípito, v. 1	<i>I throw down,</i>
Pónti-us, i, m.	<i>Pontius.</i>		<i>I precipitate.</i>
Pont-us, i, m.	<i>The Sea.</i>	Præcípuè, adv.	<i>Chiefly.</i>
Pont-us, i, f.	<i>Pontus.</i>	Præcípuus, adj.	<i>Chief.</i>
Populátus, par.	<i>Wasting.</i>	Præd-a, æ, f.	<i>A Prey, Booty.</i>
Pópul-us, i, m.	<i>The People.</i>	Præf-ectúr-a, æ, f.	<i>The Governorship.</i>
Porci-us, i, m.	<i>Porcius.</i>	Præf-ect-us, i, m.	<i>A Governour.</i>
Porro, adv.	<i>Moreover.</i>	Præfício, v. 3	<i>I set over.</i>
Porfén-a, æ, f.	<i>Porfena.</i>	Præli-um, i, n.	<i>A Battle, Skirmish.</i>
Port-a, æ, f.	<i>A Gate.</i>	Prænést-e, is, n.	<i>Prænelle.</i>
Port-us, ús, m.	<i>A Port, Harbour.</i>	Prænéstíni, m. pl.	<i>The Prænestini.</i>
Posco, v. 3	<i>I demand, require.</i>	Præparo, v. 1	<i>I prepare.</i>
Pófitus, par.	<i>Placed, put, laid.</i>	Præponéndus, par.	<i>To be preferred.</i>
Póssid-ens, éntis,	<i>Possessing.</i>	Præpóno, v. 3	<i>I prefer.</i>
par.		Præpósitus, par.	<i>Preferred.</i>
Póssideo, v. 2	<i>I possess.</i>	Præf-ens, éntis, adj.	<i>Present.</i>
Póssum, v. irr.	<i>I am able.</i>	Præf-es, idis,	<i>A President,</i>
Post, præ.	<i>After.</i>	com.	<i>Governour.</i>
Post, adv.	<i>After, afterwards.</i>	Præsto, v. 1	<i>I perform, afford.</i>
Posteà, adv.	<i>Afterwards.</i>	Præsum, v. irr.	<i>I am set over.</i>
Pósteri, m. pl.	<i>Posterity.</i>	Præter, præ.	<i>Except, beside.</i>

Prætereā, adv.	Moreover.	Profugio, v. 3	I fly.
Prætext-a, æ, f.	The Prætexta.	Progressus, ūs, m.	Progress.
Prætexus, par.	Bordered, edged.	Progressus, par.	Advancing.
Præt-or, ōris, m.	A Prætor.	Promissum, i, n.	A Promise.
Prætoriāni, m. pl.	The Guards.	Promissus, par.	Promised.
Prætoriānus, adj.	Prætorian.	Promitt-ens, én-	} Promising.
Prætori-um, i,	} The Prætorium.	tis, par.	
n.		Promitto, v. 3	I promise.
Prætorius, adj.	Prætorian.	Promptissimus, adj.	Very ready.
Prævenio, v. 4	} I prevent,	Promptus, par.	Ready.
		Prōni-or, us, adj.	Too prone.
Præventus, par.	Prevented.	Pronuncio, v. 1	I declare.
Primo, adv.	First, at first.	Propalam, adv.	Openly.
Primum, adv.	First, at first.	Propè, adv.	Almost.
Primus, adj.	The first.	Prope, præ.	Near, hard by.
Princ-eps, ipis, m.	A Prince.	Propensi-or, us,	} Too propense,
Princ-eps, ipis, f.	A Princess.	adj.	
Principat-us, ūs,	} Sovereignty,	Prōpi-or, us, adj.	Nearer, nigher.
		Prōprius, adj.	Proper.
m.	} Dominion.	Propter, præ.	For, because of.
Principi-um, i, n.		Propugnāt-or,	} A Defender, Cham-
Pri-or, us, adj.	The former.	ōris, m.	
Prisc-us, i, m.	Priscus.	Proscripti-o, ō-	} Proscription.
Priscus, adj.	Ancient.	nis, f.	
Pristinus, adj.	Former, ancient.	Prōsequor, v. 3	I follow, attend.
Privātus, par.	Deprived.	Prosper, adj.	Prosperous.
Privātus, adj.	Private.	Prosperrimus, adj.	Very prosperous.
Privign-us, i, m.	A Step-son.	Prōtraho, v. 3	} I protract, lengthen
Prius, adv.	Before, sooner.		
Pro, præ.	For.	Prōvid-ens, én-	} Providing, foresee-
Probè, adv.	Well.	tis, par.	
Probus, adj.	Good.	Providenti-a, æ, f.	Providence.
Procedo, v. 3	I proceed.	Provideo, v. 2	} I provide, foresee,
Procliv-is, e, adj.	Inclinable, bent.		
Proconsul-ul, ulis, m.	Proconsul.	Provinci-a, æ, f.	A Province.
Proconsulat-us,	} The Proconsulate.	Provinciāl-is, e,	} Provincial.
ūs, m.		adj.	
Procubo, v. 1	I fall down.	Prōvoc-ans, án-	} Provoking, chal-
Procumbo, v. 3	I fall down.	tis, par.	
Procul, adv.	Far, far off.	Prōvoco, v. 1	I provoke, challenge.
Procul-us, i, m.	Proculus.	Prōximus, adj.	The next.
Prod-ens, éntis, par.	Betraying.	Prud-ens, éntis,	} Prudent.
Prōditus, par.	Betrayed, discovered.	adj.	
Prodūctus, par.	Drawn out.	Prudenti-a, æ, f.	Prudence.
Profectus, par.	Going, gone.	Pruga-a, æ, f.	Charcoal.
Proficiscor, v. 3	I go march.	Prusi-as, æ, m.	Prusias.
Prōfligo, v. 1	I despatch, finish.	Pseudo-Pérseus,	} Pretended Perseus.
Profluvi-um, i, n.	A Flux, Looseness.	i, m.	
Profluvi-um, i, n.	A gushing out.		Pseudo-

Pseudo-Philippus, i, m.	} Pretended Philip	Qual-is, e, adj.	{ What Kind, What Sort.
Ptolemá-is, idis, f.	Ptolemais.	Quàm, adv.	As, than.
Ptolemæ-us, i, m.	Ptolemy.	Quamquam, adv.	Although.
Públicè, adv.	Publickly.	Quantus, adj.	How great.
Publicol-a, æ, m.	Publicola.	Quare, adv.	Wherefore.
Públicus, adj.	Publick.	Quartus, adj.	The fourth.
Públi-us, i, m.	Publius.	Quasi, adv.	As if, as though.
Pu-er, eri, m.	A Boy.	Quátenus, adv.	As far as.
Pueril-is, e, adj.	Childish, puerile.	Quátuor, adj. inv.	Four.
Pugn-a, æ, f.	A Fight.	Questus, par.	Complaining.
Pugnátus, par.	Fought.	Quest-us, ús, m.	A Complaint.
Pugno, v. 1	I fight.	Qui, pro.	Who.
Pulcher, adj.	Fair, beautiful.	Quia, adv.	Because.
Pulsus, par.	Beat, driven.	Quicúnque, pro.	Whosoever.
Pulvill-us, i, m.	Pulvillus.	Quídam, pro.	Certain.
Púnicus, adj.	Punic.	Quidem, adv.	{ Indeed, verily, truely.
Puniéndum, i, ger.	Punishing.	Quiésc-ens, en-	{ Resting, lodging.
Puniéndus, par.	To be punished.	tis, par.	
Púnio, v. 4	I punish.	Quiétus, adj.	{ Quiet, peaceable, moderate.
Pupien-us, i, m.	Pupienus.	Quiétus, par.	Quieted, rested.
Púrpur a, æ, f.	Purple.	Quin, adv.	But.
Putatus, par.	Thought.	Quíndecim, adj.	{ Fifteen.
Puto, v. 1	I think.	inv.	
Pylæmén-es, is, m.	Pylæmenes.	Quingentésim-us, adj.	{ The five-hundredth.
Pyrenæus, adj.	Pyrenean.	Quingenti, adj.	Five hundred.
Pyrrh-us, i, m.	Pyrrhus.	Quinquagésim-us, adj.	{ The fiftieth.
Q		Quinquaginta, adj. inv.	{ Fifty.
		Quinque, adj. inv.	{ Five.
Quà, adv.	{ Where, by which Way.	Quinquegentiá-ni, m. pl.	{ The Quinquagen-
Quadi, m. pl.	The Quadi.	Quintili-us, i, m.	Quintilius.
Quadrágésimus, adj.	{ The fortieth.	Quínti-us, i, m.	Quintius.
Quadráginta, adj. inv.	{ Forty.	Quint-us, i, m.	Quintus.
Quadrienni-um, i, n.	{ The Space of four Years.	Quintus, adj.	The fifth.
Quadríngenti, adj.	{ Four hundred.	Quippe, con.	For, because.
Quadríngenties, adv.	{ Four hundred times.	Quirínal-is, e, adj.	Quirinal.
Quær-ens, éntis, par.	{ Seeking, asking.	Quisquam, pro.	Any one.
Quæro, v. 3	I seek, ask.	Quò, adv.	Whither.
Quæsitus, par.	Sought, got.	Quò, con.	That.
Quæst-or, óris, m.	The Quæstor.	Quòd, adv.	Because.
		Quod, con.	That.

Quon-

Quondam, adv. *Once, formerly.*
 Quoque, con. *Also, likewise.*

R

Rápío, v. 3 *I ravish.*
 Raptus, par. *Ravished, seized.*
 Ratio, ónis, f. *Reason, a Way, Method.*
 Rational-is, é, adj. *Rational.*
 Rational-is, is, m. *Auditor of the Exchequer.*
 Ravénn-a, æ, f. *Ravenna.*
 Rebellándum, i, ger. *Rebelling.*
 Rebellándus, par. *To be rebelled.*
 Rebéll-ans, ántis, par. *Rebelling.*
 Rebéll-o, v. 1 *I rebel.*
 Recéd-ens, éntis, par. *Retiring.*
 Recédo, v. 3 *I retire.*
 Rec-ens, éntis, adj. *Late, fresh.*
 Recéptus, par. *Received.*
 Recípio, v. 3 *I receive.*
 Rocognósko, v. 3 *I know again.*
 Reconciliátus, par. *Reconciled.*
 Rectè, adv. *Right, rightly.*
 Rectus, adj. *Right, straight.*
 Recúso, v. 1 *I refuse.*
 Redáctus, par. *Reduced.*
 Rédditus, par. *Restored, rendered.*
 Reddo, v. 3 *I repay, restore, render.*
 Rédeo, v. irr. *I return.*
 Réd-iens, éuntis, par. *Returning.*
 Rediméndus, par. *To be redeemed. To be ransomed.*
 Rédimo, v. 3 *I redeem, ransom.*
 Rédit-us, ús, m. *A Return.*
 Redúc-ens, éntis, par. *Bringing back.*
 Redúco, v. 3 *I bring back.*
 Redúctus, par. *Brought back.*
 Réfero, v. irr. *I refer, bring back.*
 Refero, v. irr. *I relate, enroll.*
 Refórm-o, v. 1 *I reform.*

Régi-a, æ, f. *A Palace.*
 Regin-a, æ, f. *A Queen.*
 Régi-o, ónis, f. *A Country.*
 Régius, adj. *Royal, kingly.*
 Regnans, ántis, par. *Reigning.*
 Regnátus, par. *Reigned over. Governed.*
 Regno, v. 1 *I reign, govern.*
 Regn-um, i, n. *A Reign, Kingdom.*
 Rego, v. 3 *I reign, govern.*
 Regrédi-ens, éntis, par. *Returning.*
 Regrédi-or, v. 3 *I return.*
 Regréssus, par. *Returning.*
 Regréss-us, ús, m. *A Return. A Retreat.*
 Régul-us, i, m. *Regulus.*
 Relátus, par. *Brought again.*
 Relátus, par. *Related, enrolled.*
 Reláxo, v. 1 *I relax, loosen.*
 Reláxo, v. 1 *I widen, release.*
 Relíctus, par. *Left.*
 Religi-o, ónis, f. *Religion, Scruple.*
 Relínqu-ens, éntis, par. *Leaving.*
 Relínquo, v. 3 *I leave.*
 Réliquus, adj. *The rest, remaining.*
 Remandátus, par. *Remanded. Commands sent back.*
 Remáneo, v. 2 *I remain, abide.*
 Rémeans, ántis, par. *Returning.*
 Rémeo, v. 1 *I return.*
 Remítto, v. 3 *I remit, send back.*
 Remótus, par. *Removed, remote.*
 Rem-us, i, m. *Remus.*
 Rem-us, i, m. *An Oar.*
 Renovátus, par. *Renewed.*
 Reparándus, par. *To be repaired.*
 Reparátus, par. *Repaired.*
 Réparo, v. 1 *I repair.*
 Repénte, adv. *Suddenly.*
 Repentínus, adj. *Sudden.*
 Repértus, par. *Found. Found again.*
 Répet-ens, éntis, par. *Repeating. Seeking back. Going again.*

Repe-

Repetitus, par.	{ Sought back, Attacked again.	Rogát-us, ūs, m.	The Desire, Request.
Répeto, v. 3	{ I seek again. I go to again.	Rogo, v. 1	I ask, desire.
Repórto, v. 1	{ I carry back.	Rom-a, æ, f.	Rome.
Repóno, v. 3	{ I repose, replace, return.	Románus, adj.	Roman.
Reprehendén- dus, par.	{ To be reprehended. To be blamed.	Rómul-us, i, m.	Romulus.
Reprehéndo, v. 3	I reprehend, blame.	Rostrátus, par.	{ Beaked, snouted. Stemmed.
Repudiátus, par.	Rejected, refused.	Rostr-um, i, n.	A Beak, Bill, Snout.
Repúdio, v. 1	I reject, refuse.	Ruber, adj.	Red.
Res, rei, f.	A Thing, Matter.	Rub-er, ri, m.	Ruber.
Reservátus, par.	Reserved, kept.	Rufín-us, i, m.	Rufinus.
Reférvo, v. 1	I reserve, keep.	Ruf-us, i, m.	Rufus.
Résid-ens, éntis, par.	{ Residing.	Rufus, adj.	Reddish, yellow.
Resísto, v. 3	I resist.	Rumpo, v. 3	I break.
Respóndeo, v. 2	I answer.	Ruptus, par.	Broken, burst.
Respóns-um, i, n.	An Answer.	Rursus, adv.	Again.
Respúblic-a, æ, f.	The Commonwealth.	Rusticán-us, i, m.	A Rustick.
Restitua, v. 3	I restore.	Rutili-us, i, m.	Rutilius.
Restitútus, par.	Restored.	S	
Resuménd-um, i, ger.	{ Taking again, Resuming.		
Resuméndus, par.	{ To be resumed. To be taken again.	Sabíni, m. pl.	The Sabines.
Resúmo, v. 3	I resume, take again.	Sabín-um, i, n.	Sabinum.
Ret-e, is, n.	A Net.	Sabínus, adj.	Sabine.
Retineo, v. 2	I retain, keep.	Sacer, adj.	Sacred, holy.
Retro, adv.	Back, backward.	Sacérd-os, ótis, m.	A Priest.
Réveho, v. 3	{ I carry back, I bring back.	Sacérd-os, ótis, f.	A Priestess.
Reverénti-a, æ, f.	Reverence.	Sacrá, n. pl.	Sacrifices.
Revérsus, par.	Returning.	Sacramént-um, i, n.	A Sacrament, Oath.
Revért-ens, én- tis, par.	{ Returning.	Sæpè, adv.	Oftentimes.
Rex, regis, m.	A King.	Sævi-ens, éntis par	Raging.
Rhæti-a, æ, f.	Rhætia.	Sævio, v. 4	I rage.
Rhen-us, i, m.	Rhine.	Sæviti-a, æ, f.	Cruelty.
Rhódan-us, i, m.	Rhone.	Sævus, adj.	Cruel.
Rhódii, m. pl.	The Rhodians.	Sag-ax, ácis, adj.	Sagacious.
Rhódop-a, æ, f.	Rhodopa.	Sagítt-a, æ, f.	An Arrow.
Rhod-us, i, f.	Rhodes.	Saguntíni, m. pl.	The Saguntini.
Rip-a, æ, f.	A Brink.	Saguntínus, adj.	Saguntine
Ripéns-is, e, adj.	Ripensian.	Sagúnt-um, i, n.	Saguntum.
Rog-ans, ántis, par.	Asking.	Salári-a, æ, f.	Salaria.
Rogátus, par.	Asked, desired.	Saláffi, m. pl.	The Salaffi.
		Salentíni, m. pl.	The Salentini.
		Salentínus, adj.	Salentine.
		Salént-um, i, n.	Salentum.
		Salinát-or, óris, m.	Salinator.
		Salónæ, f. pl.	Salonæ.
		Salta, v. 3	I dance, leap.
		Sálvi-us, i, m.	Salvius.
		Salutánd-um, i, ger	Saluting.

Salutándus, par.	<i>To be saluted.</i>	Semia-Syri-a, æ, f.	Semia-Syria.
Salút-ans, ántis, par	<i>Saluting.</i>	Semper, adv.	<i>Always, ever.</i>
Salúto, v. 1	<i>I salute.</i>	Sempróni-us, i, m.	Sempronius.
Salvus, adj.	<i>Safe.</i>	Sen-a, æ, f.	Sena.
Samnítēs, m. pl.	<i>The Samnites.</i>	Senát-or, óris, m.	<i>A Senator.</i>
Sámni-um, i, n.	Samnium.	Senát-ns, ūs, m.	<i>A Senate.</i>
Sam-us, i, f.	Samus.	Senéct-us, útis, f.	<i>Old Age.</i>
Sanguinarius, adj.	<i>Bloody.</i>	Sen-ex, is, m.	<i>An old Man.</i>
Sangu-is, inis, m.	<i>Blood.</i>	Séni-or, us, adj.	<i>Old, elder.</i>
Sap-or, óris, m.	Sapor.	Senónæ, f. pl.	Senonæ.
Sárdic-a, æ, f.	Sardica.	Senónēs, m. pl.	<i>The Senones.</i>
Sardiní-a, æ, f.	Sardinia	Séntio, v. 4	<i>I perceive, feel.</i>
Sardinénf-is, e, adj.	Sardinian.	Séntio, v. 4	<i>I think, know.</i>
Sardi, m. pl.	<i>The Sardi.</i>	Sénti-us, i, m.	Sentius.
Sármatæ, m. pl.	<i>The Sarmatæ.</i>	Sepélio, v. 4	<i>I bury.</i>
	<i>The Sarmatians.</i>	Septem, adj. pl.	<i>Seven.</i>
Sarmati-a, æ, f.	Sarmatia.	Septém-b-er, ris, m.	September.
Saturnín-us, i.	Saturninus.	Septénni-um, i, n.	<i>The Space of seven Years.</i>
Saúcio, v. 1	<i>I wound.</i>	Septími-us, i, m.	Septimius.
Saurómata, m. pl.	<i>The Sauromatæ.</i>	Séptimus, adj.	<i>The seventh.</i>
Saxónēs, m. pl.	<i>The Saxons.</i>	Septuagésimus, adj.	<i>The seventieth.</i>
Sax-um, i, n.	<i>A Stone, Rock.</i>	Septuaginta, adj.	<i>Seventy.</i>
Scævol-a, æ, m.	Scævola.	Sepultur-a, æ, f.	<i>Burial.</i>
Sceleratíffimus, adj.	<i>Very wicked, lewd.</i>	Sepultúrus, par.	<i>About to bury.</i>
Sceléstus, adj.	<i>Wicked, lewd.</i>	Sepúltus, par.	<i>Buried.</i>
Scel-us, eris, n.	<i>Wickedness.</i>	Sequáni, m. pl.	<i>The Sequani.</i>
Sciénti-a, æ, f.	<i>Science, Knowledge.</i>	Sequ-ens, éntis, par	<i>Following.</i>
Scílicet, adv.	<i>Namely, to wit.</i>	Sequor, v. 3	<i>I follow.</i>
Scípi-o, ónis, m.	Scipio.	Serápium, i, n.	<i>The Temple of Serapis.</i>
Scordísci, m. pl.	<i>The Scordisci.</i>	Sérgi-us, i, m.	Sergius.
Scrib-a, æ, m.	<i>A Scribe, Secretary.</i>	Séricus, adj.	<i>Silken.</i>
Scribóni-us, i, m.	Scribonius.	Sertóri-us, i, m.	Sertorius.
Scythæ, m. pl.	<i>The Scythians.</i>	Servátus, par.	<i>Preserved, kept.</i>
Scythi-a, æ, f.	Scythia.	Servíli-us, i, m.	Servilius.
Secúndò, adv.	<i>Secondly.</i>	Sérvio, v. 4	<i>I serve.</i>
Secúndum, præ.	<i>According to.</i>	Servíti-um, i, n.	<i>Service, Slavery.</i>
Secúndus, adj.	<i>Second.</i>	Sérvit-us, útis, f.	<i>Servitude, Slavery.</i>
Secúndus, adj.	<i>Prosperous.</i>	Sérvi-us, i, m.	Servius.
Secúrit-as, átis, f.	<i>Security.</i>	Sérvo, v. 1	<i>I keep, preserve.</i>
Secútus, par.	<i>Following.</i>	Sestérti-um, i, n.	<i>A Sesterce.</i>
Sed, con.	<i>But.</i>	Sevéri-br, us, adj.	<i>More severe, Too severe.</i>
Sed-ens, éntis, par.	<i>Sitting.</i>	Severíffimè, adv.	<i>Most severely, Very severely.</i>
Sédeo, v. 2.	<i>I sit.</i>	Severíffimus, adj.	<i>Most severe, Very severe.</i>
Sed-es, is, f.	<i>A Seat.</i>		
Sedíti-o, ónis, f.	<i>Sedition.</i>		
Seleúci-a, æ, f.	Seleucia.		
Sell-a, æ, f.	<i>A Seat, Chair.</i>		
Semel, adv.	<i>Once.</i>		

Sevérit-as, átis, f.	Severity.	Solertíffimus, adj.	Very dexterous.
Sevérus, adj.	Severe.	Solitud-o, inis, f.	A Desert.
Sevér-us, i, m.	Severus.	Sólitus, par.	Wont, used.
Sex, adj.	Six.	Sollicit-ans, ántis, par.	Solliciting, courting, endeavouring.
Sexagenárius, adj.	Sixty.	Sollicitátus, par.	Sollicited, wheedled.
Sexagésimus, adj.	The sixtieth.	Sollicitor, v. 1	I solicit, court.
Sexaginta, adj. inv.	Sixty.	Sollicitúd-o, inis, f.	Sollicit, Trouble.
Sexcentésimus, adj.	The six hundredth.	Solùm, adv.	Alone, only.
Sexdecem, adj. inv.	Sixteen.	Solvo, v. 3	I loose.
Séxies, adv.	Six times.	Sol-us, ius, adj.	Alone, only.
Sextus, adj.	The sixth.	Solútus, par.	Loosed, freed.
Sext-us, i, m.	Sextus.	Sophén-e, es, f.	Sophene.
Si, con.	If.	Sor-or, óris, f.	A Sister.
Sic, con.	So, thus.	Spartác-us, i, m.	Spartacus.
Sicili-a, æ, f.	Sicily.	Spatiosi-ór. us, adj.	More spacious.
Sicut, adv. con.	As, even as.	Speculát-or, óris, m.	A Spy, Scout.
Sicuti, adv. con.	As, even as.	Spectácul-um, i, n.	A Sight, Show.
Sign-um, i, n.	A Sign.	Spes, spei, f.	Hope.
Signífic-ans, ántis, par.	Signifying.	Spóli-um, i, n.	Spoil.
Silán-us, i, m.	Silanus.	Spóndeo, v. 2	I promise, offer.
Simíli-or, us, adj.	More like.	Spontis, g. f.	Of one's Accord.
Simíl-is, e, adj.	Like, alike.	Spúri-us, i, m.	Spurious.
Simíllimus, adj.	Very like, most like.	Stádi-um, i, n.	A Stadium.
Simul, adv.	Together, also.	Statim, adv.	Immediately, Presently.
Símul, adv.	As soon as.	Státi-o, ónis, f.	A Station.
Sine, præ.	Without.	Státu-a, æ, f.	A Statue.
Sin-ens, éntis, par.	Suffering, permitting.	Stat-us, ús, m.	A State.
Singár-a, æ, f.	Singara.	Stell-a, æ, f.	A Star.
Singulár-is, e, adj.	Singular, single.	Sterc-us, oris, m.	Dirt, Dung.
Síngulus, adj.	One by one, every, single.	Sterno, v. 3	I cut down, level.
Siníster, adj.	The left.	Sterno, v. 3	I cover, furnish.
Sinóp-e, es, f.	Sinope.	Stipéndi-um, i, n.	Pay.
Sípyl-us, i, f.	Sipylus.	Stip-es, itis, m.	A Stake.
Sírmi-um, i, n.	Sirmium.	Sto, v. 1	I stand.
Sit-us, ús, m.	The Site, Situation.	Stóicus, adj.	Stoick.
Sit-us, ús, m.	Filth, Nastiness.	Stólidus, adj.	Foolish.
Situs, par.	Situated, placed.	Strangulátus, par.	Strangle.
Smyrn-a, æ, f.	Smyrna.	Stratónic-e, es, f.	Stratonice.
Soc-er, eri, m.	A Father in Law.	Strénuè, adj.	Strenuously.
Sociál-is, e, adj.	Social.	Strénuíssimè, adv.	Most strenuous, Very valiantly.
Sóci-us, i, m.	A Companion, Comrade.	Strénuíssimus, adj.	Most valiant, Very strenuously.
Sóci-us, i, m.	An Ally.	Strénuus, adj.	Strenuous, valiant.
Socórdi-a, æ, f.	Sloth, Laziness.		Stu-
Sol, folis, m.	The Sun.		

161

Studiosissimus, adj.	Most studious.	Súpero, v. 1	I overcome.
Stúdi-um, i, n.	Study.	Supérsum, v. irr.	I remain, survive.
Stupr-um, i, n.	Whoredom.	Supervénio, v. 4	I come up.
Suádeo, v. 2	I persuade, advise.	Supervéntum	} Come up.
Sub, præ.	Under, below.	est, imp.	
Subáctus, par.	Subdued.	Supplici-um, i, n.	Punishment.
Subigéndus, par.	To be subdued.	Supra, præ.	Above, over.
Súbigo, v. 3	I subdue, conquer.	Suprà, adv.	Above.
Subjugátus, par.	} Defeated, Put under the Yoke.	Surén-a, æ, m.	Surena.
Súbitò, adv.		Suscéptus, par.	} Entertained, Undertaken.
Súbitus, adj.	Suddenly.	Suscípio, v. 3	
Sublátus, par.	Sudden.	Suspéctus, par.	I undertake.
Submérfus, par.	Taken away.	Suspéctus, adj.	Suspected.
Submóvus, par.	Sunk, drowned.	Suspíci-o, ónis, f.	Suspicious.
Submóvus, par.	Removed.	Suspíció, v. 3	Suspicion.
Submóveo, v. 2	I remove.	Sustíneo, v. 2	I suspect.
Subtíl-is, e, adj.	Subtle, thin, small.	Sutriní, m. pl.	I sustain, suffer.
Subtíl-is, e, adj.	Quick, brisk, quaint.	Suus, pro. adj.	The Sutriní.
Subvénio, v. 4	I relieve, help.	Suus, pro. adj.	His own.
Suburbánus, adj.	Of the Suburbs.	Suus, pro. adj.	Her own.
Succédo, v. 3	I succeed.	Suus, pro. adj.	Its own.
Succéss-or, óris, m.	A Successor.	Syll-a, æ, m.	Sylla.
Succéssurus, par.	About to succeed.	Syllán-us, i, m.	Syllanus.
Succéss-us, ús, m.	Success.	Sylvan-us, i, m.	Sylvanus.
Sud-or, óris, m.	Sweat.	Syph-ax, ácis, m.	Syphax.
Suess-a, æ, f.	Suessla.	Syracusáni, m. pl.	The Syracusani.
Suevi, m. pl.	The Suevi.	Syracusanus, adj.	Syracusan.
Suévi-a, æ, f.	Sueviá.	Syri-a, æ, f.	Syria.
Sui, pro.	Of himself.	Syriacus, adj.	The Syrian.
Sui, pro.	Of herself.	Syr-us, i. m.	Syrus.
Sui, pro.	Of itself.		
Sulpíci-us, i, m.	Sulpicius.		
Sum, v. sub.	I am.		
Summóvus, par.	Removed.		
Summus, adj.	The highest.		
Sumo, v. 3	I take,		
Sumpt-us, ús, m.	Charge, Expence.		
Sumptus, par.	Taken.		
Supéll-ex, écti-	} Furniture, Household-stuff.		
lis, f.			
Super, præ.	Above, over.		
Superátus, par.	} Overcome, Conquered.		
Supérbi-a, æ, f.			
Supérbus, adj.	Pride.		
Supérb-us, i, m.	Proud.		
Supérfluus, adj.	Superbus.		
Supéri-or, ús, adj.	Superfluous.		
	Former.		

Tarént-um, i, n.	Tarentum.	Thúsci-a, æ, f.	Thuscia.
Tarquíni-us, i, m.	Tarquinius.	Tíber-is, is, m.	Tiber.
Tárrac-o, ónis, f.	Tarraco.	Tibéri-us, i, m.	Tiberius.
Tarf-us, i, f.	Tarsus.	Tigrán-es, is, m.	Tigranes.
Taurominitáni, } m. pl.	The Tauromini-tani.	Tigranocért-a, æ, f.	Tigranocerta.
Tauromíni-um, i, n.	Taurominium.	Tigr-is, idis, m.	Tigris.
Taur-us, i, m.	Mountain Taurus.	Tiguríni, m. pl.	The Tigurini.
Taur-us, i, m.	A Bull.	Tim-ens, éntis, } par.	Fearing.
Taxo, v. 1.	Itax, reprove, twit.	Tim-or, óris, m.	Fear.
Tectóri-um, i, n.	Plaster.	Tir-o, ónis, m.	A young Soldier.
Telesín-us, i, m.	Telefinus.	Titúri-us, i, m.	Titurinus.
Temérit-as, átis, f.	Rashness.	Tit-us, i, m.	Titus.
Tempést-as, átis, f.	A Tempest, Storm.	Tog-a, æ, f.	A Gown.
Templ-um, i, n.	A Temple.	Togátus, par.	Gowned.
Témpora, n. pl.	The Temples of the Head.	Tollo, v. 3.	I take away. I take up.
Temp-us, oris, n.	Time.	Tollúmni-us, i, m.	Tollumnus.
Tenacíssimus, adj.	Very tenacious.	Tomi, m. pl.	The Tomi.
Ten-ax, ácis, adj.	Tenacious.	Torquát-us, i, m.	Torquatus.
Tendo, v. 3.	I go, march.	Torqu-is, is, m.	A Chain.
Tenéndus, par.	To be held.	Tot, adj.	So many.
Téneo, v. 2.	I hold. Possess.	Tot-us, ius, adj.	The whole.
Tentátus, par.	Tried, attempted.	Traché-a, æ, f.	Trachea.
Tento, v. 1.	I try, attempt.	Tracto, v. 1.	I treat.
Ter, adv.	Thrice.	Tractus, par.	Drawn.
Tercentésimus, adj.	The three hundredth.	Tract-us, us, m.	A Tract, Track.
Terg-um, i, n.	The Back.	Tráditus, par.	Delivered.
Terr-a, æ, f.	The Earth, Land.	Trado, v. 3.	I deliver.
Terréstr-is, e, adj.	Earthly, earthy.	Trágicus, adj.	Tragic, tragical.
Terríbil-is, e, adj.	Terrible.	Tragoedi-a, æ, f.	Tragedy.
Terrítóri-um, i, n.	A Territory.	Traho, v. 3.	I draw.
Tértius, adj.	The third.	Traján-us, i, m.	Trajan.
Testamént-um, i, n.	A Testament.	Tranquíllè, adv.	Mildly.
Tétric-us, i, m.	Tetricus.	Tranquíllit-as, átis, f.	Tranquillity.
Teutobód-us, i, m.	Teutobodus.	Tranquíllissimus, adj.	Very composed.
Teutónes, m. pl.	The Teutones.	Tranquíllus, adj.	Composed.
Theodór-a, æ, f.	Theodora.	Trans, præ.	Beyond, over.
Thermæ, f. pl.	Warm Baths.	Transáctus, par.	Transacted.
Thervíngi, m. pl.	The Thervingi.	Transalpínus, adj.	Transalpine.
Thessáli-a, æ, f.	Thessaly.	Tránseo, v. 4.	I pass over.
Thessaloníc-a, æ, f.	Thessalonica.	Tránsfero, v. irr.	I transfer, I transplant.
Thráci-a, æ, f.	Thrace.	Tránsfug-a, æ, com.	A Deserter. A Fugitive.
Thusci, m. pl.	The Thuscans.		

Transf.

Transgréssus, par.	Transgressing, going over.	Tum, adv.	Then.
Transiens eúntis, par.	Passing by.	Tumúltu-ans, ántis, par.	Causing Tumults. Causing Mutinies.
Tránfigo, v. 3.	I pass through.	Tumúlt-us, us, m.	A Tumult.
Transitóri-um, i. n.	The Transitorium.	Tunc, adv.	Then.
Translátus, par.	Translated.	Turbatus, par.	Troubled, disturbed.
Transmarínus, adj.	Transplanted.	Turbo, v. 1.	I trouble, disturb.
Transmarínus, adj.	Over Seas.	Turp-is, e, adj.	Base, shameful.
Trebellián-us, i, m.	Transmarine.	Turris, is, f.	A Tower.
Trébi-as, æ, m.	Trebellianus.	Túscul-um, i. n.	Tusculum.
Trecentésimus, adj.	The three hundredth.	Tutor, v. 1.	I defend.
Trecénti, adj. pl.	Three hundred.	Tut-or, óris, m.	A Tutor.
Tremélii-us, i, m.	Tremellius.	Tutus, par.	Defended.
Tres, adj. pl.	Three	Tutus, adj.	Safe.
Tribáli, m. pl.	The Triballi.	Tyránn-is, idis, f.	Tyranny.
Tribu-ens, éntis, par.	Giving, bestowing.	Tyránn-us, i, m.	A Tyrant, King.
Tribún-us, i, m.	A Tribune.	V	
Tríbuo, v. 3.	I give, bestow.		
Tribút-um, i. n.	A Tribute.	Vag-ans, ántis, par.	Wandering. Straggling.
Tribútus, par.	Given, bestowed.	Val-ens, éntis, m.	Valens.
Tricésimus, adj.	Thirtieth.	Valéri-a, æ, f.	Valeria.
Trícies, adv.	Thirty Times.	Valerián-us, i, m.	Valerianus.
Tricipitín-us, i, m.	Tricipitinus.	Valetúd-o, inis, f.	Health. Sicknefs.
Triclíni-um, i, n.	A Dining-room.	Validíssimus, adj.	Most powerful. Very strong.
Trídu-um, i. n.	Space of three Days.	Vall-um, i, n.	A Wall, Bulwark.
Triénni-um, i. n.	Space of three Years.	Vandali, m. pl.	The Vandals.
Trigésimus, adj.	The thirteenth.	Váriè, adv.	Varioufly. At divers Times.
Trigínta, inv. adj.	Thirty.	Várius, adj.	Various, divers.
Tripolitánus, adj.	Of Tripolis.	Vári-us, i, m.	Various.
Tríst-is, e, adj.	Sad, sorrowful.	Varr-o, ónis, m.	Varro.
Triúmph-ans, ántis, par.	Triumphing.	Varronián-us, i, m.	Varronianus.
Triumphátus, par.	Triumphed over.	Var-us, i, m.	Varus.
Triúmpho, v. 1.	I triumph.	Vas, vasis, n.	A Vessel.
Triúmph-us, i, m.	A Triumph.	Vast-ans, ántis, par.	Wasting.
Troj-a, æ, f.	Troy.	Vastátus, par.	Laid waste.
Trux, trucidis, adj.	Severe.	Vasto, v. 1.	I waste, lay waste.
Tuénd-um, i, get.	Defending.	Vect-a, æ, f.	The Isle of Wight.
Tuéndus, par.	To be defended.	Veheménter, adv.	Vehemently.
Túeor, v. 2.	I defend.	Vehícul-um, i, n.	A Chariot.
Túlli-us, i, m.	Tullius.	Veho, v. 3.	I carry.
Tull-us, i, m.	Tullus.	Vejentáni, m. pl.	The Vejentani.
		Veíéntes, m. pl.	The Vejentes.
		Vel, con.	Or, either.

Venditi-o, ónis, f.	<i>A Sale, Auction.</i>	Victus, par.	{ <i>Conquered, over-</i> <i>come.</i>
Vénditus, par.	<i>Sold.</i>	Vídeo, v. 2	<i>I see.</i>
Vendo, v. 3	<i>I sell.</i>	Vícti-us, i, m.	<i>Victus.</i>
Venén-um, i, n.	<i>Poison.</i>	Vigésimus, adj.	<i>The twentieth.</i>
Venerábil-is, e,	{ <i>Venerable,</i> <i>Respectful.</i>	Viginti, adj. inv.	<i>Twenty.</i>
adj.		Vilísimus, adj.	{ <i>Cheapest,</i> <i>Vilest.</i>
Venerándus,	{ <i>To be worshipped,</i> <i>To be respected.</i>	Vill-a, æ, f.	{ <i>A Farm, Village.</i> <i>A Country-house.</i>
par.		Viminál-is, e, adj.	<i>Viminal.</i>
Venét-i-a, æ, f.	<i>Venetia.</i>	Vimináti-um, i, n.	<i>Viminatum.</i>
Véni-a, æ, f.	<i>Leave, a Pardon.</i>	Vicénd-um, i,	{ <i>Overcoming,</i> <i>Conquering.</i>
Véni-ens, éntis,	{ <i>Coming.</i>	ger.	
par.		Vincéndus,	{ <i>To be overcome,</i> <i>To be conquered.</i>
Vénio, v. 4	<i>I come.</i>	par.	
Ventídi-us, i, m.	<i>Ventidius.</i>	Vinco, v. 3	<i>I overcome.</i>
Ventum est, imp.	<i>Is come.</i>	Vindélici, m. pl.	<i>The Vindelici.</i>
Vent-us, i, m.	<i>The Wind.</i>	Vindicánd-um,	{ <i>Claiming,</i> <i>Re-venging.</i>
Vérbero, v. 1	<i>I strike.</i>	i, ger.	
Véreor, v. 2	<i>I am afraid.</i>	Vindicándus,	{ <i>To be claimed,</i> <i>To be revenged.</i>
Verò, adv.	<i>Truely, but.</i>	par.	
Veróna, æ, f.	<i>Verona.</i>	Vindicatúrus,	{ <i>About to claim,</i> <i>About to revenge.</i>
Vers-us, ús, m.	<i>A Verse.</i>	par.	
Versus, par.	<i>Turned.</i>	Víndico, v. 1	<i>I claim, revenge.</i>
Verùm, adv.	<i>But, truely.</i>	Vine-a, æ, f.	<i>A Vine.</i>
Verus, adj.	<i>True.</i>	Vir, viri, m.	<i>A Man.</i>
Ver-us, i, m.	<i>Verus.</i>	Virg-a, æ, f.	<i>A Rod, Twig.</i>
Vespasiánus, i, m.	<i>Vespasianus.</i>	Virgiliánus, i, m.	<i>Virgilianus.</i>
Vésp-er-a, æ, f.	<i>The Evening.</i>	Vigini-us, i, m.	<i>Virginus.</i>
Véspillo, ónis, m.	<i>A common Bearer.</i>	Virg-o, inis, f.	<i>A Virgin.</i>
Vestál-is, e, adj.	<i>Vestal.</i>	Viriát-us, i, m.	<i>Viriatius.</i>
Vester, adj.	<i>Your, your's.</i>	Virídomár-us, i, m.	<i>Viridomarus.</i>
Vest-is, is, f.	<i>A Garment.</i>	Virt-us, útis, f.	<i>Virtue.</i>
Vet-ans, ántis, par.	<i>Forbidding.</i>	Vis, vis, f.	{ <i>Force, Strength,</i> <i>Violence.</i>
Veteráni-o, ónis, m.	<i>Veteranio.</i>	Visus, par.	<i>Seen, seeming.</i>
Vetúri-a, æ, f.	<i>Veturia.</i>	Vis-us, ús, m.	<i>A Sight.</i>
Vetúri-us, i, m.	<i>Veturius.</i>	Vit-a, æ, f.	<i>Life.</i>
Vet-us, éris, adj.	<i>Old, ancient.</i>	Vitelli-us, i, m.	<i>Vitellius.</i>
Vi-a, æ, f.	<i>A Way, Street.</i>	Vitiát-us, par.	<i>Vitiated, corrupted.</i>
Vicésimus, adj.	<i>The twentieth.</i>	Vitiósus, adj.	<i>Vicious, corrupt.</i>
Vicinus, adj.	<i>Neighbouring.</i>	Víti-um, i, n.	<i>A Vice.</i>
Vicissim, adv.	<i>Mutually, by Turns.</i>	Vito, v. 1	<i>I shun.</i>
Victóphali, m. pl.	<i>The Victophali.</i>	Viv-ens, éntis, par.	<i>Living.</i>
Vict-or, óris, m.	<i>A Conqueror.</i>	Vivídi-or, us,	{ <i>More vigorous,</i> <i>More lively.</i>
Victóri-a, æ, f.	<i>Victoria.</i>	adj.	
Victorín-us, i, m.	<i>Victorinus.</i>	Vivo, v. 3	<i>I live.</i>
Vict-ix, ícis,	{ <i>Victorious.</i>		
adj.			
Vict-us, ús, m.	{ <i>Food, Meat.</i> <i>A Meal.</i>		

Vivus,

Vivus, adj.	<i>Alive.</i>	Unguént-um, i, n.	<i>Ointment.</i>
Vix, adv.	<i>Scarcely, hardly.</i>	Unicè, adv.	<i>Alone, only.</i>
Voco, v. 1	<i>I call.</i>	Unicus, adj.	<i>One, alone, only.</i>
Vol-ens, éntis, par.	<i>Willing.</i>	Univérsè, adv.	<i>Universally, wholly.</i>
Volo, v. irr.	<i>I am willing.</i>	Univérsus, adj.	<i>Universal, whole.</i>
Volsi, m. pl.	<i>The Volsi.</i>	Unquam, adv.	<i>Ever,</i>
Volf-o, ónis, m.	<i>Volfo.</i>	Unús, íus, adj.	<i>One.</i>
Volúmni-a, æ, f.	<i>Volumnia.</i>	Urbs, urbis, f.	<i>A City.</i>
Voluntári-us, adj.	<i>Voluntary.</i>	Urn-a, æ, f.	<i>A Pitcher.</i>
Volúnt-as, átis, f.	<i>Will, Willingness.</i>	Uscudám-a, æ, f.	<i>Uscudama.</i>
Volusián-us, i, m.	<i>Volusianus.</i>	Usque, adv.	<i>Always, even.</i>
Vorácit-as, átis, f.	<i>Gormandizing.</i>	Usúrpo, v. 1	<i>I usurp.</i>
Vulnerátus, par.	<i>Wounded.</i>	Usus, par.	<i>Using.</i>
Vúlnero, v. 1	<i>I wound.</i>	Us-us, ús, m.	<i>Use.</i>
Vult-us, ús, m.	<i>A Countenance.</i>	Ut, con.	<i>That.</i>

U

Ubi, adv.	<i>Where.</i>	Utor, v. 3	<i>I use.</i>
Ubicúmque, adv.	<i>Wheresoever.</i>	Utrínque, adv.	<i>On both Sides.</i>
Ubique, adv.	<i>Every where.</i>	Ux-or, óris, f.	<i>A Wife.</i>
Ullus, íus, adj.	<i>Any.</i>		
Ulpían-us, i, m.	<i>Ulpianus.</i>		
Ulpí-us, i, m.	<i>Ulpius.</i>		
Ultimus, adj.	<i>The last, farthest.</i>		
Ultrà, adv.	<i>Farther.</i>		
Ultra, præ.	<i>Beyond.</i>		
Undecim, adj. inv.	<i>Eleven.</i>		
Undécimus, adj.	<i>The Eleventh.</i>		

X

Xantípp-us, i, m.	<i>Xantippus.</i>
Xerx-es, is, m.	<i>Xerxes.</i>

Z

Zenóbi-a, æ, f.	<i>Xenobia.</i>
-----------------	-----------------

THEMATA VERBORUM.

Præs.	Perf.	Supin.	Infín.	Regimen.
A Bduc-o	abdúx-i	abdúct-um	abdúc-ere	3 a. d, ab,
Abf-um	ábfu-i		abéffe	d, ab,
Accéd-o	accéff-i	accéff-um	accéd-ere	3 a. d, ab,
Accid-o	áccid-i		accid-ere	3 d, ab,
Accíp-io	accép-i	accépt-um	accíp-ere	3 a. d, ab,
Acclám-o	acclamáv-i	acclamát-um	acclam-áre	1 d, ab,
Add-o	áddid-i	áddit-um	ádd-ere	3 a. d, ab,
Addú-co	addúx-i	addúct-um	addúc-ere	3 a. d, ab,
Ad-eo	adív-i	adít-um	ad-íre	a. ab,
Adhort-or	adhortátus		adhort-ári	1 a. ab,
Adim-o	adém-i	adéempt-um	adím-ere	3 a. d, ab,
Adjúng-o	adjúnx-i	adjúnct-um	adjúng-ere	3 a. d, ab,
Adminístr-o	áv-i	át-um	adminístr-áre	1 a. d, ab,
Admír-or	admirátus		admir-ári	1 a. ab,
Admítt-o	admíff-i	admíff-um	admítt-ere	3 a. d, ab,
Adól-éo	adolév-i	adúlt-um	adol-ére	2 a. d, ab,
Adópt-o	adoptáv-i	adoptát-um	adopt-áre	1 a. d, ab,
Adór-o	adoráv-i	adorát-um	ador-áre	1 a. ab,
Advérf-or	adversátus		advers-ári	1 d, ab,
Advol-o	advoláv-i	advolát-um	advol-áre	1 a. d, ab,
Ædífic-o	ædificáv-i	ædificát-um	ædific-áre	1 a. d, ab,
Ægrót-o	ægrotáv-i	ægrotát-um	ægrot-áre	1 ab,
Æmul-or	æmulátus		æmul-ári	1 a. ab,
Æqu-o	æquáv-i	æquát-um	æqu-áre	1 a, d, ab,
Afféct-o	affectáv-i	affectát-um	affect-áre	1 a. d, ab,
Affer-o	áttul-i	allát-um	afférre	a. d, ab,
Affíc-io	afféc-i	afféct-um	affíc-ere	3 a. d, ab,
Afflig-io	afflix-i	afflíct-um	afflig-ere	3 a. d, ab,
Agnósc-o	agnóv-i	ágnit-um	agnósc-ere	3 a. d, ab,
Ag-o	eg-i	act-um	ág-ere	3 a. d, ab,
Al-o	álu-i	álit-um	ál-ere	3 a. d, ab,
Al-o	álu-i	alt-um	ál-ere	3 a. d, ab,
Am-o	amáv-i	amát-um	am-áre	1 a. ab,
Amplifi-co	cáv-i	cát-um	amplific-áre	8 a. d, ab,

THEMATA VERBORUM.

167

Præf.	Perf.	Supin.	Infin.	Regimen.
Ampli-o	ampliáv-i	ampliát-um	ampli-äre	1 a. d, ab,
Aper-io	apéru-i	apért-um	aper-äre	4 a. d, ab,
Apéll-o	appelláv-i	appellát-um	appell-äre	1 a. d, ab,
Appéll-o	áppul-i	appúls-um	appéll-ere	3 a. d, ab,
Ard-eo	arf-i	arf-um	ard-äre	2 a. d, ab,
Ascénd-o	ascénd-i	ascéns-um	ascénd-ere	3 a. ab,
Aspíc-io	aspéx-i	aspéct-um	aspíc-ere	3 a. ab,
Affer-o	afferu-i	affért-um	affér-ere	3 a. d, ab,
Affürg-o	affurréx-i	affurréct-um	affürg-ere	3 d, ab,
Atting-o	áttig-i	attáct-um	attíng-ere	3 a. d, ab,
Aveho	avéxi	avéct-um	avéh-ere	3 a. d, ab,
Avért-o	avért-i	avérst-um	avért-ere	3 a. d, ab,
Aufer-o	ábstul-i	ablát-um	auférre	a. d, ab,
Aúgeo	aux-i	auct-um	aug-äre	2 a. d, ab,
B				
Bib-o	bib-i	bíbit-um	bíb-ere	3 a. d, ab,
C				
Cad-o	cécid-i	caf-um	cád-ere	3 d, ab,
Cæd-o	cecíd-i	cæsum	cæd-ere	3 a. d, ab,
Cant-o	cantáv-i	cantát-um	cant-äre	1 a. d, ab,
Cáp-io	cep-i	capt-um	cáp-ere	3 a. d, ab,
Cár-eo	cáru-i	cárit-um	car-äre	3 ab,
Céler-o	celeráv-i	celerát-um	celer-äre	1 a. d, ab,
Cern-o	crev-i	cre-tum	cérn-ere	3 a. ab,
Cess-o	cessáv-i	cessát-um	cess-äre	1 d, ab,
Cing-o	cinx-i	cinct-um	cíng-ere	3 a. d, ab,
Circumdúc-o	circumdúx-i	circumdúct-um	circumdúc-ere	3 a. d, ab,
Circúm-eo	circumív-i	circumít-um	circum-äre	a. ab,
Circúmfer-o	circúmtul-i	circumlát-um	circumférre	a. d, ab,
Clár-eo	cláru-i		clar-äre	3 d, ab,
Clarésc-o			clarésc-ere	3 d, ab,
	cœp-i		cœpisse	ab,
Coérc-eo	coércu-i	coércit-um	coerc-äre	3 a. d, ab,
Cognósc-o	cognóv-i	cógnit-um	cognósc-ere	3 a. d, ab,
Cóg-o	coég-i	coáct-um	cóg-ere	3 a. d, ab,
Coinquin-o	coinquínáv-i	coinquínát-um	coinquín-äre	1 a. d, ab,
Cóllig-o	collég-i	colléct-um	collíg-ere	3 a. d, ab,
Colloc-o	collocáv-i	collocát-um	colloc-äre	1 a. d, ab,
Cólloqu-or	collocútus		cóllo-qui	3 a. d, ab,
Cólloqu-or	colloquútus		cóllo-qui	3 a. d, ab,
Col-o	cólu-i	cult-um	cól-ere	3 a. d, ab,
Commémor-o	áv-i	át-um	äre	1 a. d, ab,
Committ-o	commís-i	commíss-um	commítt-ere	3 a. d, ab,

Præf.	Perf.	Supin.	Infinit.	Regimen.
Commóv-eo	commóv-i	commót-um	commov-ére	2 a. d, ab,
Compár-eo	compáru-i	compárit-um	compar-ére	2 d, ab,
Compéll-o	compelláv-i	compellát-um	compell-äre	1 a. d, ab,
Compéll-o	cómpul-i	compúls-um	compéll-ere	3 a. d, ab,
Compér-io	cómpér-i	compért-um	comper-íre	4 a. d, ab,
Compésc-o	compéscu-i		compésc-ere	3 a. d, ab,
Cómpl-eo	complév-i	complét-um	compl-ére	2 a. d, ab,
Compón-o	compósu-i	compósit-um	compón-ere	3 a. d, ab,
Concéd-o	concéss-i	concéss-um	concéd-ere	3 a. d, ab,
Concid-o	concid-i	concís-um	concid-ere	3 a. d, ab,
Cóncid-o	cóncid-i		concid-ere	3 d, ab,
Cóncit-o	concitáv-i	concitát-um	conçit-äre	1 a. d, ab,
Cond-o	cóndid-i	cóndit-um	cónd-ere	3 a. d, ab,
Cónfer-o	cóntul-i	collát-um	conferre	a. d, ab,
Confíc-io	conféc-i	conféct-um	confíc-ere	3 a. d, ab,
Confíg-o	confíxi	confíx-um	config-ere	3 a. d, ab,
Conflig-o	conflix-i	conflict-um	conflig-ere	3 a. d, ab,
Confúg-io	confúg-i	confúgit-um	confúg-ere	3 ab,
Conjung-o	conjúnx-i	conjúct-um	conjúg-ere	3 a. d, ab,
Conjur-o	conjuráv-i	conjurát-um	conjur-äre	1 ab,
Cónsecr-o	consecráv-i	consecrá-t-um	consecr-äre	1 a. a, ab,
Consént-io	conséns-i	conséns-um	consent-íre	4 d, ab,
Consíd-eo	conséd-i	conséss-um	consid-ére	2 ab,
Constitú-o	constitu-i	constitút-um	constitú-ere	3 a. d, ab,
Cónsul-o	consúlu-i	consúlt-um	consúl-ere	3 a. d, ab,
Consúlt-o	consultáv-i	consultát-um	consult-äre	1 a. d, ab,
Consum-o	consumps-i	consumpt-um	consum-ere	3 a. d, ab,
Contámin-o	contamináv-i	contaminát-um	contamin-äre	1 a. d, ab,
Conténd-o	conténd-i	conténs-um	conténd-ere	3 ab,
Conténd-o	conténd-i	contént-um	conténd-ere	3 ab,
Contín-eo	contínu-i	contént-um	contin-ére	2 a. d, ab,
Contíng-o	cóntig-i	contáct-um	contíng-ere	3 a. d, ab,
Contínu-o	continuáv-i	continuát-um	continú-äre	1 a. d, ab,
Convéni-o	convén-i	convént-um	conven-íre	4 a. d, ab,
Convért-o	convért-i	convérs-um	convért-ere	3 a. d, ab,
Córrig-o	corréx-i	corréct-um	corríg-ere	3 a. d, ab,
Corrúmp-o	corrúp-i	corrúpt-um	corrúmp-ere	3 a. d, ab,
Cred-o	erédid-i	crédit-um	créd-ere	3 a. d, ab,
Cre-o	creáv-i	creát-um	cre-äre	1 a. d, ab,
Cresc-o	crev-i	cret-um	crésc-ere	3 d, ab,
Cúp-io	cupív-i	cupít-um	cúp-ere	3 a. d, ab,
Curr-o	cucurr-i	curs-um	cúrr-ere	3 a. d, ab,
Custód-io	custodív-i	custodít-um	custod-íre	4 a. d, ab,

D

Damn-o	damnáv-i	damnát-um	damn-äre	1 a. d, ab, Déb-eo
--------	----------	-----------	----------	-----------------------

THEMATA VERBORUM. 169

Præf.	Perf.	Supin.	Infin.	Regimen.
Déb-eo	débu-i	débit-um	deb-ére	2 a. d, ab,
Decéd-o	decéss-i	decéssum	decéd-ere	3 d, ab,
Decérn-o	decrév-i	decrét-um	decérn-ere	3 a. d, ab,
Décor-o	decoráv-i	decorát-um	decor-äre	1 a. d, ab,
Dedúc-o	dedúx-i	dedúctum	dedúc-ere	3 a. d, ab,
Defénd-o	defénd-i	deféns-um	defénd-ere	3 a. d, ab,
Défer-o	détul-i	delát-um	deferre	a. d, ab,
Defic-io	deféc-i	deféct-um	defic-ere	3 a. d, ab,
Defórm-o	deformáv-i	deformát-um	deform-äre	1 a. d, ab,
Dél-eo	delév-i	delét-um	del-ére	2 a. d, ab,
Demérg-o	demérs-i	demérs-um	demerg-ere	3 a. d, ab,
Denúnti-o	denuntiáv-i	denuntiat-um	denunti-äre	1 a. d, ab,
Depón-o	depósu-i	depósit-um	depon-ere	3 a. d, ab,
Describ-o	descrips-i	descript-um	describ-ere	3 a. d, ab,
Déser-o	deséru-i	desért-um	desér-ere	3 a. d, ab,
Désin-o	desiv-i	désit-um	desín-ere	3 a. ab,
Déspér-o	desperáv-i	desperát-um	desper-äre	1 a. d, ab,
Détrah-o	detráx-i	detráct-um	detráh-ere	3 a. d, ab,
Dic-o	dicáv-i	dicát-um	dic-äre	1 a. d, ab,
Dic-o	dix-i	dict-um	díc-ere	3 a. d, ab,
Diffid-o	diffid-i		diffid-ere	3 d, ab,
Diffúg-io	diffúg-i	diffúgit-um	diffúg-ere	3 ab,
Diffúnd-o	diffúnd-i	diffús-um	diffúnd-ere	3 a. d, ab,
Dímíc-o	dimicáv-i	dimicát-um	dimic-äre	1 ab,
Dimínu-o	dimínu-i	diminút-um	diminú-ere	3 a. d, ab,
Dimítt-o	dimís-i	dimíss-um	dimítt-ere	3 a. d, ab,
Diríp-io	dirípu-i	dirépt-um	diríp-ere	3 a. d, ab,
Dispért-io	dispértiv-i	dispértit-um	dispért-ire	4 a. d, ab,
Displic-eo	displicu-i	displicuit-um	displic-ére	2 d, ab,
Dispón-o	dispósu-i	dispósit-um	dispón-ere	3 a. d, ab,
Dístrah-o	dístráx-i	dístráct-um	dístráh-ere	3 a. d, ab,
Dístríbu-o	dístríbu-i	dístríbút-um	dístríbú-ere	3 a. d, ab,
Dit-o	ditáv-i	ditát-um	dit-äre	1 a. d, ab,
Dívid-o	divís-i	divís-um	divíd-ere	3 a. d, ab,
Dóc-eo	dócu-i	doct-um	doc-ére	2 a. d, ab,
Dól-eo	dólu-i	dólit-um	dol-ére	2 a. d, ab,
Dom-o	dómu-i	dómit-um	dom-äre	1 a. d, ab,
Don-o	donáv-i	donát-um	don-äre	1 a. d, ab,
Duc-o	dux-i	duct-um	dúc-ere	3 a. d, ab,

E

Edóc-eo	edócu-i	edóct-um	edoc-ére	2 a. d, ab,
Educ-o	educáv-i	educát-um	educ-äre	1 a. d, ab,
Edúc-o	edúx-i	edúct-um	edúc-ere	3 a. d, ab,
Efféc-io	efféc-i	efféct-um	effíc-ere	3 a. d, ab,
Effúg-io	effúg-i	effúgit-um	effúg-ere	3 a. d, ab,

Eg-eo

Præs.	Perf.	Sapin.	Infin.	Regimen	
Eg-eo	égu-i		eg-ére	3	g. ab,
Elig-o	elég-i	eléct-um	elig-ere	3	
Eo	iv-i	it-um	ire		d, ab,
Eríp-io	erípu-i	erépt-um	eríp-ere	3	a. d, ab,
Erúmp-o	erúp-i	erúptum	erúmp-ere	3	a. d, ab,
Evád-o	eváf-i	eváf-um	evád-ere	3	a. ab,
Eveh-o	evéx-i	evéctum	evéh-ere	3	a. d, ab,
Evert-o	evért-i	evérst-um	evért-ere	3	a. d, ab,
Evoc-o	evocáv-i	evocat-um	evoc-äre	1	a. d, ab,
Exauctor-o	exauctoráv-i	exactorat-um	exauctor-äre	1	a. ab,
Excíp-io	excép-i	excépt-um	excíp-ere	3	a. d, ab,
Exhib-eo	exhibu-i	exhibít-um	exhib-ére	2	a. d, ab,
Exig-o	exég-i	exáct-um	exíg-ere	3	a. d, ab,
Expéct-o	expectáv-i	expectát-um	expect-äre	1	a. d, ab,
Expéll-o	éxpul-i	expúls-um	expéll-ere	3	a. d, ab,
Expórt-o	exportáv-i	exportát-um	export-äre	1	a. d, ab,
Expúgn-o	expugnáv-i	expugnát-um	expugn-äre	1	a. d, ab,
Exst-o	éxstit-i	éxstit-um	exst-äre	1	d, ab,
Extórqu-eo	extórs-i	extórt-um	extorqu-ére	2	a. d, ab,
Extrah-o	extráx-i	extráct-um	extráh-ere	3	a. d, ab,
Exul-o	exuláv-i	exulát-um	exul-äre	1	ab,
F					
Fácio	fec-i	fact-um	fac-ere	3	a. d, ab,
Fatig-o	fatigáv-i	fatigát-um	fatig-äre	1	a. d, ab,
Fáv-eo	fav-i	faut-um	fav-ére	2	d, ab,
Fer-o	tul-i	lat-um	ferre		a. d, ab,
Fio	factus		fieri		d, ab,
Flór-eo	flóru-i		flor-ére	3	d, ab,
Flu-o	flux-i	fluét-um	flú-ere	3	d, ab,
Fœd-o	fœdáv-i	fœdát-um	fœd-äre	1	a. d, ab,
Frang-o	freg-i	fract-um	fráng-ere	3	a. d, ab,
Fúgi-o	fug-i	fúgit-um	fúg-ere	3	a. ab,
Fug-o	fugáv-i	fugát-um	fug-äre	1	a. ab,
Fúlg-eo	fuls-i		fulg-ére	2	d, ab,
G					
Ger-o	gessi	gest-um	gér-ere	3	a. d, ab,
H					
Háb-eo	hábu-i	hábit-um	hab-ére	2	a. d, ab,
Hábit-o	habitáv-i	habitát-um	habit-äre	1	a. d, ab,
Haur-io	haus-i	haust-um	haur-íre	4	a. d, ab,
Honór-o	honoráv-i	honorát-um	honor-äre	1	a. d, ab,

THEMATA VERBORUM.

171

Præs.	Perf.	Supin.	Inf.	Regimen.
I				
Jác-eo	jácu-i		jac-ére	2 ab,
Jác-io	jec-i	jaçt-um	jac ere	3 a. d, ab,
Imper-o	imperáv-i	imperát-um	imper-äre	1 a. d, ab,
Impón-o	impófu-i	impófit-um	impón-ere	3 a. d, ab,
Incéd-o	incéff-i	incéff-um	incéd-ere	3 ab,
Incénd-o	incénd-i	incéns-um	incénd-ere	3 a. d, ab,
Incho-o	inchoáv-i	inchoát-um	incho-äre	1 a. ab,
Incid-o	íncid-i	incáf-um	incíd-ere	3 d, ab,
Incid-o	incíd-i	incíf-um	incíd-ere	3 a. d, ab,
Incol-o	incólu-i	incúlt-um	incól-ere	3 a. ab,
Indi-co	indicáv-i	indicát-um	indic-äre	1 a. d, ab,
Indíc-o	indíx-i	indíct-um	indíc-ere	3 a. d, ab,
Ind-o	índid-i	índit-um	índ-ere	3 a. d, ab,
Indúc-o	indúx-i	indúct-um	indúc-ere	3 a. d, ab,
Indúlg-eo	indúlf-i	indúlt-um	indulg-ére	2 a. d, ab,
Infer-o	íntul-i	illát-um	inférre	a. d, ab,
Infést-o	infestáv-i	infestát-um	infest-äre	1 a. ab,
Infríng-o	infrég-i	infráct-um	infríng-ere	3 a. d, ab,
Infer-o	inféru-i	infért-um	infér-ere	3 a. d, ab,
Institu-o	ínstitu-i	ínstitút-um	ínstitu-ere	3 a. d, ab,
Inst-o	ínstit-i	ínstit-um	ínst-äre	1 a. d, ab,
Instru-o	ínstrúx-i	ínstrúct-um	ínstrú-ere	3 a. d, ab,
Interdíc-o	interdíx-i	interdíct-um	interdíc-ere	3 a. d, ab,
Intér-eo	interív-i	interít-um	inter-äre	d, ab,
Interfic-io	interféc-i	interfécit-um	interfic-ere	3 a. d, ab,
Intérim-o	interém-i	interéempt-um	interím-ere	3 a. d, ab,
Intermitt-o	intermíf-i	intermíff-um	intermitt-ere	3 a. d, ab,
Intérsum	intérfu-i		interéffe	g. d, ab,
Intr-o	intráv-i	intrát-um	intr-äre	1 a. ab,
Invád-o	inváf-i	inváf-um	invád-ere	3 a. d, ab,
Inveh-o	invéx-i	invéct-um	invéh-ere	3 a. d, ab,
Invít-o	invitáv-i	invitát-um	invít-äre	1 a. d, ab,
Irrúmp-o	irrúp-i	irrúpt-um	irrúmp-ere	3 a. d, ab,
Júbe-o	juss-i	juss-um	jub-ére	2 a. d, ab,
Júdic-o	judic-ávi	judicat-um	judic-äre	1 a. ab,
Jung-o	junx-i	junct-um	júng-ere	3 a. d, ab,
Jur-o	juráv-i	jurát-um	jur-äre	1 a. d, ab,
Juv-o	juv-i	jut-um	juv-äre	1 a. ab,
L				
Labór-o	laboráv-i	laborát-um	labor-äre	1 a. d, ab,
Lárg-ior	largítus		larg-íri	4 a. d, ab,
Lát-eo	látu-i	látit-um	lat-ére	2 a. ab,
Latrócin-or	latrocinátus		latrocin-ári	1 a. ab,
Laud-o	laudáv-i	laudát-um	laud-äre	1 a. d, ab,
				Lav o

172 THEMATA VERBORUM.

Præf.	Perf.	Supin.	Infinit.	Regimen.
Lav-o	lav-i	lavát-um	lav-âre	1 a. d, ab,
Lav-o	lav-i	lavt-um	lav-âre	1 a. d, ab,
Lav-o	lav-i	lot-um	lav-âre	1 a. d, ab,
Leg-o	leg-i	lect-um	leg-ere	3 a. d, ab,
Liber-o	liberâv-i	liberât-um	liber-âre	1 a. d, ab,
Líc-eo	lícu-i	lícit-um	lic-ère	2 d, ab,
Loc-o	locâv-i	locât-um	loc-âre	1 a. d, ab,
Lúc-eo	lux-i		luc-ère	2 a. d, ab,
Lud-o	lus-i	lus-um	lud-ere	3 a. d, ab,
Lúg-eó	lux-i	lust-um	lug-ère	2 a. ab,
M				
Mal-o	málu-i		malle	a. d, ab,
Mand-o	mandâv-i	mandât-um	mand-âre	1 a. d, ab,
Mân-eo	mens-i	mans-um	man-ère	2 a. d, ab,
Mér-eó	méru-i	mérit-um	mer-ère	2 a. ab,
Merg-o	mers-i	mers-um	mêrg-ere	3 a. d, ab,
Migr-o	migrâv-i	migrât-um	migr-âre	1 d, ab,
Milit-o	militâv-i	militât-um	milit-âre	1 ab,
Minu-o	minu-i	minút-um	minú-ere	3 a. d, ab,
Mir-or	mirât-us		mir-âri	1 a. ab,
Món-eo	mónu-i	mónit-um	mon-ère	2 a. d, ab,
Món-eo	mónu-i	mónit-um	mon-ère	2 a. g, ab,
Móri-or	mórtu-us		mori	3 d, ab,
Mor-or	morât-us		mor-âri	1 a. ab,
Móv-eo	mov-i	mot-um	mov-ère	2 a. d, ab,
Mulc-o	mulcâv-i	mulcât-um	mulc-âre	1 a. ab,
Mulct-o	mulctâv-i	mulctât-um	mulct-âre	1 a. ab,
Múni-o	munív-i	munít-um	mun-ire	4 a. d, ab,
Mut-o	mutâv-i	mutât-um	mut-âre	1 a. d, ab,
N				
Návig-o	navigâv-i	navigât-um	navig-âre	1 ab,
Néglig-o	neglêx-i	neglêct-um	neglig-ere	3 a. d, ab,
Neg-o	negâv-i	negât-um	neg-âre	1 a. d, ab,
Nol-o	nólu-i		nolle	a. d, ab,
Nómin-o	nominâv-i	nominât-um	nomin-âre	1 a. d, ab,
Nud-o	nudâv-i	nudât-um	nud-are	1 a. d, ab,
Núnti-o	nuntiâv-i	nuntiât-um	nunti-âre	1 a. d, ab,
Nut-o	nutâv-i	nutât-um	nut-âre	1 d, ab,
O				
Obéd-io	obedâv-i		obed-ire	4 d, ab,
Ob eo	obív-i	óbit-um	ob ire	a. ab,
Objíc-io	objéc-i	objéct-um	objíc-ere	3 a. d, ab,
Obsequ-or	obsequút-us		óbsequ-i	3 a. d, ab,
				Obsequ-or

THEMATA VERBORUM.

173

Præf.	Perf.	Supin.	Infin.	Regimen.
Obsequ-or	obsecutus		obsequ-i	3 a. d, ab,
Obsid-eo	obséd-i	obséss-um	obsid-ére	2 a. d, ab,
Obtemper-o	obtemperáv-i	obtemperát-um	obtemper-äre	1 a. d, ab,
Obtin-eo	obtinu-i	obtént-um	obtin-ére	2 a. d, ab,
Occid-o	occid-i	occís-um	occid-ere	3 a. ab,
Occid o	óccid-i	occás-um	occid-ere	3 d, ab,
Occult-o	occultáv-i	occultát-um	occult-äre	1 a. d, ab,
Occup-o	occupáv-i	occupát-um	occup-äre	1 a. d, ab,
Occurr-o	occurr-i	occurr-um	occurr-ere	3 d, ab,
Offer-o	óbtu-li	oblát-um	offerre	a. d, ab,
Opin-or	opinát-us		opia-ári	1 a. ab,
Opprim-o	oppréss-i	oppréss-um	opprim-ere	3 a. d, ad,
Oppugn-o	oppugnáv-i	oppugnát-um	oppugn-äre	1 a. d, ab,
Opt-o	optáv-i	optát-um	opt-äre	1 a. d, ab,
Ordin-o	ordináv-i	ordinát-um	ordin-äre	1 a. d, ab,
Or-o	oráv-i	orát-um	or-äre	1 a. d, ab,
Ostend-o	osténd-i	osténs-um	osténd-ere	3 a. d, ab,
Ostend-o	osténd-i	ostént-um	osténd-ere	3 a. d, ab,
P				
Pare-o	pepérc-i	párcit-um	párc-ere	3 d, ab,
Par-o	paráv-i	parát-um	par-äre	1 a. d, ab,
Patefac-io	pateféc-i	patefact-um	patefac-ere	3 a. a, ab,
Pát-eo	pátu-i		pat-ére	2 a. d, ab,
Páti-or	passus		pat-i	3 a. ab,
Pell-o	pépul-i	puls-um	péll-ere	3 a. d, ab,
Pénd-eo	pepénd-i		pend-ére	2 d, ab,
Pend-o	pepénd-i	pens-um	pénd-ere	3 a. d, ab,
Pénetr-o	penetráv-i	penetrát-um	penetr-äre	1 a. d, ab,
Perd-o	périd-i	péridit-um	pérd-ere	3 a. d, ab,
Pér-eo	perív-i	perít-um	per-íre	d, ab,
Pérfer-o	pértul-i	perlát-um	perférre	a. ab,
Périm-o	perém-i	peréempt-um	perim-ere	3 a. d, ab,
Permán-eo	permáns-i	permáns-um	perman-ére	2 d, ab,
Permitt-o	permís-i	permíss-um	permitt-ere	3 a. d, ab,
Perfén-eo	perfénu-i		perfen-ére	2 ab,
Perfenesco			perfenesc-ére	3 ab,
Pervéni-o	pervén-i	pervént-um	perven-íre	4 d, ab,
Pet-o	petív-i	petít-um	pét-ere	3 a. d, ab,
Pisc-or	piscátus		pisc-ári	1 a. d, ab,
Plác-eo	plácu-i	plácit-um	plac-ére	2 d, ab,
Pon-o	pósu-i	pósit-um	pon-ere	3 a. d, ab,
Posc-o	popósc-i	póscit-um	pósc-ere	3 a. d, ab,
Posc-o	poposc-i	poscit-um	posc-ere	3 a. a, ab,
Possid-eo	possé-d-i	posséss-um	possid-ére	2 a. d, ab,
Poss-um	pótu-i		posse	ab,
				P. ab-eo

174 THEMATA VERBORUM.

Præs.	Perf.	Supin.	Infin.	Regimen.
Præb-co	præbu i	præbit-um	præb-ère	2 a. d, ab,
Præcéd-o	præcéss-i	præcéss-um	præcéd-ere	3 a. d, ab,
Præcíp-io	præcép-i	præcèpt-um	præcíp-ere	3 a. d, ab,
Præcípít-o	præcípítáv-i	præcípítát-um	præcípít-ære	1 a. d, ab,
Præfic-io	præféc-i	præfécit-um	præfác-ere	3 a. d, ab,
Præpar-o	præparáv-i	præparát-um	præpar-ære	1 a. d, ab,
Præpón-o	præposu-i	præpósit-um	præpón-ere	3 a. d, ab,
Præst-o	præstit-i	præstit-um	præst-ære	1 a. d, ab,
Præsum	præsu-i		præcessé	d, ab,
Præven-io	præven-i	prævent-um	præven íre	4 a. d, ab,
Procéd-o	procéss-i	procéss-um	procéd-ere	3 ab,
Procúb-o	procúbu-i	procúbit-um	procub-ære	1 d, ab,
Procúmb-o	procúbu-i	procúbit-um	procúmb-ere	3 d, ab,
Proficisc-or	profécus		proficisc-i	3 ab,
Proflig-o	profligáv-i	profligát-um	proflig-ære	1 a. d, ab,
Proflig-o			proflig-ere	3 a. d, ab,
Profúg-io	profúg-i	profúgit-um	profúg-ere	3 a. ab,
Promitt-o	promis-i	promiss-um	promitt-ere	3 a. d, ab,
Pronúnci-o	pronunciáv-i	pronunciát-um	pronunci-ære	1 a. d, ab,
Prósequ or	prosecútus		prósequ-i	3 a. ab,
Prósequ-or	prosequútus		prósequ-i	3 a. ab,
Prótrah-o	protráx-i	protráct-um	protráh-ere	3 a. d, ab,
Provid-eo	provid-i	provi-sum	provid-ère	2 a. d, ab,
Próvoc-o	provocáv-i	provocat-um	provoc-ære	1 a. d, ab,
Pugn-o	pugnáv-i	pugnát-um	pugn-ære	1 a. d, ab,
Pún-io	punív-i	punit-um	pun-íre	4 a. ab,
Puto	putáv-i	putát-um	put-ære	1 a. ab,
Q				
Quær-o	quæsv-i	quæsit-um	quær-ere	3 a. d, ab,
R				
Ráp io	rápu i	rapt-um	ráp ere	3 a. d, ab,
Rebél o	rebeljav-i	rebellát-um	rebell-ære	1 ab,
Recéd-o	recéss-i	recéss-um	recéd-ere	3 ab,
Recíp io	recép-i	recépt-um	recíp-ere	3 a. d, ab,
Recognosc-o	—nov i	—nit-um	recognosc-ere	3 a. d, ab,
Recús-o	recusáv-i	recusát-um	recus-ære	1 a. d, ab,
Redd-o	reddid-i	reddit-um	redd-ere	3 a. d, ab,
Réd-eo	redív-i	rédit-um	red-íre	d, ab,
Rédím-o	redém-i	redémt-um	redím-ere	3 a. d, ab,
Redúc-o	redúx-i	redúct-um	redúc-ere	3 a. d, ab,
Réfer-o	retul-i	relát-um	reférre	a. d, ab,
Reform-o	reformáv-i	reformát-um	reform-ære	1 a. d, ab,
Regn-o	regnáv-i	regnát-um	regn-ære	1 d, ab,
Reg-o	rex-i	rect-um	rég-ere	3 a. d, ab,
				Regrèd-

THEMATA VERBORUM.

175

Præf.	Perf.	Supin.	Infin.	Regimen.	
Regrédior	regréssus		régrad-i	3	ab,
Reláx-o	relaxáv-i	relaxát-um	relax-áre	1	a. d, ab,
Relínqu-o	reliqu-i	reliát-um	relinqu-ere	3	a. d, ab,
Remán-eo	remáns-i	remáns-um	reman-ére	2	d, ab,
Réme-o	remeáv-i	remeát-um	reme-áre	1	d, ab,
Remítt-o	remís-i	remíss-um	remítt-ere	3	a. d, ab,
Repar-o	reparáv-i	reparát-um	repar-áre	1	a. d, ab,
Répet-o	repetív-i	repetít-um	repét-ere	3	a. d, ab,
Repórt-o	reportáv-i	reportát-um	report-áre	1	a. d, ab,
Repón-o	repósu-i	repósit-um	repón-ere	3	a. d, ab,
Reprehénd-o	reprehénd-i	reprehéns-um	reprehénd-ere	3	a. d, ab,
Repúdi-o	repudiáv-i	repudiát-um	repudi-áre	1	a. d, ab,
Reserv-o	reserváv-i	reservat-um	reserv-áre	1	a. d, ab,
Resíst-o	réstit-i	réstit-um	resíst-ere	3	d, ab,
Respónd-eo	respónd-i	respóns-um	respond-ére	2	a. d, ab,
Restítu-o	restítu-i	restitút-um	restítu-ere	3	a. d, ab,
Resúm-o	resúmps-i	resúmpit-um	resúm-ere	3	a. d, ab,
Retín-eo	retínu-i	retént-um	retín-ére	2	a. d, ab,
Réveh-o	revéx-i	revéct-um	revéh-ere	3	a. d, ab,
Rog-o	rogáv-i	rogát-um	rog-áre	1	a. a, ab,
Rog-o	rogáv-i	rogát-um	rog-áre	1	a. d, ab,
Rump-o	rúp-i	rúpt-um	rúmp-ere	3	a. d, ab,
S					
Sævi-o	sævív-i	sævít-um	sæv-íre	4	ab,
Salt-o	saltáv-i	saltát-um	salt-áre	1	a. d, ab,
Salút-o	salutáv-i	salutát-um	salut-áre	1	a. d, ab,
Saúci-o	sauciáv-i	sauciát-um	sauci-áre	1	a. d, ab,
Séd-eo	fed-i	fess-um	fed-ére	2	a. d, ab,
Sént-io	séns-i	séns-um	sént-íre	4	a. ab,
Sepél-io	sepelív-i	sepúlt-um	sepel-íre	4	a. ab,
Sequ-or	secútus		sequ-i	3	a. ab,
Sequ-or	sequútus		sequ-i	3	a. ab,
Sérv-io	servív-i	servít-um	serv-íre	4	d, ab,
Serv-o	serváv-i	servát-um	serv-áre	1	a. d, ab,
Sollicit-o	sollicitáv-i	sollicitát-um	sollicit-áre	1	a. d, ab,
Solv-o	solv-i	solút-um	sólv-ere	3	a. d, ab,
Spónd-eo	sopónd-i	spons-um	spond-ére	2	a. d, ab,
Stern-o	stráv-i	strat-um	stérn-ere	3	a. d, ab,
St-o	stet-i	stat-um	st-are	1	d, ab,
Suád-eo	sauf-i	sauf-um	suad-ére	2	a. a, ab,
Suá-deo	sauf-i	sauf-um	suad-ére	2	a. d, ab,
Súbíg-o	subé-gi	subáct-um	subíg-ere	3	a. d, ab,
Submóv-eo	submóv-i	submót-um	submov-ére	2	a. d, ab,
Subvén-io	subvén-i	subvént-um	subven-íre	4	d, ab,
Succéd-o	succéss-i	succéss-um	succéd-ere	3	a. d, ab,
					Sum-o

Præf.	Perf.	Supin.	Infin.	Regimen.
Sum-o	sumps-i	sumpt-um	fúm-ere	3 a. d, ab,
Súper-o	superáv-i	superát-um	super-äre	1 a. ab,
Supér-sum	supérfu-i		superéffe	a. d, ab,
Supervén-io	supervén-i	supervént-um	superven-íre	4 d, ab,
Suscíp-io	fúscép-i	fúscépt-um	fuscíp-ere	3 a. d, ab,
Suspíc-io	fúspéx-i	fúspéct-um	fuspíc-ere	3 a. ab,
Sustín-eo	fústínu-i	fústént-um	fustín-ére	2 a. d, ab,
T				
Tax-o	taxáv-i	taxát-um	tax-äre	1 a. d, ab,
Tend-o	teténd-i	tenf-um	ténd-ere	3 a. d, ab,
Tend-o	teténd-i	tent-um	ténd-ere	3 a. d, ab,
Tén-eo	ténu-i	tent-um	ten-ére	2 a. d, ab,
Tent-o	tentáv-i	tentát-um	tent-äre	1 a. d, ab,
Toll-o	fústul-i	fublát-um	tóll-ere	3 a. d, ab,
Traçt-o	tractáv-i	tractát-um	tract-äre	1 a. d, ab,
Trad-o	trádid-i	trádit-um	trád-ere	3 a. d, ab,
Trah-o	trax-i	tract-um	tráh-ere	3 a. d, ab,
Tránf-eo	transív-i	tránsit-um	trans-íre	4 a. ab,
Tráns-fero	tránstul-i	translát-um	transérre	a. d, ab,
Tránfig-o	transég-i	transáct-um	transíg-ere	3 a. d, ab,
Tríbu-o	tribú-i	tribút-um	tribú-ere	3 a. d, ab,
Triúmph-o	tríumpháv-i	tríumphát-um	tríumph-äre	1 d, ab,
Tú-eor	tutus		tu-éri	2 a. d, ab,
Turb-o	turbáv-i	turbát-um	turb-äre	1 a. d, ab,
Tut-or	tutátus		tut-ári	1 a. d, ab,
V				
Vast-o	vastáv-i	vastátum	vast-äre	1 a. d, ab,
Veh-o	vex-i	veft-um	veh-ere	3 a. d, ab,
Vend-o	véndid-i	véndit-um	vénd-ere	3 a. d, ab,
Vén-io	ven-i	vent-um	ven-íre	4 d, ab,
Vérber-o	verberáv-i	verberát-um	verber-äre	1 a. ab,
Vére-or	vérit-us		ver-éri	2 a. d, ab,
Víd-eo	vid-i	vis-um	vid-ére	2 a. ab,
Vinc-o	vic-i	viçt-um	vínc-ere	3 a. d, ab,
Víndic-o	vindicáv-i	vindicát-um	vindic-äre	1 a. d, ab,
Vit-o	vitáv-i	vitát-um	vit-äre	1 a. ab,
Viv-o	vix-i	viçt-um	vív-ere	3 a. d, ab,
Voc-o	vocáv-i	vocat-um	voc-äre	1 a. d, ab,
Vol-o	vólu-i		velle	a. d, ab,
Vúlner-o	vulneráv-i	vulnerát-um	vulner-äre	1 a. ab,
U.				
Ufúrp-o	ufurpáv-i	ufurpát-um	ufurp-äre	1 a. ab,
Ut-or	ufus		ut-i	3 ab,

